

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКИ ФАКУЛТЕТ

Мирјана Р. Обрадовић

ТОПОНИМИЈА ЛЕВЧА

докторска дисертација

Крагујевац, 2024.

UNIVERSITY OF KRAGUJEVAC
FACULTY OF PHILOLOGY AND ARTS

Mirjana R. Obradović

THE TOPONIMY OF LEVAČ

Doctoral Dissertation

Kragujevac, 2024.

Аутор	
Име и презиме: Мирјана Обрадовић	
Датум и место рођења: 14. 2. 1990. године, Крагујевац, Република Србија	
Садашње запослење: истраживач-сарадник, Центар за научноистраживачки рад, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу	
Докторска дисертација	
Наслов: <i>Топонимија Левча</i>	
Број страница: 206	
Број слика: 13 слика, 3 графика	
Број библиографских података: 139	
Установа и место где је рад израђен: Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац	
Научна област (УДК): 811.163.41'373.21(497.11 Levač)(043.3)	
Ментор: титула, име и презиме, звање, назив факултета/института и универзитета	
проф. др Владимир Поломац, редовни професор, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу	
Број и датум одлуке Већа универзитета о прихватању теме докторске дисертације:	
IV-02-316/20, 10. 6. 2020.	

Сажетак

Основни предмет докторске дисертације јесте истраживање и анализа језичких карактеристика топонима области Левач.

Грађа је прикупљена на терену, интервјуисањем дијалекатских говорника.

У нашем раду грађа се детаљно анализира са семантичког и структурно-творбеног становишта. Уочавају се дијалекатске карактеристике топонима. Циљеви дисертације јесу: (а) утврђивање система топонима Левча, (б) расветљавање структурних и мотивационих аспеката забележених топонима, (в) етимологизација топонима чије порекло до сада није утврђено, (г) систематизација знања о српској топонимији.

Основни методи нашег истраживања јесу дескриптивни, аналитички и синтетички. Секундарни методи јесу: компаративни, статистички и картографски.

Семантичка анализа и структурно-творбена анализа топонима централне су у нашој дисертацији. Поглавља у којима спроводимо семантичку и структурно-творбену анализу микротопонима рашчлањена су према захтевима грађе.

У семантичкој анализи микротопонима полази се од класификације свих микротопонима у две веће целине: (а) фисиогени објекти и (б) антропогени објекти. Сврставање микротопонима у једну од ове две веће целине опредељено је семантиком тополексеме. У структурно-творбеној анализи микротопониме посматрамо у следећим класификационим групама: (а) једночлани микротопоними: (аа) неизведени микротопоними; (аб) топономастичке изведенице; (ав) топонимизовани придеви и (аг) топономастичке сложенице; (б) вишечлани микротопоними.

Засебно се посматрају семантичке и структурно-творбене карактеристике микротопонима са властитим именом.

Сви топоними у форми речника прилажу се као завршни део дисертације. *Речник* представља каталог топонима Левча са навођењем објекта на који се свако име односи и пункта у којем је забележено.

Кључне речи: ономастика, топономастика, топонимија, микротопонимија, топоним, микротопоним, Левач, Шумадија, дијалектологија

Abstract

The main aim of the present doctoral dissertation is to research and analyze the linguistic characteristics of Levač toponyms.

The data were collected in the field, by interviewing dialect speakers.

In the study, the data are analyzed in detail from a semantic and structural-creative point of view. Dialectic characteristics of toponyms are observed. The goals of the dissertation are the following: (a) determining the toponymy system of Levač, (b) highlighting structural and motivational aspects recorded in toponyms, (c) etymologizing toponyms whose origin has not been established so far, (g) systematizing knowledge about Serbian toponymy.

The basic methods of the study are descriptive, analytical and synthetic. Secondary methods are comparative, statistical and cartographic.

Semantic and a structural-creative analyses of toponyms are central in the dissertation. The chapters in which we carry out semantic and structural-formative analyses of microtoponyms are organized according to the requirements of the data.

The semantic analysis of microtoponyms is based on the classification of all microtoponyms into two larger categories: (a) physiogenic objects and (b) anthropogenic objects. The classification of microtoponyms into one of these two larger categories is determined by the semantics of the topolexeme. According to the structural-creative analysis, microtoponyms are classified into the following categories: (a) single-element microtoponyms: (aa) underived microtoponyms; (ab) toponymic derivatives; (av) toponymized adjectives and (ag) toponymic compounds; (b) multi-element microtoponyms.

Semantic and structural-creative characteristics of microtoponyms with proper names are observed separately.

All toponyms in the form of a dictionary are attached as the final part of the dissertation. The Dictionary represents a catalog of Levač toponyms with an indication of the object to which each name refers and the point where it was recorded.

Key words: onomastics, toponomastics, toponymy, microtoponymy, toponym, microtoponym, anthroponym, appellative, Levač, Šumadija, dialectology

Садржај	
1 УВОД	8
1.1 Предмет и циљ рада	8
1.2 Методе	9
1.2.1 Рад на терену	9
1.2.2 Обрада и презентација грађе	11
1.2.3 Топонимија Левча у ГИС-у	14
1.2.4 Методе у семантичкој и структурно-творбеној анализи топонима	22
1.3 Левач: положај, административна организација и опште карактеристике истраживаних пунктова	24
1.4 О становништву	25
1.5 Досадашњи помени области и појединих левачких топонима	26
1.6 О левачком говору и топонимији у истраживању Радоја Симића	31
1.7 Дијалекатске одлике топонимије	33
1.7.1 Акцентуација	33
1.7.2 Гласовни систем	34
1.7.3 О говору насеља Балушић и Брајновац	36
1.7.4 Говор седам беличких насеља	37
1.7.5 Варијантност у микротопонимији	38
1.8 Скраћенице пунктова	39
2 ИМЕНА НАСЕЉА И СТАНОВНИКА	42
2.1 Ојконими	42
2.2 Етници и ктетици	52
3 МИКРОТОПОНИМИ	54
3-1 СЕМАНТИЧКА АНАЛИЗА МИКРОТОПОНИМА АПЕЛАТИВНОГ ПОРЕКЛА	55
3.1.1 Имена условљена физиографским својствима терена	56
3.1.1.2 Биљна покривеност тла	69
3.1.1.3 Називи у вези са дивљим животињама, њиховим стаништима и кретањима	73
3.1.1.4. Топоним ономатејског порекла	75
3.1.1.5 Природне појаве	75
3.1.2. Културни топоними (цивилизацијски објекти и појмови)	75
3.1.2.1 Уређење водотокова	75
3.1.2.2 Тло и његово искоришћавање	76
3.1.2.3 Објекти пољопривредне намене	80
3.1.2.4 Називи у вези са сточарством	80
3.1.2.5 Привредни објекти и производи	82
3.1.2.6 Занати (и занатски производи) и делатности	83
3.1.2.7 Границе, аграрне реформе и слично	83
3.1.3. Друштвени живот (материјална и духовна култура)	84
3.1.3.1 Делови насељених места	84
3.1.3.2 Друштвени објекти (Називи који се односе на здања и пребивалишта)	84
3.1.3.3 Комуникације и објекти у вези са њима	85
3.1.3.4 Друштвени односи, титуле и занимања	86
3.1.3.5 Организација друштвеног живота	86
3.1.3.6 Здања и локалитети војно-одбрамбеног карактера	86

3.1.3.7 Културни објекти	87
3.1.3.8 Верски објекти и сакрално у топонимији	87
3.1.3.9 Митолошко у топонимији	88
3.1.4. Остали називи	88
3-II СТРУКТУРНО-ТВОРБЕНА АНАЛИЗА МИКРОТОПОНИМА АПЕЛАТИВНОГ ПОРЕКЛА	89
3.2.1. Једночлани микротопоними	90
3.2.1.1 Неизведени	91
3.2.1.2 Суфиксална универбизација	94
3.2.1.3 Остали творбени модели	99
3.2.2 Вишечлани топоними	99
3.2.2.1 Синтагме са придевским атрибутом	99
3.2.2.2 Синтагме са именичким атрибутом (атрибутивом)	102
3.2.2.3 Конструкције са квантитативном компонентом	102
3.2.2.4 Предлошко-падежне конструкције	103
3.2.2.5 Топоним реченица	104
3.2.2.6 Конструкције са прилозима	104
3.2.3 Приказ дистрибуције структурних типова топонима апелативног порекла	104
4. МИКРОТОПОНИМИ ОБРАЗОВАНИ ОД ВЛАСТИТИХ ИМЕНА	106
4.1 Микротопоними образовани од антропонима	106
4.1.1 Апелативи који се искључиво јављају у АС са антропонимима	106
4.1.2 Вишечлани називи	108
4.1.3 Једночлани називи	114
4.2 Микротопоними мотивисани етнонимом	118
4.3 Микротопоними мотивисани другим топонимима	119
4.3.1 Микротопоними мотивисани ојконимом (комонимом/астионимом)	119
4.3.2 Микротопоними мотивисани локалним микротопонимом	120
4.3.3 Пренесени топоними	123
4.3.4 Топоними мотивисани удаљеним топонимима	124
4.4. Топоним мотивисан хремотонимом	124
4.5. Приказ дистрибуције структурних типова топонима образованих од властитих имена	124
5. НЕЈАСНА ИМЕНА	126
6. ЗАКЉУЧАК	127
7. РЕЧНИК	132
8. ЛИТЕРАТУРА	199
9. БИОГРАФИЈА АУТОРА	206

1 УВОД

1.1 Предмет и циљ рада

Основни предмет докторске дисертације јесте анализа језичких карактеристика топонима области Левач. Истраживање топонимије Левча припада ономастичким (топономастичким) истраживањима српског језика. Анализира се савремена топонимија прикупљена теренским истраживањем.

У раду се полази од следећих хипотеза:

А. У Левчу је очуван богат словенски слој топонима са предсловенским траговима;

Б. Слојевитост левачког топономастикона одраз је миграционих и постмиграционих кретања;

В. У топонимији Левча заступљени су сви структурни и семантички типови који су описани у раду Радић 2003.

Г. У топонимији Левча забележене су дијалекатске црте које потврђују претпоставку да топоними рефлектују старије стање говора, односно не очекује се значајнији утицај књижевног језика;

Д. На основу етнокултурних елемената у топонимији може се реконструисати слика народног живота у Левчу.

Топонимија Левча у нашем истраживању обухвата читаву територију општине Рековац, као и села која је Р. Симић (1972: 29–30) одредио као области простирања левачког говора ван општине Рековац. Према томе, наши пунктови су: (а) Баре¹, Белушић, Беочић, Богалинац, Брајновац, Велика Крушевица, Вукмановац, Доброселица, Драгово, Жупањевац, Кавадар, Каленићки Прњавор, Калудра, Комаране, Лепојевић, Ломница, Лоћика, Малешево, Мотрић, Надрље, Опарић, Превешт, Рабеновац, Ратковић, Рековац, Секурич, Сибница, Сиљевица, Течић, Урсуре, Цикот и Шљивица (општина Рековац); (б) Горња Сабанта, засеок Дубрава у селу Велике Пчелице и Велика Сугубина (општина Крагујевац), (г) Слатина (општина Јагодина); (д) Горњи Дубич (општина Трстеник); (ђ) Карановац и Крчин (општина Варварин).

На предлог др Јованке Радић грађу смо допунили и топонимима из седам насеља општине Јагодина. Део те грађе прикупила је Ј. Радић (насеља Драгошевац, Медојевац, Бресје и Коларе) и објавила у часопису Ономатолошки прилози (ОП 7), а ми смо прикупили грађу из насеља Ивковачки Прњавор, Топола и Лукар.

Грађа се детаљно анализира са семантичког и структурно-творбеног становишта. Уочавају се дијалекатске карактеристике топонима. Циљеви дисертације јесу: (а) утврђивање система топонима Левча, (б) расветљавање структурних и мотивационих аспеката забележених топонима, (в) етимологизација топонима чије порекло до сада није утврђено, (г) поређење са топономастиконима суседних области и топономастиконима области одакле се становништво кретало ка Левчу и (д) систематизацију знања о српској топонимији. Настоји се дати етимолошки и етнолингвистички поглед на топономастикон Левча.

Семантичка анализа и структурно-творбена анализа топонима централне су у нашој дисертацији. С обзиром на чињеницу да се истраживање спроводи на материјалу који је сакупљен на терену, интервјуисањем дијалекатских говорника, у дисертацији ћемо пажњу посветити анализи дијалекатских карактеристика топонима. Такође, будући

¹ Наведена су званична имена насеља. У говору функционишу народни називи села док се имена из катастра јављају као „правилнији облик, који се такође и међу становницима тих села чује у разговору са странцима” (Симић 1972: 30).

да је за села Белушић и Брајновац Р. Симић само констатовао да је говор ових села близак оном у беличкој области, постављамо задатак да упоредимо дијалекатске карактеристике говора ових села и запажања о беличком говору која доноси Радић 2003.

Резултати структурне и семантичке анализе придружују се геопросторним подацима те се визуализују у софтверу QGIS².

У раду се пореди топономастикон Левча са топономастиком Белице, а такође настоје се утврдити карактеристике топонимије Левча у контексту топономастикона српског језика као целине. С обзиром на то да је ономастика централне Србије исцрпно тумачена само кроз пунктове беличке области у Радић 2003, очекује се да резултати из истраживања левачких насеља отворе нове правце за топономасличка истраживања централне Србије, али и других неистражених области простирања српског језика.

Сакупљање и обрада топонима Левча значајна је за ономастичка и дијалектолошка истраживања српског језика. Значај нашег истраживања огледа се пре свега у првом обимном документовању топономастикона Левча. Важан допринос јесте и преиспитивање стабилности карактеристика левачког говора које су описане у Симић 1972. У резултату, најскромније очекивање јесте уклањање белине са једног прилично великог дела нашег топономастикона и предаја грађе за будућа истраживања.

Очекује се и допринос етнолингвистичким, лексиколошким и лексикографским проучавањима наших дијалеката, као и етимолошким и историјско-језичким проучавањима српског језика.

1.2 Методе

1.2.1 Рад на терену

Опису структурно-семантичких одлика топонимије Левча претходи теренско истраживање. Грађа је сакупљена према упутствима која је саставио Павле Ивић за рад на терену сарадника Одбора за ономастику САНУ.

Примарни извор за наше истраживање јесу усмена саопштења дијалекатских говорника. Основни критеријум којим смо се водили приликом одабира информатора био је да информатор треба да буде старија особа која је рођена у датом селу и од рођења живи у датом селу. Информатор је најчешће била мушка особа, наиме у читавој грађи мање од десет саопштења припада женама. Ниједан информатор није неписмен. Под посебним условима, услед немогућности да у појединим махалама или кућама пронађемо информаторе који су читав живот живели у датом селу, информатор је могла бити особа која је рођена у селу, школовала се и напустила село ради запослења те сада проводи пензионерске дане (у континуитету или само током летњих месеци) у родном селу. Информатори који су део живота провели ван родног села живели су и радили у најближој вароши и седишту општине (Рековац) или у градовима (Крагујевац, Јагодина и Параћин).

Општа запажања о информаторима: (а) најкорисније информације и највећи број саопштења добили смо од мушкараца; (б) старост информатора није индикатор познавања топономастикона, топоними су најчешће заступљени у говору мушкараца који су радно способни и баве се пољопривредом и(ли) ловом, те су то најчешће особе које имају око шездесет година; (в) Левчани нерадо говоре о именима објеката у селу и немају потребу да та имена тумаче; (г) наши информатори ретко желе да говоре о митолошким појавама у топонимији; (д) најуспешнији рад на терену био је када

² QGIS (Quantum GIS, <https://qgis.org/>)

разговарамо само са једним информатором. Разговор у којем учествује више лица, посебно уколико није реч о члановима само једне породице, често се прекида и лако се прелази с теме на тему. Наравно, било је случајева у којем је управо интервјуисање више људи истовремено било корисно зато што су информатори међусобно подсећали једни друге и допуњавали исказе. Обично смо са више информатора истовремено разговарали приликом првог обиласка села која су нам била слабије позната. Док се сама вештина разговора са информаторима могла унапређивати током времена, на знање и, често, говорљивост информатора нисмо могли утицати. Догађало се да лоше проценимо обавештеност и говорљивост информатора, те да разговор не буде користан за истраживање.

Пре изласка на терен истраживач се обавестио о катастарским називима тзв. потеса у Левчу. Приликом припреме за излазак на терен корисна су била и ранија обухватнија бележења топонима и општа запажања о области (Мишковић 1885а, Мишковић 1885б, Бушетић 1903), као и опис говора Левча (Симић 1972). Како би се избегло то да информатори коригују говор водило се рачуна да се током самог разговора не користе географске карте и изводи из катастра. Било је важно разговарати што природније и не инсистирати на детаљном испитивању саговорника којим се губи пријатност у разговору. Приликом разговора бележили смо топониме и обавештења о њима. Настојали смо да у сваком селу снимимо разговор са најмање двоје информатора, док су сви остали разговори подразумевали бележење у писаном виду. Информатори су били обавештени уколико се разговор снима. Ипак, трудили смо се да разговор буде спонтан и да код информатора не буде све време присутна свест да се разговор снима.

Увек је било корисно обићи објекте у пратњи информатора. Обично се у обилазак ишло пошто је обављен разговор са бар једним информатором у датом насељу. Приликом обиласка истраживач добија рељефнију слику о именованом објекту, такође том приликом добијају се додатне информације о селу, становницима села и о самој топонимији датог села. То је био и добар начин да се дође до нових информатора и уопште да се већи број становника села обавести о спровођењу истраживања и да пристану да се и сами укључе.

Пунктови су посећивани више пута у периоду од 2016. до 2019. године. Најчешће смо на терен излазили током летњих месеци. Током израде дисертације било је потребно поједине пунктове поново обићи како би се обавила корективна и допунска теренска истраживања.

Истраживањем је обухваћена цела територија села, тј. информатори су били замољени да нам саопште све називе за делове простора који функционишу у датом насељу. Нисмо разговарали са сваким затеченим становником села. Било је важно имати добро обавештеног првог информатора из сваког насеља. Од њега смо добијали податке о глобалној подели села, о именима већих потеса и значајнијих објеката у насељу, потом смо прелазили на бележење топонима који функционишу као имена објеката која су део информаторовог имања и који су фреквентни у његовом говору. Настојали смо пронаћи неколико информатора из сваке сеоске махале. Сваки следећи информатор давао нам је све мање нових информација (јер је у Левчу уобичајено да се њиве, ливаде и сл. именују према називу великог потеса којем припадају), слабо позната имена обично се везују за делове имања који су најближи кући власника. Када је процењено да би то било корисно разговарали смо са неколико информатора на једном месту истовремено. Понекад су окупљања била спонтана: разговарали смо са људима који обављају пољске радове, са мештанима окупљеним испред неког објекта у централном делу села и слично. Провере грађе повремено смо вршили одлазећи у Рековац петком (пијачни дан) и разговарајући са становницима различитих насеља. Пункт смо сматрали испитаним када би се

саопштења информатора почела подударати, односно када нисмо бележили ниједан нов микротопоним.

На почетку разговора информатори нам саопштавају име, презиме, надимак и годину рођења. Информаторима су најпре постављана питања о глобалној подели села која је позната свим становницима села. Потом се постављају питања о значајнијим оронимима, хидронимима и већим потесима у селу. Затим се прелазило на испитивање о имању самога информатора. Овај сегмент рада условљен је говорљивошћу информатора. Са једним бројем информатора било је могуће прелазити потес по потес и идентификовати у њиховим оквирима мање објекте. С друге стране, било је информатора од којих је грађа прикупљана по тематским категоријама: њиве, ливаде, шуме, баште и др. Најчешће је допуштано информаторима да одреде редослед по којем ће нам саопштавати топониме. Подаци из катастра или раније прикупљени подаци о микротопонимима у једном насељу служили су нам као користан подсетник за информаторе. Такође, уколико покаже да познаје бар део топонима у једном насељу истраживач се лакше прихвата као равноправан саговорник у разговору. За успостављање поверења информатора и лакше отпочињање разговора било је важно да у куће одлазимо са препоруком или у пратњи познатих и цењених становника Левча. Понекад је од користи било и само то да се позовемо на своје порекло из Левча.

1.2.2 Обрада и презентација грађе

Све белешке које су начињене током разговора (писани и звучни запис) прегледане су и транскрибоване са циљем да се ексцерпирају топономастичке јединице и формира електронски корпус. Електронски корпус подразумева акцентоване топониме са утврђивањем типа објекта на које се свако име односи, идентификовањем насеља и давањем корисних напомена о теренском раду и самом топониму (нпр. наша запажања о изгледу терена, постојање легенди у вези са именовањем са којима су нас упознали информатори и слично). Користе се табеле у програмима Ворд (Word) и Ексел (Excel).

Табеле у програму Ворд претежно су коришћене за представљање грађе прикупљене у једном насељу. По повратку са терена, грађа је најпре уношена у Ворд документ. Упоредо са тим радило се на припремању Ексел табеле, те је у фази обраде претежно коришћена Ексел табела. Приликом припремања Регистра дисертације, ослањали смо се на Ворд документ. Ворд документ је коришћен за додатне провере приликом рада са мањим бројем топонима. Такође, било је корисно поредити и проверавати грађу у двама програмима. Ексел табела са алатима за филтрирање и приказивање грађе била је изразито корисно средство у свим фазама обраде грађе (Слика 1).

с. Калудра		
Топоним	Објекат	Напомена
Багрењаџ	шума	
Бачевиште	њиве	
Богданино	шљивик	
Брдо	в. Калудранско	
Булџтовачки поток	поток	
Велика њива	њива, виногради	
Велики шљиваџ	шљивик	
Ѓино	шљивик, ливада, њива	
Ѓорња Липница	в. Липница	

Грчевац	в. Доња Липница	
Дабџовац	њиве	велики потес, изнад Кладенца
Доња Липница	некадашње њиве и виногради	
Здрављина њива	виноград	
Јеличицка воденица	воденица	
Каленичка река	река	
Калудрањски поток	поток	
Калудрањско	њиве	
Код Душанкине куће	њиве, баште	
Код водењака	њива	

Слика 1. Пример исечка из Ворд табеле

Део грађе представљен је у форми картица и предат Одбору за ономастику САНУ.

Примери попуњених табела (Слике 1.1, 1.2 и 1.3.):

1. име (ном.)	2. род, број	3. кос падеж	4. врста имена	5. село, информатор	6. општина и област	7. записивач, година
Ђорџица мала	f.sg.	—	(м)топ.	Калудра, Љубивоје Ђорић, *1942.	Рековац, Левач	Мирјана Обрадовић, 2017.
8. Коментар: део насеља у којем живе носиоци презимена Ђорић						

Слика 1.1.

1. име (ном.)	2. род, број	3. кос падеж	4. врста имена	5. село, информатор	6. општина и област	7. записивач, година
Говор вода	f.sg.	—	(м)топ.	Надрље, Драгослав Петрушић, *1932.	Рековац, Левач	Мирјана Обрадовић, 2018.
8. Коментар: —						

Слика 1.2.

1. име (ном.)	2. род, број	3. кос падеж	4. врста имена	5. село, информатор	6. општина и област	7. записивач, година

Брѣза	f.sg.	loc. у Брѣзу	(м)топ.	Секурич, Љубиша Богдановић, *1946.	Рековац, Левач	Мирјана Обрадовић, 2018.
8. Коментар: место на којем је био рудник графита, постоји извор, али вода није за пиће, графитна је						

Слика 1.3.

Посебно је корисно било припремити Ексел табелу. У Ексел табели грађа је детаљно класификована. У оквиру семантичке анализе основни критеријум класификације јесте значење мотивне речи. У Ексел табели се посебне колоне предвиђају за сваку семантичку групу и подгрупу. Могућности филтрирања података показале су се посебно корисним (Слика 2).

	A	B	C	D	E
	Тороним	Selo	Motivacija	Struktura	Motivacija 1
2	Авѣцки бунѣр	Бел	апелатив	ат	
3	Аврѣмов дѣг	Оп	антропоним	ат	
4	Агатѣнѣвића пѣток	Дул	антропоним	ат	
5	Адѣмово	Дул	антропоним	је	
6	Адѣмово	Мал	антропоним	је	
7	Ајдѣчка вѣда	Дул	апелатив	ат	
8	Ајдѣчка вѣда	Добр	апелатив	ат	
9	Ајдѣчки клѣденац	Др	апелатив	ат	
10	Ајдѣчки лѣз	Шљив	апелатив	ат	
11	Алѣксинац	Дул	антропоним	је	
12	Алѣксића водѣница	Суг	антропоним	ат	
13	Алѣксићи	Дубр	антропоним	је	
14	Алѣксицка мѣла	Ур	антропоним	ат	
15	Алѣксицка мѣла	Драг	антропоним	ат	
16	Алѣксицки извор	Дубр	антропоним	ат	
17	Алѣксицко	Ба	антропоним	је	
18	Алѣја	Ур	апелатив	је	
19	Аловѣта чѣка	Добр	апелатив	ат	
20	Аловѣта чѣкара	Сиљ	апелатив	ат	
21	Алѣтин	Кав	нејасно	је	
22	Амбарѣште	Крч	апелатив	је	

Filter menu options:

- Sortiraj od A do Ž
- Sortiraj od Ž do A
- Sortiraj po boji
- Prikaz lista
- Očisti filter iz „Motivacija 1“
- Filter po boji
- Filteri za tekst
- Izvršite pretragu
- ☒ (Izaberi sve)
- ☒ ?
- ☒ акценатска варијанта
- ☒ друштвени односи
- ☒ лексичка варијанта
- ☒ лично име
- ☒ митолошко
- ☒ морфолошка варијанта
- ☒ појединости у квалитету

Buttons: U redu, Otkazi

Слика 2 Пример филтрирања података у Ексел табели (мотивација)

За структурно-творбену анализу микропониме разврставамо на неизведене, изведене и сложене, те пратимо моделе творбе (Слика 3). Све се уноси у одговарајуће колоне Ексел табеле.

Слика 4 Табела са изворним подацима прикупљеним на терену

Урађена је агрегација података и креирана табела (Слика 5) за податке о мотивацији која за свако село даје информације о броју опсервација по свакој од категорија: антропоним, апелатив, етноним, топоним и нејасно.

село	антропоним	апелатив	етноним	топоним	нејасно
Ба	24	24	0	5	0
Бел	26	50	0	11	0
Беоц	15	45	0	16	0
Бог	20	51	4	8	0
Брај	20	30	1	3	0
Брес	7	35	0	9	1
Вук	32	28	1	3	3
Добр	33	24	0	7	0
Др	22	95	3	7	0
Драг	26	36	0	12	1
Дуб	16	51	0	10	1
Дубр	24	26	0	11	1
Дул	28	64	2	3	0
Жуп	26	83	0	11	0
ИП	17	24	1	4	0

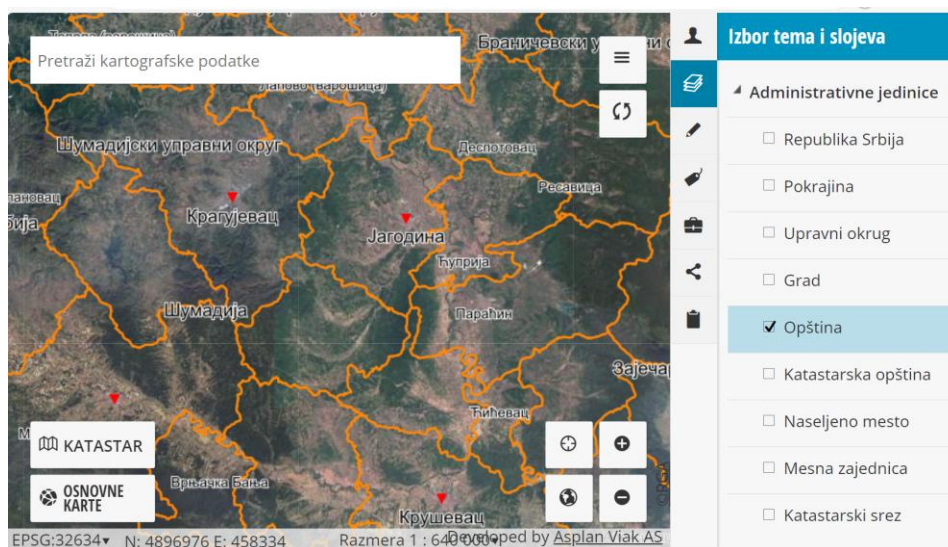
Слика 5 Подаци о мотивацији по селима

Слично је урађено за структуру где су анализиране следеће категорије: атрибутивна синтагма, једночлани назив, предлошко-падежна конструкција и топоним реченица. Слика 6 приказује један део података о структури по селима.

село	атрибутивна синтагма	једночлани назив	предлошко-падежна конструкција	топоним реченица
Ба	19	30	4	0
Бел	39	31	17	0
Беоц	41	32	3	0
Бог	32	41	10	0
Брај	17	29	8	0
Брес	17	35	0	0
Вук	37	21	9	0
Добр	49	13	2	0
Др	55	71	1	0
Драг	35	35	5	0
Дуб	21	54	3	0
Дубр	33	24	5	0
Дул	40	47	10	0
Жуп	46	70	4	0
ИП	21	17	8	0

Слика 6 Подаци о структури по селима

Подаци о границама општина и о селима су преузети са OpenStreetMap (<https://www.openstreetmap.org/>), док су административне границе општина дигитализоване на основу података портала Геосрбија (Слика 7).

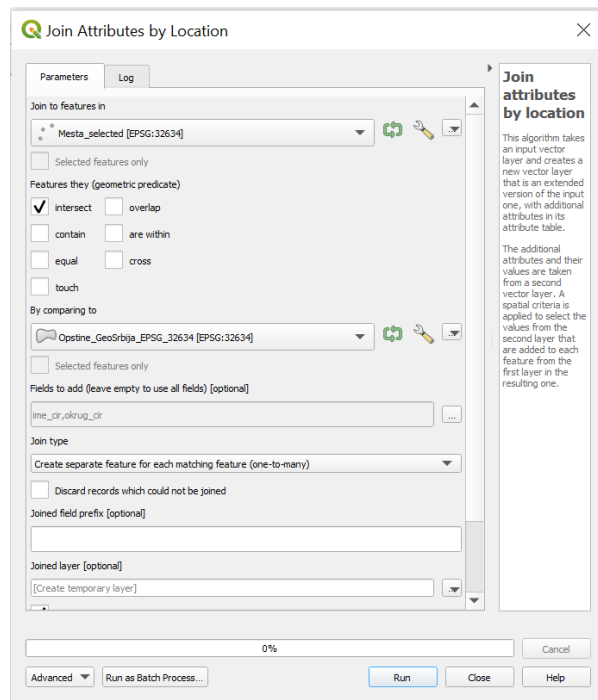

Слика 7 Исечак веб карте са портала ГеоСрбија

За потребе овог рада коришћен је алат QGIS (Quantum GIS, <https://qgis.org/>) који је бесплатан софтвер отвореног кода за развој географских информационих система (ГИС), који омогућава анализу, уређивање и визуелизацију просторних података. QGIS подржава различите формате геопросторних података и пружа широк спектар функционалности укључујући креирање, едитовање и анализу просторних података, картирање као и израду геопросторних модела. Као складиште података коришћен је геопакет, односно SQLite као физичка имплементација која може да складишти различите врсте типова просторних података као што су тачке, полилиније и полигони.

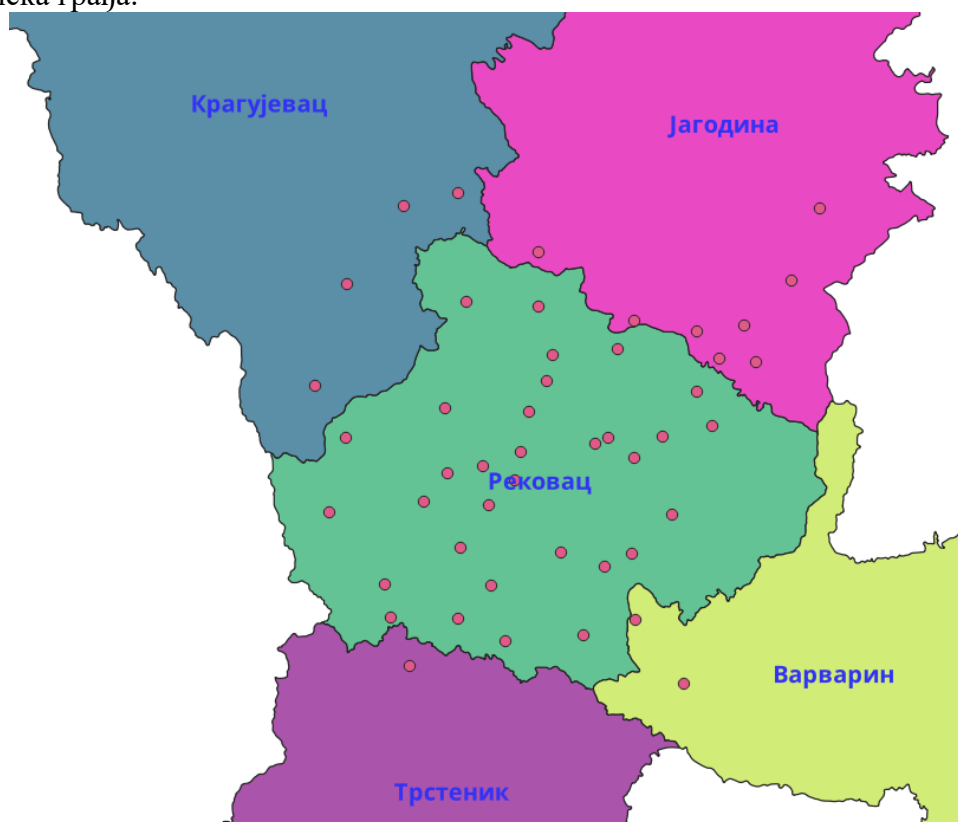
Припремљене датотеке са полигонима општина и тачкама места односно села су складиштени у геопакет, при чему је коришћен координатни систем: WGS 84/UTM зона 34N, односно EPSG: 32634. Напоменимо да су у геопакету похрањене само општине од интереса, а онда филтрирана и села за која се налазе у тим општинама и у прикупљеним подацима, а у бази се не налази цела Србија.

Коришћењем функција „join attributes by location” (Слика 8) спојени су подаци према просторној локацији или по називу места плус назив општине и тако су добијене две просторне класе које носе имају податке о мотивацији и структури за свако село.

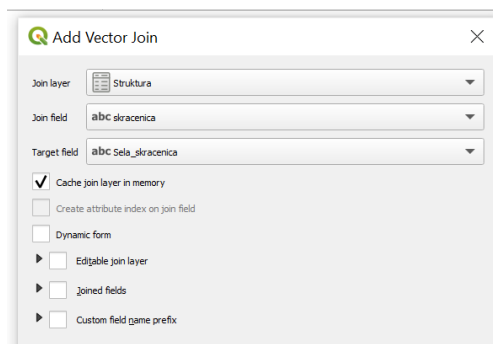
Слика 8 Пример коришћења функције „join attributes by location”

На слици 9 приказан је распоред пунктова, тј. насеља у којима је прикупљена топонимска грађа.

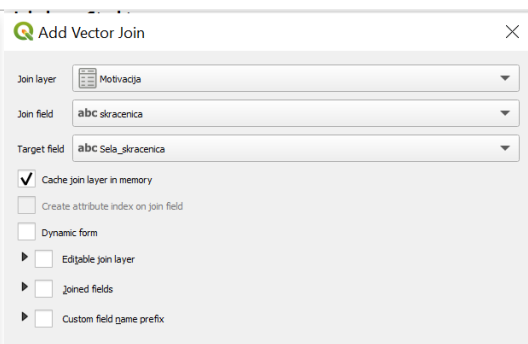

Слика 9 Пунктови истраживања

Креирана класа са пунктовима се даље повезује са табелама са структуром и мотивацијом преко поља са скраћеним називом места. На сликама 9.1 и 9.2 приказан је пример повезивања табеле пунктова са табелом са подацима о структури микротопонима.

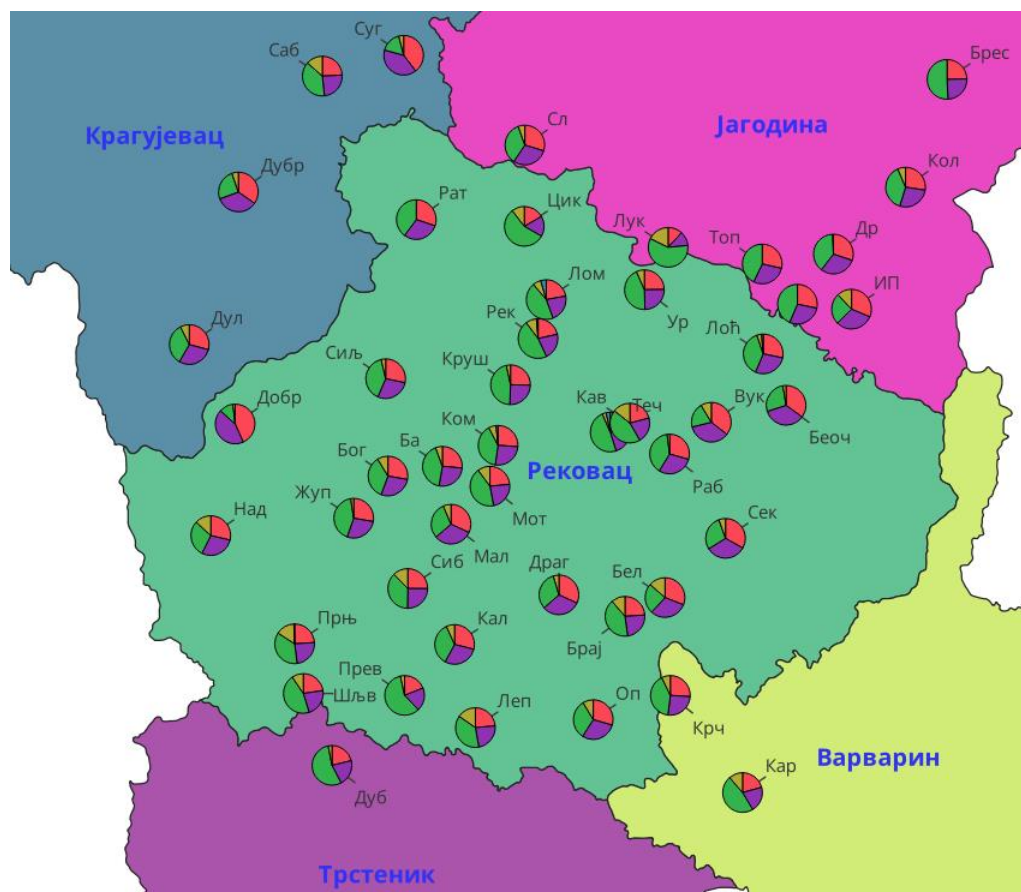

Слика 9.1.

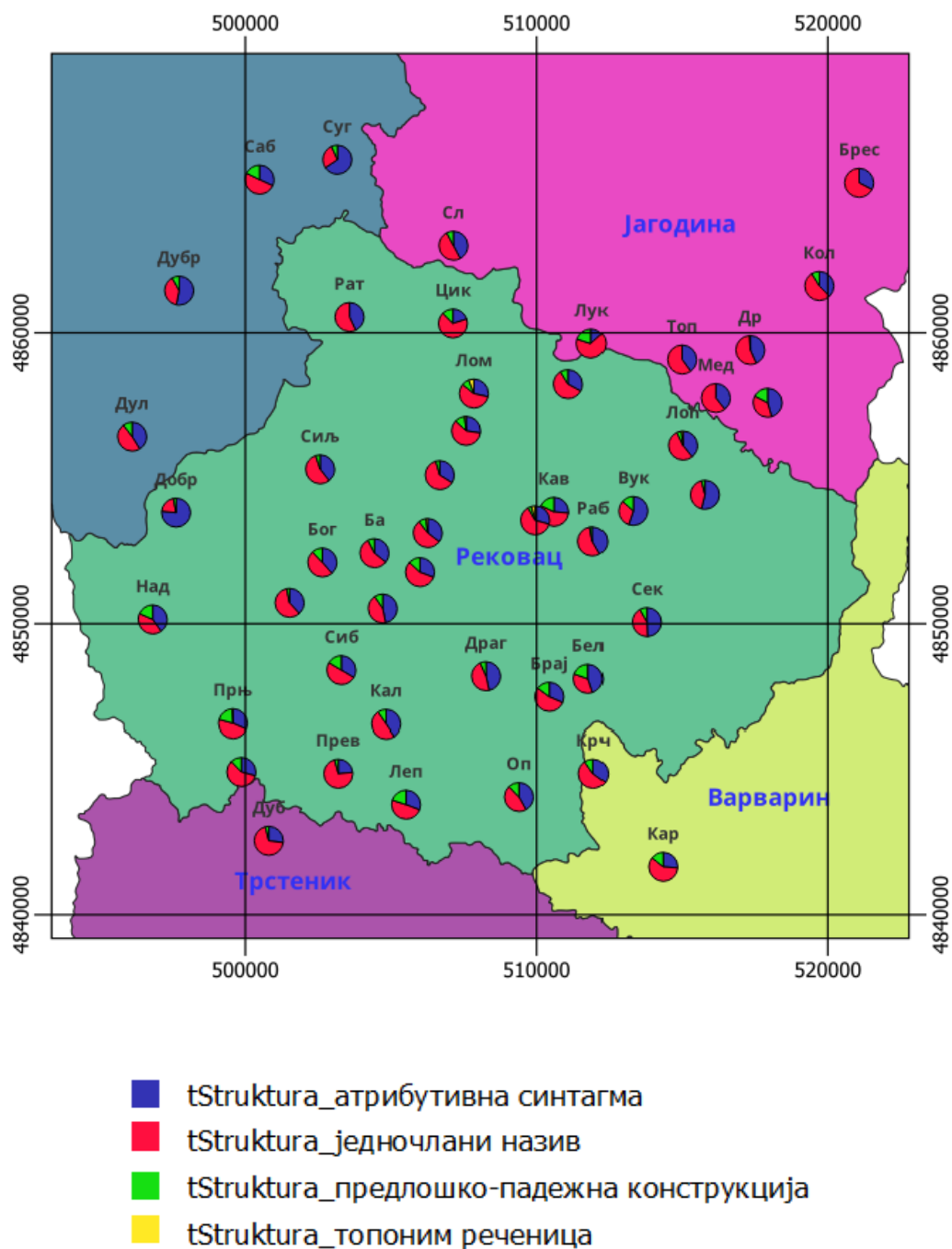
Слика 9.2

Нове просторне класе се даље користе за приказивање података графиконима у виду такозваних пита (pie chart), при чему се величина пите подешава тако да буде преко тачке локације коју репрезентује. Дакле, бира се одговарајућа величина, додају скраћенице имена села изнад пита (offset from point, у-оса у минусу да би било изнад) бира се одговарајућа величина слова и жељени фонт. Полигони са општинама се обоје сваки другом бојом да би границе биле изражајније уочене коришћењем опција (simbology, categorized). На примеру података о структури припремљена је Слика 10.

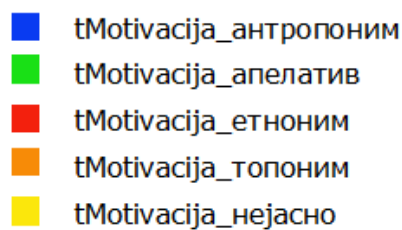
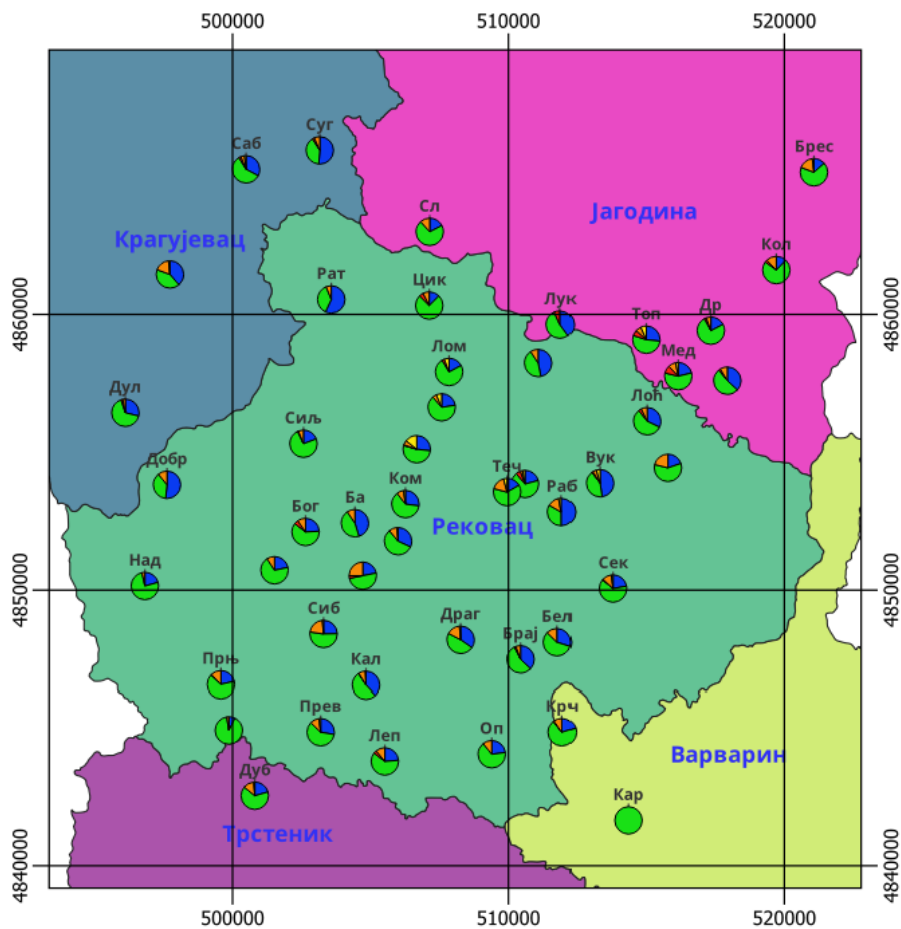
Слика 10 Приказ структуре питама

Да би се исправно приказала цела карта, направљен је layout са називима Мара_structura и Мара_motivација, где се подешава размера, грежа (грид), координате и легенда (Слика 11). У легенди је наведено да се плавом бојом представља атрибутивна синтагма (АС), црвеном се представљају једночлани називи, зеленом предлошко-падежне конструкције, а топоними-реченице представљени су жутом бојом.

Слика 11 Layout за структуру

На слици 12 приказана је мотивацијама питама на следећи начин: зеленом бојом приказан је удео микропонима мотивисаних апелативом, плавом бојом приказан је удео микропонима мотивисаних антропонимом, црвеном бојом представљени су микропоними мотивисани етнонимом, а наранџастом бојом микропоними мотивисани топонимом. Удео микропонима нејасне мотивације дат је жутом бојом

Слика 12 Layout за мотивацију

Даље су у истраживању проверене могућности спајања података са Википодацима у циљу провере која се од тих места налазе у Википодацима и колико се те локације поклапају са оним које су унете са ОСМ лејера.

Након уношења SPARQL упита у џегу сервис Википодатака резултати су унесени у Ексел табелу која је представљена на Слици 13.

	A	B	C	D	E	F
	item	QID	grad	coord	Lon	Lat
1	http://www.wikidata.org/entity/Q2726423	Q2726423	Ивковачки Прњавор	Point(21.21888889 43.85833333)	21.21888889	43.85833
2	http://www.wikidata.org/entity/Q2736619	Q2736619	Надрље	Point(20.9597 43.8042)	20.9597	43.8042
3	http://www.wikidata.org/entity/Q2735859	Q2735859	Брајновац	Point(21.1306 43.7778)	21.1306	43.7778
4	http://www.wikidata.org/entity/Q2736349	Q2736349	Секурич	Point(21.1853 43.7956)	21.1853	43.7956
5	http://www.wikidata.org/entity/Q963824	Q963824	Медојевац	Point(21.2003 43.8733)	21.2003	43.8733
6	http://www.wikidata.org/entity/Q2257109	Q2257109	Драгово	Point(21.08972222 43.79083333)	21.08972222	43.79083
7	http://www.wikidata.org/entity/Q2736498	Q2736498	Мотрић	Point(21.0744 43.8194)	21.0744	43.8194
8	http://www.wikidata.org/entity/Q3423988	Q3423988	Рековац	Point(21.13333333 43.86666666)	21.13333333	43.86667
9	http://www.wikidata.org/entity/Q2728720	Q2728720	Горња Сабанта	Point(21.00472222 43.94166666)	21.00472222	43.94167
0	http://www.wikidata.org/entity/Q1281183	Q1281183	Дулене	Point(20.94888888 43.87138888)	20.94888889	43.87139
1	http://www.wikidata.org/entity/Q2736512	Q2736512	Ратковић	Point(21.03638889 43.91277778)	21.03638889	43.91278
2	http://www.wikidata.org/entity/Q2728911	Q2728911	Велике Пчелице	Point(20.97416666 43.90416666)	20.97416667	43.90417
3	http://www.wikidata.org/entity/Q1854230	Q1854230	Беоцић	Point(21.1972 43.8436)	21.1972	43.8436
4	http://www.wikidata.org/entity/Q2735862	Q2735862	Вукмановац	Point(21.1608 43.8353)	21.1608	43.8353
5	http://www.wikidata.org/entity/Q2735763	Q2735763	Богалинац	Point(21.0331 43.8225)	21.0331	43.8225
6	http://www.wikidata.org/entity/Q2736381	Q2736381	Кавадар	Point(21.1319 43.8383)	21.1319	43.8383
7	http://www.wikidata.org/entity/Q2737905	Q2737905	Горњи Дубич	Point(21.06388889 43.73833333)	21.06388889	43.73833
8	http://www.wikidata.org/entity/Q816244	Q816244	Белушић	Point(21.14472222 43.78944444)	21.14472222	43.78944
9	http://www.wikidata.org/entity/Q3104751	Q3104751	Превешт	Point(21.0406 43.7533)	21.0406	43.7533
0	http://www.wikidata.org/entity/Q2736512	Q2736512	Ратковић	Point(21.0364 43.9128)	21.0364	43.9128
1	http://www.wikidata.org/entity/Q2735839	Q2735839	Лепојевић	Point(21.0686 43.7475)	21.0686	43.7475
2	http://www.wikidata.org/entity/Q2736653	Q2736653	Цикот	Point(21.0928 43.8986)	21.0928	43.8986
3	http://www.wikidata.org/entity/Q2736360	Q2736360	Рабеновац	Point(21.1383 43.8292)	21.1383	43.8292
4	http://www.wikidata.org/entity/Q2736520	Q2736520	Комаране	Point(21.07777778 43.83194444)	21.07777778	43.83194
5	http://www.wikidata.org/entity/Q1279962	Q1279962	Баре	Point(21.32527778 44.64222222)	21.32527778	44.64222
6	http://www.wikidata.org/entity/Q2736293	Q2736293	Урсулe	Point(21.1308 43.8761)	21.1308	43.8761
7	http://www.wikidata.org/entity/Q946500	Q946500	Баре	Point(19.6844 43.3231)	19.6844	43.3231
8	http://www.wikidata.org/entity/Q2723848	Q2723848	Баре	Point(21.6045 44.0538)	21.6045	44.0538
9	http://www.wikidata.org/entity/Q595980	Q595980	Слатина	Point(20.38333333 43.08333333)	20.38333333	43.08333
0	http://www.wikidata.org/entity/Q2736370	Q2736370	Слатина	Point(19.64694444 44.64916667)	19.64694444	44.64917
1	http://www.wikidata.org/entity/Q2728560	Q2728560	Слатина	Point(22.13222222 43.60777778)	22.13222222	43.60778
2	http://www.wikidata.org/entity/Q2736343	Q2736343	Калудра	Point(21.06666667 43.76666667)	21.06666667	43.76667
3	http://www.wikidata.org/entity/Q2736586	Q2736586	Жупаневац	Point(21.0283 43.8081)	21.0283	43.8081
4	http://www.wikidata.org/entity/Q3105455	Q3105455	Топола	Point(20.6722 44.265)	20.6722	44.265
5	http://www.wikidata.org/entity/Q749991	Q749991	Слатина	Point(22.04944444 42.87888889)	22.04944444	42.87889
6	http://www.wikidata.org/entity/Q2296893	Q2296893	Драгошевац	Point(21.2236 43.8842)	21.2236	43.8842
7	http://www.wikidata.org/entity/Q516679	Q516679	Слатина	Point(22.16138889 44.04)	22.16138889	44.04

Слика 13 Ексел табела са резултатима из Википодатака⁴

1.2.4 Методе у семантичкој и структурно-творбеној анализи топонима

Основни методи нашег истраживања јесу дескриптивни, аналитички и синтетички. Секундарни методи јесу: компаративни, статистички и картографски. Будући да се анализа спроводи на дијалекатском материјалу, те да су топоними фонетски, морфолошки и синтаксички репрезенти локалног говора, нужно је топониме погледати са становишта дијалектологије.

Резултате нашег истраживања поредимо са резултатима других истраживања на синхронном и дијахроном плану. У дисертацији се у теоријско-методолошком погледу ослањамо на рад Радић 2003. Узимајући у обзир и то да у фактографском и географском погледу наш рад показује велику блискост са радом Радић 2003 настојали смо да упоредимо језичке карактеристике топонима Левча и Белице.

Наша проучавања подразумевају и поређење топономастичких јединица Левча, као дијалекатских чињеница са дијалектима на штокавском терену при чему се поред интегралног описа левачког говора у Симић 1972 консултују и друге дијалектолошке студије. Консултују се речници савременог књижевног и народног језика, те историјски, етимолошки, дијалекатски, термилошки и други речници српског језика, те етимолошки и други речници других словенских и индоевропских језика.

⁴ У будућем раду са професорком Ранком Станковић испитаћемо могућности коришћења додатних алата и функција. Настојаћемо да визуализујемо и друге податке прикупљене на терену.

Имајући у виду да је ономастика интердисциплинарна научна област, предвиђа се активирање релевантних знања постигнутих у археолошким, географским, историјским, етнографским и демографским истраживањима Левча и суседних области.

У уводном делу дисертације, како је уобичајено у топономастичким радовима (в. Радић 2003) конструише се нужни лингвистички и ванлингвистички оквир истраживања ареала. Представља се методолошки оквир у ономастичком приступу топонимијској грађи. Будући да је левачки говор поуздано описан у раду Симић 1972, језичке особине забележених топонима посматрају се у контексту датог описа.

У презентацији и обради ономастичке грађе полази се од ојконима, етника и ктетика. За разлику од микротопонима од којих највећи део раније није био бележен, за ојкониме располажемо ранијим записима. Посматрају се граматички облици записаних имена, критички се посматрају расположиви етимолошки судови о именима и покушава се понудити ново тумачење када се тврђење о мотивацији неког имена оцени као недовољно убедљиво. С обзиром на то да се у овом сегменту рада разматрају имена насељених места, а у контексту познате праксе о преносу имена сеобом, у обзир се узимају сви лингвогеографски подаци о именима, као и стари записи имена.

Поглавља у којима спроводимо семантичку и структурно-творбену анализу микротопонима биће рашчлањена према захтевима грађе. На основу доступне литературе (речника и лингвистичких и других радова) те саопштења информатора и самих запажања са терена спроводи се анализа грађе. Свако име настоји се осветлити у датом савременом лингвогеографском ареалу и уколико је могуће у дијахроној равни. Из анализе понуђене у овим потпоглављима највећим делом обликоваће се закључна слика топонимије Левча.

У анализи семантичких и структурно-творбених типова микротопонима потврђених у топонимији Левча примарни значај у нашем раду има анализа спроведена у оквирима синхронијске ономастике у раду Радић 2003. Ради прегледности, у презентацији микротопонимије следимо модел примењен у раду Радић 2003 уз прилагођавање захтевима наше грађе.

У семантичкој анализи микротопонима полази се од класификације свих микротопонима у две веће целине: (а) фисиогени објекти и (б) антропогени објекти. Сврставање микротопонима у једну од ове две веће целине опредељено је семантиком тополексеме. Према томе, именовања у вези са хидрографијом, физиографским својствима тла, биљном покривеношћу тла и зоонимима у топонимији основни су критеријуми за класификовање микротопонима у прву целину. Друга целина (антропогени објекти) обухвата микротопониме који су придружени топографским објектима насталим под утицајима човека. У семантичкој анализи микротопонима предвиђају се поделе према врстама топографских објеката фисиогеног типа и топографских објеката антропогеног типа.

Начелно, у структурно-творбеној анализи микротопониме посматрамо у следећим класификационим групама: (а) једночлани микротопоними: (аа) неизведени микротопоними; (аб) топономастичке изведенице; (ав) топонимизовани придеви и (аг) топономастичке сложенице; (б) вишечлани микротопоними.

Засебно се посматрају микротопоними образовани од властитих имена. На структурном плану разликују се: (а) микротопоними образовани од антропонима; (б) микротопоними образовани од других топонима. На творбеном плану једночланих микротопонима уочавамо: (а) неизведене топониме; (б) изведене топониме. У оквирима атрибутивних синтагми препознајемо: (а) топографски термин + придев и (б) топографски термин + падежна допуна.

У оквиру сваког класификационог типа предвиђене су класификационе подгрупе.

Сви топоними у форми речника прилажу се као завршни део дисертације. *Речник* представља каталог топонима Левча са навођењем објекта на који се свако име односи и пункта у којем је забележено.

1.3 Левач: положај, административна организација и опште карактеристике истраживаних пунктова

Левач је област у централној Србији и југоисточној Шумадији. На западу, југозападу и северозападу Левач се наслања на Гледићке планине, а на истоку и југоистоку наслања се на Јухор. Јужна граница прати Калинићку реку која извире у Гледићким планинама и тече на исток. Са доње стране Калинићке реке остаје село Шљивица. На северу Левач допире готово до Бешњаје.

О положају, морфологији терена и привредним приликама у Левчу надахнуто је писао Григорије Божовић:

„Између Гледићких планина, Црна врха и Јухора једна мање осетљива потолина, начичкана облим и благим брдашцима као каквим великим могилама; изрешетана долинама окренутим к једној и другој Морави; зашарана плодним невеликим пољима и природом омеђена за један посебан крај, једну већу жупу колико какав добар срез, сва окићена воћем и дрвљем – то је Левач. Управо то вам је готово непрегледни воћњак од Трстеника до Јагодине.” (Божовић 2016: 675).

Становницима ове области позната је подела Левча на *горњи Левач* (тзв. *Планина*) и *доњи Левач* (тзв. *Низина*). Данас се именом Левач обично назива само територија општине Рековац којом су обухваћена следећа насеља: Баре, Белушић, Беочић, Богалинац, Брајновац, Велика Крушевица, Вукмановац, Доброселица, Драгово, Жупањевац, Кавадар, Каленићки Прњавор, Калудра, Комаране, Лепојевић, Ломница, Лоћика, Малешево, Мотрић, Надрље, Опарић, Превешт, Рабеновац, Ратковић, Рековац, Секурич, Сибница, Сиљевица, Течић, Урсуде, Цикот и Шљивица. Рековац јесте административно, културно и привредно седиште области, међутим Левач функционише у говору као хороним⁵.

Стара жупа Левач обухвата знатно шири простор него што данашње становништво простора некадашње жупе прихвата. Левчанима се више не сматрају становници насеља Јабучје (данашња општина Крагујевац), Бачина (општина Варварин) које у средњем веку припадају жупи Левач.

Тодор Бушетић (1903: 461) издваја села која припадају Старом Левчу и она која припадају Садањем Левчу. У првој групи јавља се велики број насеља која припадају срезу трстеничком и беличком, док изван ових зона остају само села Белушиће, Опариће и Пољна. Садањи Левач је према Бушетићу налик на полукруг који омеђавају „Гледићске Планине, Црни Врх; од Црног Врха правом линијом поред планине Јухора на Голијску Мораву” (1903: 461).

Дијалектолошки увид Р. Симића показује да Левач није хомогена област, наиме: „другачије него остали Левчани говоре становници села Белушића и Брајновца. Њихов говор је сличан ономе у долини Беличке реке” (Симић 1972: 29). Ради представљања пуније слике левачке топонимије определили смо се уврстити у грађу сва насеља општине Рековац, према томе и микротопониме насеља Белушић и Брајновац. На основу

⁵ Уп. запажање Ј. Радић о потискивању назива Белица за суседну област услед значаја који врло рано добија Јагодина (Радић 2003: 19).

прикупљене ономастичке грађе и општих саопштења информатора покушаћемо дати скроман осврт на говор насеља Балушић и Брајновац.

Левач представља једну од централних области Србије. Услед смањења броја становника⁶ и промена услова за бављење пољопривредом (земља је највећим делом запуштена, а уколико се ипак обрађује рад је механизован) опстанак топонима у говору је угрожен.

1.4 О становништву

О насељавању Левча нема много доступних података. О општим условима насељавања наше области обавештава нас Јован Цвијић, истичући јаку косовско-метохијску струју која се кретала кроз Лаб па се спојила са „струјама копаоничких превоја формирајући јаку метанастијску струју која је насељавала неколико котлина моравске Србије, нарочито копаоничку Жупу, Темнић, Левач [...]” (Цвијић 1922: 8). Посматрајући удео главних миграционих струја, Цвијић наводи да је у Левчу и Белици најснажнија косовско-метохијска струја, за њом долази вардарско-моравска, док је динарска струја најслабија (стр. 94).

Почетком 20. века за потребе едиције Насеља и порекло становништва Српског етнографског зборника учитељ Тодор Бушетић прикупио је податке о насељима и становништву тадашњег Левча. Грађа је прикупљена према упитнику који је сачинио Јован Цвијић. У вези са пореклом становништва⁷, на основу очуваног сећања информатора с почетка 20. века, Бушетић наводи да је „највише досељеника из Топлице, односно са Копаоника, затим са Косова и Жупе, и од даљих крајева, из Црне Горе (1903: 482).

Осврћући се на велики број *селишта* у насељима некадашњег и данашњег Левча, Тодор Бушетић (1903: 481–482) говори о опустелом Левчу у 18. веку. Наиме, као одмазда за учествовање великог броја Левчана у буни коју је подигао Коча Капетан, Турци су запалили насеља. Доцнија насељавања подразумевала су и делимично измештање и удаљавање од насеља која су раније постојала. Унутар територије ове области, становништво се померало и у потрази за пијаћом водом и услед заразних болести (куге). Старица у Левчу стога и нема. Наиме, може се говорити само о раније досељеним у двама снажним таласима насељавања ове области: после Кочине крајине и у време Првог српског устанка.

Накнадно спроведена истраживања о пореклу становништва Белице унеколико су кориговала Цвијићеве налазе, те је утврђено да је доминантнија косовско-метохијска од вардарско моравске струје. Наиме, косовско-метохијска струја дала је Белици 75 родова у 862 куће (Мијатовић 1948: 48–69). С друге стране Р. Симић (1972) је потврдио неколико деценија старије налазе Јована Цвијића и Тодора Бушетића о формирању насеља у Левчу. Посебно је вредно што је Симић према доступним подацима израчунао проценте заступљености свих миграционих струја у појединачним зонама и насељима Левча. Према прорачунима Р. Симића косовско-метохијска миграциона струја имала је најизразитији утицај на формирање становништва Левча (Симић 1972: 37). При том,

⁶ У општини Рековац 1948. било је 28101 становника, 1953. године 28085, 1961. године 25520, 1971. године 22710, 1981. године 19877 становника, 1991. године 17011, 2002. године 13551 становника и 2011. године 11055 становника (<https://www.stat.gov.rs/sr-latn/oblasti/popis/popis-2011/popisni-podaci-eksel-tabele/>).

⁷ „Кад су Турци, окупатори, владали у Србију, сви су отуд наши побегли са Косова. Е, сад, овај крај овде се раселио, па је некад била бара, значи, било пусто, нико није имао, а они су бегали и како су наилазили и било пусто, они се насељавали. Кол’ко сам ја чит’о у ово место Баре, Богалинце, Мотриће – дошли су са Косова, а у Сибницу, Калудру – Македонци и то је насељено у тај крај где сигурно нико није имао, нико није живео.” (Марковић 2004: 185)

уколико посматрамо појединачне делове Левча (Горњи, Доњи и насеља око Калинићке реке), утврђено је да свуда косовско-метохијска струја има удео више од 50% процената. Наиме, у Горњем Левчу четири насеља (Дул, Жуп, Над, Рат) формирана су искључиво од досељеника које је нанела косовско метохијска-струја, а уопште удео ове струје износи 60,2%. Пет насеља (Кав, Ком, Лом, Теч, Ур) Доњег Левча формирана су искључиво под утицајем косовско-метохијске струје, а укупни удео ове струје износи 77,5%. Најзад, око Каленићке реке два насеља (Дуб и Шљив) имају 100% становника донетих косовско-метохијском струјом, а у овој зони као целини препознаје се удео косовско-метохијске струје од 52,2% (Исто 38–39).

Значајне записе о животу становника⁸ Левча оставио је у путописима Григорије Божовић.

1.5 Досадашњи помени области и појединих левачких топонима

Прве познате помене имена области и данашњег хидронима Лугомир налазимо у записима Јована Кинама о првом војевању Манојла I Комнина у овим пределима: „Лугомир који се на том путу из Ниша помиње, није ништа друго, него предео око реке Лугомира у садашњем Јагодинском округу у Србији. Тај исти предео спомиње се у нашим изворима мало нешто касније под именом Левча, и прича се, како га је од Грка узео Немања.” (Новаковић 1880: 123), један век млађи је помен из описа Немањиних освајања из периода од 1198. до 1199. године: **и сие жюпе приложихомъ подъ властъ сие цркви: Крѣшилницѣ, Моравѣ, Бѣльчѣ, Лепеницѣ ѿбѣ, Бѣлица, Лѣвѣчѣ, Лоуѣгомѣ** (Миклошич 1858: 13).

Када говоримо о поменима из 12. века налазимо следеће:

(а) у хрисовуљи монаха Симеона, бившег великог жупана Стефана Немање, манастиру Хиландару (која је морала бити издата после јуна 1198, а пре смрти монаха Симеона 13. фебруара 1199. године): **Лѣвѣчѣ, Бѣлицѣ, Лепеницѣ** (Мошин 2011: 68).

(б) у хрисовуљи великог жупана Стефана Немањића манастиру Хиландару (која је могла настати између 1199. и 1200. или 1202. и 1207. године): **Лѣвѣчѣ, Лепеницѣ, Бѣлицѣ** (Исто: 80).

У 13. веку жупа Левач била је део жичког властелинства (Шкриванић 1954: 165, 170). Помене налазимо у жичким повељама:

(а) у првој хрисовуљи краља Стефана Првовенчаног и сина Радослава манастиру Жичи (која је настала између 1219. и 1220. године): **И сие жѣпе приложихомъ подъ властъ сие цркви: Крѣшилницѣ, Моравѣ, Бѣльчѣ, Лепеницѣ ѿбѣ, Бѣлица, Лѣвѣчѣ** (Мошин и др. 2011: 92).

(б) у другој хрисовуљи краља Стефана Првовенчаног и савладара краља Радослава манастиру Жичи (која је могла настати између 1221. и 1224. године): **И сие жѣпе [...] Бѣльчѣ, Лепеници ѿбѣ, Бѣлица, Лѣвѣчѣ** (Исто: 94).

⁸ „Уз пут загледујем куће, дворишта, чељад. Види се да овуда свет нема довољно земље, али је она родна и доста је воћа. Немаштина је по свима изгледима немогућна. Па опет све се жали, све кука, све тражи неку службу, помоћ. Да се човек збуни. Не друкчије но као да пролази кроз Братоножиће или изнад Невесиња. А ово је опет Левач, гласовито благословени крај. Деца чине добар утисак, жене очајан и по одећи и по оном жутилу на лицу. Људи бољи, нешто здравији стаситији. Али све суморно, све без радости, некако као да је омрзло на живот. Ваља се плашити. Наш сељак уопште преживљује једну дубоку духовну пометњу. Није само равнодушан према свему што носи јавно добро, него се грубо измеће у јединку која мисли да му је све непријатељ, да је сваком боље но њему, па је почео да се довија, не бирајући начине, попут очајника и циника. Он и у међусобном, најближем животу брзо губи и оно што је досле утврдио у солидарности и друштвености.” (Божовић 2016: 671–672)

У *Раваничкој повељи* нема помена области Левач. У вези са селом Цокотина које кнез Лазар у овој повељи дарује Раваници у раду Ђ. Симоновића налазимо претпоставку да је реч о левачком селу Цикот (1983: 7), док А. Младеновић смешта ово село јужно од Параћина следећи претпоставку изнету у Шкриванић 1981: 90 да се, између осталих села и ово село придружило Параћину. Село Цокотина из *Раваничке повеље* биће такође препознато у левачком селу Цикот у раду Пурковић 1940: 105. Данашње левачко село Цикот налази се око 50 km северозападно од Параћина.

У повељама деспота Стефана (према Младеновић 2007) налазимо следеће помене:

(а) имена области и тадашњих села у повељи деспота Стефана којом прилаже Хиландару неколико села у Србији у замену за шест Адрфата у овом манастиру: **И оу Левѣ'чю село Бѣд'чина, и село Це[с']ница. съ всѣми мегтами и правинами сель тѣх** (Младеновић 2007: 192).

(б) у повељи монахиње Јевгеније великој лаври поменут је један манастир у Левчу: **оу манастири њ Жюу[п]и[е]вци**. (Исто: 230).

(в) у повељи деспота Стефана деспотици Јевпраксији помиње се жупа Левач: **и даровахъ ми село Ивльчѣ оу Жюу[п]и[е] оу Левѣ'чскои** (Исто: 176).

После пада Деспотовине Левач препознајемо као једну од нахија у Смедеревском санџаку (Миљковић Бојанић 2004: 51). Наиме, Левач и Лепеница биле су две највеће нахије Смедеревског санџака (Павловић 2017: 133). Статус Левча у Смедеревском санџаку се мењао: нахија Лугомир је 1516. припојена Левчу, док доцније Левач бива придружен другој нахији. Наиме, од пописа из 1528. године централни делови Смедеревског санџака који су раније били подељени на нахије (Кучево, Некудим, Левач и Јагодина) уписани су као нахија Ломница. Попис из 1560. године поново доноси Левач као засебну нахију у Смедеревском санџаку (Миљковић Бојанић 2009: 52). У попису кнезова Смедеревског санџака из 1741. налазимо левачко село Крушевица (Павловић 2017: 146).

У вези са поменима области у турским изворима располажемо и подацима из истраживања које је спровео Ахмед С. Аличић. Премда је главно усмерење истраживања било у вези са поменима појединих области западне Србије у пописима спроведеним у Смедеревском санџаку, примећено је и да је нахија Левач заступљена у:

(а) детаљном (поименичном) попису смедеревског санџака из 1476. године;

(б) детаљном (опширном, поименичном попису санџака Смедерево) из 1516. године;

(в) сумарном (збирном) попису смедеревског санџака из 1523. године;

(г) поименичном попису влаха санџака Смедерево из 1528. године;

(д) детаљном попису санџака Смедерево који није датиран, а претпоставља се да је настао после 1572. године (Аличич 1984: 16-20).

Уз поједине мезре и села наводи се да припадају Левчу. Ниједно од тих имена није део садашњег топономастикона Левча. Наиме, и у раду Аличић 1984 казано је да нису познате: мезре Војин Брод (стр. 294) и Горња Тополница (стр. 356), те села Гомилица (стр. 325), Мегари (стр. 335) и Радиновци (стр. 352), док се мезра Доња Избиница убицира као Избеница у близини Варварина (стр. 302), за село Рудник дато је само да припада Левчу („у опћини Горњи Милановац, сјеверно од Чачка” (стр. 316)).

У изворима из 18. века помене пет левачка села (Лепојевић, Превешт, Сибница, Жупањевац и Saba (вероватно Горња Сабанта)) и један данашњи заселак (Волујак) налазимо у оквирима Јагодинског дистрикта, док се три насеља (Сибница, Малешево, Лоћика (уз ово име Д. Пантелић оставља знак питања) и један савремени заселак (Дубрава) јављају у оквирима Крагујевачког дистрикта (Пантелић 1948: 23–24).

У раду Вук 1827 (66–69) већину села која су предмет нашег разматрања препознајемо у оквирима ондашње Јагодинске наије. Такође, у Вуковом *Српском рјечнику* налазимо име области Левач и одређење да припада Јагодинској нахији (Вук 1852: 323).

У раду Гавриловић 1846 налазимо готово сва левачка насеља која су предмет нашег интересовања.

Детаљне податке о левачким насељима у некадашњем Јагодинском округу налазимо у Милићевић 1876: 176–224. М. Милићевић препознаје три среза у Јагодинском округу: Срез белички, Срез левачки и Срез темнишки. Насеља која су предмет нашег интересовања идентификована су претежно у оквирима Среза левачког. Треба приметити да нека насеља нису предмет нашег истраживања премда се према подацима М. Милићевића (1876: 205–206) у Срезу левачком налазе (Д. Сабанта, Милешево, Мала Дренова, Пољна, Мијаиловац, Рујишник, Божуревац, Риљац, Медвеђа, Богдање, Прњавор љубостињски, Планиница, Грабовац, Лободер, Рајинац). Насеља Пуљци и Волујак препознајемо у засеоцима данашњег левачког села Драгово, те и рад Милићевић 1876 потврђује да ојконим Драгово није постојао ни у последњим деценијама 19. века (уп. Пантелић 1948, Вук 1827). Нека насеља која јесу предмет нашег истраживања нису била део Среза левачког (Беочићи, Лоћика – Срез белички; Доњи и Горњи Крчин, Карановчић, Секурич – Срез темнишки).

Левачки срез Јагодинског округа према опису Јована Мишковића обухвата „горњи (изворни) део Лугомира (Рековачку и Левачку реку), горњи део (до изнад утока Медне) Ждралице, горњу (западну) половину Каленићске реке, Љубостињску (Самарицу) реку и већи (северни) део Кованлучке реке.” (Мишковић 1885а: 11). Аутор је прилично детаљно описао положај, рељеф, хидрографију, путеве, а било је речи и о етнографији и историји (стр. 10–42). У *Топографском речнику Јагодинског округа* (Мишковић 1885б: 45–248) налазимо прво системско бележење топонима из Левча. Аутор је најчешће на следећи начин презентовао грађу: топоним, идентификација објекта и насеља у којем се налази, опис положаја, додатни коментари.

Примери бележења левачких топонима у Мишковић 1885б:

ЖУПАЊЕВАЦ (зове се и Жупањево⁹), село, граничи се од севера Богаљинским и Доброселичким, од југа Сибничким и Каленићским, од истока Малешевским, а од запада Надрљским и Каленићским атаром.

Простор овог села може се обићи тек за 4 до 5 сахати. Свечара највише има Ђурђеваца па Митроваца. Крста носе на велики Спасов дан. Општинска слава св. Илија, коју је славила и она стара црква у селу

КРЕМЕНАЦ, планина између Левачке и Рековачке (Дуленске) реке. Има два Кременца: велики више и мали ниже налазећи се.

ПИСКОВИЦА, ливада на источној страни манастира Каленића од 50–60 коса, понајвише дивља.

Записи Ј. Мишковића, премда нису сасвим поуздани будући да сакупљач није био лингвиста, драгоцени су првенствено за припремање истраживања на терену.

Понекад стари записи не одражавају садашње ликове ојконима (в. нпр. Карановчић у Гавриловић 1846: 76, Милићевић 1876: 206, Мишковић 1885б: 134, те Каленовац у Бушетић 1903: 461, али Карановац (назив који је данас званичан) у Вук 1827: 68).

⁹ Име Жупањево нисмо потврдили на терену.

Истраживање већине левачких насеља са становишта етнографије спроведено је у раду Бушетић 1903. Пратећи резултате истраживања спроведених у Цвијић 1922 и Бушетић 1903, Р. Симић (1972: 37-39) настојао је осветлити начелну слику о пореклу и миграцијама становништва у сваком левачком насељу.

I-7. Осврт на досадашња истраживања топонимије Левча

Радоје Симић указује на две могуће мотивације имена области. Прва би била у вези са положајем некадашњег Левча: „на левој страни Мораве”, а друга би била у вези са глаголом *левати* (1972: 31; в. и фн. 8).

У речнику САНУ налазимо глагол *левати* у значењу *лити* (РСАНУ 11: 275–276). Звездана Павловић полази од овог глагола у покушају да објасни значење хоронима.

Речник ЈАЗУ не помиње хороним Левач. Под одредницом LEVAČ наведено је „Leváca, m. vidi levak — Ima i rus. лѣвачъ. — U jednoga pisca našega vremena. Kamen prvo uzme su obje ruke, pa desnu izvrne te je nasloni na rame (a ako je levač na lijevu). V. Vrcevic, igre. 68.” (РЈАЗУ: 262)

Речник САНУ бележи, са ослањањем на Вука, хороним Левач/Лијевач: „Лѣвач (у Вуковом Рј.). Ијек. Лијѣвач), -вча м област у југоисточној Шумадији, у сливу Лепенице (РСАНУ 11: 276). Такође, речник САНУ бележи и придев: „лѣвачкѣ, -а, -ѡ који се односи на Левач (који припада Левчу, карактеристичан за Левач) . — још око 1871 било је у селу Доњој Сабанти на петнаест кућа Марковића ... а поред тога још и других изданака те куће у неколико левачких села (Скерл. 7, 1). Материјал . . . нам пружа левачки дијалекат косовско-ресавског говора (Белић 4, 25).” Уз то бележи се и придев лѣвѡчкѣ, -а, -ѡ (ек.) покр. који се налази у осоју, осојни; исп. лѣвѡк (8). — Положаји окренути југу или истоку изложени су дужем утицају сунца, него западни и северни, те је на тим положајима топлије. Положаји први зову се: присојни (присоји), а други осојни (осоји, левачни) (Н—Т 1, 8).

У раду Обрадовић 2020: 418–419 указали смо на народну етимологију имена области која је у вези са морфологијом терена и привредном делатношћу становништва: „овај крај чувен је по виноградарству, па не чуди што је у народној етимологији објашњење засновано на поређењу рељефа Левча са предметом *левак* ’1. купаста или слична направа која на суженом крају прелази у цев и служи за наливање или пресипање течности или житких и сипких материја у судове са уским отвором’ (РМС 2011: 615).” Приликом обиласка терена могли смо забележити и „придев *левачан*, тј. у средњем роду *левачно* (земљиште) ’клизиште, земља која се спира’: мбрѡли да пошумљѡју, ел тѡ ти е лѣвачно, ѡће се смѣкне зѣмља.”

У вези са именом области Левач у науци о српском језику заступљена су два тврђења:

(а) тумачећи хидроним Левачка река З. Павловић полази од индоевропског корена *leī. Наиме, од корена *leī „који значи ’лити’, ’тећи’, ’цурити’ изведен је глагол *лити*. [...] Крај тако богат водом, висинска област са које се сливају токови и на којој се налази језеро (у атару села Превешт на висини од 800м) могла је да буде именована само по свом изгледу.” (Павловић 1996: 12–13).

б) Александар Лома полази од апелатива „*лѣвѡсь* ’левак’ у својству надимка + суфикс -јѡ” (према Поломац 2016: 356).

Топонимија Левча досада је само фрагментарно истраживана. У појединим радовима који се баве топонимима других области као и у радовима који доносе обиман топономастички материјал (орониме и хидрониме) поменути је и протумачен један број топонима из Левча. Први монографски опис топонимије једне области централне Србије доноси рад Радић 2003. У овом раду поменути су, а понекад и посматрани у контексту топонима суседне беличке области и неки левачки топоними. Два наша пункта Слатина

(Сл) и Велика Сугубина (Суг) део су корпуса топонима представљених у Радић 2003. Циљ поновног изласка на терен био је: (а) дати комплетну ономастичку грађу свих насеља у којима је Радоје Симић истраживао левачки говор и (б) проверити колико се изменила топономастичка слика ових насеља у последњих двадесет година. Очекивали смо да су топоними заборављени и да ћемо само мали број слатинских и сугубинских топонима презентованих у Радић 2003 потврдити на терену. Наиме, у насељу Слатина нашим истраживањем потврђено је 27 микротопонима, док је у Радић 2003 наведено 50 микротопонима. У Великој Сугубини Јованка Радић је забележила 87 микротопонима, а у нашем бележењу има 121 микротопоним. Може се запазити да је нама саопштено значајно мање микротопонима у Слатини, такође сви микротопоними које смо забележили део су и грађе Јованке Радић. Значајно већи број микротопонима у Великој Сугубини објашњавамо високом фреквентношћу саопштених имена у форми синтагми са антропонимима у форми посесивног генитива за којима долази лексема појата (в. *Синтагме са неконгруентним атрибутом у поглављу 4*).

У радовима Звездане Павловић заступљени су топоними наше области. Наслањајући се на доступне писане изворе¹⁰, ауторка је у раду Павловић 1996 обрадила значајније хидрониме Левча, док су ороними представљени у радовима Павловић 2009, 2015, 2016 и 2018. Обично су наведене све доступне потврде имена на територији Србије. Повремено су понуђена и тумачења имена.

Примери бележења хидронима у Павловић 1996:

БЕЛА ГРАЧА р. = ГРАЧАНИЦА р., д. Надрљке сас. Лугомира л. В. Мораве (Мијат. Ст. 2, 108). (стр. 30)

ЖУПАЊКА р. = ЖУПАЊЕВАЧКА р. = ЛЕВАЧ р. = ЛЕВАЧКА р. = НАДРЉСКА р., д. сас. Лугомира л. В. Мораве (Мијат. Ст. 2, 108; Радић Ј. 1, 535). (стр. 126)

Примери бележења оронима у Павловић 2016:

РАДОВ БРЕГ, ојк. Жупањевац, код Белушића, обл. Левач (Мишк. 3, 157). Од м. л. имена Раде. В. ор. Радова чука. (стр. 121)

САВИНА ГЛАВА 563, ојк. Превешт, код Рековца, Левач (Крушевац 1); 2. САВИНА ГЛАВА, ојк. Горњи Макреш, код Новог Брда, ок. Гњилана (Урош. 1, 72); 3. САВИНА ГЛАВА = САВИНА ГЛАВИЦА 570, ојк. Љубовија (Пл. в. Ср., Зворник 4). Према антропониму Сава (Грк.) и географском термину глава. (стр. 167)

У раду Симић 1972 проучава се говор Левча у оквиру косовско-ресавског дијалекта. У дијалекатским текстовима и документовању карактеристика говора уочавају се и поједини ономастички подаци. Аутор је изнео нека запажања о етимологији левачких ојконима и појединих микротопонима које је уочио у сакупљеној дијалекатској грађи. Такође, прегледно је класификовано више ономастичких категорија: ојкониме, микротопониме, етнике и ктетике (1972: 502–508).

У новије време предмет научног интересовања у оквирима филолошких истраживања биле су приповетке и предања из Левча (в. Марковић 2004). Ауторка је забележила, између осталог и предања о значењу имена левачких насеља.

У истраживањима нефилолошког усмерења осветљене су привредне прилике у Левчу (в. Вујадиновић и др. 2013).

¹⁰ Грађа са наше територије претежно је ексерпирана из радова Ј. Мишковића, С. Мијатовића и Ј. Радић.

Прво истраживање из области топономастике на грађи из Левча спроведено је у раду Обрадовић 2017. Поједине карактеристике левачких топонима анализирани су и у другим радовима М. Обрадовић (2020, 2021, 2022а, 2022б).

Ономастичке податке из левачког насеља Велика Крушевица сакупио је и тумачио Г. Јашовић у радовима Јашовић 2020 и Јашовић 2021. Аутор је у првом раду (Јашовић 2020) презентовао и анализирао 276 антропонимских јединица (личних имена жена и мушкараца, презимена, личних и породичних надимака и хипокористичких имена). Носиоци ових имена јесу чланови 78 породица, односно то је 188 особа. У другом раду Јашовић (2021) се позабавио и антропонимима и топонимима забележеним у Великој Крушевици. Забележио је 105 топонима. Прикупљени топоними су разврстани у семантичке групе. Највећи број микротопонимима подударан је нашим записама. Међутим уочене су неке разлике: Јашовић бележи микротопоним *Бајџинка*, а код нас је *Бојџинка*; Јашовић бележи микротопоним *Зарубџинка*, а ми уз микротопоним *Зарубџинка* бележимо и варијанту *Зарубџинка*. У нашем бележењу нису уочени неки микротопоними апелативног порекла тј. они који се односе на антропогене објекте¹¹, али изостају и једночлани називи типа *Гвџдџинка* и *Ренџвиште*.

1.6 О левачком говору и топонимији у истраживању Радоја Симића

Топоними добро одсликавају фонетске, морфолошке, па и синтаксичке карактеристике говора. Несумњиво, топоними представљају доста конзервативан лексички слој те се снажније одупиру променама које неминовно захватају народне говоре. Коментаришући настанак, функционисање и дијалекатске карактеристике топонима, Петар Шимуновић наводи:

„Imena su produkt govora. Ona su jezični podatci. Nastaju, primjerice osobna imena, u obiteljskoj intimi te su kao i druga imena, osobito nadimci, mikrotoponimi oblikovani u zavičajnom idiomu. Imena, dakle, nose dijalektalni biljeg kraja u kojem su nastala i u kojem se upotrebljavaju. Nije moguće dobro istražiti onimiju određenoga areala bez poznavanja dijalektološke slike (povijesne i današnje) dotičnoga prostora. Istraživač može bolje uočiti i protumačiti onimiju u mirovanju, ako joj poznaje faze u kretanju. Sinkronijska i dijakronijska istraživanja podupiru se i dopunjuju. I to valja pri svakom terenskom istraživanju imati na umu.” (Шимуновић 2009: 42).

Левач је зона простирања косовско-ресавског дијалекта. Најобимније описе говора ове области дао је Радоје Симић 1972. и 1980. године. У раду *Левачки говор* (Симић 1972) аутор се детаљно бавио гласовима, акцентом, морфологијом, творбом речи, а ономастичке¹² јединице погледане су у кратком осврту на лексику разматраног говора. Девет година касније објављена је *Синтакса левачког говора* (Симић 1980). Како је уобичајено у дијалектолошким студијама Симић је приложио транскрибоване дијалекатске текстове (1972: 549–586) из осамнаест левачких насеља, а све одлике говора документоване су великим бројем примера из сакупљене грађе (Симић 1972, 1980).

Најважнији закључци о говору Левча изнесени у радовима Симић 1972 и 1980 јесу:

- 1) уочена су два дуга акцента (дугосилазни и дугоузлазни) и један кратак за који аутор налази да је тонски неодређен, те се реализује као експираторни, краткосилазни или краткоузлазни; у вези са дужинама утврђено је да се јављају само предакценатске дужине;

¹¹ Мисли се на воденице и то се може објаснити старином таквих имена, те непостојаношћу предлошко-падежних конструкција, на пример *До мџста*.

¹² В. тачку 1.6. *О левачком говору и топонимији у истраживању Радоја Симића*.

- 2) у вокалском систему примећено је пет јединица са фонолошком функцијом (а, е, и, о, у), две јединице које представљају варијетете појединих вокалских форми (ѐ, ò) и једна која представља варијетет консонанта Р (р вокално).
- 3) У консонантском систему издваја се: 3а) нестабилност изговора гласова Ј, Х, В, Ф, Н; 3б) у систему африката бележи се ʒ, очувана је разлика између Ч и Џ, те Ћ и Ђ.
- 4) глас ʃ испред ј у великом броју примера познаје екавску замену, премда се уочавају и примери са и; уочена је равноправност и и е у компаративима и суперлативима придева (с тим што се увиђа да су облици са и чешћи у Горњем Левчу);
- 5) у морфолошком систему уочен је општи падеж који је истог гласовног састава као акузатив и нема посебну синтаксичку функцију већ је факултативна замена других форми; 5а) код именица I врсте у инструменталу једнине заступљен је готово искључиво наставак -ем; 5б) суфикс -че је врло продуктиван па се уочава велик број именица које се деклинирају по II врсти; и у овој групи именица вредан помена јесте инструментал у којем се као и код именица I врсте претежно јавља наставак -ем; 5в) по трећој врсти мењају се, поред осталих и именице које представљају хипокористичка мушка имена (*Акса, Андра, Анта* и др.); у дативу и локативу једнине поред -е из тврдых основа фигурира и наставак -и (*бати, држави, Јакши* и др.); у вокативу једнине именице са дугоузлазним акцентом имају наставак -о (*бако, ћерко*), именице са дугосилазним акцентом обично су на -а, међутим вокатив именице мајка је мајко; локатив множине може имати форму генитива (*по тѹђи̑ ђвлија, по онѹ брѹда̑, по онѹ плѹнина, по онѹ гѹдура*); 5г) у вези са именицама IV врсте треба истаћи да у Левчу готово у потпуности изостају именице на -ад (изузимајући именицу *чѣлад*), уз именице женског рода на сугласник обично се наводи одредба у женском року (*нѣка бѹлес', јѣсен бѹла, мртва кѹс'*), међутим уочени су и примери са одредбом мушког рода: *готѹв стѹар̑, моѹ чѹс'*; 5д) у вези са тенденцијама да се одређени вид придева шири на рачун неодређеног, Левач се уклапа у општу слику косовско-ресавских говора; 5ђ) у глаголском систему треба истаћи да је инфинитив је без крајњег -и (што се осликава и на форме футура); имперфекат је био у фази одумирања у време Симићевог истраживања, очекивано, данас је имперфекат још слабије заступљен изузев форми које и Симић бележи *бѣше, звѣше* и *ћѣше*, као и *прѣчѣше, имѣше, могѣше*; облике на -еа (-еја-) Симић даје у мањем броју примера, те је и очекивано да су данас још ређи, међутим могли смо на терену чути: *зѡћѡу, имѡћѡше, имѡћѡ*; у радном глаголском придеву може се чути наставак -ући: *рѡдѣући, седѣући*; плусквамперфекат је чест у употреби: *бѹо обѹо, бѹли се попѹшили, бѹли спрѣмѹли, бѣше је напѡло, бѣу пѡчели*; 5е) на лексичком плану се издваја велики број позајмљеница из турског и немачког језика (посебно се издваја број позајмљеница и из немачког и из турског у домену војне терминологије, док је значајан број германизама уочен, али не и пописан у потпуности, у домену општења занатлија).
- 6) У разматрању синтаксе падежа у говору Левча (Симић 1980) најважније напомене дате су у вези са употребом номинатива и општег падежа, а све то у контексту општих штокавских карактеристика и балканистичког аналитизма. У студији Симић 1972 детаљно је размотрен синкретизам акузатива и општег падежа, а у раду Симић 1980 посебно је потцртано функционисање синтагми са предлозима у којима се значење преноси на предлог, а наместо генитива, локатива или инструментала уводи општи падеж. Статистички је показан

однос употребе на пример локатива и општег падежа те је показано да у зони додира са шумадијским говорима јесте заступљенији локатив, док су у другој зони, која се налази на југоистоку Левча ове две форме приближно учестале (в. табелу у Симић 1980: 143).

Након наведених општих црта левачког говора осврнућемо се и на допринос Р. Симића проучавању левачког ономастикона. Како је уобичајено у дијалектолошким радовима Р. Симић (1972) дао је списак пунктова које истражује, дајући предност народним називима за насеља (стр. 29–30), те указао на устаљену поделу левачких насеља (стр. 32). У поглављу *Из лексике и ономастике* (502–513) Радоје Симић наводи ојкониме, етнике, ктетике и тумачи ојкониме и интересантније микротопониме Левча и околине.

Рад Радоја Симића најпоузданије је полазиште за истраживање како општих карактеристика говора Левча тако и за основно информисање о левачким топонимима. Обиман материјал којим је документован испитивани говор обухвата и саопштења у вези са појединим топонимима како Левча тако и удаљенијих места (на пример из сећања бораца из Првог и Другог светског рата). Сви топоними, будући да су део дијалекатског текста, дати су у аутентичном фонетском лику, акцентовани су и наведено је из ког су насеља.

У деловима рада у којима тумачимо топониме, осврнућемо се на записе и тумачења која је понудио Р. Симић.

1.7 Дијалекатске одлике топонимије

Као што је већ споменуто у уводним редовима овог поглавља, говор Левча посматрамо у контексту описа у радовима Р. Симића. Наши пунктови претежно јесу истраживани у раду Симић 1972, док говор насеља Белице у светлу топонимије поменуте области описује Ј. Радић¹³ (2003: 32–41).

Најпре ћемо погледати карактеристике топонима забележених у насељима чији је говор истраживао Р. Симић. У другом делу поглавља погледаћемо микротопонимију насеља Левча која Р. Симић (Белушић и Брајновац) није истраживао и насеља ближа Белици (Коларе, Драгошевац, Медојевац, Бресје, Ивковачки Прњавор, Лукар и Топола).

Сакупљајући грађу на терену слушали смо како говоре становници Левча. Очекивано, наш поглед на стање говора Левча омеђен је и тиче се првенствено функционисања топонима у говору. Треба имати у виду специфичност теренског рада из ономастике, трајање разговора и тематску ограниченост. С тим у вези, наша запажања могу само скицирати говор Левча у контексту топонимије, а рељефнија слика и поређење са радом Симић 1972 може се начинити новим прилозима дијалектологији.

Будући да говор насеља Белушић и Брајновац није истражен, у документовању црта говора поменутих насеља ослонићемо се и на општа саопштења информатора, не само на топонимију.

1.7.1 Акцентуација

¹³ Будући да је два левачка насеља (то су Белушић (Бел) и Беочић (Беоч) општине Рековац, в. карту) Р. Симић одредио као насеља у којима се говори као у Белици, о топонимима ових насеља говорићемо у контексту описа беличког говора. За село В. Пчелице, којем припада засеок Дубрава Р. Симић наводи да припада зони Лепенице, док сам заселак истражује у раду Симић 1972.

У погледу инвентара акцената и дистрибуције акцената и дужина нисмо уочили одступања од стања описаног у раду Симић 1972. Начелно се може запазити да се имена већих и познатијих или значајнијих објеката¹⁴ уједначено изговарају. Варијантност се ограничава на мање познате и нефреквентне називе (в. поглавље о етницима и ктетицима). Документовани су дугосилазни, краткосилазни и дугоузлазни акценат.

У грађи немамо потврду краткоузлазног акцента. У грађи из села беличке области које преузимамо од Ј. Радић (ОП 7) бележе се: *Средња кòса, Средња мала*.

Дужине су предакценатске: *Ѕрсин мајдан, У Здрāvино, Цїлїцке шўме, Адāmово* (в. *Адām* у Симић 1972: 57).

Дугосилазни акценат: *Бањаско, Бўк, Брѣст, Мāртин гāј, Мāла Грача, Америкāнско, Бѣла јарўга, Ајдучка вòда, Брњāk, Чукар* и друго.

Краткосилазни акценат бележи се на свим слоговима изузев ултиме: *Мїлетино, Мўсино, Ђоје, Пајковāчко, Перїло, Рогољѣвица Пѣркòвац*.

Дугоузлазни акценат јавља се на пенултими: *Белўтак, Бѣло камѣње, Камѣнац, Клáда*.

1.7.2 Гласовни систем

Наша грађа може документовати неке карактеристике гласовног система левачког говора.

1.7.2.1 Вокализам

У топономастикону Левча уочена је доследна екавска замена јата¹⁵. На пример, придев *леп* заступљен је у микротопонимима: *Лена вода, Лена главица*; придев *бео*: *Бела бара, Бела Грача, Бела земља, Бела јаруга, Бела стена, Бела ћуприја* и друго.

Могу се уочити:

а) губљење иницијалног вокала: *Код скоруше* (2х) (премда уочавамо и пример *Код оскоруше*), *Горелка / Огорелка, Дамовицка мала* (<Адам, Адамовић), *Круги лаз* (<Округ(л)и лаз).

б) замене и алтернације вокала:

- и/е: *Лићевиште* (<лећа), *Каленић/Калинић*;
- ав-/ау-: *Код аутобуске/ аутобуске*;
- е/о: *Код Товилови јасика* (< Теофил);
- а/е: *Рабеновац* (у нашем запису) / *Ребеновац* (у записима Р. Симића)
- у/и: *Дибоки поток/Дубоки поток*
- вокално р: *Ржишка коса, Ржиште*.

1.7.2.2 Консонантизам

Сугласник Х најчешће изостаје. Уочено је испуштање Х из иницијалног положаја: *Ајдучка вода, Ајдучки кладенац, Ајдучки лаз, Ационица, Ацин гроб, Ладни*

¹⁴ Једном приликом у разговору са информатором изговорили смо микротопоним у акценатском лику *Тōшицко*. Информатор (становник датог насеља) није препознао дато име. Након мало времена информатор се досетио и кориговао наш изговор, казавши да је име *Тōшицко*.

¹⁵ О карактеристикама вокалног система левачког говора и преиспитивању тврдње да је у говорима косовско-ресавског дијалекта замена доследно екавска, погледати опримереност замена ђ> е и љ> и у: Симић 1972: 130–132.

извор, Ладни точак, Расје; из медијалног положаја: Гравиште, Врови, Влаовица, Јор / Јуор, Тикомирово и из финалног положаја: Де оно Прођо Левач, На вр брега, Ора. С друге стране уочава се у примерима: Хајдучка вода, Хладно кладенче.

У систему консонаната уочена је африката З: Золино.

У присвојним придевима изведеним од именице село опстаје л на крају слога: Код селског бунара, Селски бунар, али примећују се и примери са о наместо л: Сеоски бунар.

Уочава се нестабилност у дистрибуцији консонаната Ф и В, односно В наместо Ф: Јефтино, Јефтицка мала / Јевтицка мала.

Испадање финалног Т у групи СТ- : Код бреса; али: Крст, Пескански мост.

Сонант Ј у интервокалној позицији претежно изостаје: Код Радивоеве куће, Код Станоеве штале, Код Среине куће, Остоицка мала, Пеовац, Раино (али и: Рајино брдо), Миливоево (<Миливоје), Радивоево (<Радивоје), Радоево / Радоевово (Радое) и др. О нестабилности сонанта Ј између вокала сведочи то да се бележи у микротопониму који познаје три варијанте: Пругоевац/Пругојевац/Пругојевац.

Смењивост група см/шм ограничена је на лексему чесма/чешма: Чесмин поток/Чешмин поток, с тим што треба напоменути да се лексема чесма јавља у много већем броју примера (око 50).

-зј/-јз: Код лојзе, Старо лојзе, Козја глава / Којза грба;

-вр/-рв: Гарваник;

-гр/рг: Ротић, Ротиће (<ГРОТ);

-ћск/цк, -ск, -ћк: Алексицко, Андрицко, Бејицко, Белешковицко, Алексицка мала, Чорбицка мала, Анђелицка мала, Аницка мала, Антицка мала, Бабицка мала;

-пч- наместо пш- : Пченичара (у говору се може чути: пшеца, Пшелице (< село Велике Пчелице).

1.7.2.3 Морфологија и морфосинтакса

Као што је поменуто, општи падеж у Левчу истог је гласовног састава као акузатив и може се срести у функцији генитива, локатива и инструментала. У нашој грађи срећемо под + општи падеж наместо генитива: Под Миливоеву кућу. Примећен је на + општи падеж наместо локатива: Извор на Бубан (али: Кладенац на Бубану), Извор на Ветрину. У систему имена окамењене су структуре (са предлогом НА) које су првобитно означаваале правац кретања: На бару, На гробље, На брдо (али и: На брду), На ливаде, На косу, На лаз, На парлог.

Уочени су примери генитива у функцији локатива: Гробље у Горње Сибнице, Гробље у Доње Сибнице (али: Гробље у Ораију).

У конструкцијама КОД + ВОДЕНИЦА у Левчу бележимо само Код воденице (х4), док грађа Ј. Радић у ОП 7 доноси облике Код воденицу и Код воденице (в. Речник).

У вези са придевским видом може се запазити да наши микротопоними чешће обухватају придеве одређеног вида: Дуги лаз, Стари гај, Стари поток, Стари виноград, Стари бунар, Трнати лаз, Трновити лаз.

Посесивни генитив није чест у Левчу и замењује се посесивним дативом (в. Симић 1980: 30): Степановића мала, Алексића воденица, Збег у Митровића реци, Имање Тозе Качаре. Међутим, наша грађа обухвата још мање примера у дативу: Жике Јенкине (у овој синтагми подразумева се њива, а испушта -м из форме посесивног датива личног имена Јенка те би пуна форма микротопонима била: Жике Јенкинем њива).

Уочавамо локатив на -ем наместо -ом (*Дуленском): Мајдан у Дуленском Саб.

У примеру Брдо код Милоја Колкинем куће уочавамо и посесивни генитив (Милоју) и датив на -ем у служби додатне одредбе (Колкинем).

1.7.3 О говору насеља Белушић и Брајновац

Р. Симић није истраживао пунктова Белушић и Брајновац и изнео је запажање да се у овим насељима говори као у селима Белице. Од 2003. године располажемо кратким описом говора Белице (Радић 2003: 32–41) те би се могло спровести поређење.

Наша грађа не може документовати нарочиту особеност говора села Белушић и Брајновац, тј. нисмо пронашли значајније диференцијалне црте у односу на говор осталих села у Левчу. То се може објаснити много израженијом међусобном комуникацијом становника насеља Левча, али и Белице и Шумадије данас него што је то вероватно био случај пре око 50 година. Такође, уобичајено је ономастичку грађу прикупљати од мушкарца који се, како се очекује, много више крећу и комуницирају између себе¹⁶. За овај део рада настојали смо прикупити саопштења и од жена, међутим нисмо могли разговарати ни са једном женом која је неписмена¹⁷.

Микротопонимија насеља Белушић и Брајновац уклапа се у целину топономастикона Левча без значајнијих разликовних црта (изузев оних који се тичу саме микротопонимије – мотивације и фреквентности структурно-творбених модела).

Оно што јесмо уочили јесте акценат лексеме *виноград* у множини: *виногради* (у једнини је као што је и уобичајено у Левчу: *винџград*. У топонимској грађи из Левча пак множински облик *виногради* као део АС има искључиво дугоузлазни акценат, док се у систему апелатива чешће може чути *винџгради*. У топонимији Брајновца примећен је дугоузлазни, наместо преовлађујућег¹⁸ краткосилазног акцента у топониму Петровац (*Петрџовац* Брај : *Петрџовац* Ком). Управо јављање дугоузлазног наместо очекиваног кратког акцента Ј. Радић издваја као разликовну црту говора Белице у односу на опште карактеристике косовско-ресавске акцентуације (Радић 2003: 34).

У осталим карактеристикама говор ових насеља чини целину са осталим насељима Левча, а и Белице (у погледу оних карактеристика које су илустроване на корпусу топонима). Оно што карактерише рад Р. Симића јесте да је сакупио обимну грађу у којој је могао пратити појединачне црте у трима зонама Левча. На пример, у вези са доследношћу екавизма у Левчу, Симић наводи велики број примера са -е наместо јата (*загрѣ/грѣ*), међутим даје и конкурентне форме са -и које се срећу у Горњем Левчу (*џзгри'а*) (Симић 1972: 130). У Беличкој топонимији је заступљено -е на месту јата: *Лѣпо брѣдо*, *Целолѣпске шѣме*. Насеља Белушић и Брајновац улазе у зону левачких насеља са -е наместо јата: *Рѣка* Бел Брај, а у општем корпусу имамо примере: *загрѣ се сѣба* Бел; *грѣали се такѣ* Бел. Општа црта косовско-ресавских говора је нестабилност гласа Х, то потврђују и истраживања из Левча и из Белице. У Белушићу и Брајновцу глас Х се може чути: *хлѣб*, *храстѣвина*, *хрѣни*, али бележе се и примери без иницијалног Х: *лѣба*, *од*

¹⁶ Илустративно је запажање Р. Младеновића о карактеристикама ономастичких података једне територије (јужног Косова) које ономастичару саопштавају мушкарци (који су значајније изложени интерференцији са албанским језиком) и података које дијалектологу саопштавају жене (код којих је контакт са албанским језиком значајно мањи): „факултативно умекшавање у групама /ли, ле/ бележено скоро искључиво у језику мушкараца док женски део носилаца локалног говора углавном не зна за овакву појаву” (Младеновић 2013: 112).

¹⁷ Наравно, неписмених жена има у појединим насељима, али реч је о веома старим особама, изразито нарушеног здравља, те са њима није било могуће разговарати. Према истраживању чији су резултати објављени 2013. године у старосној групи преко 65 година било је 87,9% неписмених. То су углавном биле старије женске особе, зато што је пре Другог светског рата било уобичајено да се школују готово искључиво мушка деца (в. Вујановић и др. 2013: 82).

¹⁸ Топоним *Петровац* забележен је у свега два села: Брајновцу и Комарану. Приметили смо да дати топоним и становници других левачких села изговарају са краткосилазним акцентом на другом слогу.

растѡвине, рāнїли се. Међутим, глас Х није изговорен у глаголу *хвѡтати* и замењен је гласом *в*: *имāле су бучїне дѡ смо рїбе вāтали* Брај.

Ситније црте из саопштења становника Брајновца и Белушића такође улазе у систем говора Левча:

Прво лице једнине глагола *моћи* гласи: *мѡг*.

У лексеми *онда* бележи се партикула *к*: *ѡндак*.

У лексеми *парадајз* није уочено обезвучавање финалног сугласника: *парадāјз*.

Личне заменице имају облике генитива: *њї* (*тѡ обāве нāр њї*); акузатива: *нѣ* (*њїва којā нѣ хлебом хрāни*); датива: *вї* (*сāћу вї кāжем*), али бележимо и *вāм* (*како ћу вāм кāжем*).

У синтакси брајновачког говора примећена је конструкција *у + генитив личне заменице*: *у нāс нѣма винѡграда*.

Дистрибуција глагола *бити* и *имати* у контексту: *тāд је бїло, имāле су бучїне*.

У конструкцијама са генитивом Ј. Радић уочава да топонимија Белице добро илуструје кретање од синтетичке ка аналитичкој деклинацији (в. Радић 2003: 39). Занимљиво је да у нашој грађи, уопште узев преовлађују облици синтетичке деклинације. Међутим, у говору, који не обухвата топониме врло често се у свим насељима Левча могу чути аналитичке форме. С тим у вези, насеља Белушић и Брајновац не одударају од система. У територијалном погледу, ширење синтетизма Ј. Радић запажа у селима удаљенијим од моравске долине, те је могуће да су и наша запажања мотивисана положајем датих насеља.

Према томе, на основу уочених савремених дијалекатских црта, не можемо издвојити насеља Белушић и Брајновац из целине других насеља Левча.

1.7.4 Говор седам беличких насеља

У раду Радић 2003 изнесене су најзначајније карактеристике говора Белице. У претходним истраживањима (Ивић 1985: 101–109, Пецо 1978: 28–41) утврђено је да да говор ове зоне Поморавља припада косовско-ресавским говорима.

Јованка Радић разматра акцентуацију, фонетику, морфологију, а осврће се и на питање језичког супстрата. У вези са акцентуацијом Радић увиђа да се у топонимији овога краја често срећу акценатски дублети. Ту акценатску неуједначеност ауторка објашњава досељавањем из различитих крајева, али и утицајима које могу имати како језички супстрат, тако и акценат у стандардном језику. Уочени су спорадични акценатски модели који се не уклапају у општу слику косовско-ресавских говора: дугоузлазни акценат наместо кратког: *Срѣбро, Мајдан, Прїсоје* и друго; те смењивање дугосилазног и дугоузлазног акцента на првом слогу: *Грāђа/Грāђа, Гѡрња ливāда / Гѡрња ливāда*. Услед великог броја варијанти у месту и природи акцента ауторка напомиње да се истраживач може само делимично ослањати на акцентуацију приликом тумачења топонима (стр. 33–35).

Белички говор је екавски.

Бележи се нестабилност вокала у неакцентованим слоговима (*Лесāндрина њїва, Код скѡрушу, Грбāк, Јеремїно* и друго), замене и алтерације вокала *а/о, а/ѡ, и/ѡ, ѡ/о, у/и, у/ѡ, о/и, у/а* (нпр. *Тѡборїште, Јерўга, Крошāр/Крушар*). У консонантизму су најважније црте: нестабилност гласа Х, појава *З, Л* на крају слога, те низ појава у сугласничким групама које и иначе карактеришу косовско-ресавску зону (стр. 35–37).

У топонимији беличких насеља уочено је ширење аналитичке деклинације (*Код брес, Код друм*). Јованка Радић се осврнула и на размештај аналитичке односно синтетичке деклинације, те је запазила да су конструкције са генитивом (*До друма, Преко потока*) заступљеније у селима ближим моравској долини (Радић 2003: 39). С

обзиром на то да се велики број топонима уочава у атрибутивним синтагмама у којима је зависни члан придев, Радић се позабавила и питањем придевског вида те утврдила да се „одређени вид придева чува у оквиру синтагми као окамењена форма из предмиграционог периода” (стр. 39).

У завршним редовима поглавља о говору Белице Јованка Радић разматра језички сурвивале и питање супстрата. У једном броју микротопонима уочавају се архаизми (старо јат, локатив множине именица мушког рода у функцији генитива, -е у номинативу множине) (стр. 40–41).

У нашем раду опште карактеристике говора Белице документоване су топономастичким подацима из насеља: Коларе (Кол), Медојевац (Мед), Бресје (Брес), Драгошевац (Др), Лукар (Лук), Ивковачки Прњавор (ИП) и Топола (Топ). Већи број пунктова обишла је Ј. Радић (Кол, Мед, Брес, Др), док смо ми сакупили грађу у насељима Лук, ИП и Топ. Слушајући жив савремени говор поменутих насеља могли смо потврдити налазе претходно саопштених тврдњи о говору ове области..

1.7.5 Варијантност у микротопонимији

У именима делова просторног окружења потиснут је лексички садржај, а „појачан” ономастички. Суочавајући се са ограниченошћу регистра земљописне лексике, а истовремено имајући пред собом међусобно сличне и просторно блиске објекте које ваља диференцирати, именоваатељ осмишљава различите варијанте топонима. На тај начин, богати се регистар топонима локалног говора, а истовремено истичу се поједине диференцијалне црте објеката.

Ретко се уочавају различита имена једног објекта: *Сибина шума/Шумица* и нешто мање стабилно име: *Код Товиловои јасика / Код Раткови јасика / Код Радетови јасика*.¹⁹

Када говоримо о именовању једног објекта²⁰ бележимо релативно велики број варијаната на:

(а) фонетском плану (*Грабак/Грбак Жежљикар/Џежљикар; Младеновачки/Младеновицки поток; Папатњара/Попатњара; Аљетин/Љетин; Америакнско/Мериканско; Поробицко/Порубицко Зарубанка/Зарубинка; Обрндуша/Обрнуша; Радоево/Радоево; Бевђелин/Берђелин; Спасовина/Спасјевина; Код аутобуске/Код аутобуске; Грбак/Грабак; Чесмин поток/Чешмин поток*);

(б) акценатском плану (*Странџине/Стрџине; Гаришник/Гарџиник; Градска кдса/Грџдска кдса; Градски пџток/Грџдски пџток; Косањџк/Косџњак; Пољџне/Пџљане; Пољџшта/Пољџшта*).

У целокупној грађи, варијантност је уочена у фонетском, акценатском, морфолошком и структурно-творбеном лику микротопонима.

Уочене²¹ су следеће варијанте у нашој топонимији:

А. Фонетске варијанте: *Дубочар / Дубучар; Коловаз/Коловац; Крушар/Крушкар.*

Б. Акценатске варијанте: *Пупџвац/Пупџвац, Лџштар/Лештџр, Пољџшта/Пољџшта, Сџлиште/Селџште, Дџничицка мала / Данџчицка мала.*

¹⁹ Примећено је да се у оквиру већих потеса именују мањи делови чије границе нису сасвим јасне, тј. информатори наводе међе субјективно. На терену су забележени сви називи, међутим није се много инсистирало на утврђивању прецизних граница именованих објеката, те сигурно у грађи има више имена него именованих објеката.

²⁰ Уп. *Мџлан* и *Милџн* у систему антропонима функционишу као имена различитих особа.

²¹ Детаљније погледати у поглављима у којима се спроводе семантичка и структурно-творбена анализа топонима.

В. Морфолошке и морфосинтаксичке варијанте обухватају: (а) диференцирање по броју и роду: *Бара/Баре; Винограде/Виногради; Белег/Белега; Брдо/Брда; Брег/Брег; Брес/Брест – Брестови; Валога/Валог; Врела / Вреле; Парлог/Парлози;* (б) диференцирање по придевском виду: *БакѠран клѠденац / БакѠрни клѠденац.*

Г. Творбене варијанте. Уочава се паралелизам топонима насталих трансомизацијом апелатива и изведених топонима. У појединим случајевима бележимо двочлани систем: основна реч – изведена реч: *Бреза – Брезовица; Гај – Гајић; Валога/Валог – Валогара; Виноград – Винограче* и др. Варијантност се може уочити и на плану функционисања основног имена у систему и имена изведених различитим суфиксима: *Багремар – Багрењак; Бара – Барица / Барче/Барчине; Башта – Баштица/Баштована; Борјак – Боровњак; Брес/Брест – Бресје/Брестовац; Буква – Буковица / Бучије / Бучје / Бучјак; Врба – Врбавац / Врбак / Врбљак; Врела / Вреле – Врелац; Градиче – Градиште; Дол – Долина / Долинче; Јасењак – Јасење; Ковачевац – Ковачевиште; Купусара – Купусарник – Купусарац – Купусарче; Кућатак – Кућетине – Кућиште; Липак / Липар / Липовитка; Пасуљара – Пасуљиште; Пескар – Пескуша; Топола – Тополац – Тополско – Топољак; Трњак – Трнчиште; Црква – Црквенац/Црквењак/Црквине/Црквица/Црквиче/Црквиште; Шума – Шумарица / Шумица* и др. Разноврсност структурно-творбених типова добро илуструју микропоними са лексемом *коса*: *Коса / Косица / Косиче / Косањак / Косањски поток.*

1.8 Скраћенице пунктова

Баре	Ба
Белушић	Бел
Беочић	Беоц
Богалинац	Бог
Брајновац	Брај
Велика Крушевица	Круш
Вукмановац	Вук
Горња Сабанта	Саб
Горњи Дубич	Дуб
Доброселица	Добр
Драгово	Драг
Добрава	Дубр
Дулене	Дул
Жупањевац	Жуп
Ивковачки Прњавор	ИП
Кавадар	Кав
Каленићки Прњавор	Прњ
Калудра	Кал
Карановац	Кар
Комаране	Ком
Крчин	Крч
Лепојевић	Леп
Ломница	Лом
Лоћика	Лоћ
Лукар	Лук
Малешево	Мал
Мотрић	Мот
Надрље	Над
Опарић	Оп
Превешт	Прев
Рабеновац	Раб
Ратковић	Рат
Рековац	Рек
Секурич	Сек
Сибница	Сиб
Сиљевица	Сиљ
Слатина	Слат
Сугубина	Суг
Течић	Теч
Топола	Топ
Урсуле	Ур

Цикот
Шљивица

Цик
Шљив

ОП 7 (грађу је прикупила Ј. Радић)

Бресје

Брес

Драгошевац

Др

Коларе

Кол

Медојевац

Мед

2 ИМЕНА НАСЕЉА И СТАНОВНИКА

2.1 Ојконими

Гледићке планине основни су оријентир у Левчу. Низинска села налазе се на странама коса ових планина, а планинска су „као у жлебу, на странама потока” (Бушетић 1903: 462). У вези са типовима левачких насеља начелно се може запазити да доминирају насеља збијеног типа. Међу насеља разбијеног типа убрајају се само Надрље, Доброселица и Ратковић(е). На терену су потврђена Бушетићева запажања о путној комуникацији у насељима: „свако село има по једну главну и уздуж далеко пружену искривудану главну улицу – сокак. Од ових главних улица има више попречних, такође кривудавих које уједно служе и као излаз у кључ – поље или воде к води – реци или потоку” (Бушетић 1903: 462). Премда је прошло више од једног века, од Бушетићевог обиласка села до данас опште одлике села нису се много промениле. Формирано је једно ново насеље – Драгово, већина села је после Другог светског рата добила домове културе, продавнице, школе, асфалтиране су главне улице. Ипак, становништво се иселавало. Шездесетих и седамдесетих година 20. века Левач је неповратно изгубио младо и радноспособно становништво.

У овом делу рада на основу доступне литературе саопштавамо основне податке о нашим насељима. Ослањамо се на доступну литературу, саопштења информатора и наша теренска запажања.

О левачким насељима опширније је писано у радовима Бушетић 1903 и Симоновић 1983. Најопширнији досада доступан регистар (речник) левачких топонима изложен је у раду Мишковић 1885б. Највећи број ојконима поменути су у радовима: Гавриловић 1846, Вук 1927, Милићевић 1876. Поједини ојконими поменути су у раду Пурковић 1940. Легенде о селима читамо у Марковић 2003. У новије време истраживане су и привредне карактеристике овога краја (в. Вујадиновић и др. 2013).

О поменима левачких ојконима обавештавамо се из рада Симоновић 1983. Од историчара Срђана Катића добили смо усмене информације о старијим поменима десет наших насеља²² у влашким и рајинским пописима.

Насеља наводимо по азбучном реду. Ради боље прегледности и повезивања свих варијаната имена, најпре наводимо административно име (в. на пример Велика Сугубина: Вѐлика Сугу́бина / Сугу́бина / Сугу́бине / Сагу́бине). Поред административног имена између заграда наводе се сви облици који функционишу на терену. Уколико за једно насеље постоји више форми имена није једноставно проценити који су називи најфреквентнији. Начелно се може казати да се ојконими који „се пишу” као синтагме, у говору своде на управни члан синтагме (Велика Крушевица: Крушевица; Горња Сабанта: Сабанта; Горњи Дубич: Дубич). Називи који имају варијанте на -е (Ратковиће, Течиће, Опариће) обично у говору функционишу у том облику. Нешто је сложенија ситуација са ојконимима Каленићки Прњавор и Ивковачки Прњавор: први се готово никада не чује у форми атрибутивне синтагме (АС), већ се супстантивизира придев из АС у четири варијанте: Каленић, Калинић, Калениће, Калиниће. С друге стране ојконим Ивковачки Прњавор функционише у лику Прњавор.

БАРЕ (Баре) је најмање насеље у Левчу. Површина овога насеља је свега 134 ha. Окружено је насељима Велика Крушевица, Комаране, Мотрић, Малешево, Богалинац и

²² Те информације наводимо са ознаком: С. К.

Сиљевица. Баре је новије насеље у Левчу²³. О селу се наводи: „село у Окруж. Ягодинскомъ Ср. Левачкомъ, са 14 кућа и 89 душа” (Гавриловић 1846: 9).

У варијантама легенди Левчана помињу се три брата који су основали села Баре, Богалинац и Сиљевица (уп. Марковић 2003).

Име насеља је прозирно и потиче од географског апелатива *бара* (в. ЕРСЈ 2: 177-179; Шиц 1994: 74).

У косим падежима функционише у ликовима: *из Бára, у Бáрама* (и у *Бǎрема*).

БЕЛУШИЋ (Белушић/Белушиће) је насеље између Драгова, Рабеновца, Секурича, Пајковца (с. Пајковац не припада данашњем Левчу и није наш пункт, припада општини Варварин), Горњег Крчина, Опарића и Брајновца.

Белушић је уврштен у Речник Ј. Гавриловића (1846: 15) и наведено је: „Овде је Прим. Судъ и саставља едну обштину са Браиновцемъ”.

Ојконим Белушић²⁴ је несумњиво антропонимског порекла. Дилема остаје у вези са антропонимском категоријом од које би се могло извести: а) од старијег патронимског образовања Б(ј)елуш или б) од женског надимка Белуша (ЕРСЈ 3: 132). Нема много топонима, па ни ојконима творених од женских имена, те је можда умесно поменути да Р. Симић бележи женско име Милуша у левачком селу Сиљевица и наводи да то није аутохтона реч (Симић 1972: 492). Према нашим подацима, то је и данас једино званично име са суфиксом -уша у Левчу, док се суфикс -уш(а)²⁵ и даље јавља у творби пејоративних мушких и женских надимака.

БЕОЧИЋ (Беочић/Беочиће) је насеље између параћинских села: Ивковачки Прњавор, Рашевица, Поточац, Својново и рековачких: Секурич, Рабеновац, Вукмановац и Лоћика.

Село Беочиће у округу Јагодинском једино је село тог имена у Гавриловић 1846: 18.

Име припада скупини топонима са придевом *бео-* у основи (в. *Београд, Беочин* и друго).

БОГАЛИНАЦ (Богалѝнац/Богалѝнце) је село смештено између Доброселице, Сиљевице, Бара, Малешева, Жупањевца и Надрља.

Име насеља забележено је у изворима с почетка 19. века у лику Богалѝнци (Симоновић 1983: 36), а од 1845. редовно се јавља у пописима левачких општина у лику Богалинац (Исто: 46).

Село Богалѝнац налазимо у Гавриловић 1846: 22, а Симоновић 1983: 56 из неименованог документа ишчитава име *Богалѝца*.

Постоји могућност да је име мотивисано апелативом *богаљ*. Радоје Симић (1972: 505) разматра и могућност да је име насеља мотивисано речју *богалија* ‘који богâ, тј. псује бога’. У Елезовић 1932: 51 наводи се реч *богалија*, али значење је другачије: ‘просјак, божјак, чељаде са физичким дефектом’.

БРАЈНОВАЦ (Брǎјновац) је насеље окружено насељима: Драгово, Белушић, Горњи Крчин и Опарић.

²³ Симоновић 1983: 21 наводи да је село забележено у дефтеру²³ за овчарину из 1595/1596 године. На проблем поузданости Симоновићевог рашчитавања дефтера указала је Ј. Радић (в. Радић 2003: 25, фн. 19). Пурковић 1940 не бележи овај ојконим у Левчу. Име је дато у фн. 118 у одељку „Напомене”, међутим односи се на данашње село Баре у Крагујевачком округу.

²⁴ Звездана Павловић пореди број топонима творених суфиксима -ош и -уш на српскохрватском терену и запажа да укупно постоји 153 (93 или 60,8% формирано суфиксом -ош и 60 или 39,2% творених суфиксом -уш) (Павловић 1980: 236).

²⁵ М. Стевановић наводи две скупине антропонима са суфиксом -уша: *Бошњакуша* (као име настало према имену мужа) и *Анђуша, Веруша, Маруша, Милуша, Павуша, Радуша* (као имена са хипокористичким именом у основи) (в. Стевановић 1986: 536–537). На терену јесмо повремено могли чути женске пејоративне надимке типа *Радуша* (по мужу чији је пејоративни надимак *Радуш* < *Радован* (Рада)).

Село је поменуто у Гавриловић 1846: 28.

Име је настало додавањем -ов на антропонимску основу, те је присвојни придев супстантивизиран именичким суфиксом -ац. Приповеда се да је име мотивисано антропонимом: Брајин паша (тур. Ибрахим²⁶ (Шкаљић 1966: 338)). У речнику Милице Грковић налазимо име Браја и изведенице од њега: Брајак, Брајан, Брајац, Брајен, те Брајин (1977: 43, 44).

БРЕСЈЕ (Брѐсје) је насеље између Трнавe, Јагодине, Мајура, Остриковца, Главинаца и Драгоцвeта.

Гавриловић бележи село Бресѣ у округу Јагодинском (1846: 33).

Име је фитонимског порекла, у основи је *брест* (*Ulmus* sp.) + -је.

ВЕЛИКА КРУШЕВИЦА (Вѐлика Крушевѝца / Крушевѝца) се пружа између Рековца, Кавадара, Течића, Комарана, Сиљевице и Дулена.

Располажемо поменом из 14. века: село Крушевица приложио је кнез Лазар 1381. године Раваници (в. Пурковић 1940: 107). Село Крушевица поменуто је у Речнику Јована Гавриловића (1846: 135).

Име села могло је настати од речи *крушац* 'комад чврсте материје, грудва, камен' (РСАНУ 10: 712).

ВЕЛИКА СУГУБИНА (Вѐлика Сугуѝбина / Сугуѝбина / Сугубине / Сагуѝбине) смештена је између: Горње Сабанте, Доње Сабанте, Мишевића, Лозовика, Белице, Врбе и Старог села.

У Гавриловић 1846: 280–281 поменуте су Сугубина мала и Сугубина велика у срезу Левачком и округу Јагодинском.

Према саопштењу Срђана Катића Сугубина се може наћи у записима из 16. и 18. века: „1528. се први пут наводи као Сладојевац с другим именом Сугубина; 1564. Младеновце с другим именом Сугубина и Дренова с другим именом Сугубина; 1741. Младеновце с другим именом Сугубина; Заглоковац с другим именом Горња; Сугубина (у влашком попису из 1528. Заглоковац са Цикотом је уписан после Сладојевца; с другим именом Сугубина); Дурина/Дуварина и сл. с другим именом Сугубина” (С. К.).

Име је апелативног порекла и детаљно је размотрено у Радић 2002: 474–475.

ВУКМАНОВАЦ (Вуѣкмановац) се налази између Лоћике, Беочића, Секурича, Рабеновца и Кавадара.

Село је поменуто у Гавриловић 1846: 60.

Име је антропонимског порекла: в. ЛИ Вукман (Грковић 1977: 59) и настало је супстантивизирањем присвојног придева *Вукманов* суфиксом -ац.

ГОРЊИ ДУБИЧ (Горњи Дубич) је општини Рековац најближи преко села Шљивица, Превешт и Лепојевић, а трстеничкој општини (којој административно и припада) прикључен је преко села Риљац, Божуревац, Доњи Дубич, Рајинац и Лободер.

Име је апелативног порекла. Вероватно је настало суфиксалном универбизацијом: *дуб* + -ич. Фитоним *дуб* (*Quercus* sp.) јавља се као мотивна реч више микротопонима у нашој грађи: *Дубље*, *Дубница*, *Дубељ*, *Девет дубова*. Настојећи да етимологизује име Дубич, Радоје Симић ће казати да наставак -ич није необичан у Левчу (в. Радић, угич, повртич у Симић 1972: 505).

ГОРЊИ КРЧИН (Горњи Крчин / Крчин) од села општине Рековац додирују једино Опарић и Белушић. Идући ка истоку окружују га села општине Варварин: Пајковац, Доњи Крчин и Мала Крушевица.

Крчинѣ Горнѝй наведен је у Гавриловић 1846: 136.

²⁶ У обимном корпусу грађе из Левча испадање вокала *и* на почетку речи илуструје се само двама речима: *некѝје* и *Талијан* (Симић 1972: 161). Може се приметити да су обе наведене речи, као и лично име Ибрахим страног порекла.

У старијим пописима може се пратити од 15. века: 1477/78. два влашка села Крчина и Крчино; 1528. влашка села Доња, Горња и Средња Крчина; 1564. само Крчин; 1741. само Горњи Крчин (С. К.).

У Радић 2003: 285 бележи се у више пунктова микротопоним *Крчевина*, а и у нашој грађи уочавамо поменути микротопоним. У вези са именом претпостављамо везу са глаголом *крчити*, док се зависним чланом синтагме (*горњи*) насеље диференцира од Доњег и Средњег Крчина²⁷.

ГОРЊА САБАНТА (Горња Сабанта / Сабанта) је крагујевачко насеље. Ово насеље окружено је Доњом Сабантом, Великом Сугубином, Старим селом, Ратковићем и Великим Пчелицама.

Сабанта Горња поменута је у Гавриловић 1846: 236. Уз Сабанту Доњу (Долња) представља једину потврду тога имена на српском језичком и етничком простору.

У Пантелић 1948: 23 налазимо име *Saba* у Јагодинском дистрикту. Треба поменути да се *Sabaniza* у Крагујевачком дистрикту ишчитава као данашња Забојница (стр. 24).

У раду Обрадовић 2023 разматрали смо топонимију Доње Сабанте. Ова насеља се додирују, а и формирана су у исто време и од досељеника из истих крајева (в. Радивојевић 1910: 220). Како смо поменули у претходном истраживању (2023: 202), до сада су истраживачи полазили од лексема турског језика. Очекивано, Радоје Симић (1972: 505) покушао је дати филолошку анализу, те је консултовао речнике турског језика (в. *sabahčiček*, *sabahčić* 'цвијет' (в. Шкаљић 1966: 538) и *šaban* 'глас' или 'нека водена птица'). С друге стране, Т. Грујић се ослања на и данас врло живу народну етимологију да име села потиче од тур. *sabah* (*saba*) у значењу 'зора' (2004: 30). На маргинама усмених консултацијама са академиком А. Ломом поменут је потенцијални утицај мађарског језика (*sabad* 'слободан', те би наше насеље могло бити 'које је ослобођено од намета').

Ниједно од понуђених тумачења не разрешава проблем форманта -нт у имену те је најподесније посматрати овај ојконим као нејасан бар док рашчитаване старих извора²⁸ не отвори неке нове могућности за тумачења.

ДОБРОСЕЛИЦА (Доброселица) је планинско насеље, разбијеног типа. Налази се између Дулена, Сиљевице, Богалинца и Надрља.

Село је поменуто у Гавриловић 1846: 85. Ово насеље се пружа на Гледићким планинама и то на највишој надморској висини у Левчу (560–600 m надморске висине).

Име је сложене структуре, од словенских основа (*добро* + *селити*). У топонимији придев *добар* обично има значење 'који је велик или простран'. С друге стране, у народној етимологији супротставља му се придев *зао*, те се настанак имена Доброселица објашњава трансформисањем ојконима Злоселица. Наиме, Снежана Марковић је забележила четири предања о постанку имена села и сва четири укључују преименовање села Злоселица у Доброселица од стране посетиоца који је имао позитивно искуство у селу. Занимљиво је да се као именоватељи у предањима варирају краљ Петар, „нека краљица” и „неки путници” (Марковић 2004: 173–174).

ДРАГОВО (Драгово) је по површини највеће насеље у Левчу. Окружено је селима Калудра, Сибница, Малешево, Мотрић, Течић, Рабеновац, Белушић, Брајновац и Опарић.

У старијим поменима може се пратити име Волујак (в. Мишковић 18856: 35). У 19. веку, 1866. помиње се Волујак са Пуљцима (Симоновић 1983: 13). Садашње насеље

²⁷ Данас административно постоје Доњи Крчин и Горњи Крчин.

²⁸ У Историјском институту у Београду припрема се објављивање Смедеревског дефтера. Левачки ојконими би требало да буду заступљени у овом извору, те можемо очекивати нове увиде у ранија бележења ојконима и нов ослонац за етимологизовање.

формирано је почетком двадесетог века обједињавањем заселака Вољујак, Пуљци и Дубница.

Драгово је антропонимског порекла. Према предању насеље је настало према имену краљице Драге Обреновић²⁹. Према не споримо да је име антропонимског порекла, запажамо да је необично творити топоним од женског личног имена суфиксом -ов (уп. Лубаш 2002: 64).

ДРАГОШЕВАЦ (Драгошѐвац) окружују насеља: Коларе, Дворица, Сињи Вир, И. Прњавор, Медојевац, Топола и Лукар.

Забележено је у Гавриловић 1846: 87.

У овом случају топонимизован је присвојни придев од антропонима (на -ев) помоћу суфикса -ац. У Грковић 1977: 82 уочавамо изведено мушко лично име Драгош (драг + ош). Према томе, на антропоним Драгош додаје се придевски суфикс -ев, те се на крају супстантивизира именичким суфиксом -ац: Драгош + ев + ац > Драгошевац.

ДУБРАВА (Дубрѐва) је заселак у селу Велике Пчелице. Ово насеље са површином од око 4000 хектара је највеће у овом делу Шумадије (и Левча).

Име је апелативног порекла. Потиче од речи *dubrava* 'šuma' (Скок 1: 449). Контекст у којем се шума и дубрава јављају у једном документу из 14. века оставља дилему у вези са тим јесу јесу ли *шума* и *дубрава* синоними: „На једном месту у АХ³⁰ повлачи се разлика између шуме и дубраве *пѣко шоѣме оѣ лок'вѣ. И ѡ локве пѣко доѣбраве*” (Лома 2013а: 237). Могуће је да је на неким територијама у неком тренутку дошло до специјализације значења ових термина.

ДУЛЕНЕ (Дѹлене) је насеље које административно припада Општини Крагујевац. Смештено је између Великих Пчелица, Рековца, Сиљевице и Доброселице.

Име може бити мотивисано називима за тикву (*дуле*, *дулек*, *дулече* и др), од којег долази и назив за делове култивисаног земљишног простора: *дулечар* 'земљиште на коме се гаје дулеци' (РСАНУ 5: 17). Осим облика *дулечар*, РСАНУ бележи покрајинску реч *дуленара* са потврдом из Јагодине, а значи 'бундевара' као и *дулајка* у значењу 'тиква за воду', а у значењу 'посуде у којој се држи или носи вода' јавља се и лексема *дуле* (Исто).

ЖУПАЊЕВАЦ (Жупањѐвац) је насеље између Надрља, Богалинца, Малешева, Сибнице и Каленићког Прњавора.

Село Жупанџвац налазимо у Гавриловић 1846: 96.

Помени овог ојконима могу се пратити од 14. века. Верује се да је кнегиња Милица два пута боравила у овом насељу: „1398. год. кнегиња је потписала повељу којом лаври светог Атанасија на Светој Гори враћа трг у Парафинову броду (Параћин). И у овом документу не наводи се име жупе (мисли се на тадашњу жупу Левач – М. О.), већ само место у коме је потписана повеља: Жупањевац, што је неоспорно садашње село Жупањевац.” (Симоновић 1983: 8). Постоје подаци да је кнегиња у насељу Жупањевац дуже боравила (1387–1388) у време зидања манастира Љубостиње (Исто).

Име је апелативног порекла, а старији облик могао је гласити **Жупања вас*.

ИВКОВАЧКИ ПРЊАВОР (Ївковачки Прња́вор, Прња́вор) окружен је насељима: Драгошевац, Трешњевица, Рашевица, Беочић, Лоћика и Медојевац.

Насеље Ивковачки Прњавор у речнику Ј. Гавриловића забележено је као Ивкова манастира прњаворѣ (Гавриловић 1846: 106).

Име је антропонимског порекла. Настаје преко ктетика Ивковачки < Ивковић/Ивковац (в. ЛИ Ивко у Грковић 1977: 98).

²⁹ О доласку краљице Драге Обреновић у ово насеље забележено је: „Краљица Драга прошла је некад кроз Пуљци, Дубницу и Вољујак и рекла да се све то заједно зове Драгово.” (Марковић 2004: 192)

³⁰ АХ — Ј. Шафрик, Хрисовуља цара Стефана Душана којом оснива манастир Св. Архангела Михаила и Гаврила у Призрену године 1348? // ГДСС 15/1862: 266–310 (према Лома 2013а: 302).

КАВАДАР (Кавадар) се налази између Рековца, Урсула, Лоћике, Вукмановца, Рабеновца и Течића.

Најстарији помен је из 15. века: 1477/78. и 1528. влашко село Кавадар 1564 и 1741. село Кавадар (С. К.). Попут већине левачких насеља село Кавадар поменуто је у Гавриловић 1846: 110 и напоменуто је да је административно повезано са селом Течић: „и саставља једну општину са Течићем”.

Претпоставља се да је име апелативног порекла (< кавад ’део женске (најчешће муслиманске) ношње, горњи огртач од свиле, кадифе и сл., често украшен свилом, кадифом и др.’ (в. РСАНУ 9: 30), лексему бележи и Вук 1852: 257)). Те се, у вези са постанком имена може казати да се на апелативну основу *кавад* додаје именички суфикс -ар, те настаје савремени ојконим Кавдар (уп. Кавадарци у Македонији).

КАЛЕНИЋКИ ПРЊАВОР (Калѐнићки Прња́вор / Калѝнички Прња́вор/ Калѐнић / Калѐниће/ Калѝнић / Калѝниће) је насеље окружено следећим левачким селима: Надрље, Жупањевац, Сибница, Превешт и Шљивица. Површина насеља: 1612 ha.

У овом насељу налази се манастир Каленић с почетка XV века (подигнут је и живописан између 1407. и 1413. године).

У Речнику Ј. Гавриловића поменут је прњавор манастира Каленић (1846: 111).

У народној етимологији први члан синтагме Каленићки Прњавор доводи се у везу са женским именом Калина (в. Марковић 2004: 151), у говору, приметили смо, често се чује Калинић. Вероватнијом се чини претпоставка о наслањању на прасловенску реч *kaľь* „блато” попут имена *Кали* забележеног у Бањској хрисовуљи (уп. Лома 2013а: 99–100). Лично име Калина је фитонимског порекла (в. Грковић 1977: 264). Такође, за биљку *калину* Скок ће забележити да се изводи од „*kaľ jer to drvo voli vlažno tlo*” (Скок 1972: 21). „Разматрајући топоним Повлен Александар Лома говори и о прелазу *ин > ен* у нашим топонимима. У топонимији Србије може се наћи доста примера са *ин > ен*: *Каленић*, *Пчелињача > Челењача*, *Баћинац > Баћенац* и др. (Лома 1997: 17). В. *Kalenice* (Kalenicich, Kalenic, kalenickсј) у Профоус 2: 183.

КАЛУДРА (Калѹдра) је село између Каленићког Прњавора, Сибнице, Драгова, Опарића, Лепојевића, и Превешта.

Село Калудра поменуто је у Гавриловић 1846: 111. А према Симоновић 1983: 13 први помен у попису левачких општина потиче из 1866. године. У Елезовић 1932: 274 наводе се помени села Калудра „у општини беримској, срез митровачки” из 18. века. Село се помиње и раније: „1477/78. и 1528. влашко село Калудра 1564. 1741. село Калудра” (С. К.).

Ојконим је несловенског, грчког порекла настао према речи *калуђер*: „od gr. *καλόγερος* m prema f *καλογυρία* > *koludra*, *kaludra*, *stara posudenica*, *kako pokazuje a > o*. Maskulinum је stvoren prema femininum. Nije direktan nastavak od *καλόγερος*. Zamjena grčke suglasničke групе *γρ > др* настало је по свој прилици на основу дисимилације *k - g > k - d*” (Скок 1: 129).

КАРАНОВАЦ (Карѱновац) је насеље административно усмерено на Варварин. Насељима рековачке општине најближе је преко Горњег Крчина (са којим се не додирује), а међи се са насељима: Мала Крушевица, Доњи Крчин, Тољевац, Парцане и насељем трстеничке општине: Милутовац.

Наш ојконим је поменут у лику Карановчић у Гавриловић 1846: 115.

Име је антропонимског порекла. Садашњи облик имена настао је додавањем суфикса -ац на посесив на -ов од ЛИ Каран (в. Грковић 1977: 110).

КОЛАРЕ (Кѡларе) окружују: Главинци, Јовац, Дворица, Драгошевац и Шуљковац.

Име је апелативног порекла, колар је онај ’који прави кола’ (в. Скок 2: 126).

Насеље Коларе унесено је у речник Ј. Гавриловића (1846: 122).

Према увиду Срђана Катића, село се помиње у 16. веку: „1528. први пут, влашко село Колари; 1564. и 1741. Колар.” (С. К.).

КОМАРАНЕ (Ком̃ар̃ане) окружују Велика Крушевица, Течић, Мотрић и Баре.

Село Комаране поменуто је у Гавриловић 1846: 123. Заступљено је и у попису левачких општина из 1866. године (Симоновић 1983: 13).

Према облику имена нашег ојконима А Лома претпоставља да је донесено досељавањем из данашњег Дробњака. Како наводи: „*Комар’ане је је етник од неког топонима основе *комаг-. [...] Место у Дробњаку где извире Комарница зове се Комарска пољана, а око њеног горњег тока је село Комарница, чији се становници називају управо Комарани, дакле у оба случаја је при секундарној деривацији одбачено -ница.” (Лома 2013а: 111). На истом месту Лома за назив Комарница каже да је настао универбизацијом *prasl. *комагъпъ(јъ) adj.* од *комагъ / *комагъ ’комацац’, *f. -ъп(ја)* према *гѣка + *-іса* ’река око које има пуно комацац’ (Исто).

ЛЕПОЈЕВИЋ (Лѣпојевѣић / Лѣпоевић / Лѣповиће) се са горње стране пружа до Превешта и Опарића, а са доње и леве стране додирују га села трстеничке општине: Риљац и Горњи Дубич.

Село Лепоевић поменуто је у Гавриловић 1846: 144.

Име је антропонимског порекла, в. Лепоја/Лепоје у Грковић 1977: 119. Уп. ојконим Лепојевац забележен у дефтеру из 1455. и данашњи заселак Леповићи „код села Чечева, јужно од језера Газиводе” (Катић 2020: 77, фн. 290).

ЛОМНИЦА (Лѣмница) је окружена насељима: Цикот, Урсуде, Рековац и Ратковић.

Село Ломница налазимо у Гавриловић 1846: 150.

Поред ојконима Ломница, бележимо микротопоним и хидроним у лику *Ломница*. У основи је *лом*, а *ломница* може значити ’stog sijena’ (забележено у Хрватској, в. Скок 1: 316), док само *лом* може значити згњечени гроздови на дну, што је забележено на Космету (Исто). Вероватније је да је ојконим мотивисан изгледом терена, било да се то односи на састав тла (в. лом ’трошно камење’ у Шиц 1994: 46) или се пак реферира на преломљен терен ломан, ломна ’кршан’ (Вук 1852: 333). Придев *ломни* супстантивизиран је именичким суфиксом -ица.

ЛОЋИКА (Лоћика / Лоћике) је насеље између Урсуде, Медојевца, Ивковачког Прњавора, Беочића, Вукмановца и Кавадара.

Село Лоћика примећено је у Гавриловић 1846: 151. Насеља Лоћика и Медојевац нису много удаљена, те и није необично што се у прошлости наместо имена Лоћика јавља Медојевац тј. Медовац: „1564. – село Лоћика с другим именом Медовац” (С. К.).

Име је од фитонима, несловенског (латинског) порекла, *лоћика* ’salata’ (Скок 1: 312), У етимолошком речнику Ф. Миклошича (1886: 173) уочавамо одредницу *loktjiika: asl. lostika lactuca. nsl. lodika*.

ЛУКАР (Лук̃ар) је смештен између Шантаровца, Шуљковца, Драгошевца, Тополе, Урсуде, и Цикота.

У вези са старијим поменима³¹: претпоставља се да то село Лукари у Расини за које постоји потврда да су га кнез Лазар и патријарх Спиридон потврдили манастиру Дренчи 1382. године (Пурковић 1940: 113).

Лукар је антропоним (в. Грковић 1977:120). С друге стране, имамо апелативе лѣк и лѣк од којих се могу творити изведенице на -ар. Ослањајући се на старије записе у множинским ликовима Лукаре/Лукари Јованка Радић налази да је име из сфере културне

³¹ Не помиње се у пописима Левча. Село је у то време вероватно било с друге стране Западне Мораве, јер се помиње као речни прелаз – брод у нахији Маглич (С.К.).

лексице. Наиме, ауторка претпоставља да се име односи на занатлије који израђују лукове (2003: 162).

МАЛЕШЕВО (Малешево) је насеље смештено између Бара, Мотрића, Драгова, Сибнице, Жупањеваца и Богалинца.

Село Малешево налазимо у Гавриловић 1846: 158.

Име је антропонимског порекла, в. ЛИ Малеш у Грковић 1977: 126. На антропоним Малеш додат је придевски суфикс -ев. Име насеља је средњег рода, вероватно је настало испадањем управног члана *село* из хипотетичке синтагме *Малешево село*.

МЕДОЈЕВАЦ³² (Медојџвац) је насеље између Тополе, Драгошевца, И. Прњавора, Лоћике и Урсула.

Насеље је поменуто у раду Гавриловић 1846: 162.

Име је могло настати топонимизовањем личног имена Медоје (Грковић 1977: 129) помоћу суфикса -ац. Претпоставка о антропонимском пореклу имена подржана је напоменама које нам је уз информације о помену имена саопштио Срђан Катић: „1477/78. – влашко село чији је назив Медојовче или Медојовце (у османском нема слова ц па се ч и ц пишу истим знаком). У истом попису, у суседној кнежини наведен је примићур Медој син Радосала” (С. К.).

МОТРИЋ (Мотрић/Мотриће) се пружа између Комарана, Течића, Драгова, Малешева, Бара и Комарана.

Ојконим Мотриће налазимо у Гавриловић 1846: 172.

Име насеља могло би се извести од глагола *motriti* 'gledati, opservare, sperare' (Скок 1: 460), в. Миклошич 1886: 203. Могуће је да је именоватељ имао тежио означити место са којег се нешто гледа или посматра — осматрачницу.

НАДРЉЕ (Надрље) је насеље на Гледићким планинама, између Доброселице, Богалинца, Жупањеваца и Каленићког Прњавора.

Насеље Надрљ је поменуто је у Гавриловић 1846: 177.

Име се обично доводи у везу са глаголом *надрљати* 'рђаво проћи, лоше се провести, настрадати, нагрбусити', бележи се и прилог *надрље* 'љутило, мрко, попреко' (РСАНУ 13: 677). У предањима су лоше прошли или надрљали у овом планинском насељу најчешће Турци, те зет Проклете Јерине и „неко” – непозната особа, чувена само по томе да је лоше прошла у овом насељу³³ (в. Марковић 2003: 168–171).

Село се простира на планинском и тешко доступном терену.

ОПАРИЋ (Ќпарић/Ќпариће) је насеље које се додирује са: Лепојевићем, Калудром, Драговом, Брајновцем, Белушићем, Горњим Крчином и Малом Крушевицом.

Село је поменуто, у лику Опариће, у Гавриловић 1846: 184.

У етимологизовању имена ослањамо се на хидроним *Опарина* који бележи Шабановић. „Савремени хидроним Опорна арабицом је записан као Опарина, са *и* које највероватније нема фонетску вредност (Лома 1997: 9)” Радић 2002: 475.

ПРЕВЕШТ (Превешт/Превеш) је насеље окружено Калудром, Опарићем, Лепојевићем, Горњим Дубичем, Шљивицом и Каленићким Прњавором.

Превешт налазимо у Речнику Јована Гавриловића 1846: 209.

Село је поменуто и раније: „1477/78. влашко село Доњи Превешт; 1498. рајинско село Горњи Превешт; 1516. рајинско село Горњи Превешт; 1528. влашки попис Опарић с другим именом Доњи Превез; 1564. Превешт; 1571. Превешт” (С. К.).

³² Будући да топонимску грађу села Коларе, Медојевац, Драгошевац и Бресје преузимамо из истраживања Ј. Радић, детаљније о овим насељима погледати у ОП7: 516, 534, 536, 544.

³³ Можда је најилустративније предање о Турчину који је сакупио порез и добро прошао у Доброселици, а надрљао у Надрљу (в. Марковић 2003: 170).

У једном запису среће се *-и* наместо *-e*³⁴ у првом делу: Privesich (Пантелић 1948: 23). Пошто се у ранијим записима редовно јавља *-е*, претпостављамо да је у последње поменутом извору дошло до омашке, тј. да је записивач погрешно чуо и записао наш ојконим.

Александар Лома одбацује антропонимску мотивацију, од хипотетичког ЛИ *Prěvčēt и износи претпоставку о апелативној мотивацији: *per-vetšš 'престарела шума' (Лома 1994а: 116). Важан ослонац у таквом тумачењу јесте женски род ојконима, премда смо на терену могли чути у косим падежима како форме женског рода на сугласник (*у/до/из/према Превешти*), тако и у мушком роду (*у/до/из/према Превешту*).

РАБЕНОВАЦ (Рабѣновац) је између Течића, Кавадара, Вукмановца, Беочића, Секурича, Белушића и Драгова.

Село је поменуто у Гавриловић 1846: 215.

Претпостављамо антропонимску мотивацију од имена Рабрен, са варијантом са иницијалним Х > Храбрен (Грковић 1977: 164, 204). Посесив на *-ов* изграђен је након одбацивања Р из основе, а коначни облик настао је додавањем суфикса *-ац*.

РАТКОВИЋ (Рѣтковић / Рѣтковиће) је село смештено између Горње Сабанте, Старог села, Слатине, Цикота, Ломнице, Рековца и Великих Пчелица.

Село налазимо у Гавриловић 1846: 223.

Име села је антропонимског је порекла: настаје од присвојног придева на *-ов* од личног мушког имена Ратко (Грковић 1977: 171), који се супстантивизира антропонимским суфиксом *-ић*.

РЕКОВАЦ (Рѣкѣвац) је седиште општине левачких села. Налази се између Великих Пчелица, Ратковића, Ломнице, Урсула, Кавадара, Велике Крушевице и Дулена.

Насеље је поменуто у Гавриловић 1846: 226.

Премда у структури топонима уочавамо прозирне форманте: рек-ов-ац, није најјасније одакле треба кренути у етимологизовању. Р. Симић сугерише да треба проверити старосрпски облик рѣковъ (Симић 1972: 506, фн. 47). У Чешкој срећемо село Říkov (Профоус 3: 564). С тим у вези, наш ојконим је могао настати додавањем суфикса месног значења *-ац* на основу *реков-*. У чешкој бележи се и топоним Říkovice (Исто: 565).

СЕКУРИЧ (Секѣрич) је окружен насељима: Рабеновац, Беочић, Својново, Суваја, Избеница, Пајковац и Белушић.

О старим записима ојконима обавестио нас је Срђан Катић: „1564. први пут као Доњи Катун с другим именом Секурич; 1741. Доњи Катун с другим именом Секурич; Драготић (у ранијим пописима Драготин у атару Бабиног Дола, вероватно грешка писара) с другим именом Секурич (следи Г. Драготић с другим именом Обреш)” (С. К.).

Село налазимо у лику Секурић у Гавриловић 1846: 240.

Село је код Лангера уписано као Sekuriz (1889: 246).

Могло би се претпоставити романско порекло основе. Погледати: sek- / isékti у: Дерксен 2015: 205; sekuris 'секира' (Покорни 2007: 2660). На наведену основу могао би доћи суфикс *-ич/-ић*. Суфикс *-ић* је чест у творби ојконима, док бележимо и пример на *-ич*: (Горњи) Дубич.

У вези са пореклом становника овог насеља Т. Бушетић помиње велики број досељеника из села Секирич из Ситнице (Бушетић 1903: 490). Можда се може претпоставити да је име донесено пресељењем, али измена и/у оставља сумњу. У богатој грађи из Левча Радоје Симић ову измену ограничава само на корен дуб- (Симић 1972: 143). Поред тога, *секира* је обична лексема у Левчу, те нема разлога да се име које се може довести у везу са том лексемом преосмишљава на нашем терену.

³⁴ О нестабилности у дистрибуцији морфема при- и пре- погледати Симић 1972: 137–138.

СИБНИЦА (Сйбница) се налази између Жупањевца, Малешева, Драгова, Калудре, Каленићког Прњавора.

Село Сибница је поменуто у Гавриловић 1846: 241.

Име је апелативног порекла: „sviba, siba 'cornus sanguinea' – valjda isto što i šiba, oblica drveta od koje pastiri prave sibare” (Скок 2: 371). У Лома 2013а тумачи се топоним СВИБОВЏ, данашњи облик је Сибовац који је вероватно настао универбизовањем синтагме Свибов поток према моделу: „прасл. дијал. *svibovъ, adj. od *sviba 'Cornus sanguinea' + -ъсь” са дисимилацијом *v* према *b* (Лома 2013а: 197).

СИЉЕВИЦА (Сиљѐвица) је село у горњем Левчу. Село је 9 km удаљено од Рековца. Сиљевица је окружена селима: Велика Крушевица, Комаране, Баре, Богалинац, Доброселица, Велике Пчелице и Ратковић.

У претходном раду детаљно смо се бавили топонимијом села Сиљевице (в. Обрадовић 2017). Сумарно се може казати да Сиљевице није било у турским дефтерима за овчарину (Симоновић 1983: 21–25), те да први, нама доступан помен насеља јесте из времена Првог српског устанка и може бити прецизно датиран 3/15. маја 1804³⁵. Име је поменуто и у: Вук 1827: 69, Гавриловић 1846: 148, Милићевић 1876: 206, у прегледу левачке топонимије у форми речника (Мишковић 1885б), Бушетића 1903: 11.

Име је вероватно фитонимског порекла и долази од речи *сиљ* 'zob' (Скок 3: 235). Скок помиње и топониме Сиљевац и Сиљевица (Исто).

СЛАТИНА (Слѧтина/Слѧтине) је село окружено селима: Ратковић, Старо село, Врба, Бунар, Шантаровац и Цикот.

Слатина у Јагодинском округу поменута је у Речнику Јована Гавриловића (1846: 246). Може се приметити да је Слатина један од чешћих ојконима, забележено је 9 насеља под тим именом (Исто: 245–256)

У Пурковић 1940: 141 поменута су три насеља под именом Слатина, међутим ниједно није убицирано као наше насеље. О насељу је писано у Радић 2003: 60.

ТЕЧИЋ (Тѣчић / Тѣчиће) је село између села Комаране, Велика Крушевица, Кавадар, Рабеновац, Драгово и Мотрић.

Село Течиће у Јагодинском округу бележи Ј. Гавриловић (1846: 285). То је и једини забележен ојконом овога лика.

Р. Симић 1972: само сугерише да би се истраживачи могли позвати на реч *течић* у Вуковом Рјечнику (1852: 738). С ослањањем на Вука је и дефиниција у РМС: 'течић м теткин син, брат од тетке, тет(к)ић. Вук Рј' (РМС6 7: 203). И у Скоковом речнику налазимо једино реч *течић* из терминологије сродства: *теткић –течић*; према *братична* образује се и *теткићна/течићна* (Скок 2: 447). На истом месту Скок бележи и хипокористик *тећа*.

ТОПОЛА (Топѡла) је насеље између Лукара, Драгошевца, Медојевца и Урсула.

Име је фитонимског порекла (*Populus alba*) и настаје нултом суфиксацијом.

УРСУЛЕ (Ўрсуле) се пружа између Рековца, Ломнице, Цикота, Лукара, Тополе, Медојевца, Лоћике и Кавадара. У Пурковић 1940: 152 поменуто је село Урсуловци код Сјенице.

Село је у лику Урсула поменуто у Гавриловић 1846: 300.

Ојконом у основи има страну, романску реч. Тумачећи топониме Урсулов дол и Урсуловци екцерпирани из Бањске хрисовуље, А. Лома полази од ЛИ Урсул (2013: 222) и помиње и топоним Урсуле код Сјенице. Антропоним Урсул је зоонимског порекла, мотивисан рум. речју *урсул* 'медвед' (Скок 2: 541).

ЦИКОТ (Цйкот/Цйкоте) је окружен насељима: Ратковић, Слатина, Шантаровац, Лукар, Урсуле и Ломница.

³⁵ Потврда о погибији Лазе Добрића „у левачкој на[х]ији у Сиљевци” (Савић 1988: 28).

Село Цикоте поменуто је у Гавриловић 1846: 303. У Пурковић 1940: 155 претпоставља се да је то село Цокотина које је кнез Лазар приложио Раваници 1381. године.

О старијим поменима обавештава нас Срђан Катић: „1477/78. рајинско село Цикотине или Цикотина; 1516. рајинско село Цикотин; 1528. настањују га и Власи и у њиховом попису наведено је као село Заглоковац са селом Цикот; 1530. рајинско село Цикотин; 1564. село Цикотин; село Полутнинце с другим именом Цикоте; 1585. Заглоковац с другим именом Горње/а Цикотине/а; 1741. село Цикотин. Очито су постојале две верзије истог назива рајински Цикотин и влашки Цикот са варијацијама и извесно време су то била два одвојена суседна села” (С. К.).

Погледати несловенску основу -цик (-cik) у глаголима cicati и ciknoti, cikati (Миклошич 1886: 29).

Речник ЈАЗУ 1: 794 помиње насеља „Cikote, Cikotâ, f. pl. a) ime selima u Srbiji tri sela, jedno u okrugu jagodinskom, drugo u užičkom, treće u podrinskom [...] Cikote u Jadru [...] b) u Bosni dva sela [...] e) selo u Sloveniji”.

ШЉИВИЦА (Шљйвица) је село окружено насељима: Каленићки Прњавор, Превешт, Горњи Дубич и Лободер.

Ово је најдоцније формирано левачко насеље, са првом потврдом у попису из 1820/1821. године у лику Шљива (в. Симоновић 1983: 45). Налази се на самој јужној ивици Левча. Од Рековца до Шљивице има 34 km те је ово насеље најудаљеније од центра рековачке општине.

Име је настало суфиксалном универбизацијом од фитонима шљива (шљив(а) + -ица).

2.2 Етници и ктетици

У овом делу рада разматрамо називе за становнике насеља (етнике) и присвојне придеве изведене од имена насеља (ктетике). Полази се од ојконима, потом се према творбеном моделу разврставају етници и, на крају – наводе се ктетици.

Определили смо се да на овом месту изложимо све фонетске и акценатске ликове имена којима се бавимо. Уочили смо неке неподударности у систему раније забележених етника и ктетика (Симић 1972: 400).

Етници и ктетици имају одређене особености у вези са начином на који функционишу у локалном говору. Примећује се да етници и ктетици представљају ономастичку категорију која се најређе може чути у говору становника насеља на које се етник / ктетик односи. С тим у вези, сматрамо да су одступања у вези са ликовима етника / ктетика и уопште инвентаром ових ономастичких јединица у нашој грађи и грађи Р. Симића узрокована местом бележења, односно пореклом информатора. Наиме, ми смо етнике и ктетике бележили у непосредној близини територије насеља на чије се становнике односи, а често смо у конкретним насељима проверавали наведена имена. Претпостављамо да је професор Симић имена, на пример, становнике насеља горњег Левча понекад могао чути у насељима доњег Левча и да је из спонтано забележених интервјуа ексцерпирало и ове лексичке јединице, с намером скицирања ономастикона Левча. Имена забележена у Симић 1972 јесу могућа, међутим нека од њих (данас) не функционишу у говору. Један број имена и ми смо могли чути од недовољно поузданих информатора³⁶.

³⁶ То су могли бити становници из удаљенијих насеља, те су саопштења могла бити резултат њихових креативних домишљања. Могуће је да је један од показатеља антропоцентричне природе језика то што су информатори признавали да не знају имена (свих) места у насељу у којем живе, али ретко би

Увидом у грађу, уочени су следећи модели творбе етника у Левчу:

(а) асуфиксална творба – етник (м. род) је облички идентичан ојкониму, а разликују се на акценатском плану;

(б) етник настаје суфиксацијом:

(ба) суфикс -ац;

(бб) суфикс -јанин.

У прву скупину убрајамо етнике који имају дугоузлазни акценат на антепенултими, а облик женског рода изводи се суфиксом -ка. Прегледом грађе утврђено је да овом типу творбе припада мали број примера: Брајновац: Брајно́вац, Брајно́вчѐнка; Ву́кманавац: Вукмано́вац, Вукмано́вка; Лепојевић: Лепоје́вац, Лепоје́вка. Ктетици од ових насеља гласе: брајновѐчки, вукмановѐчки, лепојевѐчки. Етници и ктетици су у овом случају изведени од ојконима антропонимског порекла. У ову скупину убрајамо и један пример у вези са ојконом неантропонимског порекла: Жупањевац: Жупање́вац³⁷, Жупање́вка.

У другу скупину улазе облици мушког рода на -ац, а женског на -ка. С обзиром на основу од које се етник / ктетик гради, ојконими ове групе могу се разврстати на следећи начин:

а) непромењена основа ојконима: Ба̀ре: Ба́рац, Ба́рчѐнка; Белу́шић: Белушича́нац, Белушича́нка; Дубра́ва: Дубра́вац, Дубра́вка; Драгоше́вац/Драгоше́вац: Драгоше́вац, Драгоше́вка; Кавада́р: Кавада́рац, Кавада́рка; Добросе́лица: Добросе́лац, Добросе́лка; Ду́лене: Дуле́нац, Дуле́нка; Ђвковачки Прња́вор: Прња́ворац, Прња́ворка; Калѐнићки Прња́вор, Прња́ворац, Прња́ворка; Ко́ларе / Ко́лари: Кола́рац, Кола́рка; Крчи́н: Крчи́нац, Крчи́нка; Лука́р: Лука́рац, Лука́рка; Ма́лешево: Малеше́вац, Малеше́вка; На́дрље: Надрља́ц, Надрља́рка; Рабе́новац: Рабено́вац, Рабено́вка; Ра́тковић: Ратко́вац, Ратко́вчѐнка; Сла́тина: Слати́нац, Слати́нка; Сугу́бина: Сугуби́нац, Сугуби́нка. У ову скупину убрајамо и ојконим чија се основа скраћује приликом творбе етника (Ме́дојевац: Медѐвац, Медѐвка). Доминирају ојконими неантропонимског порекла. Изузев ојконима Каленићки Прња́вор и Ђвковачки Прња́вор, сви остали су једночлани. У наведеним примерима двочланих ојконима етник се гради од управног члана синтагме.

Ктетици су: ба̀рски, добросе́лички, драгоше́вѐчки, дубра́вски, дуле́нски, кавада́рски, прња́ворски, кола́рски, крчи́нски, ло́мнички, лука́рски, малеше́вски, медовѐчки, мо́трички, надрља́ски, ђпарички, прѐвешки, рабено́вѐчки, ратко́вѐчки, сибнички, сла́тински, сугуби́нски, те́чицки, шљивички.

(б) Етници изведени помоћу сложеног суфикса -анац/-анка: Го́рњи Ду́бич: Дубича́нац, Дубича́нка; Калу́дра: Калудра́нац, Калудра́нка; Ло́мница: Ломнича́нац, Ломнича́нка; Мо́трић: Мотрича́нац, Мотрича́нка; Ђпарић: Опари́чац, Опари́чанка; Прѐвешт: Превешта́нац, Превешта́нка; Сибница: Сибнича́нац, Сибнича́нка; Те́чић: Течича́нац, Течича́нка; Шљивица: Шљивича́нац, Шљивича́нка. У основама запажамо ојкониме неантропонимског порекла. У основном облику ојконима уочава се краткосилазни акценат, а у етницима је дуг акценат (дугоузлазни у облицима мушког рода и дугосилазни у облицима женског рода) на антепенултими.

Ктетици су на -ски: дуби́чки, калудра́нски, ло́мнички, мо́трички, мо́трички, ђпарички, прѐвешки, сибнички, те́чицки, шљивички.

Суфикс -(ј)анин за именовање становника и суфикс -анка за именовање становнице: Беочић: Беочича́нин, Беочича́нка; Богали́нац/Богали́нце: Богали́нчѐнин,

одбијали да нам саопште или бар претпоставе како се зове становник ма којег насеља у Левчу, Шумадији и целој Србији.

³⁷Облике Жупањац, Жупа́нка, Прња́ворчанин, Леповича́нац, Лѐповичанин (-ка), ктетик *лепови́чански* као и придевски облик *ба́рчѐнски* за означавање припадности становнику или становницима, које бележи Р. Симић (1972: 504) нисмо потврдили на терену.

Богаличџанка; Брѣсје: Бресјџанин, Бресјџанка; Вѣлика Крушевџица: Крушевџичанин, Крушевџичанка; Гѣрња Сабџанта: Сабџанџанин, Сабџанџанка; Дрѣгово: Дрѣговчанин, Дрѣговчџанка; Драгошѣвац / Дрѣгошевац: Дрошѣвчџанин, Драгошѣвчџанка; Карџановац: Каранѣвчанин, Каранѣвчанка; Комѣране: Комѣрчџанин, Комѣрчџанка; Лоџица: Лоџичанин, Лоџичанка; Рѣковџац: Рѣковчанин, Рѣковчанка; Секѣрич: Секурџичанин, Секурџичанка; Сиљѣвица: Сиљѣвчанин, Сиљѣвчанка; Ёрсуле, Ёрсуљџанин, Ёрсуљџанка; Џџикот, Џџикоџанин, Џџикоџанка; Топоџла: Топоџланин, Топоџлџанка.

Ктетици су на -ски: белѣушџички, богалинџачки, крушевџички, сабанџачки, дрѣговџачки, каранѣвџачки, комаранџачки, лоџички, сиљѣвџачки, урсуљџански, џџикоџки, топоџански, бресјџански.

За становнике области од хоронима Лѣвач изводи се етник Лѣвчџанин, Лѣвчџанка (множ. Лѣвчџани).

3 МИКРОТОПОНИМИ

Највећи део наше грађе обухвата микротопониме Левча. Спровешћемо семантичку и структурно-творбену анализу забележених микротопонима. Грађу чини 3577 микротопонима, односно око 2800 јединствених микротопонима (искључујући све варијанте).

Према подацима које смо добили у Републичком геодетском заводу у Рековцу, у општини Рековац функционише 400 јединствених топонима. То добро илуструје познату одлику топонима да у говору постоји много више имена но што је административно регистровано.

Највећи број имена забележен је у насељима Ёрсуле (173) и Велика Сугубина (164). Оба насеља налазе се с горње стране Рековца. Начелно се може запазити да је у поменутих насељима велик број имена антропонимског порекла. Најмање имена забележено је у јагодинском насељу Топола (14).

Обично се добро поштује позната карактеристика да се у већим и планинским насељима бележи већи број топонима. Просечно, бележено је око 80 микротопонима по насељу (в. График 1).

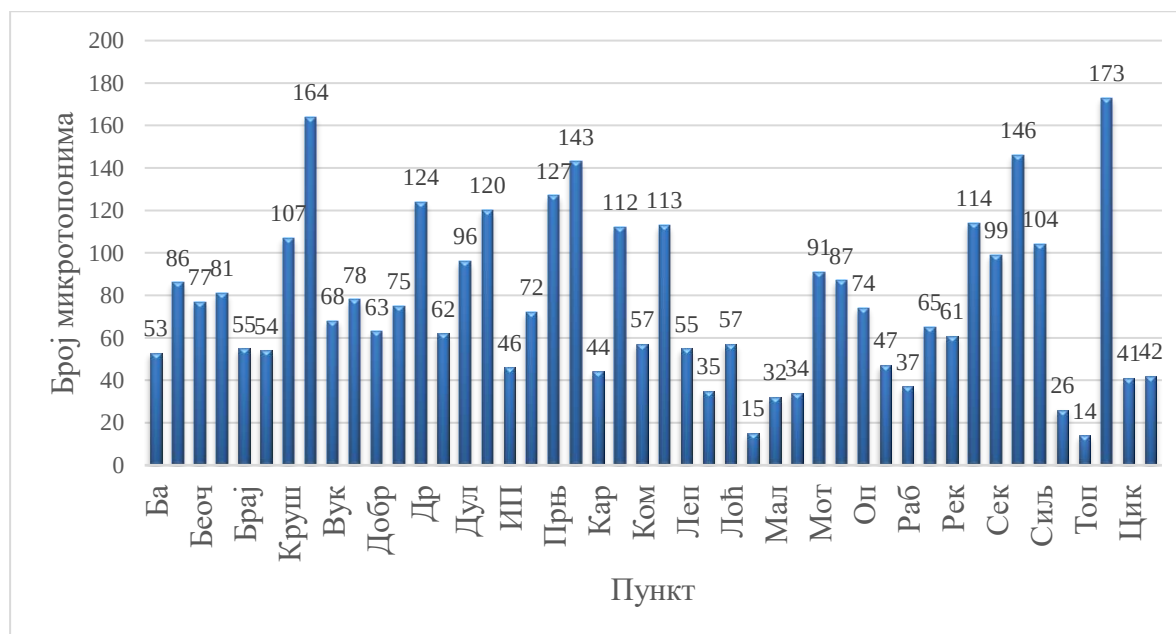

График 1 Дистрибуција микротопонима по селима

3-I СЕМАНТИЧКА АНАЛИЗА МИКРОТОПОНИМА АПЕЛАТИВНОГ ПОРЕКЛА

У нашој грађи 59,33% микротопонима јесте мотивисано апелативом. У овом делу рада микротопоними се разврставају на основу значења апелативне тополексеме. Уочавају се две велике скупине: (а) имена условљена физиографским својствима тла и (б) културни топоними (цивилизацијски објекти и појмови). Класификација је начињена према семантици денотата, те се имена из скупине А односе на фисиогене топографске објекте, док се имена из скупине Б придружују антропогеним објектима (в. Лома 2013а: 239, уп. Петровић Савић 2013: 35). Даље се топонимска грађа разврстава по семантичким језгрима.

У ономастичким радовима глобални класификациони систем сачињава се на основу природних и културних фактора обликовања топономастикона неке области (уп. Пјанка 1970, Шимуновић 1972, Шћепановић 1997, Радић 2003 и др.). Овом приликом размотрићемо укратко моделе који су понуђени у новијим радовима који се баве савременом топонимијом.

У Радић 2003 истраживана је топонимија Белице. У семантичкој анализи полази се од дотопономастичког значења тополексема. У основи, ауторка је следила традиционални начин разврставања грађе (в. Пјанка 1970, Шимуновић 1972). Посебан допринос рада Радић 2003 јесте настојање да се за велики број лексема осветли функционисање како у систему топонима тако и у систему апелатива на истраживаном терену. Према постављеним критеријумима прегледно, довољно информативно (а често и веома детаљно, са етимолошким и историјскојезичким коментарима) и економично издвојене су све значајне карактеристике топонима Белице на плану семантике. Семантичка класификација микротопонима апелативног порекла начињена је тако што се микротопоними разврставају у две велике групе: 1) физиографски топоними и 2) културни топоними. Премда се у монографији Радић 2003 топоними образовани од властитих имена разматрају у засебној целини, ипак су поједине АС са властитим именом у творбеној структури сврстане међу топониме којима одговара апелативни члан, односно управна реч таквих АС. Како вели ауторка, међу микротопониме апелативног порекла сврстала је микротопониме антропонимског порекла који су мотивисани занимањем или пореклом претка.

У раду Жугић 2013 спроведена је семантичко-творбена анализа микротопонима око доњег слива реке Јабланице. У делу рада који се тиче семантичке анализе класификација топонима спроведена је према значењу мотивне тополексеме у време када је име образовано. Уочене су следеће класификационе подгрупе: Географски називи условљени физичкогеографским својствима тла, Хидронимија, човек – живот и рад, микротопоними антропонимског порекла, Географски називи настали од других топонима, микротопоними недовољно јасне мотивисаности. Ауторка је унутар семантичке класификације презентовала топониме наводећи тип објекта на који се односе. Такав вид презентовања грађе често доприноси бољем разумевању мотивационе везе између имена и објекта којем је име придружено.

У раду Петровић Савић 2013 истраживана је топонимија Рађевине. Ауторка је настојала применити класификациони модел који је А. Лома начинио за потребе анализе историјске топонимске грађе *Бањске хрисовуље*. Полази се од географских термина у месном говору. Најпре су посматрани називи за фисиогене топографске објекте, а потом називи за антропогене објекте. Такав приступ у резултату нуди детаљну презентацију

једночланих назвања, док су семантичка својства АС и осталих топонима послужила као основа за разврставање топонима у оквиру структурно-творбене анализе.

Семантичка класификација топонимије Левча у овом раду покушаће потражити узор у раду Радић 2003. Праћење класификације примењене у истраживању суседне области требало би допринети прегледнијем сагледавању (презентовању и тумачењу) топонимије централне Србије. Изостанак потпуне подударности наше класификације и класификације Ј. Радић резултат је специфичних одлика истраживаних топономастикона и наше тежње да топониме са властитим именом (антропонимом или топонимом) у творбеној структури доследно сагледамо у посебном поглављу рада³⁸.

У вези са класификацијом топонима мотивисаних апелативом покушаћемо начинити дистинкцију између физиогених и антропогених објеката (в. Лома 2013а: 239): то се најизразитије види на плану разврставања имена хидрографских објеката: нпр. извор/бунар, док се на плану разврставања топонима мотивисаних фитонимом не може увек прецизирати да ли је реч о гајеним или самониклим биљкама (нпр. орах је најчешће самоникла биљка, али мора се допустити и могућност да се узгаја, уп. Лома 2013а: 240). Определили смо се да све биљке буду груписане према месту раста, односно условима раста. Према томе, целине *Крупно (шумско) растиње и дивље воћке и Ситније шумско растиње и остале самоникле биљке* обухватају биљке које расту саме, у шумама и на другим местима независно од човека, док целине *Виноградарство и воћарство и Житарице, повртарске културе, предивне биљке и слично* обухватају биљке које човек гаји у воћњацима, виноградима, на њивама, у баштама и слично.

С обзиром на значај и домете истраживања топонимске грађе *Бањске хрисовуље*, те показану примењивост анализе историјске грађе и на плану савремене топонимије (Петровић Савић 2013), рад Лома 2013а биће нам важан ослонац посебно у вези са истраживањем старијих одраза наших топонима.

3.1.1 Имена условљена физиографским својствима терена

Физиогени објекти у свом имену могу чувати информације о карактеристикама датих објеката у прошлости. Под утицајем природних (пресушивање водних токова, измене у биљном и животињском свету и слично) или антропогених фактора (промене намене земљишта, демографски и привредни утицаји) те особине могу бити измењене.

Велики број микротопонима мотивисан је некадашњим и савременим физичким својствима земљишта и вода у Левчу. Теренским истраживањем потврђено је да су често у тополексемама назначене карактеристике терена које не одговарају садашњем стању (в. Радић 2003: 113, Петровић Савић 2013: 35). У скупини топонима мотивисаних орографским терминима примећено је најизразитије подударање реалног и топономастичког значења. Како је утврђено и у проучавању топонимије других области, топоними који се тичу биљне покривености терена најчешће не одсликавају савремене одлике вегетације на датом топографском објекту. На пример, Левач јесте крај који је у прошлости био чувен по виноградарству. Међутим, наместо некадашњих винограда, у данашњим Левчу доминирају парлози и шуме. У топономастикону пак запажамо велики

³⁸ То значи да ће из класификације у овом поглављу бити изостављене АС са властитим именом. Уколико тополексема функционише у датом селу и као властито име, то се узима као критеријум за класификовање у целину Топоними мотивисани другим топонимима (в. *Доњи Гај, Горњи Гај* и др.). Према томе, имена типа *Доњи лаз, Горња мала, Велики бук* не улазе у ову скупину, јер се атрибутом само лоцира у простору (или се описује) апелативна тополексема. С друге стране нпр. АС *Горња Сибница* у идентификационом члану несумњиво има топоним тј. ојконим.

број имена типа *Виноград / Виногради / Винограде*. Како је запазила Р. Жутић микротопоними попут *Брес, Бресјак, Врба, Јабучје* и друго не именују објекте на којима преовлађују *брест, врба, јабука* већ се на датом терену истичу или су се истицали ови фитоними (Жутић 2013: 46). Бројни микротопоними рефлектују раније стање у погледу заступљености водних објеката. Често на терену не уочавамо водне објекте (исушени су), а хидронимски апелатив остаје уграђен у микротопониме који су придружени земљишним објектима.

3.1.1.1 Географски термини у топонимији

ЗЕМЉА *Црвена земља Круш, Бела земља Оп, Кисела земља Крч.*

3.1.1.1.1 Орографија

Природним обликом рељефа мотивисан је велики број микротопонима. Именовања која бележимо у овој скупини настала су према географским апелативима који се најчешће и односе на уздигнуте облике тла.

БИЛО 'као велика коса из које су мање косањице отишле на страну' (Вук 1852: 25): *Широко било Бог.*

БРДО 'узвишење више од брега, а ниже од планине' *Брдо Бог Сиљ Оп Бел Леп Брај Ком Жуп Кал Драг Раб Цик Крч Кол Др Сл, Брда Жуп, Брдарско Ба, Брђани Цик, Брђанска мала Жуп, Голо брдо Добр Дул Сиљ Брај Круш Жуп Топ, Бело брдо Саб, Овчарско брдо Дул, Горње брдо Оп, Велико брдо Сиб, На брдо Сиб Ур Прњ Ком Сл, Доње брдо Ком, Старо брдо Вук, На брду Дул ИП.*

БРЕГ 'уздигнуто тле, узвишење ниже од брда', у говору функционише и деминутив брекче/брегче: *Брег Над, Брегови Лом, Равни брег Бог Добр, Бели брег Саб Сиљ Оп Ур Круш, Вучји брег Дул, Бравни брег Над, Брег Над, Дугачки брег Сиљ, Црвени брег Вук Беоч, На вр брега Над, У брег Над.*

ВАЛОГА 'нераван терен, земљиште које се тешко обрађује пољопривредним машинама' (уп. Радић 2003: 117), 'увала, удољица' (Елезовић 1932: 72). У етимологизовању речи досадашња истраживања упућују на лат. *vallis* (в. *vala* у Скок III: 561: 1. *obalska uvala*, *Bucht, zaljev, zaton, dolina, draga*, 2. *livada u dolini rijeke (Istra)*, 3. *toponim (Vêlja vala, ribarska pošta Bijeljana, Bokal Vale f pl., Bogdašić)*, те словенско порекло *chaloga*, тј. *vloga* (в. *халуга* у Шиц 1994: 70, уп. Безлај 1958: 88). Према изгледу топографских објеката којима је придружено ово име на нашем терену може се запазити да је то редовно земљиште на страни брда, склоно ерозији: *Валога Рат Прњ, Валогe Дул Кав Раб Шљив Суг, Валогара Бел.*

ВИС 'врх брда' (Шиц 1994: 29): *Вис Добр Дул, Велики вис Добр.*

ВР(Х) (стсл. *vъгсѣъ*, в. Шиц 1994: 35) 'највиша тачка узвишења': *Врови Оп, Црни вр Дул.*

ВРЛЕТ 'стрма падина, стеновит, врлетан предо, кршан камењар' (Шиц 1994:41), у вези са пореклом Ј. Шиц успоставља везу са нашим прилогом *врло* 'веома', а изворно је **vъgletъ* (Исто). Забележили смо топониме: *Врлети Саб, Врлетница Сиљ Кал, Врлетна страна Сиб Кол.*

ГЛАВА Како се наводи у раду Шиц 1994: 30 од најранијег времена *глава* је ортографски и хидрографски термин, са потврдама које се датирају у 14. век (глава и демин. главица и главичица). Прасл. *golova* 'врх брда' јесте значење које је примећено и

у *Бањској хрисовуљи*, на општесловенском плану то значење је својствено с-х топонимији док се другде среће као хидрографски термин 'извор, горњи ток (потока, реке)' (Лома 2013а: 54). Име је вероватно потекло од метафоричног назвања типа Клеца глава (Исто). У Левчу *глава/главица* јавља се као у микротопонимима: *Главеја* Рек, *Којза глава* Сиб, *Козја глава* Круш, *Лена главица* Сиб, *Јасенова глава* Теч.

ГОМИЛА (стерп. *gomila*) 'хрпа камења' (Шиц 1994: 46): *Гомиле* Дул Над.

ГРБА 'испупчење, превој', в. *гרבина* (<општеслов. *gъrbъ*; укр. *horb* 'брег', стпрус. *garbis* 'брдо') у Шиц 1994: 33. У Левчу се среће у АС: *Козја грба* Прев, *Којза грба* Кал.

ДО (стсл. долъ, буг. дол, слвнч. *dôl*, рус. дол) 'низина, улегнуће тла, удолина' (Шиц 1994: 47): *До* Жуп Кал, *Долови/Долове* Бог, *Дол* Прњ, *Долина* Кал Беоч Дуб Мот, *Долине* Ур Кол, *Долинче* Беоч, *Доља* Цик, *Вучји до* Дул, *Шипски до* Кал, *Дубоки до* Шљив, *Попов до* Сиб Жуп Мал, *Свиралин до* Жуп, *Дубока долина* Силъ.

ЈАРУГА 'јарак, дубок и широк ров, пукотина у брду', среће се у бугарском, руском, словеначком, док јаг у турском значи 'стрма обала, стрма падина' (в. Шиц 1994: 57-58): *Јаруга* Кал Сл, *Велика јаруга* Сиб, *Бела јаруга* Ур Крч, *Код дубоке јаруге* Саб, *Код јаруге* Саб.

КАЗАН (тур. *kazan*) 'котао, басен' (Шиц 1994: 49): *Казан* Жуп, *Казанац* Сек, *Казанлија* Ком Мот, *Казански поток* Крч.

КЛИК У Белици и у Левчу тополексема *клик* везује за топографске објекте (брда) са изразито стрмим странама (в. Радић 2003: 115). У вези са пореклом речи у Шиц 1994: 31 налазимо ороним *кик*, Лома 1994б: 233 тополексему узима као топономастичку метафору *кљуљ* 'очњак', а враћа јој се и промишљајући значење лексеме 'киљан' (в. Лома 2009: 93). У Левчу бележимо: *Клик* Силъ Круш Беоч Дуб Шљив Крч Кол, *Кликови* Сек, *Кучкин клик* Беоч, *Велики клик* Дуб Др, *Мали клик* Дуб Др, *Чукин клик* Кол.

КОСА 'страна брда' *Коса* Над Силъ Кав Ур Кал Мал Мот Брес ИП, *Косом* Кал, *Косица* Беоч, *Накоса* Ур Кол, *Косиче* Др, *Лозинска коса* Сл, *Дебела коса* Дул, *Дугачка коса* Дул Над Суг, *Крива коса* Дул Над Жуп, *Гробљанска коса* Круш, *У косу* Над, *Горња коса* Силъ, *Доња коса* Силъ, [Дугачка коса] Силъ, *Накосу* Кав Цик, *Широка коса* Круш, *Церовљева коса* Беоч, *Шаровљева коса* Беоч, *Спахџска коса* Суг, *Градска коса* Др, *Думус коса* Др, *Средња коса* Кол, *Камилска коса* Оп.

КРШ (стерп. *кѣѣ*) 'каменит терен, брдо са доста камена'. Како налази Лома, реч је поствербал праслов. глагола *кѣѣти* са изворним значењем 'лом' (Лома 2013а: 121): *Крш* Силъ Оп Жуп Рат Брес, *Кршањак* Жуп, *Кршевина* Крч, *Кршић* Крч, *Велики крш* Добр, *Мали крш* Добр.

ЛОМ У Шиц 1994: 46 наводи се 'трошно камење' са потврдама у руском и украјинском језику, док у Вуковом Рјечнику налазимо придеве *ломан*, *ломна* 'кршан': „Докле с прими *ломна* Влаха старога” (Вук 1852: 333): *Лом* Над, *Ломница* Кав Вук Рек.

МАНГУРА Шиц 1994: 91 бележи термин *мангура* и претпоставља исти развој као у *греда* 'пешчани спруд'. Н. Богдановић примећује да се у југоисточној Србији среће само *магура*, као чест топоним или као топографски термин 'брдо' (Богдановић 2008: 490). Етимолошко тумачење А. Ломе полази од варијанте прасл. **mogyla* са хипотетичким наслањањем на алб. *magulë*, *gamulë*, рум. *măgura*. Неизвесна је старина *mogyla/gomyła*, а у вези са распрострањеношћу примећено је да на читавом јужнословенском простору **mogyla* доминира само у бугарском и македонском, док је још у старосрпском **mogyla* имала рубни статус, а *гомыла* средишњи статус, такође у старохрватском *gomilia* на Брачу познаје потврду у 11. веку. На семантичком плану, вероватно се односи на неко гомилање камена ради обележавања гробова или међа или: може упућивати на обичај каменовања преступника. (в. Лома 2013а: 60-61): *Мангура* / *Магура* Дул. На терену је забележен и надимак *Манге* за човека који је живео у близини

овог локалитета. Такође, на овом простору нема камења нити гробова, али се у близини налази брдо под шумом по имену *Расје* на којем је, како се верује, било турско гробље.

ОБРШИНА (в. 'obrš заст. брдо' и 'стерп. obgršina' у Шиц 1994: 31), у Рађевини бележи се Обрежина 'брдска област' (Петровић Савић 2013: 38). У топонимији Левча стерп. obgršina примећено је у топонимима: *Обриина* Сиб, *Обрешина/Обриина* Кал.

ОБУРВОТИНА 'клизиште' *Обурвотина* Мот.

ОСОЈЕ 'земљиште заклоњено од сунца' *Осоје* Бог Дул Над Оп Прев Леп Ур Прњ Круш Жуп Лом Дуб Цик Крч, *Осојак* Др, *Осоњак* Др, *Мало осоје* Бог, *Велико осоје* Добр Сил.

ОСРЕДАК 'брдо у средини, између других узвишених облика' *Осредак* Дубр Над Круш Суг Брес Топ.

ОСТРИК 'брдо чији је врх изразито оштар' *Острик* Сил, *Острици* Жуп.

ПАДИНА Изведеница од *пад* 'дубодолина, кланац, понор' (Шиц 1994: 48). Топографски објекти мотивисани овом лексемом налазе при подножју брда (уп. Радић 2003: 116): *Падине* Сиб Прњ Дуб, *Падина* Брај Др Брес.

ПЕЋИНА стел. реџ, ауг. пећина, у дијалектима је примећено и значење 'стена' (в. Шиц 1994: 56) *Пећина* Жуп Лом, *Пећине* Суг.

ПЛАНИНА 'највиши ортографски објекат у датом ареалу'. О историјским променама денотата гора и планина погледати у Лома 2013а: 61-62. У Левчу се сви називи са тополексемом планина односе на орографске објекте (Гледићке планине или Лухор): *Планина* Дубр Сил Кол Др Брес Мед, *Планинско* Крч, *Гледићке планине* Прњ. (в. *гора*).

ПОЉАНА *Пољана* Кал Крч, *Пољана / Пољане* Кав, *Пољане* Сиб Сек Кол, *Пољанче* Сек, *Пољанка* Крч, *Зељанска пољана* Сек, *Криве пољане* Суг.

ПОЉЕ *Поље* Саб Сил Оп Леп Жуп Лом Вук Беоч Кол, *Пољишта* Дубр, *Днопоље* Сиб, *Упоље* Драг, *Дугупоље* Цик, *Велико поље* Саб Сиб Кал Вук Мал Теч Лоћ Кол, *Дугачко поље* Сил, *Мало поље* Сил Леп Кал Теч, *Криво поље* Кав, *Горње поље* Бел, *Доње поље* Бел Ур Лом Рек, *Пољска мала* Кол, *У поље* Леп Теч Рек Лоћ Цик.

ПРЕСЛО (pręd-sło) Шиц 1994: 39 доноси тумачење 'улегнуће, долина међу брдима' и то одговара положају и изгледу нашега објекта: *Пресло* Над, *Преслеж* Сек.

ПРИСОЈЕ 'земљиште изложено сунцу': *Присоје* Бог Дубр Дул Над Оп Сиб Леп Ур Прњ Круш Жуп Кал Лом Дуб Раб Мот Цик Сл, *Присојак* Сил.

ПРОВАЛА 'пролом; понор, ждрело' (Шиц 1994: 56), уп. **ПРЕВАЛА** 'вододелница, преседлина', буг. *Превал*, у вези са историјским развојем примећује се да се *Превал* бележи само као ороним у 13. веку док је апелатив *превао* (од краја 14. века) потиснут обликом у женском роду *превала* (Исто: 38): *Провалија* Рат.

РОВ 'јарак' (в. Шиц 1994: 58): *Ровача* Мот Сиб Брај Кал, *Ровине* Саб, *Рова* Прев, *Ровишта* Кал Дуб. У вези са именом *Ровине* у насељима Лепенице Т. Радивојевић наводи тумачење да име наदेњава пределима „ако су у клисурастој долини, јарузи, рупи или јарку (ровинама)” (в. Радивојевић 1911: 160). Највероватније суфикс -ина у топониму *Ровина* не упућује на велике ровове, те би се могло размотрити значење „изрована земља” и „комад тла са кога пастири у пролеће разгину (и изрове) снег па тамо изјаве овце” (в. Лома 1997: 5).

СТРАНА 'део од врха до падине брда, син. коса' *Страна* Дул Прњ Кал Шљив Крч Др Сл, *Странчине* Сил, *Врлетна страна* Сиб Кол.

СУРДУП Шиц 1994: 52 наводи дијал. 'вртача која се каналом продужује у пећину' и лексему *сурдуп* посматра као сложеницу у којој имамо -dip према сх. dipan, f. dipna 'рупа, ров', а суг долази од сх. 'блед, пепељаст'. Шиц даље наводи да је лексема забележена у речницима. У говору Загарача потврђена је лексема *сурдук* са значењем

’јаруга, провалија, сурдуп’ (Ћупић, Ћупић 1997: 474). Лексеме *сурдуп* нема у апелативној употреби у Левчу: *Сурдуп* Кав.

УРВИНА ’кршевита падина, стрм обронак са којег се каткад сурва земља’ (Шиц 1994: 41): *Урвине* Круш, *Над урвину* Кав.

ЧОК / ЧОТ ’каменито ситним растињем обрасло брдо’. Тумачећи топоним Чокотак у Белици ауторка претпоставља контаминацију термина *чот* (’обао брег’, рум. *ciot* ’зарубљен део гране, чвор, пањ’ и чука/чукар (Радић 2003: 116)): *Чок* Кол.

ЧУКА ’мање брдо’: *Чука* Сек Ком Лом Мот Цик, *Чукар* Дул Дуб Рат Мот Кол Др, *Чукара* Над Сиљ Сиб Жуп Прњ Круш Лоћ Кар, *Чукарица* Леп, *Чукарак* Круш Ком Лоћ Ур, *Аловита чука* Добр, *Аловита чукара* Сиљ, *Велика чука* Шљив, *Мала чука* Шљив, *Чукин клик* Кол.

3.1.1.1.2 Хидронимски апелативи

Ова скупина обухвата топониме у чијој се структури јављају хидронимски апелативи. Именовања су мотивисана општим физичким својствима објеката (врста водног објекта) и посебним карактеристикама објекта (температура, мирис, минерална својства и др.) очврслим у хидронимске апелативе. Према томе, хидронимски апелативи јављају се у виду правих потамонима (на пример: *Бара*, *Водица*, *Изворак* и др.), те именовањима типа: *Студенац*, *Топлик*. Такође, хидронимске апелативе уочавамо и у АС са присвојним придевом у улози одредбеног члана синтагме (*Вражја бара*, *Јасенова бара*). Присвојни придев у таквим синтагмама претежно описују водни објекат, тј. указују на његов положај или протицање кроз или крај другог именованог или уоченог објекта (уп. Жутић 2013: 79).

Највећи број микропонима мотивисан је хидронимским апелативом *поток*, а за њим следе апелативи *вода*, *бара* и *извор*. *Поток* функционише као микропоним, а примећен је и у изведеницама (в. *Потоцац*, *Поточић*, *Поточе* и др.) и у АС (у којима атрибут указује на (а) локацију: *Липарски поток*, *Градски поток*; (б) дужину / облик / дубину / боју: *Дугачки поток*, *Добоки поток*; *Бели поток* и друго).

БАЊА ’топли извор’ *Бањско* Бел.

БАРА *Бара* Бел Сек Круш Жуп Кал Кол Мед Брес, *Барница* Дул, *Барчине* Рат, *Барче* Ком, *Барица* Драг Бе *Церна бара* Сиб, *Бела бара* Прев Суг, *Вражја бара* Сек, *Ковачка бара* Сл, *Морна бара* Круш, *Јасенова бара* Мот, *Мала бара* Сл, *Рогозна бара* Саб, *Слана бара* Сл, *На бару* Бел, *У Бари* Жуп.

БРОД ’газ, плићак, скела, лађа’ (Шиц 1994: 86): *Брод* Бел Жуп Кал Драг Др, *Код Брода* Др.

БУБАН ’удубљење у земљи где се скупља изворска вода’ (РСАНУ), У Скок I: 223 наводи се ономотопејски корен *bqb* ’јакo *udarati*’. Наслањајући се на Скоково виђење, Ј. Радић топоним Бубан у Белици тумачи као изведеницу на -ан (у којој би суфикс -ан био придевски суфикс квалификативног значења). Према је ово објашњење довољно уверљиво, Ј. Радић се осврнула и на запажања изнесена у раду Михајловић 1970: 157 да будући да се *бубан* среће од Балтичког мора до наших крајева, можда треба напустити полазиште од словенске ономотопејске основе и потражити порекло у лексичком супстрату (Радић 2003: 121). У Левчу се тополексема *бубан* везује за топографске објекте на којима има воде и то по правилу „јаких извора”: *Бубан* Добр Дубр Над Круш Жуп Суг Крч.

БУК Слично стању забележеном у Белици, *бук* је синоним са *вир* (в. Радић 2003: 123): *Бук* Саб Над Бр Лоћ, *Велики бук* Круш, *Мали бук* Круш.

ВИР У Левчу се лексема *вир* употребљава у значењу 'дубоко место у потоку, реци језеру' (в. РСАНУ 2: 642): *Вирина Сек, Виранје Лоћ, Вилини вирови Кар*.

ВОДА 'стајаћа или текућа вода мање површине: извор, поток, део речног тока': *Водица Дубр Драг, Водице Ком, Говор вода/Зговор вода Над Сиб Прњ Жуп, Градинска вода Прев, Добра вода Сек Бе Др, Змајева вода Сек, Лековита вода Сек Мед, Код воде Ур Прњ, Лепа вода Прњ, Горња вода Шљив, Доња вода Шљив, Ајдучка вода Добр Дул, Хајдучка вода Прњ Дуб, Зла вода Добр, Код Говор воде Сиб*.

ВРЕЛО 'јак извор, са водом која у подножју планинских врхова извире из земље, ври': *Врела Сиљ Рек, Вреле Бел, Врелац Суг*.

ВРТЛОГ *Вртлог Брес*.

ГАТ 'прелаз преко реке, потока' (РСАНУ 3: 207): *Гат Крч Кол*.

ДУБ 'рупа' (Шиц 1994: 58), на терену потврђено значење 'извор'. Микротопоним истог лика уочен је и у Белици. На основу морфологије терена (долина кроз коју тече поток) Ј. Радић прихвата значење 'рупа' и наводи да је мало вероватно да се непродуктивни суфикс -ељ везао за фитоним *дуб*³⁹ (в. Радић 2003: 118). РСАНУ 4: 769 наводи презиме Дубељ. У нашој грађи примећен је микротопоним: *Дубељачка мала Бел*.

ИЗВОР *Изворац Суг, Изворче Сиљ, Изворчина Лук, Крљански извор Суг, Стругарев извор Беоч, Сув извор Круш, Ладни извор Жуп, Дубоки извор Мед, Извор код цркве Сиб, Код изворчине Ур*.

ЈЕЗЕРО *Код језера Бог, Језеро Оп Прев Драг Др*.

ЛОКВА *Локва Бог Сиљ Круш Драг Шљив*.

ЛУПЊА 'удубљење у земљи где се скупља изворска вода, извор подешен за захватање воде, обично ограђен даскама' (РСАНУ 11: 637): *Лупња Ур, Код лупње Ур*.

МЛАКА 'бара, локва' (РЈАЗУ: 831): *Млака Брес*.

ПИШТЕТ 'мали извор' (Шиц 1994: 78): *Пиштак Др*.

ПОТОК *Поток Сиљ Ба Сиб Леп Прњ Кал Лом Вук, Поточари Саб Леп Цик, Поточац Бр, Поточић Бр Ком, Поточиће Лоћ, Поточина Сиб, Поточе Топ, Поточарска мала Лом, Дубоки поток Ур Др, Дубоки поток Жуп, Дугачки поток Ур, Куси поток Ур Вук Кол Др, Стари поток Ур, Бели поток Жуп, Чесмин поток/Чешмин поток Суг, Вучји поток Мот, Дугачки поток Дул, Гробнички поток Ур, Громички поток Ур, Трнски поток Кар, Казански поток Крч, Гробљански поток Кол, Дивљакин поток Др, Градски поток Др, Мали поток Кол, Громочки поток Кол, Липовити поток Сл, Преко потока Над, Код потока Саб*.

ПРЕЛАЗ 'узак део водног тока, место на којем се вода може прећи', в. 'место где се прелази' (РМС 6: 941): *Прелаз Круш Суг*. Види *гат* и *брод*.

РАСТОКА 'рачвање реке у два рукавца' (Шиц 1994: 83): *Растоке Теч*.

РЕКА *Река Бог Над Сиљ Оп Кав Бел Прев Ур Прњ Бр Жуп Кал Мал Драг Бе Крч Кол Мед Др Брес, Рековиште Кав, Велика река Бог Добр, Мала река Бог Добр, Црна река Дул Рек, Речна мала Сек, Код реке Ур, Стара река Вук, Ливадска река Рат Суг, Речани Прев, Река-њива Кол, Преко реке Кол*.

САСТАВЦИ 'место на којем се један поток спаја са другим': *Саставци Сиб Прњ Круш Жуп Др*.

СТУДЕНАЦ студенац 'извор' (Шиц 1994: 79): *Студенац Дул Оп Дуб*.

ТОПЛИК *Топлик Сиб Рек*.

УСТАВ 'брана' (в. Лома 2013а: 69): *Устав Кав*.

³⁹ Уп. *Дубље* у Радић 2003: 142 и у нашој грађи в. суфикс -ељ.

3.1.1.1.3 Састав и врсте земљишта

Велики број микротопонима мотивисан је саставом и врстама земљишта. Називи су различите структуре: једночлани (неизведени и изведени) и АС. Није необично да апелативи ове класификационе подгрупе буду уочени у великом броју назива: говоримо о именима делова простора (земљишта), те именоватељ креира име према уоченим карактеристикама земљишта. Према уобичајеној пракси, чести апелативи се топонимизују у ликовима изведених назива и АС, док апелативи који не функционишу у говору у систем топонима се уводе без преобликовања.

БЕЛУТАК Уз одредницу *белут* ЕРСЈ: 129 преноси значење из РСАНУ 'врста једрог зрнастог кварца беле боје, белутак', РСАНУ 1: 456 бележи и значење потврђено у Левчу: 'даска од чистог здравог дрвета'): *Белутак* Рек.

БЛАТО *Блатине* Дуб.

БРИНЕ/ БРНА⁴⁰ 'влажно, блатно земљиште' (уп. Скок 1: 211, 214): *Брњак* Мот. Речник САНУ 2: 192 бележи лексеме *брњак* и *брњаиш* у значењу 'назив за домаће животиње које имају брњу (белегу) на њушци или глави'.

ГЛИБ 'блато, мочвара' (Шиц 1994: 62): *Глибовац* Крч.

ГНОЈ Речник САНУ бележи *гној* 'животињски измет, балега, нагомилана балега као ђубриво, гнојиво ђубриво' и придев *гнојан, гнојна, гнојно* 'који садржи ђубриво, ђубревит' (РСАНУ 3: 384): *Гнојна* Прев.

ГРОХОТ 'каменито место' Шиц (1994: 46), 'расути камен на падинама брда или у било каквој јами или удољници, који се одроњава одозго' (Пижурица 1980: 258). Речник САНУ 3: 682 бележи значење 'гомила комада од камена' са потврдама у Левчу. Забележен је топоним *Бели грот* Кар, док у називима *Ротић* Теч, *Ротиће* Круш запажамо упрошћавање иницијалне сугласничке групе ГР- (уп. нестабилност групе *гр-* у топониму Белице: *Аграр/Аргар* у Радић 2003: 37).

ДЕРЛЕТИНА покр. 'слаба посна земља коју често спира вода' (Левач и Темнић (РСАНУ 4: 227)): *Дерлетина* Крч.

ИЛОВАЧА 'глина' (Шиц 1994: 59): *Иловача* Прњ.

КАМЕН *Каменац* Сиљ, *Каменолом* Прев, *Код камењаре* Кал, *Каменитка* Рек, *Бело камење* Суг, *Кучков камен* Бог (в. Симић 1980: 110).

КАМИЦОР Објашњавајући несловенски ороним *Мицор* Павле Ивић (ОС 1998: 58) претпоставља да је име адстратно, тј. да долази од романског *monte maiore* 'веће брдо'. Ивић налази низ имена на романском терену у којима се уочава паралеле *већи* и *маћи* у топонимији (*Valmaggia* < *Valis maior*, *Maiorca* / *Menorca*). Одредница се затвара упућивањем *Камицор* и *Sămnicioară* као румунски топоним у којем је словенска основа.

У нашој грађи: *Камицор* Круш Жуп Сл. У тумачењу беличког топоним *Камицор* Јованка Радић полази од дијал. *каменцор* 'пустара у страни, са шибљем и ситним дрвећем' (Радић 2003: 116). Име може бити изведеница (словенска основа *katī* + рум. суфикс *шор*). Допушта се и словенска сложеница: *katī* + *џора* (камен шкриљац). У Лома 2013а: 101-102 налазимо *КАМЫ* у АС, изведеницама и сложеници. Заједничко за наш топографски објекат и истоимене објекте на другим територијама јесте да именују узвишење на којем има камења (в. Лома 1985: 110, Радић 2003: 278).

КЉУЧ У хидронимији представља 'речни завој, место на којем река пени', 'извор' (Шиц 1994: 78), у Левчу не функционише као хидрографски термин већ увек

⁴⁰ О основи брњн/брњн на општесловенском терену погледати Вујичић 1996: 125-128.

именује земљиште које је поред воде, влажно земљиште (в. Радић 2003: 129): *Кључ* Ба Кав Прев Ком Жуп Драг Раб Лоћ Кар Кол Мед Брес, *Кључеви* Лоћ.

КРЕМЕН *Кременац* Дубр Сиљ Круш Суг.

КРЕЧ *Кречански мајдан* Кар.

КРИЖ На терену бележимо значење: 'мек камен, камен који се лако руни', уп. 'врста глиновите земље' (забележено у Левчу, в. РСАНУ 10: 549) и 'камен који се лако цепа' (Михајловић 1970: 162). Велимир Михајловић повезује ову реч са глаголом крижати⁴¹ 'сећи, резати на комаде, на кришке' (РСАНУ 10: 552, Михајловић 1970: Исто): *Криж* Кал.

МЕТАЛ *Металиште* Сек.

МРАМОР *Мрморац* Брај, *Мрморница* Брај.

МРТВАЈА 'неплодна земља': *Мртваја* Драг.

***OS-** У раду Јовић 1968: 7 трстеничка *Осаоница* доводи се у везу са стсл. осљь, лат. *asinus* (магарац). Новија творбено-семантичка и мотивациона реконструкција стерп. топонима Os(q)lqnikq вероватнијом сматра везу са 'брус, тоцилни камен (тоцило)' (в. Богуновић 2021: 307). Ауторка сматра да јагодински хидроним *Осаоница* као и словеначки *Osilnica* заузимају посебно место у истраживању имена (стр. 316). Наши топоними *Осаница* / *Осаоница* Саб не односе се на хидрографске објекте, наденути су уздигнутим облицима рељефа. У микротопониму *Осаоница* уочава се вокализација полугласника у јакој позицији и прелазак л у о на крају слога, док у варијанти *Осаница* долази до губљења вокала.

ПЕПЕО *Пепелара* Прњ.

ПЕСАК (стсл. пѣсъкъ) 'песковито тле' (Шиц 1994: 59): *Песак* Вук Драг, *Бели песак* Оп Бел Брај Вук Крч, *Пескуша* Кав, *Пескар* Ур, *Пескан* Др.

ПРЉИНА 'земља изложена сунцу, неплодна, без влаге и песковита' (Елезовић 1935: 140): *Прљак* Беоч. У српским говорима Војводине *прљак* је потврђен у ратарској, односно виноградарској терминологији (в. РСГВ 3: 375).

РОСУЉА 'земља у долини, где се често задржава вода' (уп. Шиц 1994: 60): *Росуље* Сиб Кал Теч Рек.

СМОНИЦА 'врста земље (за виноград), паклинаста земља' (Шиц 1994: 60), 'плодно земљиште које се тешко обрађује, тешка земља, глиновита': *Смонице* Оп.

СТЕНА *Бела стена* Доб Дул, *Шиљата стена* Над, *Стеница* Жуп.

УСОВ 'клизиште' *Усов* Шљив, *Усовина* Оп Драг.

3.1.1.2 Топономастичке метафоре

Топономастичке метафоре настају на основу асоцијативне везе коју именоваатељ уочава између мотивне речи и именованог објекта. Објекат из просторног окружења доживљава се као сличан неком објекту одређеном апелативом. Сличност може бити у вези са обликом ('као да је предмет који служи за стругање/сечење дрва': *Магарац*), положајем ('као да виси': *Обешењак*), посебним карактеристикама ('као да говори': *Говор вода*) и друго.

(ПО)ГЛЕД *Поглед* Прњ Лоћ, *Погледи* Сиљ Сиб, *Гледићке планине/Гледицке планине/Гледић* Прњ.

АСТАЛ *Асталче* Др.

БАЧВА *Бачвана* Мот.

⁴¹ Глагол *крижати* (чешће у свршеном лику: *искрижати*) потврђен је на терену.

ВАГАН 'заструг, дрвени суд са заклопцем у којем се носи сир, кајмак или пребрани пасуљ кад се иде на пут' (Елезовић 1932: 70). У Левчу се старији становници сећају да су у *застругу* (чешћи назив) или *вагану* (ређе у употреби) носили храну (обично сир) приликом обављања радова у пољу: *Ваганче* Кал.

ВЕНАЦ *Венац* Над.

ВЕШАЛО *Вешала* Дул Дуб.

ГОВОР *Говор вода* Над Сиб Прњ Жуп, *Код Говор воде* Сиб Жуп.

ГРЧ *Грчевац* Леп.

ГУША *Гушинац* Дул/*Кушинац* Дул, *Гушевац* Прев Дуб. У тумачењу назива извора са кореном гуш- Н. Јовић наводи могућност да „вода извирући избацује песак и каменчиће па тако као да извор сам себе затрпава, гуши, при чему се чује клокотање” (Јовић 2000: 284).

ДИМЊАК *Димњак* Драг.

ЗВЕЗДА *Звездан* Мот.

КАВГА према тур. *kavga* 'свађа', *kavgalı* 'огорчен, љут' РСАНУ 9: 36-37 бележи лексеме *кавга*, *кавгалија/кавгација*. Ороним *Кавгалија* налази се и у близини Краљева. Наш микротопоним је *Кавгалија* Кав.

КАЦА *Качиште* Жуп.

КОЛЕНО *Колена* Дул.

КОРИТО *Корита* Саб Сил Сиб Жуп Дуб. Овде можда и *Искоритина* Прњ (< искоритати 'направити удубљења, јалаке, корита').

КРВ *Крвавице* Рат.

КРИШКА *Кришкуле* Сиб.

КУБЕ *Кубе* Кар.

КУДЕЉА *Кудељара* Кол.

МАГАРАЦ *Магарац* Сил.

МЕД који је слadak као мед, тј. који је изразито квалитетан, добар, плодан (у воћарској лексици *медњача* може бити врста крушке/јабуке/шљиве које су слатке као мед или чија је кора жућкаста уп. Јошић 2016: 193): *Медњача* Вук. Речник ЈАЗУ 562 доноси имена *Медњача* и *Медњачи поток* који су везани за хидрографске објекте (потоке).

ЧАКЉА мађ. *csaklya* 'мотка са куком која се користи за дохватање (воћа са гране, сена и др.)', а у Павловић 2018: 124 наводи се значење 'притка': *Чакљановица* < чакљати 'постављати, ударати притке' и „од основе оронима *чакља* финални лик је настао извођењем суфиксима у фазама, до назива места на коме је обављено чакљање (лозе и сл.)” уп. и топоним *Чокљача* у Исто: 139. Елезовић 1935: 454 наводи придев *чокљас*, -*ата*, -*ато* 'чворноват, рачваст, чакљаст'), па је и о наместо *а* јасније: *Чокљача* Дул.

ОБЕШЕН *Обешењак* Беоч. Топоним *Обешенџак* примећен је и у истраживању Качера (Јаћимовић, Петровић 2003: 58). Надимак *Обешењак* (за особу која се хтела обесити) бележи Секереш 1973: 411. Могуће је да је реч о метафори по изгледу.

ОБРВА 'ивица, крај, руб (њиве, ливаде)' РСАНУ 16: 427. На терену је забележен микротопоним: *Обрва* Круш.

ПЛОЧА *Плоча* Раб.

РОГ *Рогољевица* Круш. Метафора по изгледу (в. *Рогољево* у Неготинској крајини у Јовановић 1940: 166).

САМАР (тур. *semer*) 'коњско седло': *Самар* Прњ Шљив, *Самарић* Шљив.

СВИРАЛА *Свиралин до* Жуп.

СТРЧАТИ/ШТРЧАТИ⁴² Претпостављамо да се у у првом делу сложеног микротопонима *Стрчикрак* Жуп јавља императив глагола *стрчати/штрчати*.

ТАВАН *Таванче* Кал.

ТЕПСИЈА *Тевсија* Сек.

ТИКВА *Тиква* Над.

ЋАВА *Ћава* Сиб (тур. Кабе „храм у граду Меки у Арабији” в. Радић 2003: 225).

ЧВОР З. Павловић претпоставља да је име наденуто шуми у којој расту чворновата стабла, премда допушта и могућност да је у подлози имена антропоним са основом Чвор- (Чвора, Чворић) (Павловић 2018: 127): *Чвораја* Над Оп Прњ.

ЧИР *Чиреви* Саб.

ЧКЕМБЕ *Чкемба*⁴³ Круш, *Чкембе* Теч.

ШАТОР *Код шатора* Лук.

ШИНИКАР (тур. *şiniq*) Према Елезовић 1935: 480 може значити дрвени суд што служи као мера за жито, а запремина му није свугде једнака но варира од краја до краја; негде *шиник* служи и као мера за површину земље: *Шиникар* Др.

3.1.1.3. Визуелно-квалитативна својства реалија у простору

А. Боје

БЕО *Белине* Сиб, *Беловик* Сиб, *Белан*⁴⁴ Рат, *Белане* Цик, *Бела стена* Добр Дул, *Бело брдо* Саб, *Бели брег* Саб Сил Ур Круш, *Бела земља* Оп, *Бели песак* Оп Брај Вук Крч, *Бела бара* Прев Суг, *Бела јаруга* Ур Крч, *На Бели брег* Ур, *Бели поток* Жуп, *Бели пут* Кал, *Бела Грача* Беоч Др, *Бела ћуприја* Лоћ, *Бело камење* Суг, *Бели грот* Кар.

ВРАН *Врањевац*⁴⁵ Прев Сл

ЖУТ *Жути луг* Лоћ.

ЗЕЛЕН *Зелена* Дул, *Зеленгора* Сек.

МОР У РСАНУ 13:49 налазимо придев турског порекла *мор* 'тамномодар, тамноплав, љубичаст'. Уз ову одредницу наведено је да је придев непромењив и да се среће у полусложеницама мор-Бојана, мор-долама у значењу 'тамномодар'. Препознаје се и у изведеном придеву на -ав. Наш микротопоним је *Морна бара* Круш. Будући да се атрибут *морна* јавља уз хидрографски апелатив, претпостављамо да је и у придеву на -на остварено значење 'загасит, таман, тј. тамно плав'.

РУС *Русевица* Лоћ.

ЦРВЕН *Црвена врба* Саб, *Црвена земља* Круш, *Црвени брег* Вук Беоч.

ЦРН *Црни вр* Дул, *Црна Грача* Сек Беоч Др, *Црна река* Рек Дул.

ШАРЕН *Шареник* Саб Суг.

⁴² У речнику Косовско-метохијског дијалекта Г. Елезовић бележи топоним *Стрчак* (Елезовић 1935: 279). У нашем ономастикону уочен је велики број императивних сложеница (в. Михајловић 1992). Уколико у нашем микротопониму *Стрчикрак* Жуп није реч о императивној сложеници, можда би се у првом делу сложенице могла допустити фитонимска основа *стрч* (*Quercus sessiliflora*): стрчји + крак, са испадањем ј.

⁴³ У легенди име се доводи у везу са начином на који је убијен неки Турчин: „убио га ножем у чкембе” (Марковић 2004: 194–195).

⁴⁴ Народно предање име Белан доводи у везу са антропонимом турског порекла: „Насеље Белан мала у Ратковићу (Рат – М. О.) добило је назив по Белан паши који је наредио да се озида чесма на месту једног извора. То је била тако висока чесма да је човек могао са коња да завати воду у чашу да пије.” (Марковић 2004: 187).

⁴⁵ Погледати мушко ЛИ Вран у Грковић 1977: 57.

PIRLIT* посесивни партицип од придева *pirli* 'опрљити, поцрнети' (в. Радић 2003: 225). Топоним *Прлита* Ј. Радић сврстава у групу Пренесени топоними претпостављајући везу са зајечарским селом Прлита. Такво тумачење подупрто је и другим именом за дати локалитет у Белици: *Влашка мала*. Топониме ове основе (нпр. Пиритор у Дробњаку) доноси Скок 3: 46 На нашем терену присутан је топоним *Прлаћ* Суг који за сада тумачимо наслањајући на тумачење Ј. Радић у вези са именом *Прлита* у Белици. Могуће је да ипак у нашем случају треба претпоставити антропонимску основу Прла / Прле (< Првослав, Премил) в. Грковић 1977: 162.

Б. Појединости у квалитету (са изразитом субјективном оценом)

Ова целина обухвата називе мотивисане различитим субјективно уоченим својствима објеката.

АЛОВИТ 'јако ветровит' (РСАНУ 1: 87) *Аловита чука* Добр, *Аловита чукара* Сиљ.

БАКАРАН *Бакарни кладенац* Сек, *Бакаран кладенац* / *Бакарни кладенац* Др. О три бакарна извора у Лепеници која чине Бакарњачу в. Тодоровић 1911: 96.

БЕСАН *Беињаја* Суг, *Беињајска река* Суг.

ГЛУВ *Глуваја* Драг, *Глуваћ* Др, *Глува бучина* Др.

ГО *Голо брдо* Добр Дул Над Брај Круш Жуп Топ, *Гологријаи* Кал, *Голаћ* Рат.

ГОРЕТИ *Горелка* Ур, *Огорелка* Ур.

ГУМАСТ *Гумаство дрво* Бел, *Огумаство дрво* Брај.

ГУСТ *Гуића* Крч.

ДОБАР *Добра вода* Сек Др, *Добраћ* Беоч.

ДУРБИНСКИ *Дурбински крај* Бел.

ЗАО *Зла вода* Добр.

ЈАЛОВ⁴⁶ 'неплодан': *Јаловик* Над.

КИСЕО *Кисела земља* Крч.

(Х)ЛАДАН *Ладни точак* Бог, *Ладни извор* Жуп, *Хладно кладенче* ИП.

ЛЕКОВИТ *Лековита вода* Сек Мед.

ЛЕП *Леп главица* Сиб, *Леп вода* Прњ.

ЛИС 'који је без шумског покривача, оголео' (РСАНУ 11: 470): *Лиса* Дул Прњ, *Лисин лаз* Суг, *Лиси лаз* Суг.

МЕД *Медевачко* Ур.

МЕКОТА 'подводна ливада' (Петровић Савић 2013: 43): *Мекоте* Сиб.

ПИСКАВАЦ С обзиром на положај и изглед именованог објекта прихватамо тумачење 'влажно, мочварно тле' (Петровић Савић 2013: 43): *Пискавица* Прњ. С друге стране, могуће је претпоставити и мотивацију од фитонима: пискавац и пискавац, -авца м бот. а. ждраљевина *Galega officinalis*. Сим. Реч. б. биљка из пор. чешљуга *Succisa pratensis* 1б. Сим. Реч.; пйскавица 1 и пйскавнца ж бот. а. пискавац 1. Сим. Реч. 2. биљка из пор. лепирњача *Trigonella foenum graecum*. Сим. Реч. пискавпца- ж 1. она која пшити, цвили. Р-К Реч (РМСб 5: 433).

⁴⁶ РСАНУ 8: 545 наводи да је нејасно значење лексеме Јаловик/јаловик у загонетки: „Заклах бика на врх Јаловика и кад хтедох славити немадох шта славити”; „Заклах бика на врх јаловика све село свиках сваком дадох по ребро до године сваки ми врати по ребро”. У обема верзијама загонетке читамо ВРХ ЈАЛОВИКА, с тим што је у првонаведеној на подлози правила о писању властитих имена великим почетним словом (в. „врх Јаловика”) извесније да је реч о микропониму.

ПИЧОР У вези са микротопонимом *Пиц-мала*⁴⁷ Кол теренским истраживањем потврђено је да се поменута махала одликује новим планским кућама, па се пошло од жарг. *пиц* 'добар, леп, углађен' (уп. итал. *picikato*). Међутим махала истог назива постоји и у другом беличком селу и именује део насеља у којем живе сиромашни људи, те се у овом случају остварује дијалекатско значење *пичор* 'беда, сиромаштво голотиња' (в. Радић 2003: 93). У левачком селу Сибница постоји микротопоним *Пициница*, можда би се и овде могла претпоставити мотивација од *пичор*.

ПАЉЕН *Код паљене колибе* Бел.

ПРЕГАРЉИВ На терену је забележено значење 'осунчан': *Прегарљиво* Теч.

РЕДОМ *Редомораси* Прев.

РОДАН *Родна њива* Кар.

СЛАДАК *Слатник* Прев Кал Леп.

СЛАН *Слатина* Оп Дуб Лоћ Крч, *Слановиште* Кал, *Слана бара* Сл.

СМРДАН *Смрдан* Теч Дуб Шљив.

СТРМ *Стрменица* Жуп, *Стрменка* Крч,

СТУДЕН *Студенац* Оп Дуб Кар.

СУВ *Суварје* Оп Крч, *Сува чесма* Сек, *Суваја* Ур Брај Драг Лоћ Мот, *Суви извор* Круш.

В. Облици реалија

Велики број назива мотивисан је облицима именованих објеката. Највећи број потврда имају придеви *велики, мали и раван*.

ВЕЛИКИ *Велика ливада* Бог Дубр Над Кал Мот Крч Сл, *Велика река* Бог Добр, *Велики вис* Добр, *Велики криш* Добр, *Велико осоје* Добр Сиљ, *Велика кривина* Саб, *Велики луг* Саб, *Велико поље* Саб Сиб Кал Вук Мал Теч Лоћ Кол, *Велико церје* Дул, *Велика Говедарница* Над, *Велики град* Над, *Велики Кременац* Сиљ Круш, *Велика јаруга* Сиб, *Велика њива* Сиб Леп Вук Лоћ Кар, *Велико брдо* Сиб, *Велики шљивак* Леп, *Велика Ветрина* Сек, *Велика Грача* Сек, *Велика међа* Сек, *Велики бук* Круш, *Велика Калудра* Кал, *Велики клик* Дуб Др, *Велико присоје* Дуб, *Велика чука* Шљив, *Велико дрво* Лоћ, *Велико угло* Цик, *Велика стража* Кол, *Велика страна* Кол.

ВИСОК *Високи торови* Сиљ.

ДЕБЕО *Дебело дрво* Бел Крч, *Дебела коса* Дул.

ДУБОК/ДИБОК⁴⁸ *Добочар* Бог Круш, *Дубучар* Ком, *Код Дубоке јаруге* Саб, *Дубока долина* Сиљ, *Дубока Ба*, *Дубучак* Бел, *Дибоки поток* Ур Др, *Дубоки поток* Жуп, *Дубоки до* Шљив, *Дубоки извор* Мед.

ДУГ(АЧАК) *Дугачка* Ур Кав, *Дужа* Мот, *Дузница* Бог Ком, *Дугупоље* Цик, *Дугачки поток* Ур Дул, *Дугачка коса* Дул Над Суг, *Дугачки лаз* Над, *Дуги лаз* Над, *Дугачко поље* Сиљ, *Дугачки брег* Сиљ, *Дуж* Оп Крч, *Дужа* Крч, *Дугачки лугови* Кал, *Дугачка њива* Кар.

КРИВ *Кривељ* Прњ Жуп Шљив, *Крива коса* Дул Над Жуп, *Криви цер* Оп, *Криво поље* Кав, *Криве пољане* Суг.

КУС *Кусан* Оп Кал, *Куси поток* Ур Вук Кол Др.

⁴⁷ „Махала с леве стране реке Лугомир, узводно од Средње мале. Карактеришу је нове, велике, планске куће и викендице, те је и сам назив из новијег времена и јавља се чешће у говору младих” (ОП 7: 519).

⁴⁸ Замена у/и јесте обележје косовско-ресавског дијалекта (Ивић 2009: 106). То потврђују и примери из Левча. Наиме, у Левчу се поред дуб- среће *диб-* као корен у: *дибок, дибље, дибин* (Симић 1972: 143).

МАЛИ Мала бара Сл, Мала река Бог Добр, Мало осоје Бог, Мали крш Добр, Мало церје Дул, Мало поље Сиљ Леп Кал Теч, Мале равне Сиб, Мали бубан Круш, Мали бук Круш, Мали клик Дуб Др, Мала чука Шљив, Мала ливада Лоћ, Мало угло Цик, Мала воденица Крч, Мали поток Кол, Мали град Др.

ОКРУГЛИ/КРУГЛИ Круги лаз Сл.

РАВАН Уравни/Уравне Сиб, Равна Бог Сек Жуп Мот, Равница Оп Ур Кал Теч Рат, Равнице Кар Кол, Равњак Брај Лук, Рамњак Топ, Равни брег Бог Добр, Равнишка мала Саб, Равни гај Сиљ Сиб Прњ Рек Рат, Мале равне Сиб, Равни сокаци Сиљ, Равна шума Кал, Равна њива Кар.

УГЛО Велико угло Цик, Мало угло Цик.

ЧЕТВРТАСТ Четвртаста њива Кол.

ШИЉАТ Шиљак Кал, Шиљата стена Над.

ШИРОК Широко било Бог, Широка коса Круш.

3.1.1.4. Однос према другим географским објектима

Положај у простору, очекивано, значајна је карактеристика у мотивацији именовања. Највећи број назива у вези је са релационим односом израженим придевима *горњи* и *доњи*. У називима ове скупине најчешће се могу открити паралелизми нпр. *Горња мала – Доња мала; Горње честе – Доње честе; Горња вода – Доња вода*; међутим у неким случајевима паралелизам постоји само формалано (објекти су у различитим насељима): *Горњи лаз – Доњи лаз*, најзад микротопоним *Горње поље* потврђен је у једном насељу, док варијанта *Доње поље* бележи потврде у трима насељима – могуће је да је микротопоним *Горње поље* испао из топономастикона насеља у којима постоји *Доње поље* или да је именовање засновано на положају објекта у делу села који се доживљава као *доњи* (в. *Гор њива*, уп. *Крајна мала*).

ГОРЊИ Горња мала Дул Над Ба Оп Кав Бел Сек Ур Брај Ком Жуп Вук Мал Дуб Рек Шљив Мот Суг Крч Мед Кол Др Брес, Горње гробље Над Крч Др, Горња коса Сиљ, Горње брдо Оп, Горњи лаз Оп, Горње поље Бел, Горње равни Сиб, Горња порта Вук, Горње честе Рек, Горња вода Шљив, Горња крчевина Кол, Гор њива ИП.

ДОЊИ Доња мала Дубр Дул Над Ба Оп Кав Бел Ур Брај Ком Жуп Кал Лом Мал Беоч Рек Шљив Лоћ Мот Кол Мед, Долња мала Брес, Доња коса Сиљ, Доње ливаде Сиљ Сл, Доњи чаир Сиљ, Доњи лаз Оп, Доње поље Бел Ур Лом Рек, Доње равни Сиб, Доње брдо Ком, Доњомалско Ком, Доња порта Вук, Доње честе Рек, Доња вода Шљив, Доње гробље Крч Др, Доња крчевина Кол, Код доње воденице Крч.

КРАЈ Краиште Леп.

КРАЈЊИ Крајна мала Сиљ.

ПРОЧЕЉЕ 'предња страна' (в. РСЈ: 1066); (<прочеље 1. 'почасно место на челу стола', 4а. 'зид у соби који се налази до улице' (РСГВ 3: 393); У нашем микротопониму *Пречеље* Кол. вероватно је испољено значење 'који се налази испред или с предње стране неког објекта'. У Левчу се може чути *пре-* уместо *про-* на почетку речи (уп. *проверили*, *презва* и др. у Симић 1972: 193).

СРЕДЊИ Средња мала Саб Сиљ Ба Ком Рек Кол Др Сл, Средња брана Сиб, Средина села Рат, Средњи лаз Мот, Срећанлаз Мот, Средња коса Кол, Средак Брес.

ТРЕЊИ Трећа Прњ.

ЦЕНТАР Центар села Суг.

3.1.1.5. Називи мотивисани променом или настанком објекта

Наша грађа обухвата и микротопониме мотивисане старином и променом власништва над објектом. Темпорални однос изражен је придевима *стар* и *нов*, с тим што је придев *стар* потврђен у значајно већем броју микротопонима и синтагме са придевом *стар* понављају се у већем броју насеља.

КУПОВИНА *Куповина Круш.*

НОВ *Код новог гробља Саб, Ново гробље Саб Бел Леп Ур Беоч Рек ИП, Ново село Беоч.*

СТАР *Старац Сил Кал, Старо село Дул Сек Ком Кал Дуб Суг Кол Брес, Старо гробље Кав Бел Леп Беоч Саб Рек Шљив Лоћ Кар Кол ИП, Стара њива Сиб Топ, Стари виноград Леп Сек, Стари виногради Сл, Старе куће Прњ, Стара кућа Жуп Рат Бог, Код старог записа Брај, Стара општина Круш, Стара река Вук, Старо брдо Вук, Стара трла Драг, Код старе куће Саб Прњ Брај Мот Кар, Стари гај Лоћ, Код старе школе Бел, Код старе задруге Суг, Старо сеоско гробље Суг, Старо лојзе Др, Код старог хрста Кар, Стара воденица Сек, Стари бунар Ур, Старо сеоско гробље Суг, Стари шљивар Сл.*

3.1.1.6. Бројеви

Ретки су називи који су мотивисани бројевима. Грађа обухвата три броја (два, три и девет) са по једним микротопонимом.

ДВА *Два гроба Др.*

ДЕВЕТ *Девет дубова Кар.*

ТРИ *Три шљиве Сек.*

3.1.1.2 Биљна покривеност тла

Називи биљака у топонимији неког краја откривају важне елементе језичких, али и ванјезичких аспеката формирања једног топономастикона. У топонимима се чувају старе и заборављене јединице вегетације неког простора у дијалекатском лику. Такође, открива се значај који је именовање придавао појединим биљним врстама изабравши их као оријентире у сегментовању простора. На крају, откривају се природни и културни аспекти размештаја појединих биљних врста у прошлости.

У топонимским ликовима примећен је велик број како назива за простор обрастао појединим биљним врстама, тако и за садржај шума и других некултивисаних делова простора. Биљни покривач, било да се ради о заједницама биљака, појединим стаблима или деловима крупног растиња служио је некадашњем пастиру и земљораднику као поуздан оријентир у простору. Савремени топономастикон најчешће не одражава реалну перцепцију именовања у успостављању везе између референта и имена (в. наш Увод, уп. Радић 2003: 138, Петровић Савић 2013: 44).

А. Општа покривеност тла

У вези са општом покривеношћу тла биљем истиче се топонимизовање лексеме *гај*. Трансонимизован лик *Гај* уочен је у петнаест насеља, док је у испитиваним пунктовима учено још седам атрибутивних синтагми и изведеница проистеклих из апелатива *гај*. Гај се не употребљава као апелатив (в. Радић 2003: 138). У апелативној употреби, део простора покривен дрвећем најчешће се назива *шума*. Очекивано, није

уочено укључивање ове лексеме у систем топонима трансонимизацијом већ искључиво суфиксацијом или у виду АС (уп. *Шумица, Шумарица, Манастирске шуме* и друго).

БРАНИК *Браник* Др, *Браници* Кол.

ГАЈ *Гај* Саб Кав Сек Жуп Кал Вук Драг Раб Лоћ Мот Суг Крч Др Мед Топ, *Гајска* Ур, *Гајић* Саб, *Равни гај* Сиљ Сиб Прњ Рек Рат, *Вр гаја* Вук, *Стари гај* Лоћ, *Горњи Гај* Др, *Доњи Гај* Др. У Белици име *Гај* придружује се објектима на „уздигнутијим, приступачним просторима са благим преломима” (Радић 2003: 138). С обзиром на конфигурацију терена у Левчу (в. поглавље 1.3), такву правилност у дистрибуцији имена нисмо могли уочити на ужим деловима простора, тј. у вези са сегментовањем делова појединачних насеља. Може се пак запазити да је име најзаступљеније у насељима тзв. *доњег Левча* (х7), те горњег *Левча* (х3), Калиничке реке (х2) и насељима ка Белици (х3).

ГОРА Познато је да је старији назив за узвишење које данас називамо *планином* био *гора*. Разматрајући историјске топониме *Бањске хрисовуље*, Александар Лома запазио је да, оставивши по страни имена неизвесне етимологије, и код многих топонима прозирне структуре није сигурно рећи у којем су се од својих могућих значења одразили на терену. У називима *гора* и *планина*, праслов. *gora, *polnina као основно праиндоевропско значење примећено је: испупчен облик земљишта, али се он већ у балтословенском везао за шумом обрасла узвишења (лит. giria „шума”), па се он у раду А. Ломе нашао и под категоријом биљни покров; други је од првобитне ознаке за врсту земљишта и биљни покров (уп. *Плано брдо, пропланак*) прерастао у основни термин за веће земљишно узвишење у савременом језику. Реч *гора* употребљава се у Бањској хрисовуљи у свом изворном значењу високог неплодног земљишта које служи за испашу (в. Лома 2013а: 240). У Левчу *гора* функционише као синоним за шуму, може се такође срести и као назив за лишћем прекривене делове биљака, нпр. *шта ће ју* (трешњи) *та гора, скреши¹е* (в. РСАНУ, док РЈАЗУ, РКС, РМС као прво значење наводе именовање узвишења). Бележе се топоними: *Горица* Оп Крч, *Зеленгора* Сек.

ДУБРАВА *Дубрава* Круш Ком Ба.

ЗАБОЈ *Забоје* Кал. В. ЗАБРАН.

ЗАБРАН шума у којој само власник има право сече дрва или напасања стоке (РСАНУ 5: 518): *Забран* Над Сиб Прњ, *Забрани* Суг. Син. ЗАБОЈ (в. РСАНУ 5: 511).

ЗАГОРЈЕ ’залеђе горе, планине’ (РСАНУ 5: 638) *Загорје* Над Прњ.

ЈЕЛАВ дијал. јеллах, јелав < јељхъ ’влажно место обрасло јовом’, са потврдом у топонимији Азбуковице и паралелама у северноруским дијалектима (Лома 2010: 95) *Јелав* Драг.

ЛУГ *Лугове* ИП, *Велики луг* Саб, *Дугачки лугови* Кал, *Жути луг* Лоћ. Под одредницом *луг* тумачићемо и топоним (хидроним) *Лугомир*⁴⁹ Кол Др Брес. Милица Грковић наводи сложено мушко ЛИ Лугомир (1977: 120). На историјској разини бележи се у мушком роду – да означаи *поток* и у женском роду – уз именицу жупа (в. Лома 1998: 19). На основу ликова других имена у просторној зони у којој је забележено име Лугомир (в. *Бујмир*) и великог броја топонима хидронимске мотивације у Белици, Јованка Радић сматра да треба одбацити антропонимску мотивацију. Несумњиво је да је реч о сложеници. С тим што оба дела сложенице указују на карактеристике терена. У првом делу сложенице треба уочити апелатив *луг* који указује на биљну покривеност тла, а у другом делу секвенцу -мир која има реликтно хидронимско значење (праслов. *myrĕi) (Радић 2003: 133–134).

ПРОГАЛ- Шиц 1994: 74 бележи *progalina* ’proplanak и šumi’. Скок наводи значење ’čistina и šumi’ док основа *gal* долази од *go* (Скок 1: 548, уп. *прогалина* ’чистое место в лесу’ у Толстој 1969: 107, Фасмер III: 372): *Прогалиште* Жуп.

⁴⁹ О старини помена погледати тачку 1.5. у уводном поглављу.

ЧЕСТА 'густа шума, исто што и густиш' (Радић 2003: 141): *Честа* Рек Мот Кав, *Горње честе* Рек, *Доње честе* Рек.

ШУМА *Манастирске шуме* Над, *Црквена шума* Сиб, *Шумска кућа* Сек Прњ, *Шумица* Круш, *Равна шума* Кал, *Шума* Кал, *Шумарица* Мот, *Калуђерске шуме* Над, *Калуђерска шума* Прњ.

Б. Крупно (шумско) растиње и дивље воћке

Крупно шумско⁵⁰ растиње и дивље воћке мотивисали су велик број наших микропонима. Називи ове семантичке скупине јављају се у свим структурним и творбеним типовима микропонима (једночлани, АС, неизведени, изведени). Обично се на терену могу уочити реалије које су мотивисале именовање. Такође, најчешће се имена ове семантичке групе придружују објектима који су изван сеоских мала, тј. насељених делова села.

БАГРЕМ (*Robinia pseudoacacia*) *Багрењак* Леп Круш Жуп Кар Мед, *Багремар* Др.

БОР (*Pinus* sp.) *Боровњак* Бел Крч, *Борјак* Крч.

БРЕЗА (*Betula*) *Бреза* Сек, *Брезовица* Прњ Шљив.

БРЕКИЊА (*Sorbus torminalis*) *Брекиња* Кол.

БРЕСТ (*Ulmus* sp.) *Брес* Сек, *Брест* Суг, *Брестови* Саб, *Брестовац* Оп Кал Др Топ, *Брестовачки поток* Др, *Код брестова* Саб Кар, *Код бреста* Кав Лом, *Код бреса* Сек.

БУКВА (*Fagus silvatica*) *Буква* Саб, *Буковача* Кав, *Буковица* Сек, *Буковина* Прњ Крч, *Буковац* Кал. Фитопонимом буква мотивисани су и микропоними: *Бучије*⁵¹ Дуб, *Бучје* Дуб Суг Крч, *Бучјак* Крч, *Глува бучина* Др. Речник САНУ 2: 268, 330 наводи *бучје*, *бучјак* и *бучина* (аугм.) као синониме речи *буквик* 'букова шума'.

ВРБА (*Salix* sp.) *Врба* Сек Шљив, *Врбак* Круш, *Врбавац* Дубр, *Врбљак* Саб, *Црвена врба* Саб.

ДИВЉАК (*Pirus piraster*) На терену је забележено значење 'самоникла воћка'; уп. 'некалемљена воћка и њен плод' и 'некултивисана биљка' (РСАНУ 5: 276): *Дивљака* Беоч, *Дивљакин поток* Др.

ГЛОГ (*Crataegus*) *Глог* Дул.

ГОРУН (*Quercus petrea*) *Горун* Др, *Горуњача* Др.

ГРАБ (*Carpinus*) *Грабовац* Прев, *Грабљак* Жуп Кал, *Грабак* Над Кол Брес Сл, *Грбак* Сл, *Габерница* Суг (габер, дијал. 'граб' (РСАНУ 3: 138), уп. габар у Радан 2015: 172), *Код граба* Сек.

ГРМ (*Quercus coccifera*) *Грмљак* Раб.

ДРВО *Гумасто дрво* Бел, *Огумасто*⁵² *дрво* Брај, *Дебело дрво* Бел Крч, *Велико дрво* Лоћ.

⁵⁰ „Шуме захватају површину од 11838 ha, односно 30,3% површине Левча.” (Вујадиновић и др. 2013: 49)

⁵¹ Мање је вероватно да мотивација долази од фитонима *буча* (*Lagenaria vulgaris*).

⁵² На терену бележимо придеве у значењу људских особина субјективне оцене *оплав* 'који није изразито плав, али јесте светле пути, косе и очију; који није црномањаст' и *онизак* 'нижи човек; који није изразито висок' син. компаратив *нижи* (*онизак човек* = *нижи човек*). Уп. компаративе који немају компаративну вредност (*старији човек*, *омањи мушкарцац*, *слободнији ђаци*) у: Драгићевић 2001: 182). Деноминалне придеве типа *огумаст* нисмо потврдили. У случају наведеног примера *Огумасто дрво* вероватно је дошло до преосмишљавања већ постојећег топонима *Гумасто дрво*. Информатори осећају разлику *гумен* (=од гуме) – *гумаст* (попут гуме) – *огумаст* (попут гуме, с тим што је у примеру *огумаст* то својство мање изражено него у примеру *гумаст*).

ДУБ (*Quercus* sp.) *Дубље Драг, Дубница Драг, Дубељ Др, Девет дубова Кар.*
ИВА (*Ajuga skamperitus*) *Ивље Саб, Иванац Сиљ.*
ЈАВОР (*Acer*) *Јавор Добр, Код јавора Кав Прњ.*
ЈАСЕН (*Fraxinus ornus*) *Код јасена Бог Прњ Ком, Јасење Саб Рат, Јасењаци Кав, Јасењак Дул Сиљ Кав Бел Сек Кар ИП, Јасенова глава Теч, Јасенова бара Мот.*
ЈАСИКА (*Populus tremula*) *Јасик Бог Добр Саб Сиб Ур Кал Беоч Рек Суг Кар Кол, Јесика Дуб, Јасике Крч.*
ЈЕЛА (*Abies alba*) *Јеловик Прњ.*
КЛЕКА (*Juniperus*) *Клекавица Лоћ.*
КЛЕН (*Acer campestre*) *Клен Прњ, Клењак Бел Прњ Беоч ИП, Код клена Бог Оп Прњ, У кленове Леп.*
ЛИПА (*Tilia*) *Липа Прњ, Липе Бог Добр Дул, Липар Саб Бог Шљив Суг, Липница Оп Прев Леп, Липовица Сек, Липовац Круш, Липовитка Рек, Липњак Дуб, Липовити поток Сл, Липак Кол Др, Липовче Сл, Код липе Дубр.*

ЛУЖНИК (*Quercus robur*) *Код лужника Сек.*
(О)СКОРУША (*Sorbus domestica*) *'врста крушке' Код скоруше Прњ Кал Дуб,*
РАКИТА (*Evonymus euroareus*) *Ракита Сиљ.*
ХРАСТ / РАСТ (*Quercus*) *Расје Дул, Код старог храста Кар.*
ТОПОЛА (*Populus*) *Топола Лоћ Мот, Топољак Сек Беоч Кар, Тополац Цик.*
ЦЕР (*Quercus domestica*) *Церје Дул Сиљ, Церовик Добр Над Сиб Беоч, Церјак Круш Рек Шљив Оп Прњ Др, Церница Крч, Криви цер Оп, Церна бара Сиб, Велико церје Дул, Мало церје Дул, Код цера Лом.*
ШУМАР (дијал. шумар/шумарйца) заједничко име за све врсте храста: *Шумари Саб, Шумаре Рат.*

В. Ситније шумско растиње и остале самоникле биљке

Човек се повремено оријентише у простору према размештају ситнијег шумског растиња и осталих самониклих биљка. С тим у вези обично настају имена у виду АС или изведених микротопонима.

ВРЗИНА 'шибље/трње које расте на ободима имања и путева, природни вид омеђавања': *Врзина* Кал.

ДРАЧА (*Paliurus spina-christi*) *Драча Прев.*

ДРЕН (*Cornus mas*) *Дрење Круш, Дрењак Саб Дул Сек Круш Жуп Рек Др ИП, Код дрена Дуб.*

ЖЕШЉИКА / ЦЕШЉА / ЦЕШЉИКА⁵³ (*Acer tataricum*) *Жежљикар / Цежљикар Вук.*

ЗАНОВЕТ (*Petteria ramentacea*) *Зановет Кол.*

ЗЕЛЕНИКА (*Ilex aquifolium*) *Зелениковац Круш,*

ЗЕЉЕ (*Rumex patientia*) *Зељанска пољана Сек.*

КАМИЛА *камила Matricaria chamomilla* (в. Шпис Ћулум 1995: 447): *Камилска*⁵⁴ *коса Оп.*

⁵³ Пишући о техничким радовима у Левчу и Темнићу, С. Мијатовић и Т. Бушетић говоре о бојењу пређе у цежљи (цежљики) у црну (врану) боју (Мијатовић, Бушетић 1925: 847, 849).

⁵⁴ Постоји могућност да је име мотивисано зоонимом *камила*. Ове теретне животиње у прошлости нису биле непознате у нашим крајевима. Оставиле су трага и у словенској топонимији (в. Велбужд, по

КИСЕЉАК (*Rumex acetosa*) *Кисељак* Сил.
КОПРИВА (*Urtica dioica*) *Коприњак /Копривњак* Ур.
ЛЕСКА (*Corulus*) *Леска* Над Ур Дуб Шљив, *Лешиница* Дубр, *Лештак* Над Оп Кал Кар Крч, *Лештар* Над Сиб Ур Жуп Брес.
ОБЗОВА (*Sambucus*) *Обзовар* Жуп.
ОСТРУГА (*Rubus caesius*) *Остружњак / Стружњак* Дуб, *Остругњак* Шљив.
ПАЛАМИДА (*Cirsium*) *Паламидара* Кав.
ПАПРАТ (*Aspidium dryopteris*) *Попатњара / Папатњара* Дул, *Папраник* Сиб.
РЕСНИК (*Eupatorium cannabinum*) *Ресник* Кол.
РОГОЗ (*Typha*) *Рогозна* Саб.
СИЉЕВИНА (*Peucedanum ostruthium*) *Сиљевина* Саб.
СИРАК (*Sorghum*) *Сирак* Кал
ТРН (*Palirus aculeatus*) *Трњак* Прњ, *Трњаци* Кав Лом, *Трњаце* Лоћ, *Трновице* Сиб, *Трнчиште* Сек, *Трновит лаз* Над, *Трнати лаз* Лук, *Трновита бара* Прњ, *Трњачка мала Драг*, *Трнски поток* Кар, *Трновачки збег* Др.
ТРСКА (*Phragmites australis*) *Трска* Кал Рат.
ЧАКЛАС 'врста траве' (Елезовић 1935: 429), микротопоним мотивисан овим фитонимом (са дисимилацијом а/е) примећен је у примеру: *Чеклас* Рек.
ЧИЧАК (*Arctium*) *Чичково* Др.
ЦРЕМОШ *сремуж / цремош* (*Allium ursinum*) (РСАНУ: 615), 'дивљи бели лук', има доста варијаната апелатива: *зријемош*, *сремуж*, *сремуж*, *цремош*, *цремуш*, *черемуш*, в. Павловић 2016: 274, Симоновић 1959. Према саопштењу информатора име је мотивисано лексемом **црем** 'клен' (в. Речник: *шума са доста кленова (црем), жене су брале лишће да би бојиле одећу*): *Цремош* Сек.
ШИБ 'ситно, жбунасто шумско растиње' (в. шеварик, шеварје, грмље, шибљак, шибље у: Скок III: 390): *Шиб* Саб Круш, *Шибовитка* Рек; варијанта на -и **ШИП** (*Punica granatum*, дијал. младица в. ОП 7: 541) примећује се у: *Крушкин шип* Др, *Шипски до* Кал.

Г. Делови и плодови различитог растиња

На основу разматране грађе може се приметити да делови и плодови различитог растиња нису подесни оријентир у простору. Ова скупина обухвата свега четири мотивне речи и једино се *Корената* јавља у више насеља. Такво стање је разумљиво с обзиром на то да апелативи ове скупине не реферирају на крупне и јасно издвојене објекте већ на делове који су по себи ситнији те тешко могу служити као оријентир у простору.

ИВЕР *Иверак* Добр.

КЛАДА *Клада* Дуб.

КОРА *Корански лаз* Мот.

КОРЕН *Корената* Бел Брај Теч⁵⁵ Драг Мот, уп. село Коренита код Лознице.

3.1.1.3 Називи у вези са дивљим животињама, њиховим стаништима и кретањима

словенској речи *вельбоудь*, праслов. *вельбждь* за животињу коју данас називамо камилом). На тлу Србије пронађени су остаци ових животиња, а и средњовековни списи документују да нашим прецима оне нису биле непознате (в. Узелац 2015: 25, 27, 29).

⁵⁵ У народу се приповеда да је име мотивисано тиме што је на датом месту постојало село које је утрто, закоренеано (Марковић 2004: 193).

Заступљеност појединих врста дивљих животиња, те уочавања њихових станишта и имена у вези са ловом нису оставили значајнијег трага у топонимији Левча. У корпусу примећујемо тек по један, ређе два топонима мотивисана конкретним називом за неку дивљу животињу. Једино је *вук* потврђен више пута у топономастичкој комуникацији (х6).

Ј. Радић уочава увођење зоонима посредством антропонима (личних и породичних надимака) у топонимију (Радић 2003: 146). У нашем корпусу нисмо уочили такве примере, док се за поједине микротопониме мотивисане домаћим животињама може претпоставити да су првобитно припадали скупини антропонима (в. *ћурка* у поглављу *Називи у вези са сточарством*).

Називи за дивље животиње обично нису фреквентни у свакодневној комуникацији будући да заједнице и станишта дивљих животиња најчешће нису приступачни човеку. Опредељујући фактор да се име дивље животиње придружи неком локалитету могао би бити опажен значајнији број животиња које су присутне на датом месту, односно значај које имају у комуникацији (на пример међу ловцима). Вероватно је пак и у вези са именовањем објеката који функционишу у комуникацији ловаца значајнији елемент била заступљеност биљака као статичних и визуално доступнијих објеката у простору.

ВУК *Вуковац* Прев, *Вучинац* Круш (распрострањеност топонима са мотивацијом *вук* оповргава могућност да би се бар у овом случају могло узети у обзир лично име Вуча/Вука, в. Лома 1997: 16), *Вучји брег* Дул, *Вучји до* Дул, *Вучји поток* Мот, *Учибаре* Дубр (<*Вучибаре*> универбизација АС *Вуч(и)је बारे*, погледати *Вучидол* у Лома 1997: 16).

ГАВРАН *Гарваник* Бел (метатеза вр > рв). У Левчу се среће метатеза типа: *Гарвилов*, *гарван*, као и *гроизе*, *гвоизе* и друго (в. Симић 1972: 216)

ЗМИЈА *Змињак* Сиб.

ЈАЗБИНА *Јазбина* Кав, *Јазбине* Добр Над Кол, *Код јазбине* Над, *У Јазбине* Над, *Код јазбина* Добр, *Низ јазбину* ИП.

ЈЕЛЕН *Јелењак* Сек Бел.

КАВКА (в. чеш. крака, срп. Чавка; уп. Краћин у Профоус II: 357): *Крачинац* Прев.

КОМАРАЦ 'основни назив *Комарница* настао је универбизацијом од прасл. *комагъпъ(јъ) адј. од комагъ / комагъ 'комарац' f. -ъпа(ја) према гѣка + *-іса 'река око које има пуно комараца' (Лома 2013а: 111): *Комарница* Др. В. ојконим Комаране.

КОШУТА *Кошутњак* Прњ.

ЛИСИЦА *Лисичји поток* ИП.

ОРАО *Орлови* Сиљ, *Орловке* Др.

ПРУГ Звездана Павловић у објашњењу имена Пругоевац/Пругојевац и сл. за именовање хидрографских објеката претпоставља наслањање на ргдгъ 'који се протеже' (Павловић 1994: 108). Међутим, пре ће бити зооним скакавац (стсл. пржгъ, в. Словњик: 506). Пешикан 1984: 21 бележи село Пругоевац (данас Пруговце) у доњем Лабу. А. Лома увиђа <у> око Нишаве и то документује примером Пруговац који је забележен 1498. (Лома 1994а: 119). Уп. „испруган” од strĕka 'пруга' за орографски објекат, тј. стреика 'скакати' за хидрографски објекат у одредници Стрекъвѣц (Лома 2013а: 210). Наш микротопоним јесте: *Пругојевац* / *Пругоевац* Бел Леп Кал Крч.

ПУПОВАЦ *Пуповац* Ба Мот.

РИБА *Рибник* Саб Прњ Крч, *Рибњак* Прњ.

СВРАКА *Сврачњак* Сиљ.

ТЕТРЕБ *Тетребица* Прев Дуб Шљив.

ЧАПЉА *Чапљак* Сиљ.

ЧЕКА *чека/ћека* или *пусија* је термин из ловачке терминологије и значи 'мјесто на којем ловац очекује дивљач' (Јахић 1983: 373, 347): *Чека* Кар, *Код чеке* Дуб.

3.1.1.4. Топоним ономатејског порекла

Увидом у прикупљену грађу уочен је један топоним ономатопејског порекла.

КЛОКОТАВ 'који клокоће, који одаје клокот, који подсећа на клокотање' (РСАНУ 9: 624): *Клокотавац* Дул.

3.1.1.5 Природне појаве

Имена ове скупине мотивисана су лексемам *ветар* и *гром*. Називи су у форми АС или изведених микротопонима.

ВЕТАР *Ветрина* Сек, *Ветровка* Круш, *Ветриње* Др.

ГРОМ *Громички поток* Ур, *Громочки поток* Кол (в. *громов* 'који припада грому' РСАНУ 3: 674, в. презиме *Громов* код Карашеваца РЈАЗУ III: 461).

3.1.2. Културни топоними (цивилизацијски објекти и појмови)

У овом поглављу посматрамо топониме настале од назива који су у вези са организовањем друштвеног живота тј. чији су референти обично антропогени објекти.

Ову скупину отварају називи за уређење водних објеката, потом разматрамо разгранату групу назива у вези са пољопривредом (врсте пољопривредног земљишта, пољопривредне културе, домаће животиње и слично), за њима долазе називи у вези са видовима привређивања који нису најуже везани за земљорадњу и сточарство већ укључују и неке облике занатства и најзад, називи који скицирају материјалну и духовну културу Левча.

3.1.2.1 Уређење водотокова

Присуство воде на терену од пресудног је значаја за организовање живота у заједници. Овладавши вештином да пронађе извор питке воде, те да уреди извор (*кладенац*, *стублина*, *точак*, *чесма*), ископа *бунар* и усмери ток (изградњом *броне*, *насипа* или постављањем *налоге*) земљорадници и сточари могли су подизати сталнија насеља.

Левач јесте крај богат водом (в. Увод). Ретке су куће и баште у којима нема бунара. Мештани појединих села познати су као бунарџије. За разлику од хидронимских апелатива чији су референти фисиогени објекти (на пример *поток*, *река*, *бара* и друго) код којих најчешће нема подударања реалног и топономастичког значења, хидрографски апелативи које посматрамо у овом поглављу уистину именују хидрографске објекте. Такође, није уобичајено да се хидрографски апелатив чији је референт антропогени објекат односи на већи простор. Готово сви микротопоними које на овом месту посматрамо за референт имају хидрографски објекат и најужи простор око њега (в. нпр. *Селски бунар*, *Код селског бунара* и друго; уп. *поток*, *река*, *бара* и друго у топонимији Левча (в. Речник) и Белице (Радић 2003: 119)).

Топографски објекти у имену могу имати хидрониме: *брана, бунар, кладенац, налога, насип, стублина, точак и чесма*. На терену је утврђено да од наведених термина, једино *стублина* на функционише као апелатив.

БРАНА *Средња брана* Сиб.

БУНАР (тур.) *Селски бунар* Бог Кал, *Бунари код ћеране* Сиљ, *Сеоски бунар* Кав Сек Суг, *Школски бунар* Бел Крч, *Стари бунар* Ур, *Бунари* Прњ, *Код селског бунара* Кал.

КЛАДЕНАЦ 'ограђен извор' *Кладенац* Кал Лом Дуб, *Кладенчина* Рек, *Бакарни кладнац* Сек, *Бакарни кладнац* / *Бакаран кладенац* Др, *Ајдучки кладенац* Др, *Хладно кладенче* ИП, *Код кладенца* Кав Ур.

НАЛОГА На терену бележимо значење 'преграда на реци помоћу које се усмерава вода која се користи за покретање воденичног точка' *Налого* ИП.

НАСИП *Насип* Дуб.

СТУБЛИНА 'шупље велико дрво које се меће у земљу гдје вода слабо извире, пак се из ње вода хвата' (Скок 3: 251) *Стублина* Саб Цик Сл, *Стубаљ* Сиб.

ТОЧАК *Точак* Бог Дубр Сиљ Сиб Кал, *Ладни точак* Бог, *Код Точка* Бог.

ЧЕСМА *Чесма* Ба Ур Прњ Кал Вук Раб Мот Цик Крч, *Код чесме* Ба Цик, *Сува чесма* Сек, *Спомен чесма* Беоч Шљив, *Сеоска чесма* Мот, *Селска чесма* Цик Сл, *Чесмин поток/Чешмин поток* Суг, *Чесмарска мала Сек*, *Код чесме* ИП.

ЧУБЛИНА *Чублина* Мот, *Чублински поток* Мот. Топоним *Чублина* и хидроним *Чублински поток* нису до сада забележени. *Чублина* је синоним за извор и то извор из којег је у прошлости вода била усмеравана помоћу удубљеног дрвета, а у новије време помоћу цеви (в. *стублина*). Према томе, *Чублински поток* може бити мотивисан хидронимским апелативом који је очвrsaо у хидроним/микротопоним.

3.1.2.2 Тло и његово искоришћавање

А. Пољопривредни термини

Ову скупину чине микротопоними настали топонимизовањем пољопривредних термина који су истрвени из система апелатива (*алија, максул* и сл.) или пак микротопоними који у имену садрже чест апелатив (*њива, ливада, лаз*) уз који долази суфикс (нпр. *Лазина, Лазих*) или одредбени члан у атрибутивним синтагмама (*Дугачки лаз, Трновити лаз* и др.). Уврштени су и називи који се тичу специфичног облика заштите простора на којем се гаје културне биљке (градина, ограђа/ограђивати, уп. Радић 2003: 151).

АЛИЈА (тур. *hali*) 'ненасељено, необрађено земљиште, раније спахијско, доцније општинско или државно, које је обично служило за сеоску испашу' (РСАНУ 1: 83): *Алија* Ур.

БАНАК 'земља између двије бразде' (Скок 1: 105): *Банкица* Бог.

БАТАЛ 'покварен, неуредан, неваљаст, неупотребљив, запуштен' (Шкаљић 1966: 125): *Баталија* Кар, *Баталчина* Сл, *Батал-њиве* Мед. У говору је фреквентан глагол *баталити* у значењу 'престати нешто радити, оставити': *решавам да баталим цигаре; баталио сам купине*.

БАШТА *Башта* Кал, *Бакча* Бел, *Школска башта* Бог, *Бакчиште* Прњ Кар, *Баштица* Прњ, *Манастирска башта* Прњ, *Баштована* Круш Лом.

БАШТОВАНА 'земљиште на којем баштовани гаје цвеће и поврће' (РСАНУ 1: 360) *Баштована* Круш Лом.

ГРАДИНА *Градина* Бог Брај Кал Лоћ Кол, *Градине* Кол, *Градинче* ИП, *Под градину* Кал, *Градинска вода* Прев, *Градинска мала* Сиљ, *Градински поток* Добр.

КОПАЛИШТЕ *Копалишта* Дуб.

КРЧЕВИНА *Крчевина* Саб Дул Ур Круш Кал Вук Дуб Мот Прњ Крч Др ИП, *Горња крчевина* Кол, *Доња крчевина* Кол.

ЛАЗ *Лаз* Дул Оп Прев Ур Дуб Шљив Цик Лук, *Лазови/Лазове* Бог, *Лазове* Ком, *Лазова* Дуб, *Лазови* Ба Дуб Суг, *Лазина* Дул, *Лазине* Сиљ, *Лазих* Суг, *Лаз/Лазс* Брес, *Срећанлаз* Мот, *Дугачки лаз* Над, *Дуги лаз* Над, *Горњи лаз* Оп, *Доњи лаз* Оп, *На лаз* Леп, *Трновити лаз* Прњ, *Корански лаз* Мот, *Круги лаз* Сл, *Средњи лаз* Мот, *Лисин лаз* Суг, *Лиси лаз* Суг, *Трнати лаз* Лук, *Под лазем* Над.

ЛИВАДА *Ливада* Саб Сиб Ур ИП, *Ливаде* Ба Рат Кар Кол Лук Сл, *Ливачине* Суг, *Ливадак* Саб Ур Круш Кал Беоч Дуб Мот, *Ливадица* Кал, *Ливадице* Сиб, *Ливаче* Рат Др, *Велика ливада* Бог Мот Дубр Над Кал Крч Сл, *Заграђена ливада* Дул, *Доње ливаде* Сиљ Сл, *Ливадска река* Рат Суг, *Мала ливада* Лоћ, *Калуђерска ливада* Над, *На ливаде* Кол.

ЛУКА 'равница поред реке' *Лука* Дул Цик.

МАКСУЛ (тур. mahsul) 'пољопривредни производи, летина, род' (РСАНУ 12: 12): *Максул* Кол.

НЕРЕЗИНА (< nerëzъ 'pustopoljina, neobradivo zemljište' Видовић 2009: 187) *Нерезина* Дуб.

ЊИВА *Њивиште* Леп, *Њива* Кал, *Њивице* Сл, *Грчка њива* Кав, *Њива над* *Збеговиште* Бел, *Велика њива* Сиб Вук Лоћ Леп Кар, *Њивче* Кар Крч, *Дугачка њива* Кар, *Равна њива* Кар, *Родна њива* Кар, *Батал-њиве* Мед, *Четвртаста њива* Кол, *Стара њива* Сиб Топ, *Река-њива* Кол, *Гор њива* ИП.

ОГРАЂА/ГРАЂА За лексему *ограђа/грађа* Јованка Радић (2003: 151) тврди да је историзам, те да стога обично обавља самосталну топонимастичку улогу, тј. изостаје из АС. Наши примери то потврђују: *Грађа* Др, *Ограђа* Кол Брес, *Ограђе* Кол. Сви примери су забележени у зони око Јагодине.

ОБРНДАТИ, -ам 'нарушити, оштетити'⁵⁶ (Бојиновић 2015: 130): *Обрндуша/Обрнуша* Круш.

ОРНИЦА *Орница* Саб Кав Ур Мал Рат Мот Суг Крч Сл, *Орнице* Дубр Жуп Брес, *Низорнице* Сл.

ПАЉЕВИНА *Паљевина* Над Др.

ПАРЛОГ *Парлог* Дубр Саб Кав Ур Жуп Кал Теч Лоћ Кар Др, *Парлоџан* Кав, *На парлог* Ур, *Парлози* Кол.

ПЛУЖИТИ 'плугом орати': *Плужевина* Прњ Шљив. У наведеном микропониму уочавамо суфикс -ина којим се обично творе аугментативи. У раду Лома 1997: 5 одбацује се мотивација од синтагме 'велики плугови' и наводи се да је топоним мотивисан глаголом 'плужити'.

ПОГОРЕЛАЦ Речник Матице српске (6: 529) лексему *погорелац* бележи у два значења 'онај којему је кућа изгорела' и 'сиромах'. Вероватније је да је нашем микропониму ближе прво значење уз преосмишљавање које подразумева квалификовање објекта, тј. површине која је горела: *Погорељац* Дуб.

САД *Садић* Сиб.

СЕЧИНА *Сечине* Жуп Мал.

ТРШЕВИНА *трсити/требити* 'уклонити растиње са земљишта како би се добила обрадива површина': *Тршевина* Сиб Кар Крч Др.

УГАР „zemlja preorana za buduću obradu i izložena zagrevanju” (Шиц 1994: 65, уп. Елезовић 1935: 378) *Гаревац* Над, *Угар* Жуп, *Наугари* Сиб, *Угари / Угаре* Брес.

УТРИНА *Утрине* Лом Крч.

⁵⁶ „Наша се кошара љ-пољу свѧ обрндала” (Бојиновић 2015: 130).

ЧАИР (тур. *çayır*) 'ливада, сјенокос, пашњак' (Шкаљић 1966:159), како се наводи у Шиц 1994: 66 реч је заступљена и у другим балканским језицима (у бугарском, румунском и грчком). У Белици *чаир* означава ограђену ливаду која се косила или у коју се затварала стока ради испаше (Радић 2003: 149). У Левчу *чаир* је у траговима очувао апелативно значење 'ограђен пашњак': *Чаир* Саб Над Сиб Ур Прњ Жуп Кал Драг Шљив Рат Лоћ Мот Кар Крч Кол Др, *Чаири* Суг, *Чаирче* Ур Мот Крч, *Чајири* Др, *Доњи чаир* Сил.

ЦАРИНА *Царине* Ком, *Царинац* Сил. Микротопоним *Царина* је чест у нашем топономастикону. У раду Лома 1997: 4 сугерише се да за сваки топоним треба посебно утврдити је ли мотивисан апелативом *царина* или мотивација долази од топографског термина *țarină* (лат. *terra* > рум. *țarră*) 'њива, пашњак'. Конфигурација овдашњих топонима подржава мотивацију од топографског термина *царина*⁵⁷. Вероватно је положај именованих објеката (налазе се на рубним деловима насеља)) мотивисао семантичко преосмишљавање, те се на терену бележи значење 'оно што се прелази (граница сеоских атара)'.⁵⁸

Б. Виноградарство и воћарство

У ову скупину сврставамо називе у вези са простором на којем се гаји воће и винова лоза, тј. називе у вези са именима воћа и винове лозе. Највећи број појединачних потврда припада воћки и то је *крушка*, а *шљива* познаје развијенију групу мотивисаних имена. У вези са простором на којем култура расте, значајан број назива мотивисан је апелативом *виноград*.

БАДЕМ *Баденовица*⁵⁸ Жуп *баден* и дем. *баденче* функционишу наместо *бадем* у народним говорима (в. ЕРСЈ 2: 66; уп. и изведенице *баденовина*, *баденовача*, *бадемковица* у Исто). У говору Левча спорадично долази до супституција финалних сугласника, те *м>н*. Претходно спроведеним истраживањем показано је да долази до замене финалног *м* сугласником *н* у фитониму *багрен*: *сѣд^м се све дѣго бѣгрен* те у лексеми *бѣден* (< *бадем*) (в. Симић 1972: 219).

ВИНОГРАД 'земљиште на којем је засађена винова лоза' *Винограде* Кав Сиб Круш Ком Лом Мал, *Виногради* Сиб Ур Беоч Рек Мот Цик Суг, *Винограче* Кал, *Виноградско* Брес, *Стари виноград* Леп Сек, *Стари виногради* Сл, *Пут за винограде* Мот.

ВОДЕЊАК 'врста крушке' (в. РСАНУ 2: 730–731, Јошић 2013: 225): *Водењак* Бел ИП Сл.

ДУД (*Morus*) *Дутови* Др, *Дутар* Брес, *Дутари* Брес.

БУЛА Поред топографског значења 'обли врх, главица', РСАНУ доноси и значење документовано у Левчу и Темнићу: 'црвенкаста и дугуљаста јабука' (РСАНУ 5: 113): *Була* Брес.

ЈАБУКА (*Malus pumila*) *Јабучар* Бог Мал Кол, *Код јабуке* Саб.

ЈАГОДА (*Fragaria*) *Јагодарка* Теч (,У Левчу се јагодарке зову неке летње крушке које врло рано стижу (кад јагоде сазревају) (Левач и Темнић, Мијатовић С., РСА" према Јошовић 2016: 180).

КАЛЕМ *Калемар* Рат, *Код калем* Кол.

⁵⁷ Уп. апелативно значење *царина* 'пашњак са изврсном травом' у говору Црне Реке (Марковић 1993: 380).

⁵⁸ Мање уверљив чини се антропонимско порекло топонима: рум. Баде + ен; Грковић 1977: 32 наводи рум Баде, *bade* – брат.

КАРАМАН караманка 'врста крушке' (Јошић 2016: 183): *Караман* ИП. Мање је вероватно да је топоним мотивисан антропонимом страног порекла *Karaman*: („*tur. Karaman antroponim nastao po imenu seldžučkog poglavice Karamana*” (Дуран 2017: 122).

КОЖУВАРКА⁵⁹ (в. топоним *Кожувар* и фитоним *кожуварка* у: Јошић 2013: 141): *Кожувара* Кав.

КРУШКА (*Pirus communis*) *Крушка* Дул Бел Др Сл, *Крушар* Дул Сиљ Ур Жуп Мал Брес, *Крушкар* Бог, *Крушкари* Круш, *Крушак* Прев, *Крушкин шип* Др, *Код крушке* Бог Кав Жуп Суг.

ЛОЗА *Лозинска коса* Сл.

ЛОЈЗЕ *Старо лојзе* Др, *Код лојзе* Кол.

НАВРТ заст. 'калем' (РСАНУ: 13: 490): *Наврте* Сиб.

ОРАХ (*Juglans regia*) *Орашје* Саб Сиљ Жуп Дуб, *Ораси* Оп, *Орашковац* Сиб, *Редомораси* Прев.

ШЉИВА (*Prunus domestica*) *Шљивица* Прев Сек, *Три шљиве* Сек Беоч.

ШЉИВАК *Шљиваче* Кал, *Велики шљивак* Леп, *У шљивак* Леп.

ШЉИВАР *Шљиварско* Сиб, *Шљиварчић* Сиб, *Шљиварче* Цик, *Стари шљивар* Сл.

В. Житарице, повртарске културе, предивне биљке и принос

Тополексеме у вези са ратарским културама мотивисале су значајан број наших микротопонима. Обично се за мотивну реч узима култура која се сади на већем простору (в. житарице: *јечам*, *овас*, *пир*, *просо*, *раж*, *кукуруз*; те конопља као биљка која је често гајена на овом терену о чему сведочи фреквенција топонима *Конопљиште* (уп. Обрадовић 2022б: 379)).

БОБ (*Vicia faba*) *Бобиште* Дубр.

БОСТАН (*Citrullus lanatus*) *Бостаниште* Жуп.

ГРАХ (*Phaseolus*) грах > гра *Граовиште* Жуп.

ДУВАН (*Nicotina tabacum*) *Дуваниште* Рат.

ЈЕЧАМ (*Hordeum sativum*) *Јечмара* Бог, *Јечмача* Бог, *Јечмиште* Др, *Код јечмаче* Бог.

КОНОПЉА (*Cannabis*) *Конопљара* Бог Ба Бел Сиб Прев Ур Прњ Вук Шљив Кар Крч, *Конопљаре* Дул.

КРОМПИР (*Solanum tuberosum*) *Кромпирача* Ба Ур Кар Кол, *Компирача* Сиб, *Кромпириште* Леп Жуп.

КУКУРУЗ (*Zea mays*) *Кукурузиште* Леп.

КУПУС (*Brassica oleracea*) *Купусарче* Бог Кав Леп, *Купусара* Ур Прњ Брај Лом Беоч Дуб Рек Мот Крч Кол Сл, *Купусаре* Бел Жуп, *Купусарац* Сек, *Купусарник* Суг.

ЛЕЋА (*Lens culinaris*) *Лићевиште*⁶⁰ Сиљ (уп. *Лећевац* у Радић 2003: 154).

ЛЕТИНА 'род жишарица и др. гајених биљака, усеви; једногодишњи род, једногодишњи принос од усева.' (РСАНУ 11: 380): *Летине* Круш. Топоним *Letiny* бележи Профоус 2: 510, в. село Летине које је 1254–1264 приложио краљ Урош I манастиру св. Петра и Павла на Лиму (Пурковић 1940: 111) .

⁵⁹ У Левчу није потврђена лексема *кожувара/кожуварка* у систему назива за врсте јабуке (функционише само *кожара*).

⁶⁰ О промени е>и у Левчу погледати Р. Симић 1972: 140. Микротопоним *Лићевиште* је на основу сугестије проф. др А. Ломе протумачен у Обрадовић 2017: 76.

МУРУЗ (дијал.) 'кукуруз' (РСАНУ 13: 306; Реметић 1985: 134): *Мрзишта*⁶¹ Сиљ (Мишковић 18856: 134 бележи овај топоним у лику *Мурузишта*).

ОВАС (*Avena sativa*) *Овсиште* Ком, *Овсара* Суг.

ПАСУЉ (*Phaseolus vulgaris*) *Пасуљара* Раб, *Пасуљиште* Мот.

ПИР *Пира* Бог в. **пир** 'спелта' в. *Парлог* у Радић 2003: 150, *пирак*, *пиревина* „коров”.

ПРОСО (*Panicum*) *Просиште* Кал.

ПШЕНИЦА (*Triticum*) *Пченичара* Ур.

РАЖ (*Secale cereale*) *Ржиште* Жуп.

РЕПА (*Brassica rapa*) *Репиште* Сиб.

3.1.2.3 Објекти пољопривредне намене

У ову скупину сврставамо свега четири тополексеме: *гумно*, *задруга*, *мочила*, и *подрум*. Занимљиво је да се на основу поменутих лексема може скицирати народни живот и пољопривредна делатност у нашем крају. Бавећи се земљорадњом, виноградарством, узгојем конопље, житарица и најзад удружујући се ради заједничког рада, становници Левча сегментовали су простор именујући га према врсти делатности коју су на датом месту обављали.

ГУМНО *Гумниште* Сек Беоч.

ЗАДРУГА *Задружна штала* Сиб, *Задружни млин* Сиб, *Задружни свињац* Сиб, *Код задружне штале* Сиб, *Код старе задруге* Суг, *Код задруге* Дул.

МОЧИЛА *Мочила* Саб Сиљ Ба Сиб Крч, *Мочилка* Сиљ, *Код мочила* Дул Сиб.

ПОДРУМ *Подрум* Сиљ, *Код подрума* Сиљ.

3.1.2.4 Називи у вези са сточарством

Сточарска терминологија уочена је у значајном броју наших микротопонима. Ову терминологију погледаћемо у подгрупама: Домаће животиње и Економски објекти, сточна храна и пребивалишта за животиње.

а) Домаће животиње

Поред општепознатих и назива који су данас у употреби у топонимији испитиваног подручја уочене су неке лексеме којима се именују домаће животиње које су у прошлости гајене.

БАК 'бик' (Скок 1: 95): *Баково*⁶² Сек.

БРАВ (прасл. и свеслов. **brъguo*) означава домаћу животињу 'ован, овца', изостаје моција (в. Скок 1: 202): *Бравни брег* Над.

ВО (прасл. **volъjъ* 'воловски' (Лома 2013а: 48)): *Волујак*⁶³ Драг.

⁶¹ Поредећи Мишковићев запис и савремен лик топонима у светлу карактеристика говора Левча (о хапологији и синкопи погледати Симић 1972: 173) објаснили смо микротопоним *Мрзишта* у раду Обрадовић 2017: 76–77.

⁶² В. село Баково „приложио 1341. г. Јован Оливер Леснову, а цар Душан потврдио (1347–1350). Константин Дејановић потврдио 15. августа 1381. г. Манастиру Хиландару.” (Пурковић 1940: 58).

⁶³ Постоји биљна врста *волујак* (*Anchusa*, *Anchusa azurea*, *Anchusa officinalis*). (Коњевић, Татић 2006: 226). На терену се може срести, али чини нам се да јој се не може придати таква важност (какву на пример има нека распрострањенија биљка или крупније шумско растиње у улози оријентира у простору) да би се могла очекивати асуфиксална универбизација (уп. хипотетичко *волујак*: *Волујак* и забележен микротопоним *Бреза*).

ГОВЕДО Говедарница Над Прњ.
ДУМУЗ (тур. domuz) 'свиња' Думус-коса Др.
КОЗА Козарица Над, Козјак Добр, Којза глава Сиб, Козја грба Прев, Којза грба Кал, Козја глава Круш.
КОЊ Коњске итали Прњ, Коњак Кар Крч.
КУЧАК 'пас мужјак, пас уопште, псето', в. и презиме Кучак (РСАНУ 11: 127): Кучков камен⁶⁴ Бог.
КУЧКА Кучкин клик Беоч.
МАРВА Мрвено гробље Брај.
ОВЧАР Овчарник Сек, Овчарско брдо Дул.
ПЕТАО Петловац Ком.
ПИРГА дијал. 'кокошка сивог перја, пиргава' Пиргошка мала Крч.
ПЧЕЛА Пчеланик Кал.
РИКА Ричевац Жуп.
СВИЊА Свињчина Цик, Свинчине Жуп.
ЋУРКА Ћуркино⁶⁵ Леп.
(Х)УХОР 'креста'. У раду Лома 2013б: 297 аутор наводи усмено саопштење Павла Ивића да би име планине Јухор могло бити исто што и (х)ухор: Јуор/Јор/Јухор Кол Мед Др Брес.
ШАРОВ Шаровљев поток Беоч, Шаровљева коса Беоч.

б) Економски објекти, сточна храна и пребивалишта за стоку
АМБАР Амбариште Крч.
БАЧ(-евина/-ија) Бачевина Мот, Бачевиште Прев Суг, Бачије Др.
ЛЕТЊИКОВАЦ Летњиковац Бел.
ЛИСНИК 'купасто саденута шума за сточну исхрану' (Динић 2008: 384): Лисник Сиб, Лисничине Лом.
КАТУН Алоглотско порекло речи катун (најчешће из алб. *katund*) оповргнуто је у раду Лома 2013а: 103. Аутор је установио да је реч словенске етимологије (праслов. дијал. *katunъ 'оно што се котрља', па се дошло до срп. katounъ '(привремено насеље) полуномадских пастира најчешће влашких или арбанашких' са најстаријим потврдама из 1308. године (Исто: 102): Катун Суг, Катуниште Драг.
КОВАН (тур. kovan) 'кошница' Кованлук Беоч Суг.
КОЛИБА Гајске колибе Сиб, Код манастирске колибе Прев, Код колибе Кав Сиб Ур Беоч Над Крч, Код паљене колибе Бел.
ОБОР Код обора Сиљ.
ПЛАНДИШТЕ Пландиште Рек Рат Дул Брес.
ПОИЛО Поило Ур, Проклето поило Ур, Сеоско појило Суг.
ПОЈАТА Појате Цик, Појата Суг, Код појате Кол.
ПРОКОП Прокоп Кал (уп. Прокоп/Прогон у Радић 2003: 159, 302).
СВИЊАЦ Свињци Суг, Задружни свињац Сиб.
СОЛИЛО Солила Прев, Солило Др, Солиште Лом.
ТОР Торови⁶⁶ Сиљ Саб, Високи торови Сиљ.
ТРЛО синоним са колиба, појата у Белици и Ресави (в. Радић 2003: 156; Мијатовић 1994: 130, 151): Трло Мал, Трла Прњ, Стара трла Драг.

⁶⁴ У Симић 1980: 110 поменут је наш микротопоним: „Пдђемо према Кучкѡвем кѡмену”.

⁶⁵ Вероватно је име Ћурка функционисало као надимак.

⁶⁶ Уп. *торина* – земља нађубрена торењем, тј. премештањем торова на сваких 10–15 дана (Петровић Савић 2013: 43).

ТРМКА⁶⁷ *Трмчар Рат Суг, Трмичар Цик.*

ФАРМА *Код фарме Дубр.*

ШТАЛА *Коњске штале Прњ, Задружна штала Сиб, Код задружне штале Сиб, Код штала Ур, Код штале Круш, Код штала Дубр.*

3.1.2.5 Привредни објекти и производи

Тематска скупина Привредни објекти и производи обухвата лексеме у вези са антропогеним објектима привредне намене. Обично говоримо о објектима за прераду и складиштење жита и воћа, те у вези са трговином и обрадом камена и производњом цигле и креча.

БАЗЕН *Базени Прњ.*

ВАГА *Код ваге Суг.*

ВАЉАВИЦА *Вољевац Бог.*

ВАЉАОНИЦА *Ваљаоница Дубр, Ваљалица Дул.*

ВЕТРЕЊАЧА *Код ветрењаче Суг.*

ВОДЕНИЦА *Осречка воденица Добр, Стара воденица Сек, Манастирска воденица Прњ, Гајска воденица Жуп, Калуђерска воденица Дубр, Ђаволовицка воденица Крч, Мала воденица Крч, Воденица Кол, Код воденице Ком Сиб Вук Крч ИП, Код воденицу Кол, Код доње воденице Крч.*

КОВАЧНИЦА *Код ковачнице Крч.*

КРЕЧАНА *Кречана Прњ Прев Крч.*

ЈАЗ 'водојажа, понор, ждрело, вир' (Шиц 1994: 81): *Јаз Рек, Јажа Крч, Подјас Брај, Појазак*⁶⁸ *Др (по(д) + јаз + ак).*

МАЈДАН (тур. *maden*) *Кречански мајдан Кар.*

МЛИН *Задружни млин Сиб, Код млина Саб Беоч.*

ПАОК лексема из коларске терминологије (в. РСАНУ 3: 403), потврђено у Петровић 2011: 67: *Паоци Сил*⁶⁹.

ПРЕКАЈА 'врста воденице' (в. РСГВ 3: 345, уп. *пркаја* 'камени млин' у Исто: 375): *Прекаја Кав.*

САЛАШ *Салашине Саб.*

СТРУГАРА *Стругара Прњ Беоч, Манастирска стругара Прњ, Код стругаре Сек.*

СУШАРА *Сушара Саб, Код сушаре Саб.*

ЋЕРАНА Премда ћерана не функционише у систему апелатива, информаторима је познато да је *ћерана* исто што и *циглана* (уп. *ћерана*: 'циганска радионица ћерамида и цигала' у Елезевић 1935: 360): *Ћерана Сил Брај Вук, Бунари код ћеране Сил, Код ћеране Драг.*

ЋУМУРАНА *Ћумурана Кол.*

ЦЕНТРАЛА *Манастирска централа Прњ.*

ЦИГЛАНА *Код црепоциглане Оп.*

ЦРЕПАНА *Код црепане Оп, Црепана Кол Мед.*

⁶⁷ Станоје Мијатовић говори о *кошницама вршкарама* које су биле распоређене изван села у „трмчаницима” или „кованлуцима” у Ресави (Мијатовић 1994: 150).

⁶⁸ Њиве поред реке Лугомир. На овом месту је некада био прокопан јаз за воденицу (ОП 7: 540).

⁶⁹ Микротопоним *Паоци* бележи се и у истраживању топонимије Романије, ауторка је претпоставила облик *палчац (*Boletus rufus*) (в. Кнежевић 2016: 86).

3.1.2.6 Занати (и занатски производи) и делатности

Почетком двадесетог века, Тодор Бушетић је запазио да се становници Левча, осим пољопривредом, још баве и: „[...] дељањем јапије за грађевине, грађењем разних дрвених алатки, плетењем алата за риболов и котарица. Женске се баве, поред обичних кућних послова и пољских радова, и справљањем конопље, вуне и лана” (Бушетић 1903: 501). Не може се говорити о значајнијем утицају лексике из сфере заната, занатских прооизвода и делатности на топонимију истраживаног терена⁷⁰. Ипак, поједине лексеме из сфере лексике у вези са занатима примећене су у топонимији.

БРДАР ’онај који производи брда за разбоје’ (РСАНУ 2: 135): *Брдарево* Лук. Ослањамо се на информацију да је име настало према занатлији који је живео у том делу насеља. У другом случају, *брдар* и *брђанин* јесу синоними: ’становник брдовитог краја’ (Исто: 138) в. *Брдарско* Ба (< *брдо*).

КОВАЧ *Ковачевац* Крч, *Ковачевиште* Прњ, *Ковачка бара* Сл.

КОРИТАР *Коритарска мала* Драг.

ЛОВ *Ловачка кућа* Беоч.

ЛУКАР ’онај који се бави гајењем лука’ (РСАНУ 11: 617), с друге стране Радић 2003: 162 налази да множински облици Лукаре и Лукари (очувани у савременом ојкониму Лукар) могу бити мотивисани називом за средњовековне занатлије који су израђивали лукове. Микротопоним Лукар бележимо у долини Лугомира (у насељима Драгошевац и Медојевац) као и у левачком насељу Урсуле које је у близини беличких насеља: *Лукар*⁷¹ Ур Др Мед.

МАЈСТОР *Мајсторска улица* Крч.

МЕЧКАР *Мечкарска мала* Крч.

СКЕЛЕЦИЈА *Код скелеције* Сек.

СТРУГАР *Стругарев извор* Беоч.

ТАБАК Балкански турцизам из кожарске терминологије (Скок 3: 427): *Табаковица* Брес.

ТИПСАР *типса* ’хем. двоструки алкални сулфат са сулфатима алуминијума, хрома и гвожђа, који се употребљава у индустрији (за штављење коже, у изради хартије и др.), алаун, коцел’ (РМСб 7: 1025); *типсара* ’врста крушке’ (Исто: 2013), уп. ’стежање уста углавном изазивају опоре крушке. [...] без сумње, крушка типсара је мотивисана хемијским термином типса, а то је исто што и стипса’ (Јошић 2013: 97, фн. 159). Претпостављамо да је наш микротопоним мотивисан лексемом *типсар* у значењу занатлија који израђује стипсе/типсе: *Типсарска мала* Кав. Уп. презиме Типсаревић.

ЋУМУРЦИЈА *Ћумурџиско* Кол.

ЦРЕПУЉАШ *Црепуљашка мала* Драг.

ШУМАР *Шумарска кућа* Суг.

3.1.2.7 Границе, аграрне реформе и слично

⁷⁰ Премда топонимија то не одсликава, постоје подаци о развијенијем занатству у левачким селима. Било је ковача, абација, качара, столара, стругара, поткивачатерзија, колара и др. Занатске радње претежно су се налазиле у Рековцу и у богатијим селима: у Белишићу, Драгову и Течићу (в. Вујадиновић и др. 2013: 95).

⁷¹ У приморским насељима оправдано је потражити мотивацију у римском имену *Lucarus* (в. Грковић 1986: 113).

Међа је најчешћа лексема којом се реферира на границу (обично) између двају насеља или већих поседа. Будући да је у активној апелативној употреби у топонимију се уводи у АС *Велика међа*. Остале лексеме из ове тематске групе (*белег, синор, удут*) нису фреквентни у говору Левчана, премда је нашим информаторима познато значење поменутих лексема.

Апелатив *део* упућује на раздељивање земље (било да је реч о природим границама или да је у вези са променом власничких односа над земљом).

БЕЛЕГ На терену бележимо значења: 'обележје, младеж на човеку, мали део са нечије одеће (кончић)' из којег се развило и значење у контексту обележавања просторног окружења: 'место на међи/муши између два села'. С обзиром на положај наших топонима прихватљиво је 7. значење у РСАНУ 1: 436 *белег*(а) је: 'међаш; гранични знак'. Забележени су следећи топоними: *Белега* Бог Жуп, *Белег* Др.

ДЕО *Делови* Бог Сиљ Ба Мал, *Делове* Ком, *Деоница* Оп Лом, *Делба* Крч.

МЕЂА *Велика међа* Сек.

СИНОР (грч. тур. *sinor*) 'граница, међа' (Елезовић 1935: 226): *Синор* Кав.

УДУТ 'граница', тур. *hudut, hudud* у истом значењу (в. Михајловић 1970: 176, Елезовић 1935: 383) *Удут* Саб.

3.1.3. Друштвени живот (материјална и духовна култура)

Микротопоними ове скупине разврстани су у више подгрупа. Издвајају се називи у вези са: деловима насељених места; који се односе на здања и пребивалишта; комуникацијама и објектима у вези са њима; друштвеним односима, титулама и занимањима; здањима и локалитетима војно-одбрамбеног карактера; културним објектима; верским објектима и сакралним у топонимији; митолошким у топонимији.

3.1.3.1 Делови насељених места

Уобичајено је да се територија села дели на *махале* (*мале*). Највећи број микротопонима са апелативом *мала* у називу јесу АС. У улози одредбеног члана најчешће су придеви *горњи/доњи* и *средњи*. Бележе се и други придеви који одређују положај *мале* у простору узимајући друге објекте као оријентире:

МАЛА (тур. *mahalle*) *Горња мала* Дул Над Ба Оп Кав Бел Сек Ур Брај Ком Жуп Вук Мал Дуб Рек Шљив Мот Суг Крч Мед Кол Др Брес, *Доња мала* Дубр Дул Над Ба Оп Кав Бел Ур Брај Ком Жуп Кал Лом Мал Беоч Рек Шљив Лоћ Мот Кол Мед Сл, *Долња мала* Брес, *Средња мала* Саб Сиљ Ба Ком Рек Кол Др Сл, *Крајна мала* Сиљ, *Брђан мала* Бог, *Брђанска мала* Жуп, *Малци* Цик, *Мечкарска мала* Крч, *Речна мала* Сек, *Чесмарска мала* Сек, *Пиргошка мала* Крч, *Поточарска мала* Лом, *Равнишка мала* Саб, *Црепуљшка мала* Драг, *Гробљанска мала* Др, *Пиц-мала* Кол, *Пољска мала* Кол.

3.1.3.2 Друштвени објекти (Називи који се односе на здања и пребивалишта)

Како је поднасловом прецизирано, ова скупина обухвата лексеме семантичке скупине формирања насеља и зидања објеката намењених становању. Највећи број

потврда имају лексеме *село* и *кућа*. То је и очекивано, будући да је *село* основни тип насеља на наведеном терену, а *кућа* основни објекат намењен становању⁷².

ВАРОШ *Варош* Бел Рек,

ГРАД *Град* Сиб Прев Прњ Жуп Беоч Суг, *Грача Сек Беоч*, *Велики град Над*, *Црна Грача Сек Беоч Др*, *Градска коса Др*, *Градски поток Др*, *Мали град Др*.

ГРАДИТИ *Градиште Сек Крч Брес*.

ДОМ *Дом Дубр*, *Попов дом Крч*, *Омладински дом Кар*, *Код дома Саб Дул Над Крч*.

КОНАК *Конаковац Саб*, *Конаце Ба*.

КУЋА *Кућатак Жуп*, *Кућиште Кав Сиб Др*, *Кућетине Жуп*, *Стара кућа Бог Жуп*, *Старе куће Прњ*, *Шумска кућа Сек Прњ*, *Сибничанске куће Ур*, *Ловачка кућа Беоч*, *Сеоска чесма Мот*, *Шумарска кућа Суг*, *Код куће Прњ*, *Код старе куће Саб Мот Кар*, *Над кућом ИП*. Лексема *кућа* има развијену семантику у нашем језику (в. РСАНУ 11: 105–109, те деривате лексеме *кућа*: 109–119), те и ен чуди што је значајан број микропонима мотивисан овом лексемом. *Кућа* се јавља у изведеницама типа *Кућиште* да именује простор који је некада био насељен и у микропонима типа *Сибничанске куће* у којима се реални објекат јавља као оријентир.

ПАДАТИ У етимологизовању топонима у лику *Падалиште* В. Михајловић полази од глагола *падати* (на *конак*, *преноћиште*) (Михајловић 1970: 168). Александар Лома прихвата овакво тумачење и разматрани топоним доводи у везу са топонимима у лику *Селиште*, нпр. *Циганско селиште* ‘место где Цигани подижу свој логор’ (в. Жугић 2013: 93): *Падалиште Ур Прњ*.

СЕЛО *Село Сиб Ба Оп Кав Бел Прев Леп Жуп Дуб Мот Кал Кар Топ*, *Селиште Бог Дул Сиб Ба Леп Ур Круш Жуп Вук Беоч*, *Селски бунар Бог Кал*, *Сеоски бунар Кав Сек Суг*, *Старо село Дул Сек Ур Ком Кал Дуб Суг*, *Ново село Беоч*, *Средина села Рат*, *Селска чесма Цик Сл*, *Сеоско појило Суг*, *Старо сеоско гробље Суг*, *Центар села Суг*, *Код селског бунара Кал*, *У село Над*.

СТАНОВАТИ *Становиште Др*.

3.1.3.3 Комуникације и објекти у вези са њима

У ову скупину груписано је мало микропонима. Запажа се да се ови микропоними ретко понављају у селима. Издаја се *пут* као одредбени члан у АС. Чешћи вид именовања путева, те самим тим и укључивања апелатива *пут* у синтагме примећен је у групи микропонима мотивисаних другим топонимима (в. поглавље 4.3).

ВРАТНИЦА ‘капија на огради имања, дворишта, тора и слично’ (са потврдом из Левча⁷³ в. РСАНУ 3: 16): *Код вратнице Бог*.

ДРУМ *Друм Дуб Сл*, *Код друма Ком Кол*.

КОЛОВОЗ *Коловоз Бог Сиб Рат Кол*, *Коловац Кол*.

КРИВИНА *Велика кривина Саб*.

МОСТ *Код моста Мот*.

ПУТ *Малски пут Дубр*, *Црквени пут Сиб*, *Манастирски пут Круш*, *Гробљански пут Раб Мот*, *Бели пут Кал*, *Попов пут ИП*.

РАКАЉ *Ракаљ Саб*.

⁷² У Белушићу постоје стамбене зграде. О кућама у којима су становали Левчани у прошлости погледати: Бушегић 1903: 467–473.

⁷³ РСАНУ бележи да се ова лексема обично јавља у множини. У Левчу се ова лексема чује и у пренесеном значењу (такође у множини): *затвори те вратнице* ‘затвори уста, ућути’.

РАСКРСНИЦА *Раскрсница* Кал Брес, *Раскрснице* Дул, *Раскрсница код пумпе* Бел, *Код раскрснице* Мот.

СОКАК *Равни сокаци* Сиљ.

ЋУПРИЈА *Ћуприја* Саб Жуп, *Ћуприја* Круш, *Бела ћуприја* Лоћ, *Код ћуприју* Кал.

УЛИЦА *Мајсторска улица* Крч.

3.1.3.4 Друштвени односи, титуле и занимања

Грађа показује да је највећи број имена ове семантичке групе мотивисан лексемама које се односе на друштвене односе, титуле и занимања који припадају прошлости, те их неретко можемо сматрати историзмима.

БИРОВ 'чувар поља, пољак' (РСАНУ 1: 566), *Бировиште* Др, *Бирољевица* Жуп.

(Х)АЈДУК *Хајдучка вода* Прњ Дуб, *Ајдучка вода* Добр Дул, *Ајдучки кладенац* Др.

ДЕСПОТ *Деспотовка* Сиљ.

КАЛУЂЕР *Калуђерско* Прњ, *Калуђерска воденица* Дубр, *Калуђерске шуме* Над, *Калуђерска шума* Прњ, *Калуђерска ливада* Над, *Калуђерица* Лоћ.

КАПЕТАН *Капетановац* Дул

ПОП *Поповка* Ур, *Поповац* Мот, *Попов до* Сиб Жуп Мал, *Попов дом* Крч, *Попов пут* ИП.

ОЦА *Оџинац* Кол, *Оџиница* Мед.

СПАХИЈА *Спахијска коса* Суг.

УЧИТЕЉ *Учитељски кладенац* Сек.

ХАЦИЈА *Аџионица* Лоћ, *Аџин гроб* Суг.

ЦАР *Царевине* Жуп, *Царине* Жуп. Историјски разлози упућују да је терминологија у вези са владарским титулама могла мотивисати микротопониме у селу Жупањевац (в. опис објекта у Регистру).

3.1.3.5 Организација друштвеног живота

Лексеме које се односе на организације друштвеног живота ретко се уграђују у микротопонимију.

ВОЈСКА *Код војске* Суг.

ДРЖАВА *Државно* Ур.

ОПШТИНА *Општинско* Круш, *Стара општина* Круш.

3.1.3.6 Здања и локалитети војно-одбрамбеног карактера

На терену функционишу називи у којима уочавамо апелативе у вези са здањима и локалитетима војно-одбрамбеног карактера. Најфреквентнији су називи са апелативима *збег* и *стража*.

БОЈИШТЕ *Бојиште* Др.

ЗБЕГ *Збег* Суг Кол, *Збеговиште* Бел Ком Жуп Др, *Трновачки збег* Др.

КАРАУЛА *Караула* Над.

КОМОРА *Коморе* Мот.

ЛОГОР *Логор* Др.

СТРАЖА *Стражевица* Сиб Ком Жуп, *Стража* Кол, *Велика стража* Кол, *Код Страже* Кол, *Иза страже* Кол.

СТРЕЛИШТЕ *Стрелиште* Кол.

ТАБОРИШТЕ *Табориште* Суг Сл.

3.1.3.7 Културни објекти

Обиласком терена уочили смо мали број новијих културних објеката. Такви објекти обично су позиционирани на територији која се доживљава као „центар” села и уобичајено име за тај део насеља је *Село*. Може се приметити да, осим *школе*, *дома* (културе) и *продавнице*, остали називи ове тематске групе ретко се јављају у микротопонији.

АМБУЛАНТА *Код абуланте* Сиб Рек.

АУТОБУСКА (СТАНИЦА) *Код аутобуске/аутобуске* Рек.

ВЕТЕРИНАРСКА СТАНИЦА *Код ветеринарске станице* Бел.

ДИСКОНТ *Код дисконта* Бел.

ДОМ *Колективски дом* Сиб, *Код дома* Ба Сиб Лом Мал Беоч Шљив.

ИГРАЛИШТЕ *Код игралишта* Оп Бел Рек.

КАФАНА *Код кафане* Сл.

МЕХАНА *Меаниште* Сл, *Извор на механишту* Суг.

ПАЗАРИШТЕ *Пазариште* Драг.

ПАРК *Код парка* Бел.

ПИЈАЦ *Пијац* Бел, *Де оно пијац* Рек.

ПРОДАВНИЦА *Код продавнице* Дул Над Круш, *Поред продавнице* Над.

ПУМПА *Раскрсница код пумпе* Бел.

СУДНИЦА *Судница* Мот.

ТРГОВИШТЕ *Трговиште* Сиб Жуп.

ХОТЕЛ *Код хотела* Рек.

ШКОЛА *Школска башта* Бог, *Код школе* Дул Над Цик Крч, *Поред школе* Над, *Школско* Над, *Школски бунар* Бел Крч, *Код школе* Оп Кав Вук Драг Рек Шљив Мот, *Код старе школе* Бел.

3.1.3.8 Верски објекти и сакрално у топонимији

Имена ове скупине обично настају топонимизовањем назива за реалије у вези са српском традицијом и црквом. Само један назив у вези је са исламом: *џамија*. Највећи број микротопонима у вези је са *гробом/гробљем*, *црквом* и *манастиром*. Територијално су најфреквентнији микротопоними настали топонимизовањем лексеме *гробље*. Манастир Каленић је значајан оријентир, те се у његовом окружењу примећује више микротопонима који реферирају на поменути манастир.

ГРОБ *Гроб* Над, *Гробница* Жуп, *Циганкин гроб* Кал, *Два гроба* Др, *Код гроба* Дул Сиб.

ГРОБЉЕ *Гробље* Бог Над Ба Кав Ур Прњ Жуп Кал Вук Мал Шљив Лоћ Кол Мед Сл, *Гробљанци* Кав, *Гробљице* Кар Крч, *Сватовско гробље* Дубр, *Ново гробље* Саб Бел Леп Ур Беоч Рек ИП, *Старо гробље* Саб Кав Бел Леп Ур Беоч Рек Шљив Лоћ Кар Кол ИП, *Мрвено гробље* Брај, *Гробљиште* Беоч Мот Др, *Гробљанско* Рек, *Гробљанска коса* Круш, *Гробљански пут* Раб Мот, *Старо сеоско гробље* Суг, *Горње гробље* Над Крч Др, *Доње гробље* Крч Др, *Гробљански поток* Кол, *Гробљанска мала* Др, *Код гробља* Бог Сиб

Ба Оп Бел Леп Ур Прњ Брај Круш Мал Раб Шљив Кар ИП Сл, *На гробље Кав, Код новог гробља Саб.*

КРСТ *Крст Оп, Код крста Оп Сек.*

МАНАСТИР *Манастирак Круш Раб, Манастирка Круш, Манастирске шуме Над, Манастирско Прев Прњ, Мастерина Оп. Манастирска башта Прњ, Манастирска воденица Прњ, Манастирска стругара Прњ, Манастирска централа Прњ, Код манастирске колибе Прев.*

ПОРТА *Порта Сиб Брај Ком Теч Драг Суг, Горња порта Вук, Доња порта Вук, Код порте Мот.*

ПРЊАВОР *Прњавор Бел Сек Саб.*

СПОМЕНИК *Спомен плоча Лом, Спомен чесма Беоч Шљив, Споменик Суг, Код споменика Дул Суг.*

ЦРКВА *Црква Сек, Црквиште Бог Сек, Црквина Суг, Црквине Жуп, Црквенац Крч, Црквењак Крч, Црквица Кал Др, Црквиче Др, Сиљевачка црква Ба, Црквена шума Сиб, Црквени пут Сиб, Код цркве Оп Брај Драг, Извор код цркве Сиб, Код цркве ИП.*

ЦАМИЈА *Цамија Сек, Цамијара Сиљ.*

3.1.3.9 Митолошко у топонимији

Народна веровања и предања имају свој одраз у микротопонимији једног краја. Обучно су у сећању информатора очуване мотивационе везе између тополексеме и објекта, тј. локалитета.

АВЕТ (тур. afet) *Авецки бунар Бел.*

ВЕСЕЉАК 'бадњак' (РСАНУ 2: 543): *Веселјак Цик.*

ВИЛА *Вилини вирови Кар.*

ВРАГ 'ђаво' *Вражја бара Сек.*

ЂАВО *Ђаволовицка воденица Крч.*

ЗАПИС *Запис Жуп Дуб Мед, Код записа Леп Ур Ком Шљив Суг Кар Сл, Код старог записа Брај.*

ЗМАЈ *Змајевица Сек Беоч, Змајевац Прњ, Змајева вода Сек.*

ПРОКЛЕТ *Проклето поило Ур.*

РИКАВАЦ Рикавац је, према бележењу П. Скока хидрографски апелатив (в. Скок 3: 142). Јованка Радић претпоставља да је ономатопејског порекла. У тумачењу микротопонима *Рикавац* у Белици Ј. Радић (2003: 175) ослања се на предање о немани која живи у *рикавачком језеру* у Црној Гори. Наш микротопоним бележи се у зони Белице: *Рикавац Кол*⁷⁴.

Александар Лома нас обавештава о старим поменима топонима *Рикавац* у *Бањској* и *Дечанској хрисовуљи* (в. Лома 2013а: 190). У вези са објектима којима се придружује ово име може се запазити да се обично придружује хидрографским објектима.

СВАТОВСКО ГРОБЉЕ *Сватовско гробље Дубр.*

3.1.4. Остали називи

⁷⁴ Забележена је народна етимологија: „кажу да је у блату овога потока стока често пропадала немоћно ричући, те отуда и име овом топониму” (ОП 7: 520).

Један број назива није могуће сврстати у прецизну тематску скупину. Такве називе наводимо у овом поглављу.

БАНДЕРА *Код бандере* Ур.

БИНА *Код бине* Прњ.

ВАТРА *Ватриште* Беоч.

ГАРИШТЕ *Гаришник* Оп.

КЛУПА *Клуна* Др, *Код клупе* Кал.

КОЛЕКТИВ *Колективски дом* Сиб.

КОПИЛЕ *Копиљачка мала* Бел.

КОТЛАЈКА 'посуда са дршкама на обе стране која се користила за ношење киселог млека' (Јашовић 2015: 289); *Котлајке* Драг. Вероватно је топонимизован родовски назив.

ОБДАН прил. 'преко дана, дању' (РМС6 4: 843). Могуће је да је реч и о хипотетичком антопониму ОБДАН. Уп. стсл. **ОБИДЋТИ** *obidĕti* В. Obděnice (Профоус 3: 242). Наш микротопоним је *Обданавац* Цик.

ОМЛАДИНА *Омладински дом* Кар.

ПЕРИЛО 'место где се пере рубље' (РМС6 5: 388) *Перило* Сек.

ПИСАК/ПИСКАВ *Пискавица / Писковица* Прњ.

ПОЗОРНИЦА *Код позорнице* Прњ.

ПОРОБИТИ *Поробинац* Саб према народној етимологији мотивисан је догађајем: поробљавање Турака. Значај таквог догађаја у прошлости можда је могао утицати на именовање локалитета. У с. Коларе бележи се топоним образован од антропонима (< секундарно презиме Поробићи) *Поробицко/Порубицко*. У Радивојевић 1911: 160 налазимо топоним *Породинац* и тумачење да је реч придружена извору крај места на којем се була породила.

ПРЊА 'рита, дроњак' *Прњачка мала* Драг.

ТОП *Код топова* Кар.

ТРАФО СТАНИЦА *Код трафо станице* Над.

ЧУНТРУК *Чунтрук* Дуб, *Чунтрџки пџток* Дуб. Хидроним у лику *Чунтрук* забележен у раду Мишковић 1885б: 198 и према том запису унесен и у рад Павловић 1996: 349. На терену функционише лексема *чунтрук* да именује неразумног човека. Те *Чунтрџки поток* може бити мотивисан надимком (уп. *чџрук* према тур. *çürük* 'шантав, који је са недостатком' (Елезовић 1935: 458), в. и *иџнтула* 'човек за свој рачун, чудак' (Исто: 489).

3-II СТРУКТУРНО-ТВОРБЕНА АНАЛИЗА МИКРОТОПОНИМА АПЕЛАТИВНОГ ПОРЕКЛА

У овој целини ради рада бавимо се испитивањем структурно-творбених карактеристика топонима забележених у Левчу.

У нашој грађи препознати су сви основни творбени типови карактеристични за словенску топонимију. Како је утврдио А. Лома:

„основни вид ознаке у словенској топонимији биле [су] двочлане атрибутивне синтагме (АС), састављене од топографског термина и придева или падешке допуне који га ближе одређују, да су оне затим тежиле свођењу на једну реч — универбизацији, која се по правилу вршила одбацивањем апелативног члана уз чување атрибутивног, у неизведеном облику (асуфиксална универбизација АУ) или проширеног суфиксом (суфиксална универбизација — СУ). Нпр. *Брџзова река* (АС) > *Брџзова* (АУ) > *Брџзов-ица* (СУ). Поред тих средишњих типова, издвајају се друге две веће групе, топоними постали од

антропонима (*Рајковићи, Ковачи*) и од других топонима (*Врњачка Бања, Подгорица*), као и ретки случајеви када је сам топографски термин, без атрибутивне спецификације стекао статус топонима (*Горица*). На маргини остају топографске синтагме на путу да очврсну у (микро)топониме (*Под липом*) и сва она имена чија је структура са гледишта творбе датог језика непрозирна и за која се може са поуздањем узети, или бар са основом претпоставити, да су страног порекла (супстрат, као *Дрина* < lat. Drinus, адстрати *Авала* < tur. Navala)” (Лома 2013а: 243).

Ослањајући се на поменуто запажање А. Ломе, као и на модела анализе спроведен у Ј. Радић 2003, нашу грађу посматрамо у два велика скупина:

(а) једночлани називи (неизведени и изведени);

(б) двочлани и вишечлани називи (атрибутивне синтагме (АС), предлошко-падежне конструкције и топоними реченице).

С обзиром на творбене специфичности микротопонима мотивисаних апелативом, односно антропонимом, најпре посматрамо микротопониме постале од апелатива, а у засебној целини разматрамо микротопониме постале од антропонима.

У семантичкој анализи показана је разноврсност мотивационих модела у топонимији Левча. Именоватељ осмишљава име од мотивне речи. Надаље, говоримо о основама (творбеним морфемима) и афиксима.

У погледу распрострањености имена, можемо запазити називе који су јединствени (нпр. *Бевелак, Сурдуп, Обурвотина* и др.), те називе који се јављају у више пунктова (*Осоје, Планина, Доња мала* и друго). У систему топонима уочавамо називе који су подударни топономастичким апелативима (*Поток, Река, Лаз*). У скупини изведених топонима примећено је везивање различитих суфикса за исту основу: *Церјак / Церовик / Церје; Поточац / Поточић / Поточина*. У једном броју примера уочавамо једну основу у топонимима различитих структурно-творбених модела: *Водица / Водице, Лепа вода, Лековита вода, Код воде; Коса, Косом, Косица, Косиче, Накоса, Дебела коса, Церовљева коса, У косу* и друго.

У грађи уочавамо велик број атрибутивних синтагми (АС) и предлошко-падежних конструкција. У улози атрибутивног члана обично су изведени и неизведени придеви, премда се бележе и именице. Изабрани атрибутивни члан синтагме има диференцијалну функцију, премда данас не мора бити видљива карактеристика којом се именовани објекат диференцира од других (истоврсних или разноврсних). У овом случају, као и уопште у топонимији: циљ именоватеља био је да означи неко место, а лексички садржај творбених морфема подређен је функцији афикса у једночланим, атрибута у АС или предлога у предлошко-падежним конструкцијама. Афикс, атрибут или предлог има више функција: да диференцира објекте на једном локалитету или у једном микросистему топонима, да диференцира објекте мотивисане једном лексемом, он казује и понешто о специфичним својствима именованих објекта.

У структурно творбеној анализи полазимо од разликовања једночланих и вишечланих микротопонима. Према томе, микротопониме групишемо у две велике скупине: *Једночлани микротопоними* и *Вишечлани микротопоними*.

3.2.1. Једночлани микротопоними

Увидом у систем микротопонима Левча утврђено је да се једночлани микротопоними с творбеног аспекта могу класификовати на неизведене, изведене и сложене. У скупини *Једночлани микротопоними* прегледаћемо најпре неизведене микротопониме, потом изведене и на крају бројчано најмање заступљене – микротопониме сложене творбе.

У семантичкој анализи детаљно смо класификовали све микротопониме према критеријуму врсте апелатива којим су мотивисани (на пример: ороним, хидроним и сл.). Како је уобичајено у ономастичким радовима (в. Маринковић 2002, Радић 2003, Жугић 2013, Петровић Савић 2013) у овом делу рада настојимо указати на топономастичке апелативе уочене у: а) безафиксалним називима (модел: основа + -ø) и б) у творбеним основама афиксалних назива (модел: творбена основа + суфикс (или префикс) + творбена основа). Циљ је утврдити механизме по којима се дати апелатив онимизује, односно семантичку групу апелатива у творбеним основама за које се везују дати творбени форманти (суфикси или префикси).

3.2.1.1 Неизведени

Микротопоними ове групе настали су асуфиксалном топонимизацијом апелатива. За разлику од хомонимних апелатива, топоними функционишу као особно име конкретног објекта⁷⁵. Другим речима, наместо да, као апелативи, означавају читаву групу објеката (бара, башта, јавор и др.) наши називи означавају појединачни објекат (*Бара, Башта, Јавор* и др.).

На морфолошком плану у овој групи уочавамо микротопониме у једнини, у множини, а осим преовлађујућих имена у номинативу, запажа се и један пример у лику инструментала.

Асуфиксалном топонимизацијом апелатива, тј. везивањем нултог ономастичког суфикса за апелативну основу настали су топоними хомонимни са: а) географским и пољопривредним терминима (*Брег, Валога, Пољана*); б) те апелативима којима се реферира на изглед и посебна својства објеката исказаним у лику топономастичких метафора (*Колено, Тевсија*) (уп. Шимуновић 1972: 242). Уочава се такође и скупина топонимизованих назива из сфере друштвених појмова (*Гроб, Споменик, Чесма* и друго).

Највећи број потврда бележе микротопоними *Присоје* (х 18), *Осоје* (х 13), *Чаур* (х 12), *Гај* (х 11) и други. Занимљиво је да се и у Белици међу микротопонима са високом фреквенцијом бележе *Гај* и *Чаур* (в. Радић 2003: 180).

Премда је очекивано да се чести апелативи топонимизују помоћу суфикса или додавањем атрибутивног члана, наша грађа показује да се велики број топонима у Левчу примећује као подударан апелативима из сфере пољопривредних и географских термина. Очигледно у свести корисника имена постоји диференцијација између апелатива типа *бакча, бара, башта* и топонима *Бакча, Бара, Башта*. Вероватно је разлика најочљивија у примерима у којима не постоји усаглашеност између апелатива који се користи за одређен фисиогени објекат (на пример: *бара* – хидрографски објекат) и придруживања наведеног апелатива земљишту на којем се може гајити одређена култура (на пример: *жито у Баре*).

А. Безафиксално топонимизовање географских и пољопривредних термина

⁷⁵ У диференцирању апелатива од топонима покушали смо се ослонити на појам „референцијалности”, „јединичности” а такође и ограничених друштвених оквира употребе (распрострањености) ономастике (в. Лубаш 1999: 42, уп. Шимуновић 1972: 2). Обично је информатор сужавао поље употребе неке лексеме: „ми ту њиву код потока зовемо *Гај*”. Дакле, премда *гај* може значити 'шума', овде је несумњиво да је десигнат један.

У поређењу са неким другим досада испитаним топономастиконима, може се приметити да у топонимији Левча географски и пољопривредни термини значајно учествују у систему топонима насталих безафиксалном творбом. На пример, Р. Жугић није запазила велик број таквих назива у топонимији доњег слива Јабланице (2013: 149). За слабију заступљеност на овај начин топонимизованих апелатива ауторка налази оправдање у конфигурацији испитиваног терена – претежно је равничарски крај. С друге стране наш крај није равничарски, премда изостају већа узвишења и начелно се може казати да је терен Левча таласаст или преломљен, окружен Гледићким планинама и Јухором (в. тачку 1.3. у уводном поглављу), те је неки други разлог мотивисао именовања да великом броју објеката придружи имена из регистра географских и пољопривредних термина.

Уочене топониме ове скупине класификујемо према категорији падежа и броја.

У номинативу јединине уочени су називи: *Бакча* Бел, *Бара* Бел Сек Круш Жуп Кал Кол Мед Брес, *Башта* Кал, *Баштована* Круш Лом, *Белег* Др, *Белега* Бог Жуп, *Белутак* Рек, *Брдо* Бог Сиљ Оп Бел Леп Брај Ком Жуп Кал Драг Раб Цик Кол Др Сл, *Брег* Над, *Бреза* Сек, *Брекиња* Кол, *Брес* Сек, *Брест* Суг, *Брод* Бел Жуп Кал Драг Др, *Бубан* Добр Дубр Над Круш Жуп Суг, *Бук* Саб Над Бр Лоћ, *Буква* Саб, *Валога* Рат Прњ, *Ваљаоница* Дубр, *Вис* Добр Дул, *Водењак* ИП Сл, *Врба* Сек Шљив ИП, *Врзина* Кал, *Воденица* Кол, *Вртлог* Брес, *Гај* Саб Кав Сек Жуп Кал Вук Драг Раб Лоћ Мот Суг Мед Др Топ, *Гат* Крч Кол, *Глог* Дул, *Горун* Др, *Градина* Бог Брај Кал Лоћ Кол, *Грађа* Др, *Друм* Дуб Сл, *Дивљака* Беоч, *До* Жуп Кал, *Дол* Прњ, *Доља* Цик, *Дом* Дубр, *Драча* Прев, *Дубрава* Круш Ком Ба, *Долина* Кал Беоч Дуб Мот, *Ђула* Брес, *Забран* Над Сиб Прњ, *Зановет* Кол, *Запис* Жуп Дуб Мед, *Збег* Кол, *Иловача* Прњ, *Јавор* Добр, *Јаз* Рек, *Јазбина* Кав, *Јаруга* Кал Сл, *Језеро* Оп Прев Драг Др, *Јелав* Драг, *Јесика* Дуб, *Казан* Жуп, *Каменолом* Прев, *Караман* ИП, *Клада* Дуб, *Кладенац* Кал Лом Дуб, *Клен* Прњ, *Клик* Сиљ Круш Беоч Дуб Шљив Кол, *Клуна* Др, *Кључ* Ба Кав Прев Ком Жуп Драг Раб Лоћ Кол Мед Др Брес, *Коловоз* Кол, *Коловац* Кол, *Коса* Над Сиљ Кав Ур Кал Мал Мот Брес ИП, *Криж* Кал, *Крст* Оп, *Крушка* Дул Бел Сл, *Крш* Сиљ Оп Жуп Рат Крч Др Брес, *Куповина* Круш, *Купрез/Купрес* Круш Рек, *Кусељак/Кисељак* Сиљ, *Лаз* Дул Оп Прев Ур Дуб Шљив Цик Лук, *Лаз/Лазс* Брес, *Леска* Над Ур Дуб Шљив, *Летњиковац* Бел, *Ливада* Саб Сиб Ур ИП Сл, *Липа* Прњ, *Лиса* Дул Прњ, *Лисник* Сиб, *Логор* Др, *Локва* Бог Сиљ Круш Драг Шљив, *Лом* Над, *Лука* Дул Цик, *Лупња* Ур, *Мртваја* Драг, *Налого* ИП, *Насип* Дуб, *Њива* Кал, *Обрва* Круш, *Ограђа* Кол Брес, *Осоје* Бог Дул Над Оп Прев Леп Ур Прњ Круш Жуп Лом Дуб Цик, *Орница* Саб Кав Ур Мал Рат Мот Суг Сл, *Падина* Брај Кал Др Брес, *Парлог* Дубр Саб Кав Ур Жуп Кал Теч Лоћ Др, *Песак* Вук Драг, *Пећина* Жуп Лом, *Планина* Дубр Сиљ Кол Мед Др Брес, *Плоча* Раб, *Поглед* Прњ Лоћ, *Пољана* Кал, *Пољана* Кав, *Поље* Саб Сиљ Оп Леп Жуп Лом Вук Беоч Кол, *Поток* Сиљ Ба Сиб Леп Прњ Кал Лом Вук, *Прекаја* Кав, *Прелаз* Круш Суг, *Пресло* Над, *Пречеле* Кол, *Присоје* Бог Дубр Дул Над Оп Сиб Леп Ур Прњ Круш Жуп Кал Лом Дуб Раб Мот Цик Сл, *Провалија* Рат, *Прокоп* Кал, *Равна* Бог Сек Жуп Мот, *Ракаљ* Саб, *Ракита* Сиљ, *Раскрсница* Кал Брес, *Река* Бог Над Сиљ Оп Кав Бел Прев Ур Прњ Бр Жуп Кал Мал Драг Бе Кол Мед Др Брес, *Ресник* Кол, *Рибник* Саб Прњ, *Рибњак* Прњ, *Рикавац* Кол, *Рова* Прев, *Сирак* Кал, *Слатина* Оп Дуб Лоћ, *Старац* Сиљ Кал, *Стража* Кол, *Страна* Дул Прњ Кал Шљив Др Сл, *Стубаљ* Сиб, *Стублина* Саб Цик Сл, *Студенац* Дул Оп Дуб, *Топола* Лоћ Мот, *Топлик* Сиб Рек, *Точак* Бог Дубр Сиљ Сиб Кал, *Трло* Мал, *Трска* Кал Рат, *Угар* Жуп, *Усов* Шљив, *Устав* Кав, *Чаир* Саб Над Сиб Ур Прњ Жуп Кал Драг Шљив Рат Лоћ Мот Кол Др, *Честа* Рек Мот Кав, *Чок* Кол, *Чублина* Мот, *Чука* Сек Ком Лом Мот Цик, *Чунтрук* Дуб, *Шиб* Саб Круш, *Шума* Кал.

Један назив се може довести у везу са делом тела животиње (птице): *Јуор/Јор/Јухор* Кол Мед Др Брес.

Мали број имена бележи се у косим падежима. Један назив реализује се у инструменталу једине: *Косом* Кал. Једини пример имена у акузативу множине бележимо у беличком насељу: *Лугове* ИП. Примећен је још локатив множине на -а: *Лазова* Дуб. Како је уочио Р. Симић локатив множине (а према томе и датив и инструментал) на -а је особеност левачког говора. Наиме, Симић је уочио 14 примера са -има у локативу множине, а 33 примера са -а. Ради илустрације, навешћемо примере лексике из сфере топографских објеката и топонима: *базѣна̂, у Богалѣнаца, Дѣлена, пѣтока, чѣста* (в. Симић 1972: 232). На терену нам је саопштено да је име *Лазова* Дуб антропонимског порекла (присвојни придев на -ов од антропонима Лаза). Међутим, с обзиром да је уобичајено да се придеви од мушких антропонима на -а творе помоћу -ин сматрамо да име није антропонимског порекла. Додатно упориште за одустајање од антропонимске мотивације пружа нам акценат *Лѣзова* и околност да је име придружено простору на којем је шума.

У номинативу/акузативу⁷⁶ множине су називи: *Бачије* Др, *Брда* Жуп, *Брегови* Лом, *Брестови* Саб, *Валогѣ* Дул, *Кав Раб* Шљив Суг, *Винограде* Кав Сиб, *Круш Ком* Лом Мал, *Виногради* Сиб Ур, *Беоч Мот* Суг, *Цик Рек* Кол, *Врела* Сил Рек, *Вреле* Бел, *Врлети* Саб, *Врови* Оп, *Гомиле* Дул Над, *Градине* Кол, *Долине* Ур Кол, *Дутови* Др, *Забоје* Кал, *Забрани* Суг, *Јазбине* Добр Над Кол, *Јасике* Вук, *Кликови* Сек, *Кључеви* Лоћ, *Корита* Саб Сил Сиб Жуп Дуб, *Лазови / Лазове* Бог, *Лазове* Ком, *Лазови* Ба Дуб Суг, *Летине* Круш, *Ливаде* Ба Рат Кол Лук, *Липе* Бог Добр Дул, *Максул* Кол, *Мекоте* Сиб, *Млака* Брес, *Мочила* Саб Сил Ба Сиб, *Наврте* Сиб, *Ораси* Оп, *Орлови* Сил, *Орнице* Дубр Жуп Брес, *Падине* Прњ Дуб Сиб, *Парлози* Кол, *Пећине* Суг, *Погледи* Сил Сиб, *Појате* Цик, *Пољана / Пољане* Кав, *Пољане* Сиб Сек Кол, *Пуљци* Драг, *Равнице* Кол, *Раскрснице* Дул, *Растоке* Теч, *Росуље* Сиб Кал Теч Рек, *Саставци* Сиб Прњ Круш Жуп Др, *Свињци* Суг, *Сиљевина* Саб, *Смонице* Оп, *Солила* Прев, *Торови* Сил Саб, *Трла* Прњ, *Угаре* Брес, *Угари* Брес, *Урвине* Круш, *Утрине* Лом, *Чаири* Суг, *Чајири* Др.

Б. Безафиксално топонимизовање апелатива из сфере друштвених појмова

На основу теренског запажања и прикупљене грађе може се казати да у левачким селима објекти из сфере друштвених појмова имају важну улогу у оријентисању у простору. Насеља су најчешће тако формирана да се најважнији објекти налазе у центру села. Обично у селу нема (или никада и није било) много таквих објеката. Уопште узев може се запазити да се одређени објекти могу уочити у већини села. У овој целини се издвајају друштвени објекти који су по положају, функцији, старини или неком другом разлогу јединствени те их није било потребно додатно обележавати атрибутом или суфиксом.

Сингуларни називи јесу: *Варош* Бел Рек, *Град* Сиб Прев Прњ Жуп Беоч Суг, *Гроб* Над, *Гробље* Бог Над Ба Кав Ур Прњ Жуп Кал Вук Мал Шљив Лоћ Кол Мед Сл, *Гробница* Жуп, *Збег* Суг, *Караула* Над, *Катун* Суг, *Коловоз* Бог Сиб Рат, *Кречана* Прњ Прев, *Мангура* Дул, *Перило* Сек, *Поило* Ур, *Појата* Суг, *Пијац* Бел, *Подрум* Сил, *Порта* Сиб Брај Ком Теч Драг Суг, *Продавница* Др, *Прњавор* Саб Бел Сек, *Село* Сил Ба Оп Кав Бел Прев Леп Жуп Дуб Мот Кал Топ, *Солило* Др, *Стругара* Прњ Беоч, *Судница* Мот, *Сушара* Саб, *Ћава* Сиб, *Ћерана* Сил Брај Вук, *Ћуприја* Саб Жуп, *Споменик* Суг, *Удут* Саб, *Чесма* Ба Ур Прњ Кал Вук Раб Мот Цик, *Ћумурана* Кол, *Црепана* Кол Мед, *Црква* Сек, *Чека* Кар, *Џамија* Сек.

⁷⁶ У Левчу је остварен синкретизам општег падежа и акузатива (Симић 1980: 27). О наставку -и у акузативу множине, претежно код тврдых основа погледати и Симић 1972: 234–238.

У множини уочавамо називе: *Базени* Прњ, *Бунари* Прњ, *Виногради* Сиб Ур Беоч Рек Мот Цик Суг Кол, *Делови* Бог Сиљ Ба Мал, *Делове* Ком, *Долови/Долове* Бог, *Коморе* Мот, *Конаце* Ба, *Малци* Цик, *Паоци* Сиљ, *Царине* Ком Жуп.

Може се приметити да се као сингуларни називи уочавају топонимизовани апелативи из сфере привредних, те друштвених и митолошких објеката. По правилу то су јединствени објекти у насељу. С друге стране, множински облици назива мотивисаних апелатививима из сфере пољопривредних термина вероватно су мотивисани карактеристиком да ови апелативи обележавају више просторно блиских објеката, те истоврсних објеката који могу припадати различитим власницима и објеката исте намене који се могу налазити у различитим деловима насеља.

В. Топономастичке метафоре

Како је уочила Ј. Маринковић: „настајање топономастичких метафора, и њихов број, зависе од инвентивности именоватеља на територији једне области, од јачине њихових асоцијацијских представа да услове прелазак апелатива из поља означавања у поље именовања” (Маринковић 2002: 121). На истом месту ауторка напомиње: „једном прихваћена метафора, обично дуго опстаје у употреби захваљујући принципу економичности (ови називи су обично кратки)”. Наши називи потврђују таква запажања. Погледаћемо најпре називе у једнини: *Асталче* Др, *Венац* Над, *Веселац* Цик, *Дубока* Ба, *Дуж* Оп, *Дугачка* Ур, *Дужа* Мот, *Колено* Дул, *Магарац* Сиљ, *Самар* Прњ Шљив, *Тевсија* Сек, *Тиква* Над, *Чкемба* Круш, *Чкембе* Теч. У множини су: *Вешала* Дул Дуб, *Чиреви* Саб. Наравно, изглед терена је од настајања назива до данас промењен, међутим разликовне карактеристике које је давнашњи именоватељ имао на уму у тренутку осмишљавања имена и данас се могу уочити: дужина објекта (*Дуж* Оп, *Дугачка* Ур, *Дужа* Мот), облик (*Колено* Дул, *Магарац* Сиљ, *Самар* Прњ Шљив), размештај сличних (испупчених) објеката (који су попут чирева: *Чиреви* Саб).

Корпус обухвата и један једночлани микротопоним у лику основног придева женског рода: *Зелена* Дул.

3.2.1.2 Суфиксална универбизација

Како је поменуто у уводним редовима овог поглавља, улога суфикса јесте да унесе посебно значење и на тај начин допринесе разликовању објеката на неком терену. У регистру суфикса који учествују у топонимској творби нема оних који су искључиво топономастички. Међутим, може се приметити да су поједини суфикси чести (в. нпр. суфикси -ак/јак и -иште) и да се неки везују за одређени тип основа (в. нпр. -ик у творби топонима од фитонимских основа).

Уопште узев у овој целини рада говоримо о творби географских назива помоћу именичких и придевских суфикса.

Погледаћемо најпре топониме творене именичким, а потом топониме творене придевским суфиксима.

А. Именички суфикси

Највећи број изведених топонима у нашој грађи твори се помоћу именичких суфикса. Уочени су суфикси: -ак/-(ј)ак, -иште, -ина/-чина, -ка, -ар/-јар, -ик/-ник, -ац, -аја, -ара, -ица, -аћ, -ача, -ић, -лија, -лук, -еја, -ељ и -уша.

Очекивано, преовлађују месна значења ових суфикса, а могу се приметити и деминутивна и аугментативна. Основе могу бити именице, придеви или глаголи. Уколико посматрамо семантику мотивне речи уочићемо фитониме, пољопривредне и географске термине, зоониме, речи у вези са духовном и материјалном културом. Према томе, приликом презентације морају се у обзир узети: семантика суфикса, врста речи у основи, те семантика дате речи. Додатни критеријум приликом презентације појединих топонима јесте категорија броја.

Суфикс -ак/-(ј)ак може имати деминутивно или месно значење. Наши микротопоними су претежно у облику једнине: (а) *Вољујак* Драг *Врбак* Круш, *Грабак* Над Кол Брес Сл, *Грабљак* Жуп Кал, *Грбак* Сл, *Грмљак* Раб, *Димњак* Драг, *Дрењак* Саб Дул Сек Круш Жуп Рек Др ИП, *Дубучак* Бел, *Ђевелак* Сил, *Иверак* Добр, *Изворац* Суг, *Клењак* ИП, *Козјак* Добр, *Крушак* Прев, *Кршањак* Жуп, *Лештак* Над Оп Кал, *Ливадак* Саб Ур Круш Кал Беоч Дуб Мот, *Липак* Кол Др, *Манастирак* Круш Раб, *Осојак* Др, *Осоњак* Др, *Осредак* Дубр Над Круш Суг Брес Топ, *Пиштак* Др, *Прљак* Беоч, *Присојак* Сил, *Средак* Брес, *Церјак* Круш Рек Шљив Оп Прњ Др, *Чукарак* Круш Ком Лоћ Ур, *Шиљак* Кал; (б) *Багрењак* Леп Круш Жуп Мед, *Боровњак* Бел, *Брњак* Мот, *Врбљак* Саб, *Змињак* Сиб, *Јасењак* Дул Сил Кав Бел Сек ИП, *Јелењак* Прњ Сек Бел, *Клењак* Бел Прњ Беоч, *Коприњак* Ур, *Косањак* Прњ, *Кошутњак* Прњ, *Липњак* Дуб, *Обешењак* Беоч, *Остружњак* / *Стружњак* Дуб, *Остругњак* Шљив, *Равњак* Брај Лук, *Рамњак* Топ, *Сврачњак* Сил, *Топољак* Сек Беоч, *Трњак* Прњ, *Чапљак* Сил. Мањи број имена уочавамо у облику множине: *Јасењаци* Кав, *Трњаце* Лоћ, *Трњаци* Кав Лом.

Наведени микротопоними у основи имају претежно фитониме (*врба*, *граб*, *грм* и друго), док се у једном броју примера уочавају географски и пољопривредни термини (нпр. *извор*, *ливада*, *коса* и друго). Ретко се јавља уз зоонимске основе: *Вољујак*⁷⁷ Драг, *Змињак* Сиб. Деминутивно значење примећујемо у примерима: *Изворац* Суг, *Кршањак* Жуп, *Кућатак* Жуп, *Ливадак* Саб Ур Круш Кал Беоч Дуб Мот, *Манастирак* Круш Раб, *Присојак* Сил, *Чукарак* Круш Ком Лоћ Ур, *Косањак* Прњ. Један пример показује да се суфикс -ак може везати за лексему из сфере културне лексике: *Манастирак* Круш Раб. Очекивано, суфикс -ак деминутивног значења уочава се у називима који се придружују објектима мање површине, међутим може се приметити да је деминутивно значење видљивије у микротопонимима насеља у којима постоји паралелизам: *Крш* / *Кршањак* (Жуп), *Чукара* / *Чикарак* / *Чукарак* (Круш) и друго. С друге стране у примеру *Топољак* на основу акцента откривамо да суфикс -ак има месно значење те се на пример микротопониму *Топола* не може по деминутивности супротставити микротопоним *Топољак*. Узевши у обзир све изведене микротопониме, може се приметити да је суфикс -ак/-јак најпродуктивнији у творби левачких микротопонима.

Суфикс **-иште** среће се у великом броју примера. Обично долази за лексемом која упућује на биљну покривеност тла (и значи: место где дата биљна врста расте или се гаји): *Бобиште* Дубр, *Бостаниште* Жуп, *Гравиште* Жуп, *Дуваниште* Рат, *Јечмиште* Др, *Кромпириште* Леп Жуп, *Кукурузиште* Леп, *Лићевиште* Сил, *Овсиште* Ком, *Пасуљиште* Мот, *Просиште* Кал, *Ретиште* Сиб, *Ржиште* Жуп, *Трнциште* Теч,

Међутим, може се везати и за лексеме које именују цивилизацијске појмове: *Бачевиште* Леп Суг, *Бировиште* Др, *Бојиште* Др, *Ватриште* Беоч, *Гробљиште* Раб Др Мот, *Градиште* Сек Брес, *Гробиште* Др, *Збеговиште* Бел Ком Жуп Др, *Гумниште* Сек Беоч, *Катуњиште* Драг, *Качиште* Жуп, *Краиште* Леп, *Кућиште* Кав Сиб Др, *Меаниште* Сл, *Металиште* Сек, *Пазариште* Драг, *Ровишта* Кал Дуб, *Селиште* Бог Дул Сил Ба Леп Ур Круш Жуп Вук Беоч Лом, *Становиште* Др, *Стрелиште* Кол, *Табориште* Суг Сл, *Трговиште* Сиб Жуп, *Црквиште* Бог Сек

⁷⁷ Уп. Јелњњк и савремене варијанте имена од праслов. елѣпъ „јелењи” + ѡкъ у Лома 2013а: 97.

Најзад, суфикс -иште долази и уз лексеме које упућу на квалитет земљишта (изглед или састав), положај и начине култивисања: *Бакчиште* Кал, *Њивиште* Леп, *Падалиште* Ур Кал, *Пландиште* Дул Рек Рат Брес, *Проголиште* Жуп, *Рековиште* Кав, *Слановиште* Кал.

У једном броју примера за суфиксом -иште долази -а ради обележавања множине средњег рода: *Копалишта* Дуб, *Мрзишта* Сиљ и *Пољишта* Дубр.

Суфикс -ина има месно значење у примерима у којима се везује за именичке основе: *Бачевина* Мот, *Буковина* Прњ, *Ветрина* Сек, *Мастерина* Оп, *Нерезина* Дуб, *Ровине* Саб, *Странчина* Сиљ, *Усовина* Оп Драг, *Црквина* Суг.

Суфикс -ина остварује месно значење и у примерима у којима се везује за глаголске основе: *Крчевина* Саб Дул Ур Кал Круш Вук Дуб Мот Кал Др ИП, *Паљевина* Над Др, *Плужевина* Шљив, *Тршевина* Сиб Крч Др Кар.

Суфикс -ина/-чина има аугментативно значење када се везује за основе лексема које значе физиогене објекте: *Вирине* Ур, *Баталчина* Сл, *Изворчина* Лук, *Кладенчина* Рек, *Лазина* Дул, *Обришина* Кал, *Обрешчина* Кал, *Обурвотина* Мот, *Поточина* Мот Сиб, *Свињчина* Цик, *Странчине* Сиљ.

Бележе се множински облици: *Барчине* Рат, *Белине* Сиб, *Блатине* Дуб, *Кућетине* Жуп, *Лазине* Сиљ, *Салашине* Саб, *Сечине* Жуп Мал, *Царевине* Жуп, *Црквине* Жуп, *Лисничине* Лом, *Свињчине* Сиљ Жуп,

Суфикс -ка сматра се најстаријим моционим суфиксом у словенским језицима. У нашем корпусу везује се за именичку основу на -ар: *Јагодарка* Теч и апелатив *мочила*: *Мочилка* Сиљ. Изоморфни суфикс -ица на испитиваном терену познаје већи број потврда.

Суфикс -ка примећује се у поименичавању глагола: *Горелка* Ур, као и поименичењу поминичење придева: *Ветровка* Круш, *Деспотовка* Сиљ.

Уочен је један пример у множини: *Орловке* Др.

Занимљиви су примери двоструке суфиксације **-ит-ка**: *Каменитка* Рек, *Липовитка* Рек, *Шибовитка* Рек. Назвањима *Липовитка* Рек, *Каменитка* Рек и *Шибовитка* Рек вероватно су претходиле атрибутивне синтагме (уп. *Липовита коса* у Радић 2003: 143). Према тврђењу Звездане Павловић 2018: 105 додавањем наставка -ит присвојном придеву на -ов ониму који има карактеристике фитонима додатно се истичу, наглашавају, те карактеристике (Исто: 119).

Суфикс -ар (-јар) претежно се везује за: (а) фитонимске основе: *Багремар* Др, *Обзовар* Жуп, *Дутар* Брес, *Јабучар* Бог Мал Кол, *Калемар* Рат, *Крушар* Дул Сиљ Ур Жуп Мал Брес, *Крушкар* Бог, *Леитар* Над Сиб Ур Жуп Брес, *Липар* Бог Шљив Суг, *Трмчар* Рат Суг, *Шиникар* Др; (б) у једном броју примера уочавамо лексеме које се тичу физиографских својстава топографских објеката: *Добочар* Бог Круш, *Дубучар* Ком, *Пескар* Ур, *Чукар* Дул Дуб Рат Мот Кол Др; (в) те уз културну лексему лук: *Лукар* Ур Мед Др.

Један број микротопонима творен помоћу суфикса -ар јавља се искључиво у множинском облику: *Дутари* Брес, *Крушари* Круш, *Поточари* Саб Леп Цик, *Шумари* Саб.

Уочен је један пример у номинативу или акузативу множине: *Шумаре* Рат.

За **суфиксом -ар** у примеру *Суварје* Оп долази суфикс збирног значења **-је**.

Уочен је пример на **-ик-јар**: *Трмичар* Цик.

Суфиксом -ик/-ник (<икъ) образовани су топоними: *Беловик* Сиб, *Браник* Др, *Гарваник* Бел, *Гаришник* Оп, *Јасик* Бог Добр Саб Сиб Ур Кал Беоч Рек Суг Кар Кол ИП, *Јеловик* Прњ, *Купусарник* Суг, *Овчарник* Сек, *Острик* Сиљ, *Папраник* Сиб, *Пчеланик* Кал, *Рожденик* Саб, *Слатник* Прев Кал Леп, *Церовик* Добр Над Сиб Беоч, *Шареник* Саб Суг. Говорећи о суфиксу -ик Михаило Стевановић истиче улогу овог суфикса у творби имена шума насталих везивањем суфикса -ик за имена појединих врста дрвенастих

биљака (в. Стевановић 1986: 483). На испитиваном терену само се у случају микротопонима *Јасик* Бог Добр Саб Сиб Ур Кал Беоч Рек Суг Кар Кол ИП суфикс -ик везује непосредно за фитонимску основу (уп. *Лисник* Сиб у скупини неизведених микротопонима). Занимљиво је да је управо микротопоним *Јасик* потврђен у једанаест насеља и најфреквентнији је микротопоним на -ик. У осталим случајевима најпре се на фитонимску основу додаје ов/-ар/-ан, а за тим суфикс -(н)ик: *Јеловик* Прњ, *Купусарник* Суг, *Папраник* Сиб, *Церовик* Добр Над Сиб Беоч.

Микротопоними образовани додавањем суфикса -ик на зоонимску основу: *Гарваник* Бел, *Овчарник* Сек, *Пчеланик* Кал.

Један број топонима настаје додавањем суфикса -ик на основу других тематских скупина у циљу поименичења основинског придева: *Гаришник* Оп, *Беловик* Сиб, *Браник* Др, *Острик* Сиљ, *Рожденик* Саб, *Слатник* Прев Кал Леп, *Шареник* Саб Суг.

У скупини микротопонима на -ик микротопоними *Острици* Жуп и *Браници* Кол од осталих микротопонима овог творбеног типа диференцирају се по броју.

Суфикс -ац везује се за придевске и именичке основе. Уочава се у топонимизовању придева на -ин, -ов/-ев: *Брестовац* Оп Кал Драг Др Топ, *Буковац* Кал, *Грабовац* Прев, *Клокотавац* Дул, *Конаковац* Саб, *Крачинац* Прев, *Гушинац* Дул/*Кушинац* Дул, *Липовац* Круш, *Обданавац* Цик, *Орашковац* Сиб, *Оџинац* Кол, *Петловац* Ком, *Пругојевац* Леп Бел Кал, *Угљановац* Ур, *Зелениковац* Круш, *Поповац* Мот, *Врањевац* Прев Сл, *Вољевац* Бог, *Грчевац* Над Леп, *Гушевац* Прев Дуб, *Змајевац* Прњ, *Ричевац* Жуп, *Обданавац* Цик.

У творби левачких топонима суфикс -ац учествује и непосредним додавањем на придевске и именичке основе: *Врелац* Суг, *Казанац* Сек, *Кременац* Дубр Сиљ Круш Суг, *Мрморац* Брај, *Погорељац* Дуб, *Северац* Жуп, *Тополац* Цик,

Суфикс -ац примећујемо и у примерима: *Врбавац* Дубр, *Купусарац* Сек, *Потоцац* Брај, *Пуповац* Ба Мот.

Суфикс -аја: *Глуваја* Драг, *Суваја* Ур Брај Драг Лоћ Мот, *Чвораја* Над Оп Прњ, *Беињаја* Суг

Суфикс -ара везује се за: (а) топографске термине: *Валогара* Бел, *Чукара* Над Сиљ Сиб Жуп Прњ Круш Лоћ, Бел; (б) фитонимске основе: *Јечмара* Бог, *Конопљара* Ба Бел Сиб Прев Ур Прњ Вук Шљив *Купусара* Ур Прњ Брај Лом Беоч Дуб Рек Мот Кол Лук Сл, *Овсара* Суг, *Паламидара* Кав, *Пасуљара* Раб, *Попатњара* / *Папатњара* Дул, *Пченичара* Ур; (в) називе у вези са саставом земљишта: *Пепелара* Прњ; (г) термином из сфере културних објеката: *Џамијара* Сиљ, *Кудељара* Кол,

У множини: *Конопљаре* Дул, *Купусаре* Бел Жуп.

У микротопонимима на -ица може се осећати месно или деминутивно значење. Месно значење је неспорно у примерима у којима се суфикс -ица везује за основе фитонимског и зоонимског порекла, те за основе у вези са топографским објектима: *Барица* Драг Беоч, *Баштица* Прњ, *Ваљалица* Дул, *Водица* Дубр Драг, *Дубница* Драг, *Клекавица* Лоћ, *Говедарница* Над Прњ, *Лешинаца* Дубр, *Металица* Дуб, *Равница* Оп Ур Кал Теч Рат, *Тетребица* Прев Дуб Шљив, *Чукарица* Леп, *Шумарица* Мот. У примерима *Стрменица* Жуп и *Деоница* Оп Лом уочавамо придевску основу, те се творе имена у вези са изгледом терена.

Као универбизујући суфикс уочава се у примерима: *Калуђерица* Лоћ, *Пициница* Лом.

Суфикс деминутивног значења -ица: *Горица* Оп, *Косица* Беоч, *Ливадица* Кал, *Стеница* Жуп, *Ћуприџа* Круш, *Црквица* Др, *Шљивица* Прев, *Шумица* Круш,

У функцији поименичења придева суфикс -ица учавамо у микротопонимима: *Крвавице* Рат, *Барница* Дул, *Брезовица* Прњ Шљив, *Буковица* Сек Сиб, *Врлетница* Сиљ

Кал, Дузница Бог Ком, Комарница Др, Липница Оп Прев Леп, Ломница Кав Рек Вук, Липовица Сек, Мрморница Брај, Оџиница Мед, Табаковица Брес.

У множини су примери: *Козарице* Над, *Водице* Ком, *Ливадице* Сиб, *Трновице* Сиб, *Њивице* Сл.

Уочава се и у именима *Осаница* / *Осаоница* Саб, *Писковица* Прњ *Рогољевица* Круш Рек, *Стражевица* Сиб Ком Жуп и *Аџионица* Лоћ.

Коментаришући изведенице у говору Левча, Р. Симић (1972: 490) наводи да је суфикс **-аћ** у нешто широј употреби (*женскаћ*, *мушкаћа* и сл.) и заступљен у творби пејоратива од мушких личних имена (Бола: *Болаћ*, Бора: *Бораћ* и др.). У нашим примерима видљиво је деминутивно значење. Наши микротопоними су: *Глуваћ* Др, *Голаћ* Рат, *Добраћ* Беоч, *Прлаћ* Суг.

Суфикс -ача/ -јача је аугментативног значења: *Горуњача* Др, *Компирача* Сиб, *Кромпирача* Ба Ур Кол, *Ровача* Мот Сиб Брај Кал, *Буковача* Кав.

Суфикс -ача среће се још у примерима: *Чокљача* Дул и *Медњача* Вук.

Р. Симић (1972: 490) запажа да су деминутиви на **-че** чести у употреби у Левчу. У микротопонимији Левча уочавамо примере: *Барче* Ком, *Ваганче* Кал, *Винограче* Кал, *Градинче* Шљив ИП, *Крменче* Круш, *Купусарче* Бог Кав Леп, *Долинче* Беоч, *Изворче* Сиљ, *Косиче* Др, *Ливаче* Рат Др, *Липовче* Сл, *Њивче* Кар Крч, *Пољанче* Сек, *Поточе* Топ, *Таванче* Кал, *Чаирче* Ур Мот Крч, *Црквиче* Др, *Шљиварче* Цик, *Шљиваче* Кал.

Суфикс **-ић** има деминутивно значење: *Гајић* Саб, *Лазић* Суг Лук, *Поточић* Брај Ком, *Ротић* Теч, *Садић* Сиб, *Самарић* Шљив, *Шљиварчић* Сиб.

У множини су уочени примери: *Поточиће* Лоћ и *Ротиће* Круш.

Суфикс -је обично обележава збирно значење: *Бучије* Дуб, *Бучје* Дуб Суг, *Ветриње* Др, *Вирање* Лоћ, *Дрење* Круш, *Дубље* Драг, *Ивље* Саб, *Јасење* Рат, *Клење* Лом, *Орашје* Сиљ Жуп Дуб Саб, *Расје* Дул, *Церје* Дул Сиљ.

Суфикс -лија: *Кавгалија* Кав, *Казанлија* Ком Мот.

Суфикс -лук: *Кованлук* Беоч Суг.

Суфикс -еја: *Главеја* Рек.

У примеру *Кришкуле* Сиб претпостављмо да је антропонимски суфикс **-ул** везан за апелативну основу.

Суфикс -ељ: *Дубељ* Др, *Кривељ* Прњ Жуп Шљив.

Суфикс -уша: *Пескуша* Кав Брај На глаголску основу суфикс **-уша** додат је у примеру: *Обрндуша/ Обрнуша* Круш.

-шор: *Камишор* Круш Жуп Сл.

-јан: (парлог>) *Парлоџан* Кав.

Б. Придевски суфикси

Суфикс -ов/-ев није фреквентан у творби једночланих топонима мотивисаних апелативима. Бележимо примере *Баково* Беоч Сек и *Брдарево* Лук.

Суфикс -ски бележимо у нешто више примера: *Виноградско* Брес, *Гајска* Ур, *Гробљанско* Рек, *Калуђерско* Прњ, *Манастирско* Прев Ур, *Медевачко* Ур, *Опитинско* Круш, *Ћумурџиско* Кол, *Школско* Над.

Остали суфикси:

-ан: *Белан* Рат, *Белане* Цик, *Звездан* Мот, *Кусан* Оп Кал, *Смрдан* Теч Дуб Шљив, *Државно* Ур, *Пескан* Др, *Гнојна* Прев.

-ат: *Корената* Бел Брај Теч Драг Мот.

-љив/-ив: *Прегарљиво* Теч.

3.2.1.3 Остали творбени модели

У мањем броју примера уочава се префиксална творба, префиксално-суфиксална, те сложенице са пунозначним деловима.

У творби префиксацијом уочавамо префиксе на-, низ- и под-: *Наугари* Сиб, *Накоса* Кол, *Низорнице* Сл, *Појазак* Др. У овој скупини занимљив је префикс низ-, који је редак, те га и не бележе приручници и речници. Како наводи М. Радовић Тешић овај префикс долази у примерима са префиксално-суфиксалном творбом и обележава значење „кретање у сфери просторних локација објекта одозго надоле, наниже” (в. Радовић Тешић 2002: 166). У нашем примеру потврђена је ауторкина тврдња, с тим што *орница*, премда јесте изведена реч, не припада топонимској творби и посматрамо је као пољопривредни термин.

Префиксално-суфиксална творба: *Загорје* Над Прњ, *Огорелка* Ур.

Сложенице са пунозначним деловима: *Сређанлаз* Мот, *Дугупоље* Цик, *Лугомир* Кол Др Брес, *Зеленгора* Сек, *Стрчикрак* Жуп.

3.2.2 Вишечлани топоними

У нашој грађи 49,38% обухвата вишечлане топониме. У ову скупину убрајамо атрибутивне синтагме, предлошко-падежне конструкције и топониме реченице. Уколико погледамо микротопониме мотивисане апелативом 19,71% имена јесте у форми вишечланих топонима.

3.2.2.1 Синтагме са придевским атрибутом

А. Синтагме са неизведеним придевима

Значајан број микротопонима исказан је у виду синтагми са неизведеним придевима. У грађи су најбројнији примери синтагми са придевима супротног значења (*горњи* : *доњи*, *мали* : *велики*, *зао* : *добар*, *црн* : *бео*, *нов* : *стар*). Највећи број микротопонима ове врсте налазимо у синтагмама са придевом *велики* (х 27), док највећи број потврда бележе микротопоними *Горња мала* (х 23) и *Доња мала* (х 21). Уколико ближе сагледамо размештај синтагми са антонимским паровима придева, може се запазити да се прави паралелизам може приметити у случајевима када се именом прецизира положај објекта (нпр. *Доња мала* и *Горња мала*). У другим случајевима, придевом исказана особина доживљава се као карактеристика самог објекта (на пример *велики*, *мали*, *жут*, *шарен* и *слично*), те и није нужно да у истом насељу постоји микротопоним са придевом супротног значења. Можда је занимљиво упоредити број потврда придева *стар* (х16) и *нов* (х2).

Примере синтагми са неизведеним придевима навешћемо према следећим критеријумима: а) највећи број потврда у синтагмама и б) фреквентнији придеви у успостављању (не)потпуних паралелизама у именовању објеката у једном насељу:

ГОРЊИ *Горња мала* Дул Над Ба Оп Кав Бел Сек Ур Брај Ком Жуп Вук Мал Дуб Рек Шљив Мот Суг Крч Мед Кол Др Брес, *Горње гробље* Над Крч Др, *Горња коса* Сил, *Горње брдо* Оп, *Горњи лаз* Оп, *Горње поље* Бел, *Горње равни* Сиб, *Горња порта* Вук, *Горње честе* Рек, *Горња вода* Шљив, *Горња крчевина* Кол,

ДОЊИ Доња мала Дубр Дул Над Ба Оп Кав Бел Ур Брај Ком Жуп Кал Лом Мал Беоч Рек Шљив Лоћ Мот Кол Мед Сл, *Долња мала Брес, Доња коса Сиљ, Доње ливаде Сиљ Сл, Доњи чаир Сиљ, Доњи лаз Оп, Доње поље Бел Ур Лом Рек, Доње равни Сиб, Доње брдо Ком, Доња порта Вук, Доње честе Рек, Доња вода Шљив, Доње гробље Крч Др, Доња крчевина Кол.*

ВЕЛИКИ Велика ливада Бог Дубр Над Кал Мот Крч Сл, *Велика река Бог Добр, Велики вис Добр, Велики криш Добр, Велико осоје Добр Сиљ, Велика кривина Саб, Велики луг Саб, Велико поље Саб Сиб Кал Вук Мал Теч Лоћ Кол, Велико церје Дул, Велика Говедарница Над, Велики град Над, Велики Кременац Сиљ Круш, Велика јаруга Сиб, Велика њива Сиб Леп Вук Лоћ Кар, Велико брдо Сиб, Велики шљивак Леп, Велика Ветрина Сек, Велика Грача Сек, Велика међа Сек, Велики бук Круш, Велика Калудра Кал, Велики клик Дуб Др, Велико присоје Дуб, Велика чука Шљив, Велико дрво Лоћ, Велико угло Цик, Велика стража Кол, Велика страна Кол.*

МАЛИ Мала бара Сл, *Мала река Бог Добр, Мало осоје Бог, Мали криш Добр, Мало церје Дул, Мало поље Сиљ Леп Кал Теч, Мале равне Сиб, Мали бубан Круш, Мали бук Круш, Мали клик Дуб Др, Мала чука Шљив, Мала ливада Лоћ, Мало угло Цик, Мала воденица Крч, Мали поток Кол, Мали град Др.*

СРЕДЊИ Средња мала Саб Сиљ Ба Ком Рек Кол Др Сл, *Средња брана Сиб, Средњи лаз Мот, Средња коса Кол.*

НОВ Ново гробље Саб Бел Леп Ур Беоч Рек ИП, *Ново село Беоч.*

СТАР Старо село Дул Сек Ком Кал Дуб Суг Кол Брес, *Старо гробље Кав Бел Леп Беоч Саб Рек Шљив Лоћ Кар Кол ИП, Стара њива Сиб Топ, Стари виноград Леп Сек, Стари виногради Сл, Старе куће Прњ, Стара кућа Жуп Рат Бог, Стара општина Круш, Стара река Вук, Старо брдо Вук, Стара трла Драг, Стари гај Лоћ, Старо сеоско гробље Суг, Старо лојзе Др, Стара воденица Сек, Стари бунар Ур, Старо сеоско гробље Суг.*

БЕО Бела стена Добр Дул, *Бело брдо Саб, Бели брег Саб Сиљ Ур Круш, Бела земља Оп, Бели песак Оп Брај Вук Крч, Бела бара Прев Суг, Бела јаруга Ур Крч, Бели поток Жуп, Бели пут Кал, Бела Грача Беоч Др, Бела ћуприја Лоћ, Бело камење Суг, Бели грот Кар.*

ЦРН Црни вр Дул, *Црна Грача Сек Беоч Др, Црна река Рек Дул.*

Остали прости придеви примећени су у значајно мањем броју микротопонима. Од придева ове групе придев *го* у микротопониму *Голо брдо* уочен је у осам насеља, док придев *дугачак* стоји као диференцијални члан осам синтагми. У примерима које овде наводимо обично изостаје паралелизам назива са придевима супротног значења. На пример, опозитни придеви *добар* и *зао* стоје уз истоврсни објекат (*вода*), али нису уочени у истом насељу. Слично томе, насупрот синтагмама са придевом *дугачак* не стоји ниједна синтагма са придевом *кратак*.

Микротопоними ове групе јесу: *Аловита чука Добр, Аловита чукара Сиљ, Батал-њиве Мед, Високи торови Сиљ, Глува бучина Др, Голо брдо Добр Дул Над Брај Круш Жуп Топ Сиљ, Дебело дрво Бел Крч, Дебела коса Дул, Дубока долина Сиљ, Дубоки поток Ур Др, Дубоки поток Жуп, Дубоки до Шљив, Дубоки извор Мед, Добра вода Сек Беоч Др, Зла вода Добр, Дугачки поток Ур Дул, Дугачка коса Дул Над Суг, Дугачки лаз Над, Дуги лаз Над, Дугачко поље Сиљ, Дугачки брег Сиљ, Дугачки лугови Кал, Дугачка њива Кар, Жути луг Лоћ, Кисела земља Крч, Крајна мала Сиљ, Крива коса Дул Над Жуп, Криви цер Оп, Криво поље Кав, Криве пољане Суг, Куси поток Ур Вук Кол Др, Ладни точак Бог, Ладни извор Жуп, Лековита вода Сек Мед, Лепа главица Сиб, Лепа вода Прњ, Лиси лаз Суг, Круги лаз Сл, Проклето поило Ур, Равни брег Бог Добр, Равни гај Сиљ Сиб Прњ Рек Рат, Равни сокаци Сиљ, Равна шума Кал, Равна њива Кар, Родна њива Кар, Сува чесма Сек, Суви извор Круш, [Суви извор] Сиљ, Црни вр Дул, Црна Грача Сек Беоч Др,*

Црна река Рек, Црвена врба Саб, Црвена земља Круш, Црвени брег Вук Беоч, Хладно кладенче ИП, Шиљата стена Над, Широко било Бог, Широка коса Круш,

Б. Синтагме са изведеним придевима

У овом делу рада најпре ћемо погледати синтагме са присвојним придевским суфиксима: -ски, -ин, -ов/-(ј)ев и -ји. Начелно се може запазити да је придевима изведеним наведеним присвојним суфиксима најчешће појам одређен с обзиром на положај (тј. близину или распрострањеност) онога што је дато апелативом у улози идентификационог члана синтагме. Право значење припадања најчешће није истакнуто.

Синтагме са придевима на **-ски**. – У скупини синтагми са изведеним примерима највећи број обухвата придеве на -ски у функцији диференцијалног члана синтагме. Придевским суфиксом -ски изводе се придеви од именица различитих семантичких група. Уобичајена структура ових синтагми јесте: придев на -ски + апелатив. У грађи примећујемо суфиксацију апелатива који именују: водне објекте, облике рељефа и различите појмове из скупине културних објеката. Микротопоними ове скупине јесу: *Барски поток* Оп, *Градски поток* Др, *Гробљански поток* Кол, *Дубељски поток* Др, *Дурбински крај* Бел, *Казански поток* Крч, *Колективски дом* Сиб, *Кречански мајдан* Кар, *Крљански извор* Суг, *Малски пут* Дубр, *Омладински пут* Кар, *Пољиштански пут* Дубр, *Селски бунар* Бог Кал, *Сеоски бунар* Кав Сек Суг, *Трнски поток* Кар, *Учитељски кладенац* Беоч, *Шипски до* Кал, *Школски бунар* Бел Крч. *Пољска мала* Кол, *Бубњарска мала* Бел, *Градска коса* Др, *Гробљанска мала* Др, *Зељанска пољана* Сек, *Калуђерска ливада* Над, *Калуђерска воденица* Дубр, *Калуђерска шума* Прњ, *Камилска коса* Оп, *Ковачка бара* Сл, *Коритарска мала* Драг, *Ливадска река* Суг, *Мајсторска улица* Крч, *Манастирска башта* Прњ, *Манастирска воденица* Прњ, *Манастирска стругара* Прњ, *Манастирска централа* Прњ, *Мечкарска мала* Крч, *Селска чесма* Цик Сл, *Сеоска чесма* Мот, *Спахијска чесма* Суг, *Чесмарска мала* Сек, *Школска башта* Бог, *Шумска кућа* Суг Сек Прњ, *Овчарско брдо* Дул, *Сватовско гробље* Дубр, *Сеоско појило* Суг, *Старо сеоско гробље* Суг, *Ајдучки кладенац* Др, *Брестовачки поток* Др, *Гробнички поток* Ур, *Громички поток* Ур Кол, *Трновачки збег* Др, *Ајдучка вода* Дул Добр, *Копиљачка мала* Бел, *Ловачка кућа* Беоч, *Осречка воденица* Добр, *Хајдучка вода* Прњ, *Хајдучка вода* Дуб, *Љуљашки поток* Ур, *Црепуљашка мала* Драг, *Равнишка мала* Саб, *Пиргошка мала* Крч, *Крвачко брдо* Саб, *Ђаволовицка воденица* Крч, *Свинчицки поток* Лоћ, *Калуђерске шуме* Над, *Коњске штале* Прњ, *Манастирске шуме* Над.

Синтагме са придевима на **-ов, -(ј)ев**. – Суфикс -ов/-(ј)ев везује се за именице мушког рода на сугласник (*поп, јасен, стругар, шаров, краљ, змај*): *Попов пут* ИП, *Попов до* Сиб Жуп Мал, *Попов дом* Крч, *Јасенова бара* Мот Теч, *Стругарев извор* Беоч, *Шаровљев поток* Беоч, *Краљева вода* Сек, *Змајева вода* Сек. Посесивно значење може се наслутити у примерима у којима су суфиксирани именице које именују човека, животињу и митолошко биће (*поп, стругар, краљ, шаров, змај*), док је у примеру са фитонимом (*јасен*) видљиво квалификативно значење (именован је простор под датим растињем).

Синтагме са придевима на **-ин**. – Ове синтагме обухватају придеве изведене од именица женског рода и именица мушког рода на -а. Највећи број примера обухвата именице које не означавају људе и животиње (*дивљака, крушка, свирала, чесма, чука, лиса*): *Дивљакин поток* Др, *Крушкин шип* Др, *Кучкин клик* Беоч, *Свиралин до* Жуп, *Чесмин поток/Чешмин поток* Суг, *Чукин клик* Кол, *Ацин гроб* Суг, *Вилини вирови* Кар, *Лисин лаз* Суг. Као и у претходно разматраним скупинама синтагми са придевима изведеним присвојним суфиксима – право посесивно значење потиснуто је

квалификативним. У ову скупину убрајамо и микротопоним *Лисин лаз* Суг. Претпоставља се да је микротопоним настао преосмишљавањем микротопонима *Лиси лаз* будући да је идентификациони члан синтагме именица мушког рода.

Синтагме са придевима на **-ји**. – Суфикс **-ји** може уносити значење припадања или особине. У нашој грађи суфиксом **-ји** изведени су придеви којима се апелатив у улози идентификационог члана синтагме квалификује по присуству животиња, односно по стереотипним особинама животиња и митолошких бића (на пример узак и непроходан терен може се довести у везу са *козом*, а објекат на којем се десило нешто што се квалификује као лоше – доводи се у везу са *врагом*). М. Стевановић (1989: 541) суфикс **-ји** у значењу особине документује примерима у вези са зоонимима (в. *вучја глад*; *А она се одазва овчјим блеком* (Ст. М. Љубиша); *У њега је лисичја ћуд*). Наши микротопоними јесу: *Вучји брег* Дул, *Вучји до* Дул, *Вучји поток* Мот, *Вражја бара* Сек, *Којза глава* Сиб, *Козја грба* Прев, *Којза грба* Кал, *Козја глава* Круш, *Лисичји поток* ИП.,

Синтагме са придевом на **-ит (-овит/-евит)**. – Суфикс **-ит** у нашој грађи примећен је у извођењу придева од фитонима *трн*⁷⁸ и *липа*. Како је приметила Ј. Радић суфикс **-ит** обнавља квалификативно значење образовања са придевским суфиксима **-ов**, **-ев** и **-ен** (Радић 2003: 201): *Трновити лаз* Над, *Трновит лаз* Прњ, *Трновита бара* Прњ, *Липовити поток* Сл.

Синтагма са придевом на **-ат**: *Трнати лаз* Лук.

Синтагме са придевима на **-аст**: *Четвртаста њива* Кол, *Гумаство дрво* Бел, *Огумасто дрво* Брај. У грађи су уочени придеви изведени од именица, што одговара стању у стандардном језику да се „придеви с наставком **-аст** изводе се од именица или других придева” (Стевановић 1989: 566).

Синтагме са придевима на **-(а)н** и **-ен**: *Бравни брег* Над, *Бакарни кладенац* Сек, *Бакаран кладенац/Бакарни кладенац* Др, *Врлетна страна* Сиб Кол, *Расечено сено* Сиљ, *Морна бара* Круш, *Мрвено гробље* Брај, *Заграђена ливада* Дул, *Црквена шума* Сиб, *Задружна штала* Сиб, *Задружни млин* Сиб, *Задружни свињац* Сиб, *Церна бара* Сиб, *Речна мала* Сек, *Рогозна бара* Саб, *Црквени пут* Сиб.

3.2.2.2 Синтагме са именичким атрибутотом (атрибутивом)

У ову групу сврставамо микротопониме у чијој структури уочавамо две именице: *Говор вода/Зговор вода* Над Сиб Прњ Жуп, *Думус коса* Др, *Пиц-мала* Кол, *Река њива* Кол, *Спомен чесма* Лом Шљив. Као идентификациони члан ових синтагми уочени су фреквентни несуфиксирани апелативи (*вода*, *коса*, *бара*, *мала*, *њива*, *чесма*). Посматрањем идентификационог члана наведених синтагми могу се једино уочити разлике на нивоу: фисиогени објекти (*бара*, *вода*, *коса*) и антропогени (*мала*, *њива*, *чесма*). Упадљива је семантичка разноврсност лексема у улози диференцијалног члана синтагме – поред апелатива *река* и *спомен* јављају се и апелативи *говор/зговор*, *думус* и *пиц* које не уочавамо у микротопонимима других структурних група.

3.2.2.3 Конструкције са квантитативном компонентом

Уочавају се двочлане конструкције са основним бројевима (два, три и девет): *Два гроба* Др, *Три шљиве* Сек Беоч, *Девет дубова* Кар. У беличкој топонимији примећени су

⁷⁸ Уп. примере на **-итка**.

примери конструкција са редним бројевима, а један пример са основним бројем забележен је у виду трочлане конструкције (в. микротопоним *Три девојачка гроба* у: Радић 2003: 202). С друге стране, наша грађа не обухвата конструкције са редним бројевима и све уочене конструкције у којима учествује број јесу двочлане.

По сличном моделу настају и конструкције са именицама које значе однос или меру и стоје уз именицу *село* у синтагмама: *Центар села* Суг и *Средина села* Рат (уп. Радић 2003: Исто).

3.2.2.4 Предлошко-падежне конструкције

У нашој грађи уочени су предлози (*код, на, над, низ, под, поред, преко, у, више, вр(х), где, иза*) у конструкцијама којима се именују објекти с обзиром на то како су позиционирани у односу на друге објекте у простору. Овај скуп микротопонима представља млађи слој левачке топонимије (уп. Радић 2003: 202). Предлози се претежно употребљавају на исти начин као у стандардном језику (в. Стевановић 1989: 379–381). Међутим, у конструкцијама са предлозима уочавају се и елементи аналитичке деклинације именица.

Највидљивије месно оријентационо значење јесте у конструкцијама са предлозима КОД и ПОРЕД. За овим предлозима најчешће долази именица у генитиву, а ретко се уочавају именице у акузативу (*Код ћуприју* Кал, *Код воденицу* Кол). Невелика старина ових микротопонима може се детектовати на основу тога што апелативи у овим конструкцијама обично представљају антропогене објекте настале у новије време (*воденица, аутобуска станица, ветрењача, продавница* и друго). Фисиогени објекти у овим конструкцијама претежно се тичу водних објеката (*вода, поток, извор*) и фитонима представљених крупним растињем (*брест, граб, калем, крушка*). Изостају називи мотивисани именима дивљих животиња, а примећен је назив у вези са термином који користе ловци (в. *чека*). То је очекивано, будући да се као оријентир може узети статични објекат.

Предлог **КОД**:

(а) културни објекти: *Код аутобуске/аутобуске* Рек, *Код абуланте* Сиб Рек, *Код бандере* Ур, *Код бине / позорнице / штале* Прњ, *Код ваге* Суг, *Код ветеринарске станице* Бел, *Код ветрењаче* Суг, *Код воденице* Кав Сиб Вук Крч ИП, *Код воденицу* Кол, *Код војске* Суг, *Код вратнице* Бог, *Код гроба* Дул Сиб, *Код гробља* Бог Сиљ Ба Оп Бел Леп Ур Прњ Брај Круш Вук Раб Шљив Кар ИП Мал Сл, *Код дисконта* Бел, *Код дома* Дул Ба Сиб Лом Мал Беоч Шљив Крч Саб Над, *Код доње воденице* Крч, *Код друма* Кол Ком, *Код задруге* Дул, *Код задружне штале* Сиб, *Код игралишта* Оп Бел Рек, *Код кафане* Сл, *Код клупе* Кал, *Код ковачнице* Крч, *Код колибе* Кав Сиб Ур Беоч Крч Над, *Код крста* Оп Сек, *Код куће* Прњ, *Код манастирске колибе* Прев, *Код млина* Беоч Саб, *Код моста* Драг Мот, *Код новог гробља* Саб, *Код обора* Сиљ, *Код паљене колибе* Бел, *Код парка* Бел, *Код подрума* Сиљ, *Код појате* Кол, *Код порте* Мот, *Код продавнице* Дул Круш Над, *Код Прокопа* Кал, *Код раскрснице* Брај Мот, *Код скелеције* Сек, *Код споменика* Дул Суг, *Код старе задруге* Суг, *Код старе куће* Прњ Брај Мот Кар Саб, *Код старе школе* Бел Жуп, *Код стругаре* Сек, *Код сушаре* Саб, *Код топова* Кар, *Код трафо кућице* Мот, *Код трафо станице* Над, *Код ћеране* Драг, *Код ћуприју* Кал, *Код фарме* Дубр, *Код хотела* Рек, *Код црепане* Оп, *Код црепоциглане* Оп, *Код цркве* Оп Брај Драг ИП, *Код чеке* Дуб, *Код шатора* Лук, *Код школе* Оп Кав Вук Драг Рек Мот Цик Крч Дул Над Сиб Шљив, *Код штала* Дубр Ур, *Код штале* Круш, *Раскрсница код пумпе* Бел;

(б) фитоними: *Код бреса* Сек, *Код бреста* Кав Лом, *Код брестова* Кар Саб, *Код водењака* Леп, *Код граба* Сек, *Код дрена* Дуб, *Код записа* Ур Ком Шљив Суг Кар Леп

Сл, *Код јабуке* Сиб Саб, *Код јавора* Кав Прњ, *Код јасена* Бог Прњ Ком, *Код јечмаче* Бог, *Код калем* Кол, *Код клена* Бог Оп Прњ, *Код крушке* Бог Кав Жуп Суг, *Код липе* Дубр, *Код лојзе* Кол, *Код лужника* Сек, *Код оскоруше* Дуб, *Код скоруше* Прњ Кал, *Код старог записа* Брај, *Код старог храста* Кар, *Код цера* Лом;

(в) водни објекти: *Код Брода* Др, *Код воде* Ур Прњ, *Код Говор воде* Сиб Жуп, *Код извора* Сиб, *Код изворчине* Ур, *Код јаза* Прев, *Код језера* Бог, *Код кладенца* Кав Ур, *Код Лепе воде* Прњ, *Код лупње* Ур, *Код мочи* Дул Сиб, *Код потока* Саб, *Код реке* Ур, *Код селског бунара* Прњ, *Код точка* Бог Сиб, *Код чесме* Ба Цик ИП, *Бунари код ћеране* Сил, *Извор код цркве* Сиб;

(г) велики и јасно издвојени објекти: *Код дубоке јаруге* Саб, *Код јазбина* Добр Над, *Код јаруге* Саб, *Код камењаре* Прњ.

Предлог **ПОРЕД**: *Поред продавнице* Над, *Поред школе* Над.

Конструкције са предлогом НА претежно обухватају географске објекте (*бара, брдо, брег, коса*). Мањи број примера обухвата културне објекте (*ливада, механиште, гробље*). Предлог **НА** уочавамо у микротопонимима: *На бару* Бел, *На брдо* Сиб Ур Прњ Ком Сл, *На брду* Дул, *На вр брега* Над, *На гробље* Кав, *На косу* Кав Цик, *На лаз* Леп, *На парлог* Ур, *На ливаде* Кол, *Извор на механишту* Суг.

Предлог **НАД** уочава се у конструкцијама са инструменталом и акузативом: *Над кућом* ИП, *Над урвину* Кав. Како наводи М. Стевановић, „место које се означава инструменталом са предлогом *над* не мора бити вертикално изнад појам с именом у том објекту већ може бити и на горњој страни од њега у близини тог појма и наравно више од њега” (Стевановић 1989: 473).

Предлог **НИЗ**: *Низ друм* Вук, *Низ јазбину* ИП,

Предлог **ПОД** у оба забележена примера долази уз именицу аналитичког типа деклинације: *Под градину* Кал, *Под лазем* Над. У грађи бележимо и примере срастања предлога са именицом в. *Подјас* Брај.

Предлог **ПРЕКО**: *Преко потока* Над, *Преко реке* Кол.

Предлог **У**: *У бари* Жуп, *У брег* Над, *У Јазбине* Над, *У кленове* Леп, *У косу* Над, *У поље* Леп Теч Рек Лоћ Цик, *У село* Над, *У шљивак* Леп. Занимљиво је везивање предлога у са именицом *брег* која значи узвишење. У осталим примерима именице које се односе на узвишење (*брдо, брег*) заступљене су у конструкцијама са предлогом *на*.

По један пример бележи се са предлозима *више*, *вр(х)*, и *иза*: *Више гробља* Кал; *Вр гаја* Вук; *Иза страже* Кол. У свим наведеним примерима заступљена је синтетичка деклинација.

3.2.2.5 Топоним реченица

Један пример може се издвојити као беспредикатска реченица: *Де оно пијац* Рек.

3.2.2.6 Конструкције са прилозима

Ову групу сачињавају синтагме у којима улога диференцијалног члана припада прилогу месног значења: *Гор њива* ИП и *Тамо дол* Ур.

3.2.3 Приказ дистрибуције структурних типова топонима апелативног порекла

На основу резултата анализе структурних типова топонима апелативног порекла представљена је њихова дистрибуција по насељима (График 2).

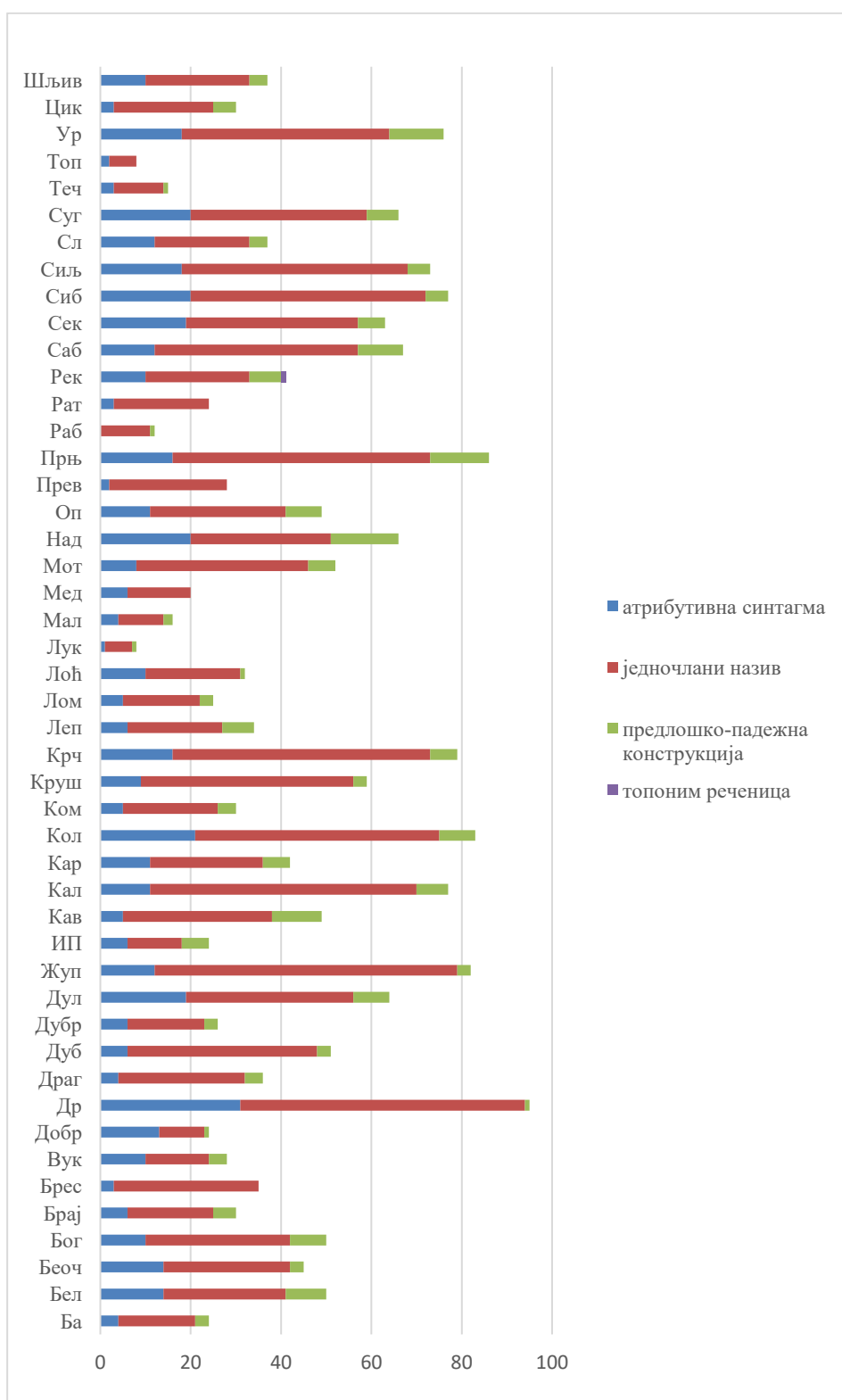

График 2 Приказ дистрибуције структурних типова топонима

Може се запазити да у већини насеља доминирају једночлани топоними. Наиме, само у насељу Добр бележимо незнатно већи број атрибутивних синтагми (13) од броја једночланих топонима (10). На трећем месту по заступљености јесу топоними у виду

предлошко-падежних конструкција. У скупини топонима апелативног порекла, само један пример јесте у форми топонима реченице.

4. МИКРОТОПОНИМИ ОБРАЗОВАНИ ОД ВЛАСТИТИХ ИМЕНА

Ову групу топонима класификовали смо према типу властитог имена које је заступљено у структури топонима. Према томе, издвајају се топоними образовани од: а) антропонима, б) топонима и в) етнонима.

С обзиром на структурне карактеристике топоними ове групе деле се на једночлане и вишечлане.

Ова диференцијација пружа додатни увид у језичке и културне аспекте образовања и развоја топонима на испитиваном подручју.

4.1 Микротопоними образовани од антропонима

Антропоними учествују у образовању 28,52% у Левчу. Највећи број антропонима (личних имена, презимена, хипокористичких имена и надимака) припада савременом антропономастикону. Уочене су различите антропонијске категорије: лична имена, презимена, надимци, хипокористичка имена и породична имена.

Уочавају се вишечлани микротопоними образовани од антропонима и једночлани микротопоними образовани од антропонима.

Највећи број антропонима у структури левачких топонима јесу позната и распрострањена имена која налазимо и у Грковић 1977. Топоними су претежно формиран од словенских антропонима различите старине. Наиме, старија лична имена очувана су у АС у којима се као одредбени члан јавља презиме и обично се односе на сеоске махале, веће површине (породична имања) и објекте који су имали већи друштвени значај у заједници (нпр. воденица). Остале категорије савременог антропономастикона (лична имена, хипокористичка имена и надимци) јављају се обично у функцији именовања мањих површина.

У вези са творбом хипокористичких имена у Левчу треба поменути да „Левач спада, наиме, међу оне говоре у којима се основна група именица типа *Jóvo/Páde* готово искључиво мења по трећој врсти. Треба додуше напоменути да у *Ns* свих ових речи у селима Дулену, Дубрави, Ратковићу, Сабанти и Сугубину (ова села леже на северозападу и отворена су према горњој Лепеници) може у принципу имати облик и по првој врсти, али се у пракси такви облици јављају доста ретко” (Симић 1972: 269). Наша грађа потврђује да су хипокористичка имена на -о ретка. Бележимо антропониме *Ђоло*, *Радо*, *Луко* у АС: *Ђолово брдо* Добр, *Радов брег* Жуп, *Лукове ђуприје* Жуп. У поређењу са запажањем које је изнео Р. Симић, занимљиво је поменути да се насеља Доброселица и Жупањавац налазе у тзв. горњем Левчу.

Од прецедентних имена позната су: *Карађорђе* и *Јерина*. Није заступљен ни значајнији број личних имена чији су носиоци јунаци локалне историје (изузетак је име Турчина (*Муслија*⁷⁹) и презиме познате рековачке породице (*Анђелић*). У једном броју топонима могу се наслутити антропоними: уп. *Ђерђелин/Ђевђелин* и друго.

4.1.1 Апелативи који се искључиво јављају у АС са антропонимима

⁷⁹ Уп. легенду о Турчину Муслији и Анђи од које потиче презиме породице Анђелић у Рековцу (в. Анђелићка мала) у Марковић 2003: 175–177, о Јерини у легендама из Левча погледати Исто: 161–165, 191.

Један број АС са антропонимима у функцији главног члана има апелатив који изостаје у АС у којима је одредбени члан апелатив. У овој скупини АС уз антропоним у улози зависног члана долази главни члан у лику следећих апелатива: *појата*, *батало*, *шубурак*, *забран*, *пиштољ*, *граденица*, *прлина*, *кривина*, *имање*, *имовина* и *ђерам*.

У наведеној скупини апелатива уочавамо свега два апелатива која се односе на физиогене објекте (*шубурак* и *пиштољ*).

ШУБУРАК ово име добили су извори по томе што вода у њима „шубури” (в. ОП 7: 541).

ПИШТОЉ *pištet* „*mali izvor*” (Шиц 1994: 78), бележе се још *pištalina*, *piščur*, *piščaj*, *pištalina*, *pištaljina*, *pištavac*, *pištavica*, топоними: *Pištet*, *Pištalina* и *Pištalc* (хидроним) (в. Исто: 78). Вероватно је дошло до преосмишљавања (услед блискости по звучању) старијег назива специјализованог за изворе и новог термина из сфере материјалне културе.

Антропогене објекте именују: *појата*, *батало*, *забран*, *граденица*, *прлина*, *кривина*, *имање*, *имовина* и *ђерам*.

ПОЈАТА ’гдје се сијено и слама стоји’ (Вук 1852: 529); ’1. стаја за стоку, штала. 2. шупа за сено, штагаљ. 3. фиг. хладна, нечиста, прљава просторија. 4. клет, вајат; исп. појатак’ (РМС: 615); наслон где се на селу затвара ноћу стока’ (Елезовић 1935: 94). РГСМ: појата ж в. кошара ’посебна просторија у дворишту за стоку’.

БАТАЛО Забележили смо на терену микротопоним *Мијушкова батала*. Батала је у нашем топониму женског рода: *идем у Мијушкову баталу*. У литератури налазимо придев *батал*. У *Српском рјечнику* из 1852. године уз лексему *батал* стоји: „покварено, разваљено, запуштено, н. п. пушка, сахат, виноград” (Вук 1977: 17). Елезовић (1932: 33) препознаје лексему *батал* од арапског *batal* и наводи значење ’напуштен’, а као пример, између осталог наводи се: „Све су ми њиве батал”. У раду Шкаљић (1966: 125) упућује се на турску реч *battal*, која може имати значење 1. покварен, неуредан, неваљаст, неупотребљив, поремећен, запуштен и сл. или 2. одважан, храбар, јунак. РСАНУ 2: 146 доноси значења: ’покварен(о), разваљен(о), лоше, слаб(о)’. У ЕРСЈ налазимо лексеме батал, баталија, батала. Занимљиво је да се уз лексему *баталија* у значењу „запуштена њива, парлог” наводи податак да је значење забележено у Темнићу, док из Левча и Ресаве долази значење: „општинско земљиште, општински пашњак” (ЕРСЈ 2006: 235–236). Ђуро Даничић у изворима из 13. и 14. века налази потврде: *Батало* и *Баталь* су антропоними, имена босанских и дубровачких властелина (РКС 1: 29).

ЗАБРАН ’шума у којој само власник има право сече дрва или напасања стоке, браник’ (РСАНУ 5: 518)

ГРАДЕНИЦА Под одредницом *граденица* РМС6 1: 548 бележи дем. ГРАДИНА.

ПРЛИНА у РСАНУ упућује се на одреднице ПРЉУША и ПРЉУГА ’мршава земља која се састоји од иловаче и песка’ (РМС6 5: 129).

КРИВИНА ’место где пут, река и сл. мења правац, извијени део пута, реке и сл. окука, завој’ (РСАНУ 10: 530).

ИМАЊЕ ’оно што неко има, материјална добра која се поседују, имовина, власништво, својина’ (РСАНУ 7: 695). Како је наведено у Радић 2003 често се по структурном облику једночланих микротопонима може наслутити да је изостављена лексема *имање*. С друге стране, у нашем корпусу лексеме *имање* и *имовина* функционишу у АС и односе се на наслеђене парцеле. Топонимом се једино могу сматрати АС у којима антропоним упућује на презиме или лично име особе која више није жива.

ИМОВИНА в. *имање*.

ЂЕРАМ 'направа, уређај за вађење воде из бунара и сл. подужа двокрака полука причвршћена на врху усправнога дирека којој је обично на једном крају окачена кофа, а на другом неки терет' (РСАНУ 5: 86).

4.1.2 Вишечлани називи

Ова скупина обухвата атрибутивне синтагме, предлошко-падежне конструкције и топониме реченице у чијој структури је антропоним. У грађи је забележено је 20,53% назива ове структуре.

4.1.2.1 АС са антропонимом у структури

У овом делу рада представљају се АС са антропонимом у структури. Редослед представљања и анализе АС биће одређен критеријумом фреквентности датог типа АС.

4.1.2.1.1 Синтагме са конгруентним атрибутом

У великом броју примера у улози зависног члана АС среће се конгруентни атрибут. У овој групи микротопонима атрибут јесте присвојни придев на -ски, -ов/-ев или -ин.

А. Придеви на -ски

Придеви на -ски (-ћки, -цки) јављају се у великом броју атрибутивних синтагми. Обележава велики број синтагми којима се именују насељени делови, тј. места где носиоци датог презимена живе, потом јавља се у великом броју синтагми да обележи власништво над антропогеним објектом, мањи број примера обухвата АС са физиогеним објектом у улози управног члана синтагме остали случајеви представљени су малим бројем примера.

Помоћу суфикса -ски (-ћки, -цки) настају придеви од:

а) породичних именовања ненадимачког и надимачког порекла у великој скупини АС са лексемом *мала*: *Кустрицка мала Бог, Лазаревска мала Бог, Живановска мала Добр, Маринковицка мала Добр, Миницка мала Добр, Младеновицка мала Добр, Петрићевицка мала Саб, Гагицка мала Дул, Мошицка мала Дул, Целицка мала Ба, Брашицка мала Оп, Дацићка мала Оп, Пауновицка мала Оп, Петровицка мала Оп, Поповицка мала Оп, Вуловицка мала Кав, Грљићка мала Кав, Ђурицка мала Кав, Јевремовицка мала Кав, Прлићка⁸⁰ мала Кав, Рајићска мала Кав, Јаковљевицка мала Бел, Давидовицка мала Сиб, Живковицка мала Сиб, Милојевицка мала Леп, Анићка мала Сек, Богојејска мала Сек, Дамљанска мала Сек, Дамовицка мала Сек, Алексићка мала Ур, Бркићка мала Ур, Даничићка мала Ур, Ђорђевићка мала Ур, Ђошићка мала Ур, Јаринићка мала Ур, Караићка мала Ур, Лучићка мала Ур, Милановићка мала Рек, Милојевићка мала Ур, Петровићка мала Ур, Радовановићка мала Ур, Савићка мала Ур, Циличићка мала Ур, Челиковска мала Ур, Шошићка мала Ур, Глишићка мала Прњ, Пајићка мала Брај, Радовановићка мала Круш, Крстићка мала Круш, Секулићка мала*

⁸⁰ Уп. ЛИ Прла, Прле и Прличко у Грковић 1977: 162.

Круш, Бркица мала Ком, Газдица мала Ком, Марковици забрани Сл, Митица мала Ком, Глишица мала Жуп, Илица мала Жуп, Кулизица мала Жуп, Лазаревица мала Жуп, Брашица мала Кал, Влашковица мала Кал, Гаица мала Кал, Гоица мала Кал, Борица мала Кал, Боица мала Кал, Јанићијевица мала Кал, Лалица мала Кал, Лекица мала Кал, Миловица мала Кал, Чорбица мала Лом, Гилтица мала Вук, Јешица мала Вук, Катица мала Вук, Матица мала Круш Вук, Спасовица мала Вук, Топицица мала Вук, Цопица мала Вук, Шаицица мала Вук, Куштрица мала Мал, Алексица мала Драг, Бабица мала Драг, Богдановица мала Драг, Влашковица мала Драг, Гојица мала Драг, Ђуровска мала Драг, Илица мала Драг, Јефтица мала Драг, Јовановица мала Драг, Мандица мала Драг, Милутиновица мала Драг, Миница мала Драг, Младеновица мала Драг, Спасовица мала Драг, Сретеновица мала Драг, Ђурковица мала Драг, Даничица мала Раб, Мркица мала Раб, Рецица мала Раб, Анђелица мала Рек, Остоица мала Рек, Гајица мала Рат, Мишица мала Рат, Пајица мала Рат, Томица мала Рат Рек, Вулица мала Лоћ, Обрадовица мала Лоћ, Ђурица мала Мот, Крстица мала Мот, Мирничка мала Мот, Ђурица мала Мот, Огњанска мала Сек, Антица мала Крч, Благоевица мала Суг, Великица мала Суг, Видојевица мала Др, Вучица мала ИП, Гавриловица мала Суг, Ђулица мала Суг, Јојица мала Мед, Краица мала Мед, Кулизица⁸¹ мала Лук, Меанџица мала Др, Миџица мала ИП, Николица мала Суг, Николица мала Крч, Павловица мала Суг, Паница мала Суг, Радовановица мала Крч, Ракица мала ИП, Сентица мала Др, Стошица мала Суг, Стошица мала Крч, Јевтица мала Крч⁸², Пантица мала Рек, Радојевица чесма Сл.

б) породичних именовања ненадимачког и надимачког порекла у АС са антропогеним објектом: Васикански бунар Сл, Вуксици бунар Ур, Даниловици кладенац Лоћ, Видојевици кладенац Др, Живановска воденица Добр, Матица воденица Добр, Милашиновска воденица Дубр, Петровица воденица Дубр, Стевица воденица Дубр, Ђуровска воденица Дубр, Павловица воденица Саб, Крстица воденица Оп, Миленковица воденица Оп, Јаковљевица воденица Бел, Тођица воденица Сиб, Јеличица воденица Прев, Марковица воденица Прев, Јеличица воденица Леп, Марковичка воденица Леп, Пућачка воденица Сек, Крстица воденица Прњ, Рашковица воденица Прњ, Савковица воденица Прњ, Беломикица воденица Жуп, Бечица воденица Жуп, Блажевска воденица Жуп, Јанковица воденица Жуп, Лукица воденица Жуп, Павловица воденица Жуп, Ракица воденица Жуп, Гојица воденица Драг, Мандица воденица Драг, Борица воденица Беоч, Огњанска воденица⁸³ Сек, Алексића воденица Суг, Вељковица воденица Крч, Миџица воденица ИП, Пеица воденица ИП, Ристица воденица Суг, Стошица воденица Суг, Бандици забрани Ур, Глишици забран Жуп, Радошевско гробље Добр, Садицко гробље Рат, Славковицко имање Бог, Влашковицко имање Раб, Ђокица имовина Раб, Обрадовица имовина Лоћ, Обрадовици кључ Вук, Куштрице колибе Бог, Тушица колиба Круш, Игњатовице колибе Кал, Конице колибе Вук, Мисице колибе Вук, Гајића кривина Беоч, Васице куће Саб, Недице куће Бог, Живковице ливаде Сиб, Јешице ливаде Вук, Паџински мајдан Ба, Пађицко орашје Саб, Крстица орница Круш, Савица крчевина Крч, Бабица њива Кал, Стевица њива Кал, Савици део Крч, Мишици потес Рат, Ранковици пут Саб, Бошици пут Ур, Церици пут Ур, Влашковици пут Раб, Мркици пут Раб, Гилтици сокак Вук, Куштрици чаир Бог, Меанџици шубурак Др, Радовановица чесма Ком, Николица

⁸¹ Родовско име Кулизе. Видети кулизити 'улизивати се, удворавати се' и 'Кулизе су увек кулизиле, па било Турцима, било властима уопште' (РСАНУ 11: 7).

⁸² Народна етимологија објашњава апелативно, а не антропонимско (од презимена Јевтић/Јефтић) порекло топонима – оболели од *јефтике/јевтике* живели су у једној махали у Крчину.

⁸³ Огњановић > Огњановска воденица > Огњанска воденица.

чесма Мот, Видојевицки мост Др, Вучицки пут ИП, Мицићки пут ИП, Стошицки пут Крч, Анкицка стругара Дул;

в) породичних именовања ненадимачког и надимачког порекла у АС са фисиогеним објектом: *Јокицка бара* Круш, *Јешицке बारे* Вук, *Симицка бара* Теч, *Даничина бара* Лоћ, *Пешицка вода* Дуб, *Алексицки извор* Дубр, *Јановски извор* Дубр, *Петрицки извор* Дубр, *Јемуски извор* Сиљ, *Недицки извор* Сиљ, *Бакицки извор* Круш, *Крстицки извор* Круш, *Симицки извор* Ком, *Влашковицки извор* Раб, *Гаицки извор* / *Гајицки извор* Рат, *Колакоски извор* Рат, *Лазицки извор* Рат, *Мишицки извор* Рат, *Ракицки извор* Рат, *Петровицко брдо* Дубр, *Максицко брдо* Саб, *Лилицко брдо* Саб, *Перишицко брдо* Саб, *Нелицко брдо* Саб, *Нешићко брдо* Бел, *Лекицко брдо* Кал, *Шутицко брдо* Кал, *Чворски*⁸⁴ *брег* Добр, *Антицки до* Дул, *Лекицка коса* Кал, *Младеновачки/Младеновицки* *поток* Добр, *Чворски* *поток* Добр, *Паћицки* *поток* Саб, *Сариначки* *поток* Саб, *Стојановачки* *поток* Бел, *Колицки* *поток* Сиб, *Перковачки* *поток* Мал, *Гољицка река* Добр, *Пиперски* *поток* Дул, *Јоксицки* *поток* Над, *Лазаревски* *поток* Над, *Зољицка шума* Бел, *Бандицке* *шуме* Ур, *Среицке* *шуме* Ур, *Цилицке* *шуме* Ур, *Нешковицка шума* Кал, *Василицка буква* Рат, *Пудицки јасен* Кав.

г) општих назива за особе одређене старосне доби: *Девојачка стена*⁸⁵ Сек Беоч.

д) у микротопониму *Вески* *поток* Саб претпостављамо да је суфикс -ски везан за мушко лично име Веса (в. Грковић 1977: 52). С обзиром на то да се суфикс -ски претежно везује за антропониме на -ић (-евић/-овић), треба допустити могућност да је дошло до фонетског преобликовања антропонима који обично представља презиме (на пример: *Весић*);

ђ) презимена на -ац (>Косовац): *Доња косовска воденица* Дубр, *Горња косовска воденица* Дубр и *Требињска*⁸⁶ *мала* Кал.

Б. Придеви на -ин

Придеви на -ин уочавају се у топонимизовању велике скупине мушких личних и хипокористичких имена која се завршавају на -а. У овим синтагмама уз мушко име долазе:

(а) фисиогени објекти: *Дрекин луг* Сл, *Сидин бук* Над, *Лакина вода* Ур, *Сретина вода* Ур, *Перина вода* Ур, *Дукина вода* Дуб, *Микина вода* Суг, *Драгина вода* Прњ, *Жикин извор* Бел, *Сретин извор* Ур, *Јовин извор* Рат, *Ракин извор* Мот, *Арсин извор* Суг, *Лекино брдо* Жуп, *Раино брдо* Сиб, *Дуб*, *Илино брдо* Шљив, *Весино брдо* Рат, *Тозин брег* Круш, *Шинин до* Жуп, *Јовин до* Кал *Јовина јаруга* Кал, *Мишин чукар* Кол, *Савине главе* Прев, *Савина глава* Кал, *Зарина врба* Кол, *Нешина гора* Рек, *Вецина бучина* Брес, *Савина коса* Кал, *Башина коса* Беоч, *Гајина коса* Беоч, *Илина коса* Лоћ, *Ивина коса* Мед, *Илијина коса* Др, *Дулина локва* Мот, *Јосин луг* Кал, *Томин луг* Кал, *Ликин* *поток* Бел, *Лукин* *поток* Ур, *Перишин* *поток* Ур, *Гајин* *поток* Беоч, *Ракин* *поток* Беоч, *Гарин* *поток* Рат, *Антин* *поток* Брес, *Јанчин* *поток* Др, *Гарина прлина* Рат, *Ћисина шума* Саб, *Сибина шума* Круш.

(б) антропогени објекти: *Вељин бунар* Саб, *Савин бунар* Сиљ, *Андрин бунар* Брај, *Јовин бунар* Брај, *Мијин бунар* Кал, *Дукин бунар* Дуб, *Дачин бунар* Суг, *Сретин кладенац* Ур, *Гутин кладенац* Брај, *Мирчин кладенац* Брај, *Балино кладенче* Др, *Џодин кладенац* Др, *Минин виноград* Круш, *Вулин јабучар* Сиљ, *Милетина воденица* Бог, *Бачвина штала* Суг, *Божина воденица* Добр, *Банина воденица* Кав, *Јаћина воденица* Сиб, *Симина*

⁸⁴ Претпостављамо да је у основи антропоним Чворић. Уп. Чвор у III поглављу.

⁸⁵ О микротопониму *Девојачка стена* погледати предање у Марковић 2004: 178–180.

⁸⁶ О хипотетичком хипокористичком имену *Trěb* погледати у Лома 2013а: 216, уп. литературу наведену тамо. О постанку ојконима у лику Требиња у Видовић 2017: 109 наводи се: *Trěbъ > *Trebin/*Tribin + *-jъ > *Trebin'ja/*Tribin'ja > Trebinja/Tribinja.

воденица Сек, Драгина воденица Прњ, Бренина воденица Круш, Драгина воденица Драг, Бурина воденица ИП, Тиовина воденица Суг, Глишин забран Мот, Мошин забран Ба, Стевин гроб Бог, Муслин гроб Добр Дубр Сиљ, Лолин гроб Оп, Пантин гроб Прев Кал, Госин гроб Дуб, Вулетин гроб Рат, Лесина имовина Бог, Жилина кафана Сиб, Драгина колиба Добр, Драгишина колиба Добр, Шидина колиба Сиљ, Драгина колиба Ба, Мошина колиба Ба, Ракина колиба Ба, Лукина колиба Бел, Мијина колиба Бел, Нешина колиба Сек, Дудулина колиба Сек, Рођина колиба Сек, Витина колиба Кал, Борчине колибе Вук, Буђина колиба Вук, Рајина колиба Беоч, Костина колиба Раб, Глишина колиба Мот, Кранина⁸⁷ колиба Мот, Савина кречана Сиљ, Лесина башта Суг, Пантелијина башта Суг, Микина стара кућа Добр, Томина стара кућа Добр, Бурина кућа Суг, Вулетна ливада Над, Симинова кривина Сиљ, Вулетина ливада Над, Радоичина ливада Над, Мујин мајдан Дубр, Рајин мајдан Дубр, Арсин мајдан Ба, Мошин мајдан Ба, Чедин мајдан Бел, Ђокин млин Драг, Здравина њива Леп, Жотине њиве Кал, Рајина њива Рек, Илина њива Лоћ, Ђидина њива Кол, Илијина њива Кол, Николина њива Др, Животина граденица Суг, Ивина пољана / Ивова пољана Топ Микина стара кућа Добр, Томина стара кућа Добр, Стругара Мирина Прњ, Госина ђуприја Дуб, Јовичин чаир Дул, Бурина чесма Суг, Тошин шљивар Кал, Радин шљивар Мал, Ристови свињци Суг.

У ову групу можда би се могао сврстати и микротопоним *Рабошино брдо* Кал. У Грковић 1977: 164 налазимо име *Раб* и изведена имена *Рабран*, *Рабо*. Левачки микротопоним могао би бити мотивисан досада непотврђеним личним именом *Рабош(а)*, уп. *Радоша* у Исто: 167.

Премда није увек једноставно разлучити званична мушка имена и хипокористичка имена, када је реч о мушким надимцима нешто је јаснија слика. Придеве на -ин уочавамо и у топонимизовању мушких надимака на -а: *Џодин чукар* Др, *Бељина врба* Сек, *Лацина воденица* Бел, *Шиљина њива* Суг, *Дудина кромпирача* Др, *Шурдина кафана* Бел, *Чергин поток* Сек, *Калајџин поток* Кол, *Тоџин тор* Сек, *Чапљина воденица* Дубр, *Владичин гроб* Дубр;

Придеви на -ин уочавају се и у АС у којима је зависни члан општи назив за сроднике или за особе одређене старосне доби на -а: *Дедина ливада* Прњ, *Бабин брег* Сиљ, *Бабин гроб* Прњ, *Бабина њива* Вук, *Бабин поток* Мед ИП, *Бабино њивче* Топ.

Изван система мушких личних и хипокористичких имена, те надимака, придеви на -ин су примећени и у топонимизовању женских личних и хипокористичких имена:

(а) у АС са фисиогеним објектима: *Миљина вода* Добр, *Марина вода* Над, *Миличин вир* Кол, *Косина вода* Мот, *Станкин извор* Прев, *Миленкин извор* Лоћ, *Косин извор* Мот, *Василијин извор* Суг, *Гвозденин извор* Суг, *Катаринин извор* Суг, *Маргитин извор* Суг, *Конино језеро* Бог, *Мартин гај* Раб, *Колкин*⁸⁸ *дрен* Кал, *Сарин поток* Сек, *Станкин поток* Лом, *Стојина шума* Саб;

(б) у АС са антропогеним објектима: *Кицин ђерам* Ком, *Гвоздина воденица* Беоч, *Јеринин град* Дул Суг Др ИП, *Сарин гроб* Дубр, *Нелин гроб* Саб, *Рулин плац* Крч, *Колкина кућа* Кал, *Линина њива* Рат, *Милкина њива* Кол, *Станојкина њива* Др, *Селенина ровача* Сиб, *Савкин чаир* Добр, *Ружина чесма* Бел.

В. Придеви на -ов/-ев

Придеви на -ов/-ев уочавају се у зависним члановима АС који обухватају мушка лична и хипокористичка имена на сугласник, на -о или е.

⁸⁷ Лично име Хранислав познаје хипокористичко име Храна, у овом случају Х>К. У левачком говору може се чути хипокористичко име Храна, али примећена је и варијанта са иницијалним К (в. Симић 1972: 114, 117).

⁸⁸ Лично име *Колка* изведено је од Кол(а) + ка (Грковић 1977: 266).

Ову скупину рашчлањавамо на следећи начин:

(а) придеви на -ов/-ев у АС са физиогеним објектом: *Тодоров вир* ИП, *Бурђева вода* Над, *Удрагова вода* Над, *Животијев извор* Дубр, *Марков извор* Оп, *Дамљанов извор* Ком, *Сибинов извор* Ком, *Живадинов извор* Ком, *Миладинов извор* Кол, *Славков извор* Кол, *Милојев извор* Суг, *Болово брдо* Добр, *Тиосавово брдо* Сиб, *Марково брдо* Леп Дуб, *Бурђево брдо* Брес, *Рајково брдо* Крч, *Селаково брдо* Суг, *Милованов брег* Жуп, *Обрадов брег* Жуп, *Радов брег* Жуп, *Стеванов брег* Жуп, *Милићев до* Добр, *Бурђев до* Жуп, *Вескова глава* Дул, *Живадинов водењак* Добр, *Давидов клик* Сек, *Милојев лаз* Дул, *Аврамов луг* Оп, *Љубивоев луг* Кал, *Марков ништољ* Оп, *Премов*⁸⁹ *поток* Над, *Марков поток* Сиб, *Станков поток* Ур, *Вуков поток* Беоч, *Милошев поток* Кол, *Живанова шума* Др, *Слепчев*⁹⁰ *поток* Рат, *Божинев шубурак* Др;

(б) придеви на -ов/-ев у АС са физиогеним објектом: *Тиосављево бунар* Сиб, *Љубисављево бунар* Брај, *Микаилов бунар* Брај, *Станков бунар* Вук, *Велисављево бунар* Кол, *Миленков бунар* Крч, *Саилов бунар* Суг, *Младенов ћерам* Ком, *Микаилов кладенац* Кал, *Божинев кладенац* Вук, *Маринков кладенац* Вук, *Милићев кладенац* Вук, *Живанов кладенац* ИП, *Трајково кладенче* ИП, *Мијушикова батала* Прњ, *Живадинова воденица* Бог, *Белисављева воденица* Саб, *Павлова воденица* Бел, *Станоева воденица* Сек, *Борисављева воденица* Брај, *Тодорова воденица* ИП, *Шаканова воденица* Суг, *Вељкови браници* Крч, *Душков забран* Ба, *Милутинов забран* Ба, *Обрадов забран* Жуп, *Лазарев гроб* Саб, *Латићев гроб* Сил, *Цветков гроб* Др, *Јанићијево имање* Суг, *Урошева колиба* Добр, *Богомирова колиба* Дубр, *Радичева колиба* Сил, *Сретенкова колиба* Сил, *Ганетова колиба* Сек, *Добросављева колиба* Кал, *Милошева колиба* Дуб, *Маркова коса* Жуп, *Премова коса* Жуп, *Радисављева коса* Беоч, *Радослављев криш* Добр, *Мијајлова башта* Суг, *Душкова кућа* Прњ, *Божинова ливада* Над, *Раденкова ливада* Над, *Банкова ливада* Бел, *Иванова ливада* Жуп, *Вукове ливаде* Беоч, *Јеротијева њива* Вук, *Миланова њива* Беоч, *Маринкова њива* Др, *Славкова њива* Крч, *Рашкова долина* Брес, *Ђошова орница* Саб Суг, *Жарева градина* Брес, *Давидова стругара* Дул, *Драганов храм* Вук, *Марков точак* Оп, *Лукове ћуприје* Жуп, *Вучков пут* Суг.

Мањи број примера обухвата мушке надимак на сугласник, на -о или е: *Белчево брдо* Сиб, *Мацков јабучар* Лом, *Главаћево лојзе* Брес, *Мргудова чесма* Крч, *Врачарева колиба* Добр, *Карађорђев кладенац* Сек;

Најмањи број примера обухвата топонимизовање породичних именовања на -ић: *Додићева њива* Кал, *Цогићев рибањак* Бел и *Жуњићев споменик* Добр.

4.1.2.1.2 Синтагме са неконгруентним атрибутом

У скупини синтагми са неконгруентним атрибутом уочавамо велики број АС са атрибутом у облику присвојног генитива: *Бунар Вујичића* Суг, *Бунар Милошевић Тихомира*⁹¹ Суг, *Бунар Михајла Милојевића* Суг, *Бунар Павловић Милана* Суг, *Бунар Топлице Миленковића* Суг, *Јовичића бунар* Суг, *Петровића извор* Саб, *Миленковића извор* Суг, *Митровића извор* Суг, *Извор Арсенијевића* Суг, *Извор Миладина Николића*

⁸⁹ Премо може бити хипокористик ЛИ Премил, а Т. Маретић уочава везу са стсл. прѣмъ (rectus) (в. Грковић 1977: 160).

⁹⁰ По легенди коју не бележи Марковић 2004: слеп човек је тражио воде од кафеџије у селу Ратковић. Кафеџија је слепаца из злобе или шале ради упутио да извор тражи тамо где га није било. Међутим, слепац је пронашао воду, тј. „намирисао” је извор (саопштење нашег информатора).

⁹¹ Није уобичајено да се у топониму јављају лично име и презиме (премда се може срести на пример *Код Милану Солокићу куће* Кал). Међутим, у једном селу (Велика Сугубина) један број имена саопштен нам је у овом виду: објекат + лично име + презиме. Провером је утврђено да више становника насеља користи имена у наведеном виду те смо их прихватили као топониме. Обавештени смо да је у селу било много *појата*, да се по томе село издвајало од других.

Суг, Анкића воденица Дул, Марковића воденица Дул, Мошића воденица Дул, Боре Великића воденица Брај, Воденица Антонијевић Живорада Суг, Воденица Бошка Милићевића Суг, Воденица Драгољуба Тодоровића Суг, Воденица Ђорђа Ђорђевића Суг, Воденица Илић Аксентија Суг, Воденица Илић Арсенија Суг, Воденица Костић Стаменка Суг, Воденица Милашина и Веселина Антонијевића Суг, Воденица Младеновић Душана Суг, Воденица Николић Милашина Суг, Воденица Стевановић Станоја Суг, Воденица Трифуновић Тодосија Суг, Миленковића воденица Суг, Ветрењача Милетић Милована и Илије Суг, Имање Тозе Качаре Сиб, Митровића коса Суг, Појило Гавриловића Суг, Појата Арсенија Илића Суг, Појата Властимира Марковића Суг, Појата Вујичић Милисава Суг, Појата Драгољуба Тодоровића Суг, Појата Јанићија Танасковића Суг, Појата Костић Милашина Суг, Појата Миленковића Суг, Појата Павловић Миливоја Суг, Појата Павловића Суг, Петровиће поље Круш, Агатоновића поток Дул, Анкића поток Дул, Павловића поток Дул, Гавриловића поток Суг, Стругара Животе Богомољца Дул, Великића мала Суг, Рапића мала Суг, Степановића мала Мед, Митровића мала Суг, Марковића мала Суг. Један пример је без крајњег -а: Поповић⁹² гај Драг.

Мањи број примера обухвата атрибут у облику присвојног датива: *Драге Садинем катуњите Драг, Драгисава врачака колиба Добр, Муји Ракићу мајдан Дубр, Мирољубу мајдан Бел, Жике Јенкинем (њива) Бел.*

4.1.2.1.3 Синтагме са именичким атрибутом (атрибутивом)

У овој скупини учавамо микротопониме: *Љуба-вода Кол, Манастир Прерадовац Оп, Цуца – камен Др.*

4.1.2.1.4 Предлошко-падежне конструкције

Предлог КОД познаје највећи број потврда. Осим бројношћу, предлошко-падежне конструкције са КОД издвајају се и разноврсношћу антропонимских категорија (мушко/женско лично име, хипокористичко име, надимак, презиме) и падежом зависног члана АС која се у овој конструкцији јавља у улози оријентира.

Према критеријуму антропонимске категорије, издвајамо конструкције са:

(а) мушким личним и хипокористичким именима: *Код Владине воденице Бел, Код Ликине колибе Крч, Код Галине куће Лук, Код Јовичића куће Суг, Код Мргуда Крч;*

(б) женским именима и надимцима женских особа: *Код Верине крушке Крч, Код Шиљине крушке Суг;*

(в) презименом: *Код Шиљичке куће Лук;*

(г) мушким личним именом и презименом: *Код Милану Солкићу куће Кал.* Преовладавају конструкције са генитивом, а среће се један пример са дативом: *Код Милану Солкићу куће Кал.*

У погледу структуре, највећи број конструкција је трочлан: код + антропоним + објекат, а само у једном примеру срећемо двочлану конструкцију: код + надимак: *Код Мргуда Крч.*

Можда је оправдано издвојити посебно пример предлошко-падежне конструкције са презименом у форми присвојног генитива: *Код доње косовске воденице Дубр*⁹³.

Уочене су још и конструкције са предлозима *од, на* и *у*:

⁹² „Идемо из Поповић гаја, то је оно прави израз наш, немамо ми, ту је дијалекат говора природан, овај нема ништа.” (из саопштења информатора)

⁹³ У селу Велике Пчелице, тј. засеоку Дубрава (Дубр) постоји презиме Косовац, а примећени су и микротопоними *Доња косовска воденица Дубр* и *Горња косовска воденица Дубр.*

ОД: *Поток од Зарине врбе* Кол;
НА: *На Вучков пут* Суг;
У: *Збег у Митровића реци* Суг.

4.1.2.1.5 Топоними реченице

Денотати за које се везују топоними у форми реченица јесу по правилу врло мале територије и обично упућују на место где се збио неки догађај или постојао неки објект који још опстаје у колективној свести.

Понекад се овим десигнатима упућује на савремене објекте, те бележимо примере: *Де Лундицка кућа* Лоћ и *Де ово Дрога* Теч. Уколико погледамо забележене примере: *Де била Милошева штала* Ком, *Де Лундицка кућа* Лоћ, *Де ово Дрога* Теч, *Де оно Љубиша погину* Лом, *Де оно Радивоја ударио гром* Лом уочићемо да се испред предлога *где* (у редукованој форми 'де) може јавити реч *место*. Део наведених примера обухвата глагол у личном глаголском облику: *Де била Милошева штала* Ком, *Де оно Љубиша погину* Лом, *Де оно Радивоја ударио гром* Лом, а у осталима се подразумева енклитичка форма је: *Де Лундицка кућа* Лоћ, *Де ово Дрога* Теч, *Де оно Прођо Левач* Прњ. Дакле, уколико се говори о догађају или објекту који је постојао, уочава се претеритална форма глагола: *била*, *ударио*, *погину*, док уколико је реч о савременом објекту онда је истрвен глагол *јесам* или *налазити се* (*Де Лундицка кућа* Лоћ, *Де ово Дрога* Теч).

4.1.3 Једночлани називи

Као што је познато, од антропонимских основа обично су се најпре развијали етници, а доцније су од њих настајали топоними. Другим речима, имена су најпре придруживана људским заједницама као елементима феудалних поседа, а потом су таква имена носиле привремене насеобине. Најзад, стабилна топонимизација некадашњих етника подржана је раскидом са номадским начином живота и формирањем насеобина (в. Пешикан 1983: 17).

У творби микротопонима ове скупине примећене су различите антропонимијске категорије (лична имена, породична имена, надимци, хипокористичка имена).

4.1.3.1 Топонимизовани антропоними у функцији имена делова насеља

У грађи је примећен један број микротопонима који казују о густини насељености носилаца неког породичног имена на датој територији. Дакле, реч је о именима која су придружена деловима насеља (махалама). Забележени су микротопоними образовани од:

а) породичних именовања надимачког и ненадимачког порекла помоћу суфикса -ић(и): *Алексићи* Дубр, *Арсићи* Дуб, *Васићи* Лук, *Видаковићи* Прев, *Вучетићи* Рек, *Вучковићи* Над, *Дакићи* Дуб, *Ивановићи* Дуб, *Јевремовићи* Дубр, *Јовичићи* Брај, *Крацићи* Мед, *Марицокићи* Лоћ, *Митровићи* Рек, *Пешићи* Дуб, *Промицаћи* Сиб, *Пујдићи* Лук, *Радоевићи* Дубр, *Ракићи* Дубр, *Ристићи* Дуб, *Спасићи* Рек, *Ћирићи* Дубр Брај;

б) породичних именовања надимачког порекла без патронимских творбених обележја: *Вртењаци* Сиб, *Котлајке*⁹⁴ Драг, *Мачковци* Брај, *Крљанци* Суг и *Брђани* Цик.

⁹⁴ Котлајка – зову земљани суд у Левчу за кисељење млека, а ваде и воду њом из бунара (РСАНУ 10: 327).

У имену *Крљанци* уочавамо породични надимак развијен од лексеме *крља* 'пањ, корење од шумског дрвећа које се вади из земље кад се шума крчи' (Елезовић 1932: 329). У микротопониму *Брђани* трансонимизован је етноним мотивисан оронимом *брдо*.

Приликом прикупљања грађе уочена је нестабилност у употреби ових имена: функционишу и као етноними и као топоними. Именовања од патронимика на -ићи у топонимији Рађевине јесу фреквентна (уп. Петровић Савић 2013: 85–86), с друге стране показано је да у Левчу није продуктиван модел да се територија именује по презименима становника у сингуларном лику. У Белици (уп. Радић 2003: 96) забележен је приближан број имена из ове групе као и у Левчу. У нашем крају најфреквентнији модел именовања делова насељених места (махала/мала) јесте АС са посесивним придевом у улози атрибута и лексемом *мала* у улози управног члана синтагме.

4.1.3.2 Топонимизовани придеви средњег рода

У грађи је уочен значајан број топонимизованих присвојних придева средњег рода. У микротопонимима овога типа чувају се лична и породична имена, те хипокористици и надимци некадашњих власника именованих објеката. С обзиром на то да су присвојни придеви средњег рода може се претпоставити да се присвојна релација успоставља са речју *имање* (у значењу „посед који је некада припадао датом носиоцу дате антропонимијске категорије”). Таква имена опстају не само у случајевима наслеђивања имања у оквиру једне породице, већ и другим видовима преноса власништва над земљом (нпр. куповином или поклањањем).

Определили смо се да ову скупину отворимо придевима изведеним од општих назива за лица (који значе сродничке односе, старосну доб и сл.). Разлог је то што се ови називи у топонимију укључују на исти начин као и лична имена (Радић 2003: 207).

У овој скупини наша грађа региструје микротопониме мотивисане називима за женске особе: *Бабино* Лоћ Крч, *Мајкино* Сиб.

Придеви на -ов(о)/-ев(о) изведени су од:

а) мушких личних имена на сугласник или на -о/-е: *Адамово* Дул Мал, *Арсенијево* Вук, *Богданово* Ба, *Богомирово* Кав, *Бошково* Ур, *Димитријево* Раб, *Драгољубово* Суг, *Душково* Крч, *Ђурђево* Брај, *Здравково* Лук, *Живково* Сл, *Јаковљево* Ур, *Јанићијево* Дул, *Јеротијево* Др Саб, *Константиново* Ур, *Мијаилчево* Суг, *Мијајлово* Рат, *Мијалково* Дуб, *Мијатово* Брес, *Микаилово* Сиб, *Миканово* Ур, *Миладиново* Бог Ур, *Миленково* Круш, *Миливоево* Ур, *Милорадово* Брај, *Миљојково* Цик, *Никодијево* Ба, *Обреново* Кав Ур, *Павлово* Сиб, *Пилчево* Круш (в. име Пило од Пилип у Грковић 1997: 158), *Радетово* Ур, *Радивоево* Рат, *Радоево* / *Радоевово* Круш, *Радојково* Сиб, *Рајково* Мал, *Симиново* Ком, *Словино* Мот, *Тикомирово* Рат Суг;

б) личног имена или презимена на -ић: *Вучићево* Дул;

в) хипокористичких имена на -е: *Динчетово* Ур.

Придеви на -ин(о) изводе се од:

а) мушких личних и хипокористичких имена:

аа) бележимо примере: *Жељин* Бел (в. име Жеља, од Желимир, Жељко, Жељослав у Грковић 1977: 92); хипотетичко ЛИ Ђерђел-: *Ђерђелин* / *Ђевђелин** Крч и *Микулин* Жуп (Микулин је варијанта ЛИ Никола, в. Грковић 1977: 131, уп. рум. ЛИ Микул у Грковић: Исто).

аб) у средњем роду, на -ино бележе се придеви настали од мушких личних или хипокористичких имена и надимака: *Арсино* Рат, *Бенино* Круш, *Блажево* Жуп, *Велино* Мал, *Властино* Ур, *Вулино* Дул, *Гајино* Рат, *Давино* Ба (Дава од Давид, в. Грковић 1977: 71), *Динино* Сл, *Драгино* Ур, *Драгино* Ур Рат, *Ђикино* Ур, *Жикино* Ур Брај, *Жомино* Ур,

Јаћино Сиб, Јефтино Ба, Јовичино Мот, Крстино Ур, Лекино Бог, Лицино Раб, Микино Дуб, Милетино Бог, Мицино Рат, Николино Круш, Радино Ур, Раино Мот, Ранинино Крч (вероватно од Храна/Хранислав), *Тикино Ур, Тимино Круш, Тисино Ур, Чедино Оп Мот, Шидино Ур;*

б) мушких надимака: *Буљино Круш, Золино Дуб, Мецино Мот, Муницино Ур, Мусино Ба, Пујково Мот, Соргино Ур, Спржино Рат, Ћосино Саб, Чаброво*⁹⁵ *Рат, Чичково*⁹⁶ *Др;*

в) од женских личних и хипокористичких имена: *Богданино Леп, Бојкино Сиб, Бренино Раб, Гилино Ур* (женско име Гила од Ангелина/Гаврила итд. бележи Грковић 1977: 237), *Гинино Леп Мот, Гуливрино Добр, Давинино Рат* (исто име као Дафина, само је ф>в, Грковић 1977: 240), *Десино Ур* (претпостављамо да је хипокористичко име од женског имена Десанка, а могло би се размотрити и мушко име Деса као хипокористик од Десимир, Десислав итд. в. Грковић 1977: 74, уп. Лома 1997: 10), *Илинкино Ур, Кадивкино Сиб, Калмикарино Беоч, Конино Кал, Ленкино Ур, Љубичино Сиб, Мулино Ур, Натино Ур, Негино Дул, Рулино Брај* (Грковић 1977 не бележи ово име, али потврђено је на терену као хипокористичко име Рула од Радунка), *Руменино Ба, Русино Ур, Рушино Ба, Сандино Ур, Станијино Суг, Станино Ба, Станичино Сиб, Убавкино Раб.*

Придеви на -ско (-цко/-ћко) изводе се од:

а) породичних именовања на -ић: *Алексицко Ба, Андрицко Ур, Бејицко Бог, Белешковицко Рат, Богушицко Ур, Борикицко Сиб, Борицко Ур, Бушетицко Цик, Василицко Рат, Вељковицко Кав, Гендицко Ур, Глишицко Ур, Гољицко Добр, Дегидско Ба, Дегицко Круш, Деспотковицко Рат, Живоичицко Ур, Илицко Крч, Јеврицко Ур, Јеличицко Кал, Јешицко Вук, Јолицко Ур, Јуцицко Ур, Кулиско Ур, Ленџицко Кал, Луицко Ур, Марицко Ур, Милинковицко Саб, Милкицко Ур, Мимицко Ур, Мрмицко Ур, Мужичко Ур, Нелицко Раб, Нешиковицко Кал, Паницко Прњ, Паћицко/Пацицко Саб, Перицко Теч, Поробицко / Порубицко Кол, Ракицко Сиб, Ранковицко Лоћ, Резицко Раб, Савицко Бог, Спасићевицко Ба Мот, Станковицко Кал, Стевицко Кал, Степановицко Саб, Степицко Топ, Стојановицко Саб, Стојицко Прев, Стојковицко Кал, Тасицко Ур, Тодорицко Лоћ, Тошицко Сиљ, Цолско Мот, Црвенковицко Лоћ, Чорбицко Ур, Џаицко Ур, Шиљицко Сиљ, Шудумско Суг.*

б) од женских личних имена и надимака: *Марисавско Ба Мот* (в. Марисава у Грковић 1977: 277), *Шиљицко*⁹⁷ *Сиљ.*

Завршно -е у примерима *Божетиће Сиљ, Мисиће Мот, Петровиће Круш* вероватно је аналошког порекла према моделима који функционишу како у топонимима антропонимског порекла (нпр. *Белушић/Белушиће, Ратковић/Ратковиће*) тако и неантропонимског порекла (нпр. *Богалинац/Богалинце, Течић/Течиће*) у левачком, а и у ономастиконима других области.

4.1.3.3 Придеви женског рода

Мушка имена на -а препознају се у микротопонимима насталим суфиксалном универбизацијом АС у којима је управни члан био топографски објекат у женском роду (њива, река, шума и друго). Суфикс -ина⁹⁸ уочен је у микротопонимима: *Малетина Прев*

⁹⁵ *Чабар* је надимак за гојазног, трбушатог човека (уп. надимак *Буре* у Танасковић 2012: 26).

⁹⁶ По власнику званом Чича (ОП 7: 541).

⁹⁷ Надимак *Шиља* за женску особу очуван је у памћењу информатора: жена је имала надимак *Шиља*, а њени потомци носе као секундарно презиме *Шиљић(и)*, а њихово имање је *Шиљицко*. Уп. мушки лични надимак у топониму *Шиљино* у Радић 2003: 209.

⁹⁸ В. Лома 1997: 10.

(лично име Малета изведено од придева мал(и) + ета, (Грковић 1977: 126)). Суфикс -ин примећује се у микротопониму *Драгина* Брај, а суфикс -ов у микротопониму *Милорадова* Вук. У једном примеру претпостављамо множинску форму: *Радине* Рек.

4.1.3.4 Образовања са именичким суфиксом

У ову скупину издвајамо поименичене присвојне придеве од личних имена. Именички суфикси додају се на присвојне придеве изведене помоћу суфикса -ов/-ев и -ин.

Суфикс -(а)ц додаје се на присвојне придеве изведене од:

а) мушких личних и хипокористичких имена као и породичних именовања: *Алексинац* Дул, *Богихевац* Ур, *Божихковац* Над, *Божовац* Саб, *Болутовац* Прев Кал (в. Боле у Грковић 1977: 41 на које додајемо суфикс -ут), *Булинац* Сиб (в. Буле и Була у Грковић 1977: 48), *Вигњавац* Рек (в. Вигањ лично име у Грковић 1977: 52, в. и Грковић 1986: 53: „може бити заштитно име од *вигањ* „место у ковачници где се одржава ватра” за које Даничић мисли да је циганског порекла (Даничић, Основе, 202), ум име Vig, Vigul (Кон, 406). Упор. *Вигањ* име Влаха у Хрватској 1436; Вигања, надимак у Лици, који је протумачен као име које су донели Цигани из Влашке (РЈА), през. *Вигњевић* (Лек. 715), топоним *Вигњевићи* (Адм. Р. 94”)), *Вуковац* Дуб Прев, *Вучковац* Рат, *Вучинац* Круш (Грковић 1977: 61), *Гаревац* Над (в. лична имена Гара, Гаре, Гаро у Грковић 1977: 63), *Дабовац* Леп Кал (ЛИ Даба од Дабижив или хипокористик од Дајбог, бог давалац, један од врховних богова у слов. пантеону в Грковић 1977: 71), *Ђуровац* Шљив, *Луњевац* Теч (Луњо од Милун (Грковић 1977: 121)), *Матинац* Дул, *Пеовац* Саб⁹⁹ (в. Пеја од Пантелија, Петар (Грковић 1977: 155)), *Перковац* Мал Драг Кал, *Петровац* Брај Ком, *Прерадовац* Оп Кал, *Пријаковац* Драг (в. Пријак изведено од Приј(а)+ак у Грковић 1977: 161), *Раденовац* Кал, *Раковац* Рат, *Рапајловац* Сиљ Круш, *Рашковац* Сиб, *Сићимовац* Саб (Грковић 1977: 179 бележи име Сића од Симеун, у подлози нашег микротопонима могло би бити име Сићим изведено по моделу Сића + им), *Стојановац* Бел, *Субошинац* Кар Крч (в. Суба и Субе од Субота (Грковић 1977: 190) в. Суботинац код Алексинца у Павловић 1994: 126, Субашинац у Динић 2019: 221), *Татинац* Драг (Тато од Татомир (Грковић 1977: 192), *Цвијановац* Кал (в. име Цвијо у Грковић 1977: 207), *Чубровац* Бел Сек (в. Чубра и Чубро од Чубријан (<Кипријан) (Грковић 1977: 210));

б) женског личног имена *Саринац* Дубр.

Суфикс -ица препознаје се у микротопонимима од присвојних придева изведених од мушких личних и породичних имена: *Богихевица* Лоћ, *Весковица* Дул, *Ђурмановица* Беоч (Ђура + ман, као Вукман, Радман, в. Грковић 1977: 90), *Марковица* Леп, *Продановица* ИП (в. лично име Продан у Грковић 1977: 162), *Станојловица* Вук, *Цветковица* Прев, *Цвијановица* Жуп.

Витровица Лоћ можда од ЛИ Витор (варијанта имена *Ви(ктор)*, в. Грковић 1977: 54).

Дренковица Прев (заштитно име *Дренко*, дрен је дрво које је у народу симбол снаге и здравља, в. Грковић 1977: 84).

Универбуизујући суфикс -ка примећује се у микротопонимским образовањима од мушких личних и хипокористичких имена као и у образовањима од породичних именовања: *Блажевка* Дул, *Гајинка* Рек, *Ђукињка* Круш, *Мијинка* Круш, *Милановицка* Рек, *Милошевка* Кав, *Пантицка* Рек, *Тиминка* Лом Цик, *Томицка* Рек, *Ђиринка* Круш,

⁹⁹ По предању ту је био велики луг у којем су певале птице.

Пацинка Кав. У попису караванџија нахије Петруш у Левчу из 1502. године примећено је име *Вук Пажин* у селу Опарић (Катић, Амедоски 2017: 15).

Суфикс -ача потврђен је у примеру *Пајсијовача* Прњ.

Суфикс -чина/-ина: *Радивојчина* Рек, *Спасовина* Над, *Спасојевина* / *Спасовина* Прњ.

4.1.3.5 Функционално топонимизовани антропоними

У топонимији Левча не бележимо значајан удео функционално топонимизованих антропонима. У оквиру ове класификационе подгрупе уочавамо топонимизовање презимена (*Чворић*¹⁰⁰ Добр), надимка (*Беја*¹⁰¹ Бог), фонетски адаптираног имена турског порекла (*Муслија*¹⁰²) Добр и женског имена (*Божана*¹⁰³ Сиљ).

4.2 Микропоними мотивисани етнонимом

Левач је територија на којој су Срби већинско становништво (96,90%). Према доступним подацима¹⁰⁴, у Левчу још живе Роми (0,37%), Црногорци (0,11%), Македонци (0,07%). На пописима се мање од по 0,06% становништва изјаснило као: Хрвати, Албанци и др. Према доступним подацима ни у прошлости на овој територији није било значајнијих етничких мена становништва. Према томе, није необично што свега 1,34% микропонима потиче од етнонима.

У самој топонимији, заступљени су етноними које срећемо и на другим нашим територијама. Етноними који функционишу у топонимији у вези су са правцима досељавања становништва (са истока: Бугари, Власи; са запада: Ерци), етничким саставом становништва и стереотипним карактеристикама (Цигани¹⁰⁵), те у вези са неким друштвено-историјским догађајима и релацијама (Турци, Грци, Мађари, Чивути).

БУГАРИ *Бугар мала* Бог Брај, *Бугарска мала* Бог

ТУРЦИ *Турска мала* Бог Кав, *Турски поток* Саб, *Турско гробље* Саб Дул Лоћ Суг Цик, *Турско Леп*, *Турски луг* Леп, *Турски замак* Сек

ЦИГАНИ *Циганка* Бог, *Циганске куће* Саб, *Цигански брег* Круш, *Циганкин гроб* Кал, *Циганска мала* Вук Суг, *Циганске куће* Цик, *Циганско Кол*

МАЂАРИ *Маџарско гробље* Дул, *Маџарева руна* Прњ

ЕРЦИ *Ерски извор* Сиљ

ГРЦИ *Грчка мала* Кав Мал, *Грчка њива* Кав, *Грчко Кав*, *Грчко гробље* Лом

ВЛАСИ *Влашка мала* Суг, *Влаовица* Мед Др, *Влаховица* Мед Др ИП, *Лаовица* Мед Др, *Лавица* Лоћ. Уп. *Влахиња* 'алб. село у Шаљи косовској' (Урошевић 1975: 25).

ЦРНОГОРЦИ *Црногорско* Топ.

ЧИВУТИ *Чивуцки свињци* Суг.

¹⁰⁰ У суседном селу Сиљевици *Чворић* функционише као секундарно презиме.

¹⁰¹ Очувано је сећање на носиоца надимка Беја. У породици Панић дошло је до промене презимена, тако што је један од браће као званично презиме почео користити презиме Бејић (<Беја) по надимку који је носио њихов деда.

¹⁰² Предања о Турчину Муслији погледати у Марковић 2004: 175–177. Треба напоменути да је антропоним Муслија настао од имена Муслихуди (в. Шкаљић 1996: 477).

¹⁰³ В. Речник.

¹⁰⁴ Републички завод за статистику stat.gov.rs; Попис 2011а (<https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga20.pdf>); Попис 2011б (<https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Starost%20i%20pol-Age%20and%20sex.pdf>); <https://brojstanovnika.cu.rs/opstina/rekovac>.

¹⁰⁵ Остварено је значење 'људи тамније пути.'

4.3 Микротопоними мотивисани другим топонимима

Овде сврставамо топониме који су несумњиво или бар довољно уверљиво мотивисани властитим именом топографског објекта (топонимом). Према томе имена типа *Доњи лаз*, *Горња мала*, *Велики бук* не улазе у ову скупину јер се атрибутом само лоцира у простору или описује апелативна тополексема (лаз, мала и бук јесу топографски термин). С друге стране нпр. АС *Горња Сибница* у идентификационом члану несумњиво има топоним тј. ојконим.

Основни мотивациони образац по којем настају топоними ове скупине јесте: лоцирање посебног објекта у делу именованог простора (обично су мотиватори микротопоними), односно у близини именованог простора (мотивација углавном долази од ојконима). Највећи број топонима јесте у форми АС, док један број обухвата једночлане топониме у виду присвојног придева. У овој скупини микротопонима најснажније је изражено значење припадати нечему – бити близу или унутар именованог простора.

Топоними учествују у мотивацији 9,76% наших микротопонима.

4.3.1 Микротопоними мотивисани ојконимом (комонимом/астионимом)

Сви микротопоними ове подгрупе мотивисани су познатим ојконима Левча и најближе околине. Имена чешће функционишу у форми АС. Имена се свде на управни члан (нпр. *Калудрански поток* > *Поток*) једино уколико дати микротопоним функционише у насељу чије је у улози атрибута наведене синтагме. Не може се ни казати да се једночлани називи односе на мање територије, а АС на објекте веће површине (уп. Радић 2003: 2018). Уколико је име настало посредно ојконим > етник > ктетик > микротопоним обично се може казати да су објекти у власништву становника наведеног села или се дати објекат налази на међи двеју насеља (обично изван насељеног дела села, и најчешће у зони простирања шуме).

Занимљиво је да се у АС не истичу насеља која су привредно и културно значајнија (на пример Белушић, Жупањевац, Каленићки Прњавор). У највећем броју назива ове семантичке подгрупе заступљена су насеља Баре (најмање насеље, позиционирано ван главног пута) и Калудра (налази се на мање прометном путу од Рековца за Каленић, може се приметити да је већина имена ове подгрупе у самом насељу).

Једночлани називи су у присвојној форми на -ски: *Божсеревачко*, *Драгошевачко*, *Јагодинско*, *Лоћичко*, *Прњаворско*, *Пајковачко*.

Готово сви атрибути АС су на -ски (*Барски извор*, *Доброселичка река*, *Крчинско брдо*). Ретко се срећу основни придеви: *Стара Калудра*, *Мала Калудра*, *Горња Калудра*. Најређе су заступљени примери имена сложеније структуре, са предлозима и прилозима: *Мајдан у Дуленском Саб*, *Гробље у Доње Сибнице*, *Тамо та Калудра*.

БАРЕ *Барски пут* Сиљ, *Барско брдо* Ба, *Барски извор* Мал, *Барски поток* Бар Мот, *Барска чесма* Ба, *Код барског пута* Сиљ.

БОГАЛИНАЦ *Богалиначка река* Бог.

БОЖУРЕВАЦ *Божсеревачко* Дуб.

БРАЈНОВАЦ *Брајновачка коса* Оп, *Брајновачки поток* Брај.

(ВЕЛИКЕ) ПЧЕЛИЦЕ *Код пчеличког пута* Саб.

ВУКМАНОВАЦ *Вукмановачки поток* Кав Сек, *Вукмановачки извор* Ком.

ДОБРОСЕЛИЦА *Доброселка* Бог, *Доброселица* Бог, *Доброселичка река* Бог Добр.

ДРАГОШЕВАЦ *Драгошевачко* Кол.

ДУБИЧ Дубичка река Дуб.
ДОЊИ ДУБИЧ Доњедубичко Дуб.
ДУЛЕНЕ Мајдан у Дуленском Саб, Дуленка Дул Вук Теч Раб Рек Лоћ Др Мед, Дуленско Саб, Дулени Драг.
ЖУПАЊЕВАЦ Жупањско Ба, Жупањска река Бог, Пут за Жупањско Ба, Жупанка Др, Жупањка Жуп Драг Др ИП, Жупањевка Сиб Брај Драг Беоч.
ИВКОВИЧКИ ПРЊАВОР Ивковачка чесма Беоч.
ЈАГОДИНА Јагодинско Кол Сл.
КАВАДАР Кавадарска коса Ур.
КАЛЕНИЋ Каленичка река/Каленићка река Леп Оп Прњ.
КАЛУДРА Калудрански извор Оп, Калудрански поток Леп Кал, Велика Калудра Кал, Горња Калудра Кал, Калудранска река Кал, Мала Калудра Кал, Стара Калудра Кал, Тамо та Калудра Кал.
КОМАРАНЕ Комараначки поток Ком Теч.
КРУШЕВИЦА Крушевичка река Круш Теч.
КРЧИН Крчинско брдо Оп.
ЛОМНИЦА Ломнички поток Кав, Ломничка река Рат.
ЛОЋИКА Лоћичка коса Ур, Лоћичко Ур Кол ИП, Лоћички поток Лоћ.
ЛУКАР Лукарска чесма Мед, Лукарски поток Мед Топ.
МАЛЕШЕВО Малешевски извор Ба, Малешевски поток Мал, Малешевско поље Мал.
МОТРИЋ Мотричка коса Раб.
ПАЈКОВАЦ Пајковачко Бел, Пајковачки пут Бел.
ПРЊАВОР Прњаворске међе Жуп, Прњаворско Беоч.
РАЈИНАЦ Рајначка коса Дуб.
СИБНИЦА Горња Сибница Сиб, Гробље у Горње Сибнице Сиб, Гробље у Доње Сибнице Сиб, Доња Сибница Сиб, Сибничко поље Мал.
СИЉЕВИЦА Сиљевачки поток Дубр, Сиљевачка црква Ба, Сиљевачка река Сиљ Круш.
СУГУБИНА Сугубински пут Саб.
ЦИКОТ Цикоцко Ур Сл, Цикотски поток Ур, Цикоцка коса Рат.
ШУЉКОВАЦ Шуљковачки поток Др.

4.3.2 Микропоними мотивисани локалним микропонимом

Микропоними ове групе мотивисани су значајнијим и обично објектима веће површине. Највећи број микропонима служи диференцирању двају суседних објеката у једном насељу. Често су и разноврсни објекти у питању, на пример: њива у близини реке, башта у равници, те пут који пролази кроз потес одређеног имена.

Један број микропонима из мотивационе базе нисмо забележили на терену. Реч је о заборављеним именима (не функционишу на терену изван наведених АС).

У структурном погледу највећи број имена је у форми на -ски (*Барски поток, Беињајска река, Ватришки пут, Доњомалско*). У скупини микропонима који се односе на веће и значајније објекте диференцирање је постигнуто помоћу одредби велики : мали (*Велика Ветрина / Мала Ветрина*), те бели : црни (*Бела Грача / Црна Грача*), горњи : доњи (*Горњи Гај / Доњи Гај*). Налазимо један пример са именичким атрибутом, од микропонима *Рогозна* настаје микропоним *Рогозна бара*.

БАРА Барски поток Лоћ.

БАЧВАНА Бачвански пут Мот.

БЕЛА СЕНА Белостенски поток Дул.
БЕЛАН Беланска чесма Рат.
БЕЛИ БРЕГ На Бели брег Ур
БЕЛОВИК Беловички поток Сиб, Беловичка брана Сиб.
БЕШЊАЈА Бешијајска река Суг.
БРЕЗА Брезалички бунар Сек, Пут за Брезу Сек, Брезалачки¹⁰⁶ поток Сек
БРЕЗОВИЦА Брезовачки поток Прњ.
БРЕСТОВАЦ Брестовачка коса Драг, Брестовачки извор Оп, Брестовачки
 поток Др.
БУБАН Извор на Бубан Круш, Мали Бубан Круш.
БУБЊАР Бубњарска мала Бел.
БУЛУТОВАЦ Булутовачки поток Леп.
ВАЛОГЕ Валошки поток Шљив, Извориште у Валогама Суг.
ВАТРИШТЕ Ватришки пут Беоч.
ВЕТРИНА Велика Ветрина Сек, Мала Ветрина Сек, Извор на Ветрину Сек.
ВИНОГРАДИ Пут за Винограде Мот.
ВОДИЦА Водички¹⁰⁷ поток Бел.
ВОЛУЈАК Вољујачко гробље Драг.
ВОЉЕВАЦ Вољевачки поток Бог.
ВРАЊЕВАЦ Горњи Врањевац Сл, Доњи Врањевац Сл.
ВРБАВАЦ Врбавачки пут Дубр.
ВРЕЛО/ВРЕЛА Врелски поток Бел.
ГАЈ Гајске колибе Сиб, Гајска воденица Жуп, Гајски поток Вук Лом, Горњи Гај
 Др, Доњи Гај Др.
ГАРЕВАЦ Гаревачки поток Над.
ГОВЕДАРНИЦА Говедарничка река Прњ, Говедарски поток Прњ, Мала
 Говедарница Над, Велика Говедарница Над.
ГОВОР ВОДА Код Говор воде Сиб.
ГОМИЛЕ Гомилски поток Дул Над.
ГОРЊА МАЛА Горњомалски мост Кол.
ГОРЊА СИБНИЦА Гробље у Горње Сибнице Сиб.
ГРАБЕШ/ГРАБЕЖ Грабешки¹⁰⁸ пут Беоч.
ГРАБАК Горњи Грабак Сл
ГРАБОВАЦ Грабовачки извор Прев.
ГРАВИШ¹⁰⁹ Гравишка коса Жуп.
ГРАД Грацка коса Сек Беоч, Пећина на Граду Прњ, Грацки бунар Суг.
ГРАДИНА Градински поток Добр, Градинска мала Сил, Градинска вода Прев.
ГРАЧА Велика Грача Сек, Горња Грача Беоч, Мала Грача Сек, Црна Грача Сек
 Беоч, Бела Грача Беоч, Над Грачу ИП.
ГРБАК Грбачки поток Сл.
ГУМНИШТЕ Гумништенски извор Беоч.
ДАБОВАЦ Горњи Дабовац Кал, Доњи Дабовац Кал.
ДЕЛОВИ Деловски пут Мал.

¹⁰⁶ Нема Брезалице, Бреза постоји.

¹⁰⁷ У суседном насељу Драгово постоји Водница.

¹⁰⁸ Микротопним Грабеж/Грабеш није забележен на терену. М. Стевановић код суфикса -еш наводи географска имена Милеш, Рогеш, Ѓилеш (1986: 534). У вези са суфиксом -еш поменут је збирни карактер именица на -еш, творба именица од глагола: грабити > грабеж, те пејоративно значење у меницама изведеним од апстрактних појмова (грабеж, трпеж, крпеж) (Исто 460–461). У случају хипотетичког топонима Грабеж можда би се могло допустити везивање суфикса -еш за апелатив *граб*.

¹⁰⁹ Гравиш нисмо забележили на терену.

ДИМЊАК Димњачка мала Драг, Димњачки поток Драг.
ДОБОЧАР Добочарски поток Бог.
ДОЊА МАЛА Доњомалски мост Кол, Доњомалско Ком.
ДОЊА СИБНИЦА Гробље у Доње Сибнице Сиб.
ДУБЕЉ Дубељски поток Др, Дубељачка мала Бел (< ДУБЕЉАК¹¹⁰).
ДУБНИЦА Дубничко гробље Драг.
ДУБОЧАР Дубочарски извор Круш.
ДУБРАВА Дубравски пут Круш.
БЕВЕЛАК Бевелачки пут Сиљ, Бевелачки поток Сиљ.
БУРМАНОВИЦА Бурмановачки поток Беоч.
ЗАГОРЈЕ Загорјачки извор Прњ.
ЗАПИС Записни поток Дуб, Записна вода Дуб.
ЗБЕГОВИШТЕ Њива над Збеговиште Бел.
ЗЕЛЕНГОРА Зеленгорски клик Сек, Зеленгорски поток Сек.
ЈЕЗЕРО Језерска коса Прев.
КАМИЏОР Камиџорска коса Жуп.
КОРЕНАТА Коренацки поток Бел.
КОСА Косањски¹¹¹ поток Суг, Пут низ Косу Мал.
КОШУТЊАК Кошутњачки поток Прњ.
КРЕМЕНАЦ Кременичка коса Дубр, Велики Кременац Сиљ Круш, Кременче Круш.
КРЕЧАНА Кречански пут Прњ, Кречански поток Прњ.
КРЉАНЦИ Крљански извор Суг. Овај микротопоним је изведен преко антропонима Крље, множина Крљанци (в. Радић 2003: 220).
КРУШАР Крушарска јаруга Мал.
КРЧЕВИНА Крчевински пут ИП.
КУСАН Кусански поток Оп Кал.
КУЋИШТЕ Брана уз Кућиште Сиб.
ЛЕСКА Доња Леска Ур.
ЛЕТИНЕ Летовачка коса Беоч, Летински пут Круш.
ЛЕШНИЦА Лешнички пут Дубр.
ЛИВАЧИНЕ Доње Ливачине Суг.
ЛИПАР Липарска река Суг, Липарски поток Суг, Липарски извор Бог.
ЛИПЕ Липски поток Бог Добр.
ЛИПНИЦА Горња Липница Леп, Доња Липница Леп.
ЛИСА Лисна река Прњ, Лисни поток Прњ.
ЛУКАР Лукарско Ур.
ЛУЊЕВАЦ Луњевачки потес Теч.
МАЧКОВИЦА Кладенац у Мачковици Брај.
МЕКОТЕ Мекотска коса Сиб, Мекотски поток Сиб.
МЕХАНИШТЕ Извор на Механишту Суг.
МИКУЛИН Доњи Микулин Жуп.
ОБЗОВАР Обзоварска коса Жуп.
ОРАШЈЕ Гробље у Орашју Саб.
ОРНИЦА Орнички пут Дубр.
ОСРЕДАК Осредачко присоје Добр, Осредско гробље Добр, Осречка мала Добр, Осречка воденица Добр, Осредачки поток Дубр.
ОЦИНАЦ Оциначки поток Кол.

¹¹⁰ Микротопоним није забележен на терену.

¹¹¹ У насељу се не бележи микротопоним *Косањак*, постоји *Коса*.

ПАДИНА Падински поток Сиб.
ПАЉЕВИНА Паљевински поток Над.
ПАСУЉИШТЕ Пасуљарски пут Раб.
ПЕСКАН Пескански мост Др.
ПЛАНИНА Планински поток Кол.
ПОЉАНА Пољански поток Сиб.
ПОЉИШТА Пољиштански пут Дубр.
ПОТОЧАРИ Поточарска мала Лом.
ПРИСОЈЕ Присојска мала Круш, Велико Присоје Дуб.
ПРЉАК Прљачки извор Бе, Прљачка коса Беоч.
ПУЉЦИ Пуљачко гробље Драг.
РАВАН Горње Равни Сиб, Доње Равни Сиб, Равански поток Сиб, Мале равне Сиб.
РАДОВАЦ Радовачко брдо Лоћ.
РАЛЕТИНАЦ Ралетиначко присоје Дубр.
РЖИШТЕ Ржшика коса Жуп, Ржшика мала Жуп.
РЕСНИК Реснички поток Кол, Реснички пут Кол.
РИКАВАЦ Велики Рикавац Кол, Мали Рикавац Кол, Рикавачки поток Кол.
РОГОЗНА Рогозна бара Саб.
РОТ Ротички поток Круш, Ротички пут Круш.
СВИНЧИНЕ Свинчишки поток Лом.
СЕЧИНЕ Сечински пут Мал.
СЛАТИНА Слатински поток Вук Дуб, Слатински песак Вук.
СТАРО СЕЛО Староселске шуме Ур.
СТРАЖА Иза Страже Кол.
ТАТАРНА Попатир Рек (Патарина куху у турском попису; в. Пататир у Бељини).
ТОПЛИК Топличка мала¹¹² Лоћ.
ТРЊАК Трњачки поток Драг, Трњачка мала Драг.
ТРЊАЦИ¹¹³ Трњачка мала Драг.
ЦЕРЈАК Церјачки поток Беоч.
ЦЕРОВИК Церовички поток Сиб Добр, Церовљева коса Беоч.
ЦРКВИНЕ Црквински поток Жуп.
ЧВОРАЈА Доња Чвораја Прњ, Горња Чвораја Прњ, Чворајски пут Прњ.
ЧУБЛИНА Чублински поток Мот.
ЧУКАРА Чукарни камен Прњ, Чукарски поток Мот.
ЧУНТРУК Чунтручки поток Дуб.

4.3.3 Пренесени топоними

ВУКАЊАЦ¹¹⁴ Вукањска мала Раб.
ЋЕВЋЕЛИЈА* Ћевелак Сил: Радоје Симић забележио је у Силевици микротопоним у лику *Ћевеџак* и у вези с њим аутор је понудио објашњење: „Ако је постао према речи *Ћевеџ*, што је једина реална претпоставка, онда је то један од ретких и интересантних јекавизама у нашем говору” (1972: 507). Наше истраживање показује да облик *Ћевеџак* не функционише на терену. Информатори су нам саопштили овај

¹¹² Није забележен микротопоним *Топлик* у овом насељу.

¹¹³ Ово би могао бити антропоним, в. Крљанци, међутим у Драгову нисмо забележили микротопоним Трњаци нити родовско име.

¹¹⁴ В. Речник. Уп. Радић 2003: 289.

топоним у лику *Бевелак*. Према усменом саопштењу А. Ломе, највероватније је реч о дисимилацији од **Бевђелак*, уп. *Ћевђелија* у Скок I: 479.

4.3.4 Топоними мотивисани удаљеним топонимима

АМЕРИКА *Американско / Меријанско Кол.*

ЈЕРУСАЛИМ *Русалимско гробље Др*

РИМ *Римско гробље Др.*

4.4. Топоним мотивисан хремотонимом

У једном примеру бележимо топоним у форми беспредикатске реченице којим се реферира на место на којем се организује сабор¹¹⁵ „Прођох Левач прођох Шумадију”: *Де оно Прођо Левач Прњ.*

4.5. Приказ дистрибуције структурних типова топонима образованих од властитих имена

На Графику 3 приказана је дистрибуција по насељима топонима у чијој структури је заступљено властито име.

¹¹⁵ Сабор народног стваралаштва „Прођох Левач, прођох Шумадију” одржава се од 10. септембра 1970. године. Најпре је одржаван у Белушићу, а од 1980. године одржава се у Каленићком Прњавору (в. Марковић 1998: 100–101).

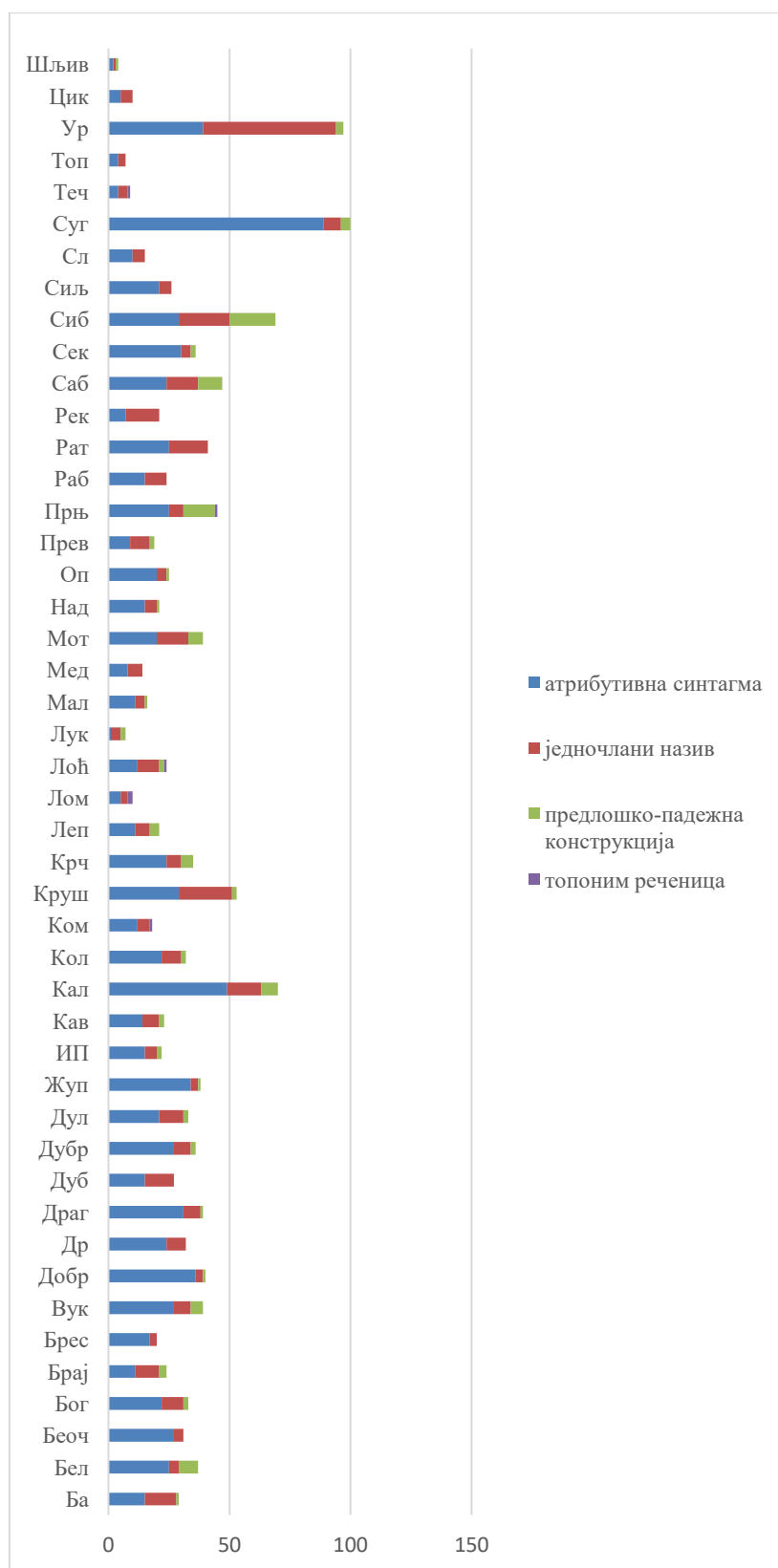

График 3 Приказ дистрибуције структурних типова топонима

Уочено је да у овој скупини доминирају атрибутивне синтагме. Наиме, у само два насеља бележи се већи број једночланих назива од броја назива у форми атрибутивних синтагми (Рек, Ур, Лук). На трећем месту су предлошко-падежне конструкције. Попут

стања у скупини топонима мотивисаних апелативом: најмањи број имена јесте у форми топонима реченице.

5. НЕЈАСНА ИМЕНА

Аљетин Кав В. хипотетички антропоним Хаљета в. Алтин (в. Крастављане у Алтину у Попис села, стр. 106) уп. Алтин у Лома 2013: 22, Бележимо и верзију *Љетин* Кав.

Бајић Ком Теч и *Бајић*¹¹⁶ Мот (в. ЕРСЈ 2: 80 тур. *bayır* 'стрмен, падина брег'; рус. берак, байрак, баярак, буерак 'јаруга' укр. байрак 'долина', пољ. *bałoj* 'долина'; Шиц 1994: 94; Симић 1972: 508 бележи турцизам *баир* у Левчу). Будући да се завршава на -ић постоји могућност да је топонимизован антропоним, можда *Баја* (в. Грковић 1977:33).

Бембрег Прев Према ЕРСЈ 3 објашњење за први део топонимске сложенице *Бембаша* треба тражити у одредници *bent bent, benta* 'брана, устав' (ЕРСЈ 3: 147). Наш топоним би могао значити 'брег који функционише као брана (који зауставља или мења ток неке воде и слично)'.¹¹⁷

Гологријаиш Кал Уколико је реч о сложеници, први део је прозиран. У вези са другим делом топонимске сложенице претпостављамо сличан мотивациони образац као у словенским топонимима типа *Griža, Griže* са директним паралелама „на slovenskom zapadu *Gris, Grijes, Grijaš, Grišč*” (Безлај 2003: 60)

Зарубинка / Зарубанка / Зурубанка Круш (Поменуто је село Зарубино у Васиљев 2005: 200). Микротопоним *Зарубинка / Зарубанка / Зурубанка* се не јавља ни у једном другом насељу у Левчу. Мештани Велике Крушевице доживљавају поменути топоним као необичан, те вероватно зато функционишу три варијанте имена. Несумњиво је да је име словенског порекла (могуће да долази од личног имена Зарубин), са паралелама у Украјини.

Кандало Брес. В. село *Кандалица*¹¹⁷ код Књажевца. На словенском истоку уочава се име реке *Канда*, а могуће тумачење је 'оковы' (Беловинскиј 2007: 261); рус. *кайданы, кайдáлы*, пољ. укр. *кайдáни*, пољск. *kajdany*, тур. *Kajd* и др. (Фасмер II: 178).

Купрез/Купрес Круш Рек в. *arciprës* (чемпрес) и босански топоним Купрес у Скок 1: 56. *Купрес* је и хрематоним у Рековцу.

Малован Дубр РСАНУ 12: 36 доноси: покр. *мáловāн* име овну и *мáловāнка* име кози потврђено у Хрватској; в. планина Малован у Босни, брдо у Хрватској. У литератури налазимо на разматрање базе *mal-* од које се као другостепена изведеница јавља *Малован, врх на Малом Космају* (в. Павловић 1973: 496).

Мусурник Вук Раб В. Мусур у РСАНУ 13: 319 и Мосур РСАНУ 13: 86, уп. ороним Мосор у Скок 3: 459. На истом месту Скок наводи одредницу *mosur / tusur* и изведенице од те основе (придеве на -аст и -ав, те именице на -џ, -ак и -ић и глагол на -ити; суфикс -ик/-ник нисмо уочили). У консултованом речнику турцизама запажамо лексему *mosur* у значењу 'шупљи дрвени ваљчић на који се намотава конац или танка жица' (Шкаљић 1966: 467). Будући да се суфиксом -ик/-ник обично изводе топоними од фитонимских основа, можда се може претпоставити да основа топонима *Мусурник* носи значење 'сочиво, лећа' (*Lens culinaris*)¹¹⁸.

Попатир Рек У Мишковић 18856: 150 налазимо топоним у лику *Попатир* 'поток и бучјак у хатару села Рековца'. Део Гледићких планина, до саме Мораве, носи име

¹¹⁷ Кандалица, с. у Окр. Гургосовач., Ср. Тимочко-Заглавскомъ, са 21 к. и 133 душе (Гавриловић 1846: 114).

¹¹⁸ До ове претпоставке долазимо претрагом Интернета. Консултовани ботанички речници (Симоновић 1959, Коњевић, Татић 2006) не бележе име биљке у лику *мосур/мусур*.

Татарна (Бушетић 1903: 465). Премда не постоји просторна блискост, нити је рековачки топоним с доње стране *Татарне* ипак претпостављамо да је наш топоним настао сличним путем као и *Татарна*.

*Пуљци*¹¹⁹ Драг Антропонимска основа пуљ- в. Пуља, Пуље, Пуљо у Грковић 1977: 162. Апелатив *пуљ* према РЈАЗУ 12: 651 означава буљооког човека, а према Скок 3: 72 *пиле* (балкански латинитет *pullius*). Најзад, пујка, син. будија 'ћура, ћурка, тука, мисирка, пура, пурка' (Вук 1852: 620, 6).

Није довољно јасно порекло топонима *Рожденик* Саб. Сличне топониме налазимо у југоисточној Србији (с. *Рождаце* и хидроним *Рождачка река* / *Рождачица река* код Враћа) и у Македонији (ојконим *Рожден* и хидроним *Рожденска река*) (в. Павловић 1994: 113–114). Према тумачењу које је И. Заимов понудио у вези са македонским топонимом *Рожден*, може се претпоставити да је име настало од антропонимске основе *Род* (в. Заимов 1967: 167). Милица Грковић бележи имена: Рода, Роде, Родо (в. Грковић 1977: 173). Очекивано, хидроним *Рожданска река* И. Дуриданов повезује са топонимом *Рожден* (Дуриданов 1975: 255). Друга могућност је да је име апелативног порекла, тј. да долази од лексеме *розга* (Заимов 1973: 154).

Стреарт Сек Могуће да је реч о сложеници: *стреа* (стреха/стреја) + *рт*.

Лапинка Лом Претпостављамо да је према *Лапац* и *Лапо* (в. Грковић 1977: 118) могло постојати и хипокористичко мушко име *Лана*. Наш топоним би могао настати двоструком суфиксацијом датог личног имена (Лап(а/о) + ин +ка).

Љупинка Круш Погледати мушка лична имена *Љупко* и *Љупче* у Грковић 1977: 123. У наведеном примеру могла би се претпоставити двострука суфиксација основе мушког личног имена.

Бионица Мед (можда деоница?)

Бичак Топ: Јованка Радић бележи микротопониме *Ћина* / *Ћина*. С тим у вези наводи дијалекатску реч *ћипак* 'ситна густа шума'. Радић сматра да би мотивација могла доћи од речи *ћипати* 'бујати, брзо расти'. Ауторка даље наводи да се та реч не може у поменутом значењу чути на терену (в. Радић 2003: 141). Наш микротопоним, забележен у насељу ка Белици, могао би бити деминутивна или бар конкурентна форма форми коју наводи Ј. Радић.

Кањак Круш Милета Букумирић је забележио микротопоним *Кајњак* 'њиве и ливаде' у Обилићу и претпоставио да је позајмљеница из турског *каупак* 'извор, врело' (2015: 106, 163). Наш микротопоним такође именује ливаде. Могуће је да је и наш микротопоним настао попут косовског с тим што је истрвено *ј*. Радоје Симић запажа да се глас *ј* другачије изговара испред консонаната (1972: 103).

Ингилишта Сиб

Лувчаница Дуб

Пезимице Сиб

Пициница Сиб в. Пичор

Потила Саб в. охридско насеље Вапила

Попушће Рек

Ропинка/Ротика Рек (в. грохот)

Самбак Сек.

6. ЗАКЉУЧАК

¹¹⁹ В. Пуљша у Пешикан 1986: 15, 36.

Предмет овога рада била је савремена топонимија области Левач у централној Србији. Циљ рада био је забележити топониме који функционишу на терену и анализирати их са семантичког и структурно-творбеног аспекта.

Грађа је прикупљена на терену, интервјуисањем дијалекатских говорника. Овим истраживањем била су обухваћена сва насеља општине Рековац. Следећи закључке Р. Симића о простирању левачког говора (Симић 1972), нашем теренском истраживању придодата су још четири насеља општине Крагујевац, два насеља општине Варварин и једно насеље општине Трстеник. Такође, корпус смо допунили објављеном грађом Јованке Радић (ОП 7) из четири насеља око реке Лугомир, а грађу из још три насеља око Лугомира прикупили смо на терену.

Током рада на терену следили смо упутства Одбора за ономастику Српске академије наука и уметности. Циљ теренског рада био је прикупити све топониме који функционишу у говору становника Левча. Пре изласка на терен информисали смо се, из доступних писаних и електронских извора, о географским именима која функционишу у датом насељу (подаци су добијени из Службе за катастар непокретности Рековац, те из радова Гавриловић 1846, Бушетић 1903, Мишковић 18856). У припремању рада на терену ослањали смо се и на методолошке напомене изнесене у топономастичким радовима (Радић 2003, Жугић 2013, Петровић Савић 2013 и друго).

Трудили смо се да први информатор из сваког насеља буде особа која се доста креће, која познаје терен и показује интересовање за имена објеката у насељу. Обично смо од свештеника и учитеља добијали посебне препоруке о погодним информаторима. Разговоре смо снимали када год је било процењено да је то потребно, а током самог теренског рада трудили смо се да топониме забележимо и у писаном виду.

Просечно смо у насељима бележили око 80 микротопонима. Истраживач се на терену ослања на сећања и саопштења информатора те остаје могућност да понеко име промакне. Број именованих објеката зависи од конфигурације терена, површине насеља, континуитета у насељавању, те од видова привређивања. Уобичајено је да развијенију топонимију имају планинска насеља, насеља веће површине, стара насеља, те насеља сточара. Често је довољно да само један критеријум очекивања богате грађе буде заступљен: на пример, Радојка Цицмил Реметић бележи 1505 назива у једном равничарском земљорадничком селу давнашње и стабилне насељености (в. Цицмил Реметић 2016: 106). Поређења ради, Ј. Радић је у Белици забележила око 3000 микротопонима (Радић 2003: 103). Наша грађа обухвата око 2800 јединствених имена. Разлоге за такво стање тражимо: (а) у околностима насељавања – Левач је подручје чије становништво није старо и у именовању простора именоватељи су тежили да једно име надену што већем објекту (накнадним деобама земље између чланова једне фамилије име је чувано); (б) све је слабија веза између човека и простора (Левач је простор захваћен снажном депопулацијом, те је мали број радно способног становништва које свакодневно користи имена објеката), а свакако треба узети у обзир и то да је површина највећег броја насеља између 500 и 1500ha¹²⁰.

О особинама говора информисали смо се из рада Симић 1972, а наведени рад је коришћен и приликом описа и обраде грађе. Будући да располажемо поузданим описом топонимије суседне области, у овом раду смо се у презентацији и методологији ослањали на рад Јованке Радић (2003) о топонимији Белице.

¹²⁰ Број становника између 100 и 250 уочен је у 13 насеља; у 14 насеља између 250 и 500, у 3 насеља између 500 и 800, од 800 до 100 у 2 насеља, док само Рековац и Драгово имају више од 1000 становника (према Попису становништва из 2011. године). Поређења ради, од руралних насеља у Белици, према попису из 2011. године три насеља имају између 1000 и 2000 становника (Драгоцвет, Вољавче, Кончарево (Праћина)).

Сакупљена грађа (звучни и писани записи) транскрибована је и класификована у табелама програма Excel и Word. У уводним редовима рада коментарисане су неке карактеристичне црте косовско-ресавског дијалекта (и говора Левча) у контексту топонимије. Показано је да топоними добро илуструју фонетске, морфолошке и синтаксичке карактеристике говора Левча.

Грађа је обрађена у двама централним поглављима рада у којима се бавимо семантичком и структурно-творбеном анализом топонима.

У семантичкој анализи сагледани су мотивациони аспекти левачких топонима. Грађа је разврстана у групе и подгрупе, према уоченим семантичким особеностима. У семантичкој анализи полази се од (локалног) значења мотивне тополексеме. Кроз разгранату класификацију мотивационих речи стекли смо рељефну слику о именоватељу који је осмишљавајући имена (топониме) сегментовао простор. У оквиру семантичке анализе најпре смо погледали топониме апелативног порекла. Како показује анализа, именоватељ је најчешће бирао лексеме које смо уврстили у велику тематску скупину под насловом Имена условљена физиографским својствима терена. Поменута тематска целина обухвата следећих девет подгрупа: (а) Географски термини у топонимији (обухвата само термин *земља* у синтагмама: *Црвѐна зѐмља*, *Бѐла зѐмља*, *Кѝсела зѐмља*); (б) Орографија (*Бр̑до*, *Лѐпа главѝца*, *Обурвѝтина*, *Сур̑дуп*, *Над љрвину*); (в) Хидронимски апелативи (*Ајдљчка вѝда*, *Гѝвор вѝда*, *Извѝрак*, *Пишт̑ак*); (г) Састав и врсте земљишта (*Белљтак*, *Дерлѝтина*, *Крѝж*, *Мртв̑ја*, *Усѝвина*); (ђ) Топономастичке метафоре (*Ваг̑нче*, *Вѝшала*, *Колѐна*); (е) Визуелно-квалитативна својства реалија у простору (*Бѐли пљт*, *Зл̑ вѝда*; *Дибѝки пѝток*; *Крајна м̑ала*; *Ст̑ара њѝва*; *Дѝвет дљбова*); (е) Биљна покривеност тла (*Дубр̑ва*, *Дуг̑чки лљгови*, *Горуњ̑ча*, *Паламид̑ра*); (ж) Зооними (*Јелењ̑к*, *Рѝбник*); (з) Топоними ономатопејског порекла (*Клокот̑вац*); (и) Природне појаве (*Вѝтрина*, *Грѝмички пѝток*).

Према захтевима грађе, поједине подгрупе су рашчлањене те се, на пример, топоними којима смо илустровали подгрупу *Визуелно-квалитативна својства реалија у простору* могу даље разврстати у мање целине: *Боје*, Појединости у квалитету (са изразито субјективном оценом); *Облици реалија*; Однос према другим географским објектима, Називи мотивисани променом или нестанком објекта и Бројеви.

Друга велика скупина јесу Културни топоними (цивилизацијски објекти и појмови). У оквиру ове групе издвојене су следеће подгрупе: Уређење водотокова (*Кладѐнчина*, *Л̑дни тѝчак*, *Сѝлска чѝсма*); Тло и његово искоришћавање (*Копалѝшта*, *Лив̑дица*, *Максљл*); Називи у вези са сточарством (*Овч̑рник*, *Кѝжа гр̑ба*, *Ст̑ара тр̑ла*); Привредни објекти и производи (*Ст̑ара воденѝца*, *Пој̑зак*, *Ћумур̑на*); Занати (и занатски производи) и делатности (*Ков̑чѝвиште*, *Црепљ̑шка м̑ала*, *Шљмарска кљћа*); Границе, аграрне реформе и сл. (*Ќграђа*, *С̑нор*, *Удљт*).

Следећа семантичка скупина била је Друштвени живот (материјална и духовна култура). У испитиваној грађи микротопоними ове групе разврстани су у следеће подгрупе: Делови насељених места (*Пиргѝшка м̑ала*, *Пѝлска м̑ала*); Друштвени објекти (Називи који се односе на здања и пребивалишта) (*Градѝште*, *Кућ̑так*, *Станѝвиште*); Комуникације и објекти у вези са њима (*Код вр̑тнице*, *Колѝвоз*, *Р̑скрсница*); Друштвени односи, титуле и занимања (*Бирѝвиште*, *Аѝионица*, *Попѝв пљт*); Организација друштвеног живота (*Код вѝске*, *Ќпштинско*, *Држ̑авно*); Здања и објекти војно-одбрамбеног карактера (*Бѝјиште*, *Збѝговиште*, *Комѝре*); Културни објекти (*Сљднѝца*, *Код дискѝнта*, *Де онѝ пѝац*); Верски објекти и сакрално у топонимији (*Манасти̑рак*, *Дѝња пѝрта*, *Цамиј̑ра*); Митолошко у топонимији (*Авѝци бун̑р*, *Прѝклето пѝило*, *Зм̑јевица*); Остали називи (*Колектѝвски дѝм*, *В̑триште*, *Чунтрук*).

О трајности као важној карактеристици топонима сведочи и то што је највећи део топонима словенског порекла и припада систему лексема традиционалне материјалне и

У погледу мотивационе и структурно-творбене разноврсности топонима, топонимија испитиваног терена развијала се по сличном моделу као и топонимија суседне Белице (в. Радић 2003).

Друштвено-историјске околности, пре свега присуство Турака, те интерференције са носиоцима других језика нису оставиле значајног трага у топонимији Левча. Топонимија је највећим делом словенског порекла, а турцизама, грецизама, хунгаризама и др. затичемо у скромном инвентару левачких топонима. Топонимија Левча несумњиво је обликована под утицајем миграционих струја активних у време насељавања овога простора. Највећи број топонима функционише и на другим деловима српског језичког простора, а посебно на територији Косова и Метохије. С тим у вези, може се претпоставити да је један број назива донесен досељавањем и то пре свега у оквиру косовско-метохијске миграционе струје.

На основу затечених топонима можемо понешто казати и о антропонимији овога краја. Антропоними који се топонимизују су претежно словенског типа. У појединим топонимима развијених на подлози антропонимима можемо запазити дијалекатске црте (в. нпр. *Рапџловац*; *Код Товиловои јасика*). Највећи број антропонима бележи Грковић 1977. У вези са неким топонимима претпоставили смо топонимизацију хипотетичких антропонима (нпр. Сићим > *Сићимовац*). С обзиром на то да замашнији део грађе чине топонимизовани хипокористици мушких имена на -а (в. *Гарин пџток*, *Тџин брџ*, *Тџин лџ*), можемо приметити да у Левчу преовлађују хипокористици типа *Јова*, *Пера*, *Рада*. Претежно су топонимизована мушка лична и хипокористичка имена и надимци, те се и с тим у вези Левач уклапа у развојне обрасце топонима српског језичког простора (уп. нпр. Жугић 2013: 135). Изузетак представља прецедентно име Јерина, којим је мотивисано неколико левачких топонима.

Пунктови које смо истраживали са становишта топономастике у највећем делу били су простор са којег је сакупљан дијалекатски материјал за опис говора Левча (Симић 1972). Наши топоними добро илуструју фонетске, акценатске и морфолошке карактеристике говора Левча. У нашем раду извршене су поједине корекције у вези са претходно забележеним и коментарисаним ономастичким подацима у раду Р. Симића (в. Ђевелџак, те етнике и ктетике у вези са појединим левачким насељима).

Значајан допринос нашем раду дали су стручњаци нелингвистичких дисциплина. Срђан Катић из Историјског института у Београду саопштио нам је важне податке о старијим записима појединих ојконима. Резултати спроведених анализа микротопонима представљени су на картама које су израђене у сарадњи са професорком Ранком Станковић са Рударско-геолошког факултета у Београду. У будућим радовима биће публиковани значајнији резултати у дигитализацији и визуализацији наших података.

Циљеви будућих теренских истраживања требало би да буду прикупљање топономастичке грађе са свих неистражених подручја српског језика и поређење са истраженим и описаним топономастиконима. Сходно упутствима Одбора за ономастику, топономастичким истраживањима треба придружити и антропомастичка (макар на нивоу узрока). Значајно би било удружити истраживања топономастичара и дефтеролога те упоредити савремену грађу са записима из турских пописа, као и наставити истраживања домаћих историјских извора. Најзад, било би корисно припремити српски топономастички речник у којем би и грађа из Левча имала потпунију и прегледнију презентацију у контексту српског топономастикона као целине. Грађу треба дигитализовати и припремити за коришћење у информационим системима попут ГИС-а.

7. РЕЧНИК

Ѕвѣцки бунѧр, бунар Бел
Аврѧмѧв лѳг, шума Оп
Агатѧнѧвиѧа пѧток, поток и потес око потока Дул
Адѧмѧво, њиве и шума Дул; Адѧмѧво, њиве Мал
Ајдѳчка вѧда, извор Дул; Ајдѳчка вѧда, извор Добр
Ајдѳчки клѧденац, ОП 7 Др
Ајдѳчки лѧз, шуме, њиве, ливаде Шљив
Алѧksiнац, ливаде, шуме Дул
Алѧksiѧа воденийца, воденица Суг
Алѧksiѧи, махала Дубр
Алѧksiцка мѧла, махала Ур; Алѧksiцка мѧла, махала Драг
Алѧksiцки ѳзвор, извор Дубр
Алѧksiцко, имаѧе Ба
Алѳја, њиве, извор Ур
Аловѳта чѳка, шума Добр
Аловѳта чукѧра, брдо у Планини изложено ветровима Силъ
Аљетѳн, брдо, њиве, виноград Кав
Амбарѳште, шума на Јухору? Крч
Америкѧнско, ОП 7 Кол
Ѕндрѳн бунѧр, бунар Брај
Ѕндрѳцко, шуме, њиве Ур
Анѧелицка мѧла, махала, Анѧелија жена због које су убили Муслију Рек
Ѕницка мѧла, махала Сек
Ѕнкиѧа воденийца, воденица Дул
Ѕнкиѧа пѧток, њиве, шуме Дул
Ѕнкицка стругѧра, стругара Дул
Ѕнтѳн пѧток, ОП 7 Брес
Ѕнтицка мѧла, махала Крч
Ѕнтѳцки дѧ, ливаде, њиве Дул
Арсѧнијево, сеѧак, шупа Вук
Ѕрсѳн ѳзвор, извор Суг
Ѕрсѳн мѧјдан, мајдан Ба
Ѕрсино, баште Рат
Ѕрсиѧи, махала Дуб
Астѧлче, ОП 7 Др
Ѕцин грѧб, гроб неког Турчина, срушен је 1958. на том месту је било много камеѧа Суг
Ацѳоница, њиве Лоѧ

Бѧбин брѧг, њиве у пределу Мрзишта Силъ
Бѧбин грѧб, ливаде на месту на којем је сахраѧена нека баба страдала од олује, по другој легенди: сахраѧени баба и деда у Чвораји на брежуљку, живели су у том делу села, ретко силазили и желели су да ту буду сахраѧени, пре тридесетак година, постоји обележје Прѧ
Бѧбин пѧток, ОП 7 Мед; Бѧбин пѧток, потес ка Медојевцу ИП
Бѧбина ѧйва, њиве у реци Вук
Бѧбино, башта Лоѧ; Бѧбино, њиве Крч

Ба̀бино њивче, њива Топ
Ба̀бицка ма̀ла, махала Драг
Ба̀бицка њива, њиве Кал
Багрема̀р, ОП 7 Др
Багрења̀к, шума Леп; **Багрења̀к**, шума Круш; **Багрења̀к**, шума Жуп; **Багрења̀к**, шума Кар; **Багрења̀к**, ОП 7 Мед
Баденџица, шуме, ливаде Жуп
Базени, место на којем су се налазили базени Прњ
Бајић, шума Ком; **Бајић**, њиве (четворомеђа Драгова, Течића, Комарана и Мотрића) Теч;
Бајић, њиве, потес у Коренати Мот
Бајчети́нска ма̀ла, махала Мот
Бакџан кла̀денац / **Бакџани** кла̀денац, ОП 7 Др; **Бакарни** кла̀денац, в. Добра вода Сек
Бакицки њвор, извор Круш
Баково, према предању девојка је бегала пред Турцима (верује се да је била из Беочића или из Секурича), говорила је, за себе: неће да те бакне, тј. неће имати ту срећу да је ухвате и тако је место Баково добило име. В. **Девојачка стена** Сек; **Баково**, ливаде, њиве, шуме Беоч
Бакча, баште, њиве Бел
Бакчи́ште, баште Прњ; **Бакчи́ште**, извор Кар
Ба̀лино кладѣ́нче, ОП 7 Др
Балка̀нска, улица у засеоку Брдо Крч
Ба̀ндицке шџме, шуме Ур
Ба̀ндицки **за̀брани**, шуме, право презиме: Радовановићи Ур

Ба̀нина водени́ца, воденица Кав
Ба̀нкица, потес, њиве Бог
Ба̀нкџва ливџда, ливада Бел
Бања̀ско, њиве, има воде Бел
Ба̀ра, некадашњи виногради, сада парлог Бел; **Ба̀ра**, њиве, најплодније земљиште Сек;
Ба̀ра, њиве Круш; **Ба̀ра**, њива Жуп; **Ба̀ра**, њиве Мот; **Ба̀ра**, ОП 7 Кол; **Ба̀ра**, ОП 7 Мед;
Ба̀ра, ОП 7 Брес; **Ба̀ра**, њиве Кал
Ба̀ре, насеље Ба
Ба̀рица, њива, нема воде Драг; **Ба̀рица**, место над Долином, шума, ливада Беоч

Барни́ца, њиве, шуме Дул
Ба̀рска че́сма, чесма Ба
Ба̀рски њвор, извор, в. Малешевски поток Мал
Ба̀рски по́ток, њиве Оп; **Ба̀рски по́ток**, поток Мот
Ба̀рски **пу́т**, пут који води ка селу под именом Баре Сиљ

Ба̀рско бр̀до, брдо од гробља ка Мотрићу Ба
Ба̀рче, баште Ком
Барчи́не, башт Рат
Бата̀л – њиве, ОП 7 Мед
Батали́ја, њива, по легенди у тој њиви је тешко окончати радове: *истџра те не́ка ки́ша, снѣг...* Кар
Баталчи́на, њива Сл
Бачва̀на, њива, извор, баште Мот
Бачва̀нски пу́т, пут Мот

Бӑчвина штӑла, њиве Сл

Бӑчевина, ливаде, шуме, извор Мот

Бачѣвиште, њиве Леп; **Бачѣвиште**, шуме, некада су ту биле бачије Суг

Бачије, ОП 7 Др

Бӑшина кӑса, четинарска шума Беоч

Бӑшта, баште код кладенца Кал

Баштица, башта у некадашњем младом шљиваку (поврће сађено између стабала) Прњ

Баштовӑна, баште поред реке у Бари Круш; **Баштовӑна**, некадашње школске баште Лом

Бѣја, њиве Бог

Бѣјицко, њиве Бог

Бѣла бӑра, махала Прев; **Бѣла бӑра**, шума Суг

Бѣла Грача, река, баште и махала Беоч; **Бѣла Грача**, ОП 7 Др

Бѣла зѣмља, виноград Оп

Бѣла јарӑга, удолина, шума, песковито тле, има воде Ур; **Бѣла јарӑга**, шума багрема, бела земља Крч

Бѣла стѣна, њиве, шуме Дул; **Бѣла стѣна**, ливаде и њиве Добр

Бѣла һуприја, мост Лоћ

Бѣлан, махала Рат

Бѣлане, њиве Цик

Белӑнска чѣсма, чесма по Бели Турчин Рат

Бѣлег, ОП 7 Др

Белѣга, место између Богалинца и Жупањевца Бог; **Белѣга**, место, био споменик ту је Силна Јерина гађала брата Жуп

Белѣшковицко, шуме Рат

Бѣли брѣг, шума која се пружа ка селу под именом Дулене Сиљ; **Бѣли брѣг**, в. Крст Оп;

Бѣли брѣг, песковито тле, има воде Ур; **Бѣли брѣг**, брдо, бела земља Круш; **Бѣли брѣг**, њиве, шуме Саб

Бѣли грѣт, потес Кар

Бѣли пѣсак, виногради Оп; **Бѣли пѣсак**, брдо под шумом, њивама и ливадама Бел; **Бѣли пѣсак**, шљиваци Вук; **Бѣли пѣсак**, њива, место на којем „избива” бели песак Крч; **Бѣли пѣсак**, њ, виногради Брај

Бѣли пӑток, јако врело, може да напаја неколико села, сад се изгубило Жуп

Бѣли пӑт, њиве Кал

Белӑне, Ливаде Сиб

Белӑсављева воденица, воденица на Турском потоку Саб

Бѣло брдо, шуме, њиве Саб

Бѣло камење, државне шуме и њиве, сада под каменом, има њива Суг

Беловиџ, шуме и ливаде Сиб

Беловиџка бра́на, брана Сиб

Беловиџки пӑток, јак поток Сиб

Беломѣкицка воденица, воденица Жуп

Белостѣнски пӑток, поток Дул

Белу́так, шума Рек
Бѣлчѣво брдо, ливаде, њиве Сиб
Бѣљина врба, војни оријентир Сек
Бѣмбрѣг, пашњаци, ливаде на брду ка Каленићу Прев
Бѣнино, њива Круш
Беоцйћ / Беоцйће, насеље Беоц
Бѣчйцка воденйца, воденица Жуп
Бешњѧја, река и планина Суг
Бешњѧјска река, река Суг
Бирѣвиште, ОП 7 Др
Бирољѣвица, шуме, њиве и ливаде на месту некадашњих винограда Жуп

Блѧгоевицка ма́ла, махала Суг
Благотйн, шума Бог; Благотйн, узвишење, шуме Оп
Блѧжѣвка, њива, шума Дул
Блѧжево, махала Жуп
Блѧжѣвска воденйца, воденица Жуп
Блѧгине, њиве, воћњаци Дуб
Бѣбиште, воћњаци, шума Дубр
Богалйнац / Богалйнце, насеље Бог
Богалинѧчка река, река Бог
Богдѧнино, шљивик Леп
Богдѧновицка ма́ла, махала Драг
Богдѧново, њиве Ба
Богйћевац, њиве, шуме Ур
Богйћевацки пѣток, поток Ур
Богйћевица, њиве, шума Лоћ
Богојѣвска ма́ла, махала Сек
Богѣмирова колйба, колиба Дубр
Богѣмирово, њива у потесу Кожувара Кав
Богѣшицко, њиве Ур
Божѧна, народно име за сеоску цркву која је посвећена Светој Петки Сиљ
Божеревѧчко, имање Божоревчана, према имену села Божеревац Дуб
Божѣтиће, предео под њивама и ливадама у близини сеоске цркве Сиљ

Бѣжина воденйца, воденица Добр
Божйнов кла́денац, извор-кладенац, потес Вук
Божйнов шубу́рак, ОП 7 Др
Божйнова ливѧда, њиве Над
Божйћковац, ливаде и шуме Над
Бѣжѣвац, њиве Саб
Бѣйинка, шума Круш
Бѣјиште, ОП 7 Др
Бѣјкино, ливаде, шуме Сиб
Болу́товац, шуме, њиве, од калудранског пута до Лепѣјевића Прев; Болу́товац, извор Кал
Бѣре Вѣликића воденйца, воденица Брај
Борйкицко, њиве Сиб

Борйсављева воденица, воденица Брај

Борйцко, шуме, њиве Ур

Борја̀к, шума Крч

Боровња̀к, њиве, ливаде, шуме, чесме Крч; **Боровња̀к**, шума Бел

Борчине колибе, извор, потес Вук

Бостѧниште, баште око Дома Жуп

Бдшково, њиве Ур

Бра̀вни брег, шуме Над

Брајновац, насеље Брај

Брајновѧчка кдса, њиве, у близини је Гумасто дрво Оп

Брајновѧчки пдток, поток Брај

Бра̀на уз Ку̀ниште, брана Сиб

Браник, ОП 7 Др

Браници, ОП 7 Кол

Брашйцка ма̀ла, махала Оп; **Брашйцка ма̀ла**, махала Кал

Брда, обрадиво земљиште, велика површина Жуп

Брдарево, њиве на брду, поред брдарева куће правио брда за разбоје Лук

Брдѧрско, њива купљена од брдара Ба

Брдо, в. Волевац Бог; **Брдо**, место које представља центар села (још постоји зграде месне канцеларије и сеоских продавница, а раније се на овом месту налазило аутобуско стајалиште), раскрсница са које се спуштају три пута ка Рапајловцу, Средњој мали и Крајној мали, а узбрдо је пут ка Планини Сиљ; **Брдо**, виногради Оп; **Брдо**, њиве Бел; **Брдо**, в. Калудранско Леп; **Брдо**, њиве Брај; **Брдо**, њиве Ком; **Брдо**, ливаде и њиве Жуп; **Брдо**, њиве, купине Кал; **Брдо**, њиве Драг; **Брдо**, њиве Раб; **Брдо**, њиве на брду Цик; **Брдо**, махала Крч; **Брдо**, ОП 7 Кол; **Брдо**, ОП 7 Др, **Брдо**, потес Сл, **Брдо код Милоја Кdлкинем ку̀ће**, брдо Сиб

Брђан ма̀ла, махала на брду Бог

Брђани, махала Цик

Брђанска ма̀ла, махала Жуп

Брег, њиве Над

Брегови, њиве, у Брегу Лом

Бреза, место на којем је био рудник графита, постоји извор, али вода није за пиће, графитна је, црна Сек

Брезѧлички бунѧр, дубок бунар, одличне воде на путу за Брезу Сек

Брезовачки пдток, поток Прњ

Брезовица, борова шума на брду Прњ; **Брезовица**, шуме, пашњаци Шљив

Брекиња, ОП 7 Кол

Брѐнина воденица, воденица човека који се зове Обрен Круш

Брѐнино, њиве Раб

Брѐс, место на којем је запис Сек

Брѐсје, насеље Брес

Брѐст, шуме, њиве Суг

Брестѡвац, махала Оп; **Брестѡвац**, њива Кал; **Брестѡвац**, њиве, виногради од Црвеног брега до Прњавора Драг; **Брѣстѡвац**, ОП 7 Др; **Брестѡвац**, шуме, њиве, ливаде Топ

Брестовѡчка кѡса, виногради Драг

Брестовѡчки ѡзвор, извор Оп

Брестовѡчки пѡток, ОП 7 Др

Брѣстови, извор Саб

Брзѡнско, купљено од човека из Брзана, шуме, њиве, пашњаци Суг

Брѣицка мѡла, махала Ур; **Брѣицка мѡла**, махала Ком

Брњѡк, воћњак Мот

Брѡд, кладенац код Чединог мајдана Бел; **Брѡд**, мост на Жупањевки Жуп; **Брѡд**, извор Кал; **Брѡд**, њиве поред реке, Драг; **Брѡд**, ОП 7 Др

Бубѡн, ливаде и извор Дубр; **Бубѡн**, шума, извор Над; **Бубѡн**, извор Круш; **Бубѡн**, извор Жуп; **Бубѡн**, баште Суг; **Бубѡн**, њиве, ливаде, шума Крч, **Бубѡн**, шума, има воде Добр

Бубѡнска чѣсма, извор Крч

Бубњѡрска мѡла, в. Дубељачка мала Бел

Бѡгар мѡла, махала, в. Бугарска мала Бог

Бѡгарска мѡла, махала Бог; **Бѡгарска мѡла**, махала Брај

Бѡђина колиба, њиве око колибе Вук

Бѡк, в. Миленковицко Саб; **Бѡк**, њива у равници Брај; **Бѡк**, њиве Лоћ; **Бѡк**, њиве, шума Над

Бѡква, њиве (у Букву) Саб

Бѡковац, шуме, њиве Кал

Бѡковача, њива поред реке Кав

Бѡковина, шума и поток Прњ; **Бѡковина**, шума Крч

Бѡковица, шума и пашњаци, чесма добре воде Сек

Бѡлинац, место на којем су некада били виногради, сад је парлог Сиб

Булѡтовачки пѡток, поток Леп

Бѡљино, њива, власник је Славољуб Круш

Бунѡр Вѡјичића, бунар Суг

Бунѡр Милѡшевић Тихѡмира, бунар Суг

Бунѡр Михѡјла Мѡлојевића, бунар Суг

Бунѡр Пѡвловић Мѡлана, бунар Суг

Бунѡр Тѡплице Милѣнковића, бунар Суг

Бунѡри, брдо према Гледићу, пашњаци и шуме Прњ

Бунѡри код ћерѡне, бунари који се налазе у близини Ћеране, на скретању ка Ћевелаку Силъ

Бучѡнска мѡла, махала Крч

Бѡчије, њива, потез од Нерезине, слабо има воде, била некад шума, па се крчило, купљена Дуб

Бучѡјѡк, извор Крч

Бѡчје, њиве Дуб; **Бѡчје**, шума Суг; **Бѡчје**, извор, њиве, ливаде Крч

Бѡшетицко, њиве Цик

Вагѡнче, извор Кал

Вѣлѣга, ливаде Рат; **Вѣлѣга**, њива Прњ
Валогѣра, шуме Бел
Вѣлѣге, шума, њива Дул; **Вѣлѣге**, њиве, планира се подизање воћњака Кав; **Вѣлѣге**, река Раб; **Вѣлѣге**, шума, пашњаци Шљив; **Вѣлѣге**, њиве, било ерозије, па су запуштене Суг

Вѣлѣшки пѣток, поток Шљив
Вѣљѣлица, шуме, њиве Дул
Вѣљѣоница, млин Дубр
Вѣрош, центар села, в. Село Бел; **Вѣрош**, центар Рек
Васикѣнски бунѣр, извор Сл
Васѣлијин ѣзвор, извор Суг
Василијѣка бѣква, извор испод Ракѣа Рат
Василијѣко, њиве Рат
Вѣсићи, махала Лук
Вѣсѣѣке кѣће, велики потес Саб
Вѣтришки пѣт, пут Беоч
Вѣтриште, ливаде, њиве Беоч
Вѣлика Вѣтрина, в. Ветрина Сек
Вѣлика Говедѣрница, в. Говедарница Над
Вѣлика Грача, речица Сек
Вѣлика јарѣга, јаруга, шума Сиб
Вѣлика Калѣдра, махала Кал
Вѣлика кривѣна, место на којем се одваја пут за Сугубину Саб

Вѣлика Крушевѣца / Крушевѣца, насеље Круш
Вѣлика ливѣда, шума, некадашње њиве Бог; **Вѣлика ливѣда**, ливаде и махала Дубр;
Вѣлика ливѣда, њиве Кал; **Вѣлика ливѣда**, њиве Крч; **Вѣлика ливѣда**, ливада Над;
Вѣлика ливѣда, њиве Мот, **Вѣлика ливѣда**, њиве Сл
Вѣлика мѣђа, њиве Сек
Вѣлика њѣва, њиве, баште Сиб; **Вѣлика њѣва**, њива, виногради Леп; **Вѣлика њѣва**, потес Вук; **Вѣлика њѣва**, њива Лоћ; **Вѣлика њѣва**, њива Кар

Вѣлика рѣка, река Бог; **Вѣлика рѣка**, махала Добр
Вѣлика стрѣжа, ОП 7 Кол
Вѣлика стрѣна, ОП 7 Кол
Вѣлика чѣка, шуме, њиве, ливаде Шљив
Вѣлики бѣк, водопад Круш
Вѣлики вѣс, шуме Добр
Вѣлики град, шума Над
Вѣлики клѣк, шума Дуб; **Вѣлики клѣк**, ОП 7 Др
Вѣлики Кремѣнац, в. Кременац Сиљ; **Вѣлики Кремѣнац**, шума Круш

Вѣлики крѣш, шуме, њиве Добр
Вѣлики лѣг, равница ка Орашју Саб
Вѣлики Рѣкѣвац, ОП 7 Кол
Вѣлики шљивѣк, шљивик Леп
Вѣликића мѣла, махала Суг
Вѣликиѣка мѣла, махала Суг
Вѣлико брѣдо, њиве, ливаде Сиб
Вѣлико дрѣво, запис (бељик - врста шумара) Лоћ

Вѐлико ђсоје, шљивари и шума у Чукари Сиљ; **Вѐлико ђсоје**, шуме Добр

Вѐлико пђље, башта Сиб; **Вѐлико пђље**, њиве Кал; **Вѐлико пђље**, потес Вук; **Вѐлико пђље**, њиве, шуме Мал; **Вѐлико пђље**, њиве Теч; **Вѐлико пђље**, њиве Лоћ; **Вѐлико пђље**, ОП 7 Кол; **Вѐлико пђље**, шуме, њиве Саб

Вѐлико прѝсоје, ка Рајцу Дуб

Вѐлико ўгло, велика кривина Цик

Вѐлико цѐрје, шума Дул

Вѐлино, њиве Мал

Велѝсављев бунѐр, ОП 7 Кол

Вѐљин бунѐр, бунар и место Саб

Вѐљкови бранѝци, шума Крч

Вѐљковицка воденѝца, воденица Крч

Вѐљковицко, њиве, по презимену породице из Течића Кав

Вѐнац, воћњак Над

Веселѝак, њиве Цик

Вѐсино брђдо, шума (ерозија, пошумљено 5h) Рат

Вѐски пђток, њиве Саб

Вѐскова гла́ва, в. Весковица Дул

Вѐсковица, шума, ливаде Дул

Ветрѐњача Мѝлетић Мѝлована и Ылије, ветрењача у Гају Суг

Вѐтрина, врх Јухора, верује се да је било келтско насеље Сек; **Вѐтрина**, шуме, њиве Сек

Вѐтриње, ОП 7 Др

Ветрђвка, шума Круш; **Ветрђвка**, шума Круш

Вѐцина бѝчина, ОП 7 Брес

Вѐшала, шума Дул; **Вѐшала**, место на четворомеђи Риљца, Божуревца, Горњег и Доњег Дубича Дуб

Вигњѝвац, извор, шума Рек

Видѝковићи, махала Прев

Вѝдојевицка ма́ла, ОП 7 Др

Вѝдојевицки клѝденац, ОП 7 Др

Вѝдојевицки мђст, ОП 7 Др

Вѝлини вѝрови, вир, по причању које је информатор чуо од свог деде: деда је туда пролазио, враћајући се са славе и видео је вилу како се чешља помоћу два чешља истовремено Кар

Виногѝрде, в. Виногради Сиб

Виногѝраде, њиве и ливаде на месту некадашњих винограда Кав; **Виногѝраде**, њиве Круш;

Виногѝраде, њиве, баште Ком; **Виногѝраде**, били су виногради у Поточарској мали Лом;

Виногѝраде, некадашњи виногради, сада шибље Мал

Виногѝради, ОП 7 Кол; **Виногѝради**, парлог, некадашњи виногради Сиб; **Виногѝради**, њиве Ур; **Виногѝради**, њиве, шуме Беоч; **Виногѝради**, део је Бајић Мот; **Виногѝради**, виногради, ливаде, воћњаци Суг; **Виногѝради**, виногради, село је познато по виноградима Цик;

Виногѝради, њиве Рек

Виногѝрдско, ОП 7 Брес

Виногѝраче, њива Кал

Вирѝње, њиве Лоћ

Вирѝне, њиве Ур

Вѣс, шума Дул; **Вѣс**, њиве на брду Добр
Висѡки тѡрови, место у Планини на којем се налазио ограђен простор за стоку Сиљ

Вѣтина колиба, шума око колибе неког Вите Кал
Витровѣца, Запарложени виногради Лоћ
Вѣше грѡбља, виноград Кал
Владѣчин грѡб, поред пута, на брегу налази се гроб владике којег су убили Турци Дубр

Влѡвица, ОП 7 Мед; **Влѡвица**, ОП 7 Др
Влѡстѣно, њиве, ливаде Ур
Влѡхвица, ОП 7 Мед; **Влѡхвица**, ОП 7 Др; **Влѡхвица**, потес ИП
Влѡшка мала, махала Суг
Влѡшковицка мала, махала Кал; **Влѡшковицка мала**, махала Драг

Влѡшковицки ѣзвор, извор Раб
Влѡшковицки пѣт, пут Раб
Влѡшковицко имѡе, њиве, шуме Раб
Воденѣца, ОП 7 Кол
Воденѣца Антонѣјевић Живѡрада, воденица Суг
Воденѣца Бѡшка Милѣевића, воденица Суг
Воденѣца Драгѡљуба Тодѡровића, воденица Суг
Воденѣца Ђѡрђа Ђѡрђевића, воденица Суг
Воденѣца Њлић Аксѣнтија, воденица Суг
Воденѣца Њлић Арсѣнија, воденица Суг
Воденѣца Кѡстић Стамѣнка, воденица Суг
Воденѣца Милашѣна и Весѣлина Антонѣјевића, воденица Суг

Воденѣца Младѣновић Дѣшана, воденица Суг
Воденѣца Њколић Милѡшина, воденица Суг
Воденѣца Стевѡновић Стѡноја, воденица Суг
Воденѣца Трифѣновић Тодѡсија, воденица Суг
Водѣњѡк, њива ИП Сл; **Водѣњѡк**, запис Бел, **Водѣњѡк**, њиве и ливаде Сл

Водѣца, место на којем је некада био извор Дубр; **Водѣца**, извор Драг

Водѣце, шуме Ком
Водѣчки пѡток, шума која се спушта низ поток Бел
Волујѡк, засеок Драг
Волујѡчко грѡбље, гробље у сваком засеоку Драг
Вѡљѣвац, махала, воћњаци, ливаде Бог
Вѡљевѡчки пѡток, поток Бог
Вр гаја, потес (у *Вр гаја*/из *Вр гаја*) Вук
Врѡжа бѡра, равно место на којем је постојало језерце са живим блатом, име се доводи у везу са несрећом у којој је страдало дете (мајка га је довела да га окупа, испустила га је и дете је потонуло) Сек
Врѡњѣвац, шуме Прев, **Врѡњѣвац**, шума и њиве Сл
Врѡарева колиба, колиба Добр
Врба, десно од цркве, 3- 4 куће, сада је само један становник ту, повратник из Аустралије, у близини је старо гробље Сек; **Врба**, пашњаци, шуме Шљив

Врбѡвац, потес Дубр
Врбѡвачки пѹт, пут Дубр
Врбѡк, њиве поред реке Круш
Врбѡѡк, баште и њиве Саб
Врѡла, шљивар и шума у близини Великог Кременца Сиљ; **Врѡла**, шума Рек

Врѡлац, извор, парлог Суг
Врѡле, потес изнад села Бел
Врѡлски пѡток, поток Бел
Врѡйна, њиве Кал
Врѡлети, шума Саб
Врѡлетна страна, њиве Сиб; **Врѡлетна страна**, ОП 7 Кол
Врѡлѡтница, врлетни предео имања према селу Ратковићу, шума се пружа ка Малом Кременцу који је изван сиљевачког атара Сиљ; **Врѡлѡтница**, брдо под шумом Кал

Врѡви, брдо Оп
Вртеѡѡци, Махала Сиб
Врѡлог, ОП 7 Брес
Вукѡњска мѡла, махала, верује се да су се доселили из села Вукаѡац код Рибарске бање Раб
Вѡкмановац, насеље Вук
Вукмановаѡчки ѡзвор, извор Ком
Вукманѡвачки пѡток, извор Кав; **Вукмановаѡчки пѡток**, поток Ур

Вукмановаѡчко, потес Ур
Вѡков пѡток, поток Беоч
Вѡкѡвац, њиве ка Дубичу Прев; **Вѡкѡвац**, њиве, шуме, воћѡаци, куће Дуб

Вѡкове ливѡде, напуштене њиве Беоч
Вѡксицки бунѡр, бунар Ур
Вѡлетин грѡб, гроб хајдука којега су Турци приморали да донесе гајбицу грозђа из Тополе Рат
Вѡлетина ливѡда, шуме и њиве Над
Вѡлетна ливѡда, в. Вулетина ливада Над
Вѡлин јабучѡр, стари засад јабука које је породица Властимира Ђорђевића купила од професора Вуле Жуњића из Рековца Сиљ
Вѡлѡно, њива Дул
Вѡлицка мѡла, махала Драг; **Вѡлицка мѡла**, махала Лоћ

Вѡловицка мѡла, махала Кав
Вучѡтићи, махала Рек
Вѡчинац, шуме Круш
Вѡчићево, њива Дул
Вѡчицка мѡла, махала ИП
Вѡчицки пѹт, пут ИП
Вѡчји брѡг, шума, ливаде Дул
Вѡчји дѡ, њиве, шума Дул
Вѡчји пѡток, потес поред потока Мот
Вѡчков пѹт, пут ка Ратковићу Суг
Вѡчковац, махала Рат

Ву́чковићи, махала Над

Габѐрица, в. Ливадска река Суг
Гаври́ловића пёток, поток Суг
Гаври́ловицка ма́ла, махала Суг
Га̀гицка ма́ла, махала Дул
Га̀здицка ма́ла, махала Ком
Гайцка ма́ла, махала Кал
Гайцки йзвор, извор Рат

Га̀ј, њиве, баште Саб; **Га̀ј**, махала Кав; **Га̀ј**, шума Сиб; **Га̀ј**, плантаже винограда, винарија „Милић”, колиба Јовичића Сек; **Га̀ј**, махала Жуп; **Га̀ј**, брдо под шумом Кал; **Га̀ј**, њиве Драг; **Га̀ј**, њиве, ливаде, шуме, колибе Раб; **Га̀ј**, њиве Лоћ; **Га̀ј**, ливаде Мот; **Га̀ј**, махала Суг; **Га̀ј**, њива и шума Крч; **Га̀ј**, ОП 7 Мед; **Га̀ј**, ОП 7 Др; **Га̀ј**, њиве, ливаде Топ; **Га̀ј**, потес Вук

Га̀јин пёток, поток Беоч
Га̀јина кёса, шуме, ливаде Беоч
Га̀јинка, извор, њиве, баште Рек
Га̀јино, њиве Рат
Га̀јић, њива Саб
Га̀јићка кривйна, кривина, уклето место Беоч
Га̀јицка ма́ла, махала Рат
Га̀јицки йзвор, извор Рат
Га̀јска, њива, шума Ур
Га̀јска воденйца, воденица Жуп
Га̀јске колйбе, колибе, ливаде Сиб
Га̀јски мајдан, мајдан Крч
Га̀јски пёток, поток Вук; **Га̀јски пёток**, поток који се улива у Црквењак Крч

Ганетова колйба, колиба Сек
Га̀рваник, шуме Бел
Га̀рѐвац, воћњак Над
Га̀рѐвачки пёток, поток Над
Га̀рин пёток, поток и њиве Рат
Га̀рина прљина, воћњак Рат
Гаришнйк, **Гарйшник**, њиве, шуме, шљивари Оп
Га̀т, ОП 7 Кол; **Га̀т**, место где је заустављана вода да пређе на воденицу Крч

Гвоздѐнин йзвор, извор Суг
Гвёздина воденйца, воденица Беоч
Гѐндицко, њиве Ур
Гйљино, њиве Ур
Гйлтицка ма́ла, махала Вук
Гйлтицки сока̀к, пут Вук
Гйнино, шљивик, ливада, њива Леп; **Гйнино**, њиве Мот

Главѧћѐво лёјзе, ОП 7 Брес
Главѐја, шуме Рек
Глѐдићке планйне, планина Прњ
Глйбёвац, извор Крч
Глйшйн за́бран, шума Мот

Глишина кољба, колиба у Суваји Мот; **Глишина кољба**, њиве око колибе Мот

Глишица **мала**, махала Прњ; **Глишица** **мала**, махала Жуп

Глишички забран, шума Жуп

Глишичко, њиве Ур

Глог, шума Дул

Глува бучина, ОП 7 Др

Глуваја, шума Драг

Глуваћ, ОП 7 Др

Гнојна, њива Прев

Говедарница, ливаде, пашњаци Прњ; **Говедарница**, пашњаци, шума Над

Говедарничка река, река Прњ

Говедарски пџток, њиве, има воде Прњ

Гџвор вџда, извор Сиб; **Гџвор вџда**, извор жубори као да говори, лековит за децу која касно проговоре Прњ; **Гџвор вџда**, извор Жуп; **Гџвор вџда**, извор Над

Гџцка мала, махала Кал

Гџјцка воденица, воденица Драг

Гџјцка мала, махала Драг

Голач, ливаде Рат

Гџло брџо, њиве, ливаде Дул; **Гџло брџо**, в. Муслија / Муслин гроб Сил; **Гџло брџо** /

Гџло брџо, виногради Брај; **Гџло брџо**, шуме Круш; **Гџло брџо**, шљивик Жуп; **Гџло брџо**, шуме, њиве, ливаде Топ; **Гџло брџо**, шуме, ливаде Добр; **Гџло брџо**, шуме, њиве Над

Гологријаш, шума, њива Кал

Гџљцка кољба, колиба Добр

Гџљцка река, поточић, њиве Добр

Гџљцко, шуме и њиве Добр

Гомиле, шума, њиве Дул; **Гомиле**, њиве, шуме Над

Гомилски пџток, поток Дул; **Гомилски пџток**, поток Над

Гџр њива, њива ИП

Горџлка, шуме Ур

Гџрица, шуме, њиве Оп; **Гџрица**, шума, виногради Крч

Гџрња вџда, извор Шљив

Гџрња Грача, махала Беоч

Гџрња Калџдра, махала Кал

Гџрња кџса, коса која се пружа од Доњег чаира до Муслије Сил

Гџрња кџсовска воденица, воденица Дубр

Гџрња крчџвина, ОП 7 Кол

Гџрња Липница, в. Липница Леп

Гџрња мала, ОП 7 Кол; **Гџрња мала**, махала Дул; **Гџрња мала**, махала Ба; **Гџрња мала**, махала Оп; **Гџрња мала**, махала Кав; **Гџрња мала**, махала Бел; **Гџрња мала**, махала Сек; **Гџрња мала**, махала Ур; **Гџрња мала**, махала Брај; **Гџрња мала**, махала Ком; **Гџрња мала**, махала Жуп; **Гџрња мала**, махала Лом; **Гџрња мала**, махала Вук; **Гџрња мала**, махала Мал; **Гџрња мала**, махала Дуб; **Гџрња мала**, махала Рек; **Гџрња мала**, махала

Шљив; **Гѳрња мала**, махала Мот; **Гѳрња мала**, махала Суг; **Гѳрња мала**, махала Крч;
Гѳрња мала, ОП 7 Мед; **Гѳрња мала**, ОП 7 Мед; **Гѳрња мала**, ОП 7 Др; **Гѳрња мала**,
ОП 7 Брес; **Гѳрња мала**, махала Над
Гѳрња пѳрта, место на којем су биле игранке Вук
Гѳрња Сабанта / Сабанта, насеље Г. Саб
Гѳрња Сибница, махала Сиб
Гѳрња Чворја, насељени део Чвораје Прњ
Гѳрње брдо, виногради, в. Брдо Оп
Гѳрње грѳбље, гробље Крч; **Гѳрње грѳбље**, ОП 7 Др
Гѳрње пѳље, потес од игралишта према Брајновцу Бел
Гѳрње равни, шуме, ливаде Сиб
Гѳрње чѳсте, в. Честе Рек
Гѳрњи Микулѳн, њиве Жуп
Гѳрњи Гај, ОП 7 Др
Гѳрњи Дабѳвац, в. Дабовац Кал
Гѳрњи Дѳбич, насеље Дуб
Гѳрњи Врањевац, в. Врањевац Сл
Гѳрњи Грабаѳ, в. Грабаѳ Сл

Гѳрњи лаз, в. Лаз Оп
Горњомалски мѳст, ОП 7 Кол; **Горњомалски мѳст**, ОП 7 Брес

Горѳн, ОП 7 Др
Горуњаѳа, ОП 7 Др
Гѳсин грѳб, убијен неки четник Гѳса Дуб
Гѳсина ѳуприја, мост на безименом потоку Дуб
Грабаѳ, ОП 7 Кол; **Грабаѳ**, ливада Над; **Грабаѳ**, ОП 7 Брес, **Грабаѳ**, њиве и шуме Сл
Грабешки пѳт, пут Беоч
Грабљаѳ, шума Жуп; **Грабљаѳ**, шума Кал
Грабѳвац, ниже од Малетина Прев
Грабѳваѳки ѳзвор, извор Прев
Граѳишка кѳса, шуме и ливаде Жуп
Граѳиште, њиве Жуп
Граѳ, Шуме, остаци цркве, пеѳина Сиб; **Граѳ**, брдо, личи на вулкан, вади се камен одатле
Прев; **Граѳ**, град проклете Јерине, има темеља цркве Прњ; **Граѳ**, брдо Жуп; **Граѳ**, шума,
остаци града Беоч; **Граѳ**, каменит предео, шуме, ливаде, место на којем је била последња
караула Немањића (остале су биле Честин, Борач и Жупањевац), долазио је краљ
Драгутин, ту су биле царине Суг
Граѳина, ОП 7 Кол; **Граѳина**, њиве на крају села, ка Сиљевици Бог; **Граѳина**, њиве Брај;
Граѳина, пашњаѳ на месту некадашњих башта Кал; **Граѳина**, ливаде, њиве Лоћ

Граѳине, ОП 7 Кол
Граѳинска вѳда, извор испод Града Прев
Граѳинска мала, обухватала је неколико кућа (све су напуштене) које су начичкане
једна до друге, то су последње сиљеваѳке куће на западном делу села Сиљ

Граѳински пѳток, поток и баште, њиве Добр
Граѳинче, баште Шљив; **Граѳинче**, башта ИП
Граѳиште, место на којем су сад колибе, пружа се ка Пајковцу Сек; **Граѳиште**, шума на
Лухору Крч; **Граѳиште**, ОП 7 Брес

Градска кѡса / Градска кѡса, ОП 7 Др
 Градски пѡток / Градски пѡток, ОП 7 Др
 Грађа, ОП 7 Др
 Грачка кѡса, од стругаре се диже, верује се да је било Јеринино утврђење, шума са остацима Сек; Грачка кѡса, шума Беоч
 Грацки бунѡр, бунар Суг
 Грача, река Сек; Грача, река Беоч
 Грбѡк, в. Грабак Сл
 Грбѡчки пѡток, њива Сл
 Грђићка мѡла, махала Кав
 Грмљѡк, брдо, пашњаци, шљивари, налази се у средини села, са десне стране кад се иде из Рековца Раб
 Грѡб, гроб Бране Цветковића Над
 Грѡбиште, ОП 7 Др
 Гробљѡнска кѡса, пашњак Круш
 Гробљѡнска мѡла, ОП 7 Др
 Гробљѡнски пѡток, ОП 7 Кол
 Гробљѡнски пѹт, пут Раб; Гробљѡнски пѹт, пут који пролази поред гробља Мот

 Гробљѡнско, њиве до гробља у Дрењаку Рек
 Гробљѡнци, махала Кав
 Грѡбље, гробље Бог; Грѡбље, гробље Ба; Грѡбље, гробље Кав; Грѡбље, гробље у Старом селу Ур; Грѡбље, гробље Прњ; Грѡбље, 3 стара гробља + једно на којем се сад сахрањују мештани Жуп; Грѡбље, гробље Кал; Грѡбље, једно гробље у селу Вук; Грѡбље, гробље Мал; Грѡбље, гробље Шљив; Грѡбље, гробље Лоћ; Грѡбље, ОП 7 Мед, Грѡбље, ОП 7 Кол, Грѡбље, гробље Над, Грѡбље, гробље Сл
 Грѡбље у Гѡрње Сѡбнице, гробље Сиб
 Грѡбље у Дѡње Сѡбнице, гробље Сиб
 Грѡбље у Орашју, гробље Саб
 Грѡбљѡце, њиве, ископавају се остаци споменика Кар; Грѡбљѡце, место на којем су сахрањивани коњи Крч
 Грѡбљѡште, задружне парцеле, некадашње гробље, ископавани остаци Раб;
 Грѡбљѡште, место на којем су нађени остаци, између Суваје и Коренате Мот;
 Грѡбљѡште, ОП 7 Др
 Грѡбница, место на улазу у село, приликом копања за темеље кућа ископавани лешеве, куће ипак ту подигнуте, али судбине породица нису светле, опстала је само једна кућа, а и у њој је било самоубиства, како информатор каже: „све куће изумрле, само се једна окреће” Жуп
 Грѡбнички пѡток, њиве Ур
 Грѡмички пѡток, потес, шуме Ур
 Громѡчки пѡток, ОП 7 Кол
 Грчевац, в. доња липница Леп
 Грчка мѡла, махала Кав; Грчка мѡла, махала Мал
 Грчка њива, њива Кав
 Грчко, њива Кав
 Грчко грѡбље, велики потес њива Лом
 Гуљѡврино, њиве поред реке Рат
 Гѹмасто дрво, уклето дрво Бел
 Гѹмниште, њиве Сек; Гѹмниште, њиве, шума Беоч
 Гумништѡнски ѡвор, извор Беоч

Гу́тин кла́денац, извор Брај
Гу́шевац, махала, њиве Прев; Гу́шевац, река Дуб
Гу́шинац, ливаде и шуме на брду Дул
Гу́шћа, њиве Крч

Да́бѡвац, њиве Леп; Да́бѡвац, велики потес на брду, шуме, воћњаци, ливаде Кал

Дави́дов кли́к, шума Сек
Дави́дова стругáра, стругара Дул
Дави́довицка ма́ла, махала Сиб
Дави́нино, њиве, ливаде Рат
Дави́но, њиве назване по сеоској врачари Давини Ба
Да́кићи, махала Дуб
Дамља́нов ѝзвор, извор Ком
Дамља́нска ма́ла, махала Сек
Да́мовицка ма́ла, махала названа по старцу Адаму Сек
Дани́ловицки кла́денац, извор код гробља Лоћ
Дани́чина ба́ра, њива Лоћ
Дани́чицка ма́ла, махала Ур; Дани́чицка ма́ла, махала Раб

Даци́ћка ма́ла, махала Оп
Да́чин бунáр, бунар Суг
Два́ грѡба, ОП 7 Др
Де би́ла Ми́лошева штáла, извор Ком
Де Лу́ндицка ку́ћа, место крај те куће Лоћ
Де овѡ Дро́га, место где је отпад на излазу из Рековца Теч
Де онѡ Љуби́ша погйно, место код Цикотске колибе Лом

Де онѡ пй́ац, место Рек
Де онѡ Про́ђо Ле́вач, место на којем се одржава сабор *Прођох Левач прођох Шумадију*
Прњ
Де онѡ Радйво́ја удáрио грѡм, место у потесу Станкин поток Лом

Дебе́ла ко́са, шума, њиве Дул
Дебе́ло др́во, њиве Бел; Дебе́ло др́во, место, памти се само име, не знају где је и на шта се односи Крч
Де́вет дѹбо́ва, тополе на Стевановом гробу (по легенди све су то изданци једне тополе коју су Турци хтели исећи) Кар
Девѡ́јачка стéна, десно од Буковице, према Орашју. Према предању девојка је бежала пред Турцима (верује се да је била из Беочића или из Секурича). Да би заварала траг бацила је свој јелек и то место је Јелењак, а она је прешла у Тевсију. Ту има остатака турског хана и одатле је, са стене скочила и убила се да сачува част. Подно те стене мештани и данас наводе да израста нека чудна трава у облику девојчке косе Сек;
Девојáчка стéна, шума, каменолом Беоч
Де́гидско, њива Ба
Де́гицко, њиве Круш
Де́дина ливáда, њива Прњ
Де́диње, богаташки крај Рек
Де́лба, место Крч

Дѣлѡве, ливаде Ком
 Дѣлѡви, воћњаци, њиве Бог; Дѣлѡви, њиве, 10–15 парцела које се пружају ка селу под именом Баре, раније је на том месту био државни шљивар Сиљ; Дѣлѡви, велики потес Ба; Дѣлѡви, ливаде, шуме, њиве Мал
 Дѣлѡвски пѹт, пут Мал
 Деѡница, њиве, ливаде Оп; Деонѡца, шума Лом
 Дерлѣтина, њива Крч
 Дѣсино, њиве Ур
 Деспотѡвицко, њиве Рат
 Дѣспотовка, шума више Мочила, некада је терен био под њивама Сиљ

Дибѡки пѡток, њиве Ур; Дибѡки пѡток, ОП 7 Др
 Дивљѡка, њива Беоч
 Дивљѡкин поток, ОП 7 Др
 Димитрѡјево, виноград Раб
 Димњѡк, воћњаци, шљивари Драг
 Димњѡчка ма́ла, махала Драг
 Димњѡчки пѡток, поток Драг
 Дѡнино, њиве и ливаде Сл
 Дѡнчетово, њива Ур
 Днѡпоље, поље поред реке Прев
 Дѡ, в. Шинин до Жуп; Дѡ, ливада Кал
 Добочѡр, потес Бог
 Добочѡрски пѡток, поток Бог
 Дѡбра вѡда, чесма са спомен обележјем посвећеним страдалима у Другом светском рату Сек; Дѡбра вѡда, извор Беоч; Дѡбра вѡда, ОП 7 Др
 Добраћ, шуме, ливаде Беоч
 Добрѡсављева кољба, њиве Кал
 Добросѣлачка ре́ка, река Добр
 Добросѣлица, потес Бог; Добросѣлица, насеље Добр
 Добросѣличка ре́ка, река Бог
 Добросѣлка, река Бог
 Дѡдићева њѡва, њиве, ливаде Кал
 Дѡл, ливаде, шљиваци, њиве Прњ
 Дољѡна, њиве испод школе Кал; Дољѡна, шуме, ливаде Беоч; Дољѡна, њиве Дуб;
 Дољѡна, потес, вода Мот; Дољѡна, њиве и баште Кар
 Дољѡне, ОП 7 Кол; Дољѡне, ливада Ур
 Дољѡнче, шума испред Бакова Беоч
 Дѡлња ма́ла, ОП 7 Брес
 Дѡлови/Дѡлове (из Долова, у Долове), њиве Бог
 Дѡља, поток и њиве према Урсулу Цик
 Дѡм, место код Дома Дубр
 Дѡња вѡда, извор Шљив
 Дѡња кѡса, коса која се пружа од кућа у Средњој мали до Доњег чаира Сиљ

Дѡња кѡсовска воденѡца, воденица Дубр
 Дѡња крчѣвина, ОП 7 Кол
 Дѡња Лѣска, њива Ур
 Дѡња Лѡпница, некадашње њиве и виногради Леп

Дѳња мѳла, ОП 7 Кол; Дѳња мѳла, махала Дубр; Дѳња мѳла, махала Дул; Дѳња мѳла, махала Ба; Дѳња мѳла, махала Оп; Дѳња мѳла, махала Кав; Дѳња мѳла, махала Бел; Дѳња мѳла, махала Ур; Дѳња мѳла, махала Брај; Дѳња мѳла, махала Ком; Дѳња мѳла, махала Жуп; Дѳња мѳла, махала Лом; Дѳња мѳла, махала Мал; Дѳња мѳла, махала Беоч; Дѳња мѳла, махала Дуб; Дѳња мѳла, махала Рек; Дѳња мѳла, махала Шљив; Дѳња мѳла, махала Лоћ; Дѳња мѳла, махала Мот; Дѳња мѳла, ОП 7 Мед; Дѳња мѳла, махала Над; Дѳња мѳла, махала Кал, Дѳња мѳла, махала Сл
Дѳња пѳрта, место на којем су биле игранке Вук
Дѳња Сѳбница, махала Сиб
Дѳња Чвораја, део Чвораје до реке Прњ
Дѳње брдо, виноград Ком
Дѳње грѳбље, гробље Крч; Дѳње грѳбље, ОП 7 Др; Дѳње грѳбље, гробље Над

Дѳње ливѳде, ливаде испод сеоске цркве, раније су на том месту биле њиве Сиљ, Дѳње ливѳде, ливаде Сл

Дѳње Ливѳчине, в. Ливачине Суг
Дѳње пѳље, њиве и шуме према Секуричу Бел; Дѳње пѳље, њиве Ур; Дѳње пѳље, њиве Лом; Дѳње пѳље, њиве Рек
Дѳње рѳвни, њиве Сиб
Дѳње чѳсте, в. Честа Рек
Доњедубѳчко, њиве Дуб
Дѳњи Врѳњевац, в. Врањевац Сл
Дѳњи Гѳј, ОП 7 Др
Дѳњи Дѳбѳвац, в. Дабовац Кал
Дѳњи лѳз, в. Лаз Оп
Дѳњи Микулѳн, шуме Жуп
Дѳњи чайр, ливаде и колибе код Каменца Сиљ
Доњомѳлски мѳст, ОП 7 Кол
Доњомѳлско, имање у Доњој мали, Ком
Дрѳганов хрѳм, место у Медњачи, лечилиште Вук
Дрѳге Сѳдѳнем катуњѳште, њива Драг
Дрѳгѳна, њива Брај
Дрѳгѳна вѳда, извор, поточић улива се у Лисну реку Прњ

Дрѳгѳна воденица, воденица на улазу у Превешт Прњ; Дрѳгѳна воденица, воденица Драг
Дрѳгѳна кољѳба, колиба Ба; Дрѳгѳна кољѳба, колиба Добр
Дрѳгѳно, њиве Ур; Дрѳгѳно, њиве Рат
Драгѳсава врачѳра кољѳба, в. Врачарева колиба Добр
Драгѳшина кољѳба, колиба и пашњак Добр
Дрѳгово, насеље
Драгѳљубово, ливаде, воћњак Суг
Дрѳгошевац / Драгошѳвац, насеље Др
Драгошевѳчко, ОП 7 Кол
Дрѳча, њиве и мајдан, остаци кућа на заравњеном брду Прев
Дрѳкин лѳг, њиве Сл
Дрѳнкѳвица, ливаде и њиве код Каменолома Прев

Дрења̀к, извор, њиве Саб; Дрења̀к, шума, њиве Дул; Дрења̀к, брдо под шумом, има дрена Сек; Дрења̀к, шума Жуп; Дрења̀к, њиве, воћњаци Рек; Дрења̀к, ОП 7 Др; Дрења̀к, потес у горњем делу села ИП; Дрења̀к, њива Круш

Дрења̀чки пѡток, поток Беоч

Дрење, њиве Круш

Држа̀вно, виногради Ур

Дрѹм, њива Дуб, Дрѹм, пут за Јагодину/Крагујевац Сл

Дѹбељ, ОП 7 Др

Дубеља̀чка ма̀ла, махала Бел

Дубељски пѡток, ОП 7 Др

Дуби́чка ре́ка, речица Дуб

Дѹбље, њиве изнад Катунџишта Драг

Дубни́ца, Засеок Драг

Дубни́чко грѡбље, гробље у сваком засеоку Драг

Дубѡдка, велики потес Ба

Дубѡдка дољна, шума на улегнутом терену, пружа се од Старца ка Странчинама Сиљ

Дубѡдка поља̀на, шуме, њиве Мот

Дубѡдки дѡ, ливаде, њиве Шљив

Дубѡдки њизвор, ОП 7 Мед

Дубѡдки пѡток, поток Жуп

Дубоча̀р, шума, били шљивари Круш

Дубоча̀рски њизвор, извор Круш

Дубра̀ва, велики потес Ба; Дубра̀ва, њиве Круш; Дубра̀ва, шума Ком; Дубра̀ва, насеље Дубр

Дубра̀вски пѹт, пут Круш

Дубуча̀к, велики потес Бел

Дубуча̀р, шуме Ком

Дуваниште, њиве Рат

Дуга́чка, њива Кав; Дуга́чка, њива Ур

Дуга́чка њива, њива Кар

Дуга́чка ко̀са, шума Дул; Дуга́чка ко̀са, в. Ристови свињци Суг; Дуга́чка ко̀са, ливаде, њиве Над

Дуга́чки брѣг, део потеса Корита, у близини Манастирка у Великој Крушевици Сиљ

Дуга́чки ла̀з, њиве, шуме Над

Дуга́чки лу̀гови, њиве, шуме Кал

Дуга́чки пѡток, поток, њиве, шума Дул; Дуга́чки поток, њиве Ур

Дуга́чко пѡље, в. Поље Сиљ

Дѹги ла̀з, в. Дугачки лаз Над

Дѹгупѡље, њиве према Ратковићу Цик

Дѹдина кромпира̀ча, ОП 7 Др

Дѹдулина колиба, в. Нешина колиба Сек

Дѹж, њива Оп; Дѹж, њива Крч

Дѹжа, поред асфалта, њиве Мот; Дѹжа, в. Дуж Крч

Дѹзни́ца, њива Бог; Дѹзни́ца, њива Ком

Дѹкин буна̀р, извор и бунар, по Душану Радоичићу Дуки Дуб

Дѹкина вѡда, в. Дукин бунар Дуб

Дулене, насеље Дул
 Дулѣнка, река Дул; Дулѣнка, река Вук; Дулѣнка, река Теч; Дулѣнка, њиве, ливаде Раб;
 Дулѣнка, река Раб; Дулѣнка, река Рек; Дулѣнка, река Лоћ; Дулѣнка, ОП 7 Мед;
 Дулѣнка, ОП 7 Др
 Дулѣнско, њиве испод Белог брега Саб
 Дулѣнци, махала Драг
 Дулина лѣква, шуме и воћњаци Мот
 Думѣс-кѣса, ОП 7 Др
 Дурбѣински крај, потес од амбуланте ка Секуричу Бел
 Дутар, ОП 7 Брес
 Дѣтари, ОП 7 Брес
 Дѣтови, ОП 7 Др
 Дѣшков забран, шума Ба
 Дѣшкова кућа, прва кућа на *брегчету* Прњ
 Дѣшково, њиве Рек; Дѣшково, виноград Крч

Бавѣловицка воденѣца, воденица Крч
 Бевелѣак, сеоска махала, обухвата куће и шљиваре на нижем брду Силъ

Бевелѣчки пѣток, поток у Бевелаку Силъ
 Бевелѣчки пѣт, пут кроз махалу Бевелак Силъ
 Берѣелѣн / Бевѣелѣн, шума Крч
 Бѣдѣна њѣва, ОП 7 Кол
 Бѣкино, њѣва Ур
 Бѣоница, ОП 7 Мед
 Бѣчак, шуме, њиве, ливаде Топ
 Бѣкин млѣн, млин који још ради Драг
 Бѣкицка имѣвина, њиве, ливаде, шуме, извори Раб
 Бѣлѣво брѣдо, њиве, ливаде Добр
 Бѣрѣевицка мѣла, махала Ур
 Бѣрѣцка воденѣца, воденица Беоч
 Бѣрѣцка мѣла, махала Кал
 Бѣшицка мѣла, махала Ур; Бѣшицка мѣла, махала Кал

Бѣшицки пѣт, пут Ур
 Бѣшова ѣрѣнца, њиве, ливаде Саб, Бѣшова ѣрѣнца, шуме Суг

Бѣкиѣка, њиве и шума Круш
 Бѣла, ОП 7 Брес
 Бѣлицка мѣла, махала Суг
 Бѣрѣев дѣ, ливаде Жуп
 Бѣрѣева вѣда, извор Над
 Бѣрѣево, њѣва Брај
 Бѣрѣево брѣдо, ОП 7 Брес
 Бѣрина воденѣца, воденица ИП
 Бѣрина кућа, место Суг
 Бѣрина чѣсма, чесма Суг
 Бѣрицка мѣла, махала Кав
 Бѣричка мѣла, махала Мот
 Бурмановѣчки пѣток, поток Беоч

Ђурманѿвица, шуме, поток Беоч
Ђурѿвац, шуме, њиве, ливаде Шљив
Ђурѿвска ма́ла, махала Драг

Ђрски ѝзвор, извор у пределу Рапајловца Силъ

Жарева градѿна, ОП 7 Брес
Жељѿн, велики потес Бел
Жељѿнски пѿток, поток Бел
Живадѿнов водењак, запис Добр
Живадѿнов ѝзвор, в. Сибинов извор Ком
Живадѿнова воденѿца, воденица Бог
Живанов кла́денац, извор ИП
Живѿнова шѿма, ОП 7 Др
Живанѿвска воденѿца, воденица Добр
Живанѿвска ма́ла, махала Добр
Живково, њиве и шуме Сл

Живковицка ма́ла, махала Сиб
Живкѿвицке лѿваде, ливаде Сиб
Живойчицко, виноград Ур
Животина граденѿца, њиве поред Липарске реке Суг
Жѿке Јѿнкинем, њиве Сиб
Жѿкино, њиве Ур; **Жѿкино**, њива Брај
Жѿлина ка́фана, кафана Сиб
Жѿмино, њива Ур
Жѿтине њиве, њиве Кал
Жѿњѿћев спѿменик, њива у којој је сахрањен неки Жуњић Добр

Жупѿнка, ОП 7 Др
Жупѿњевац, насеље
Жупањѿвка, река која протиче кроз Доњу Сибницу Сиб; **Жупањѿвка**, река Брај;
Жупањѿвка, река Драг; **Жупањѿвка**, река Беоч
Жупѿњака, река Жуп; **Жупѿњака**, река Драг; **Жупѿњака**, ОП 7 Др; **Жупѿњака**, река ИП
Жупѿњска ре́ка, река Бог
Жупѿњско, њиве Ба
Жѿти лѿг, њиве, има жутог песка Лоћ

Забѿје, извор Кал
Забран, шуме Над; **Забран**, шума и шљивар Сиб; **Забран**, шума, цео потес на којем се налазе Кречана и Мијушкова батала Прњ
Забрани, шуме Суг
Загорјачки ѝзвор, извор Прњ
Загѿрје, потес, Гледицке планине Над; **Загѿрје**, борова шума, њиве Прњ

Заграђена ливѿда, њива, ливада, шума Дул
Задружна штѿла, штала Сиб
Задружни млѿн, млин Сиб
Задружни свѿњац, свињац Сиб
За́новет, ОП 7 Кол

Запис, поље Жуп; **Запис**, њиве, запис је стара дивља крушка Дуб; **Запис**, ОП 7 Мед

Записни поток, поток Дуб

Зарйна врба, ОП 7 Кол

Збег, ОП 7 Кол; **Збег**, ливаде Суг;

Збег у Митровића рџи, ливаде Суг

Збеговиште, воћњак Бел; **Збеговиште**, њиве Ком; **Збеговиште**, шуме и ливаде Жуп;

Збеговиште, ОП 7 Др

Звездан, виноград Мот

Здравина њива, виноград Леп

Здравкџво, њива Лук

Зелџна, њива Дул

Зџленгора, колиба Сек

Зеленгџрски клик, шума, говори се да носи име по надимку шумара (Зеленгџрац) Сек

Зеленџковац, на том месту били су виногради, сад је парлог, има мало њива Круш

Зеленгџрски поток, поток на Јухору, верује се да је вода лековита и да помаже код обољења очију Сек

Зџанска пољана, шума Сек

Зла вџда, извор Добр

Змџјева вџда, извор, лепа чесма Сек

Змџјевац, извор Прњ

Змџјевица, шума Сек; **Змџјевица**, шумска кућица, шума Беоч

Змињак, шљивар Сиб

Зџљџцка шџма, шуме Бел

Зурубанка, њива Круш

Зџлино, виноград, по надимку власника Дуб

Иванац, шљивари, шуме и ливаде које се пружају од Крајне мале ка Острику Сиљ

Иванова ливџда, потес који се пружа више Белеге Жуп

Ивановићи, махала Дуб

Иверак, шума Добр

Ивина кџса, ОП 7 Мед

Ивина пољана / Ивкова пољана, ливаде и њиве Топ

Ивковачка чџсма, чесма Беоч

Ивковачки Прњавор, насеље Ивковички Прњавор

Ивље, потес у Прњавору Саб

Игњџтџвицке колибе, колибе испод Прерадовца Кал

Иза Јџдине кџће, в. Крчевина Саб

Иза Стојџнџвицке штџле, шуме, њиве Саб

Иза стрџже, ОП 7 Кол

Изор Арсџнијевића, извор Суг

Изор код цркве, Извор Сиб

Изор Милџдина Нџколића, извор Суг

Изор на Бубан, извор Круш

Изор на Вџтрину, извор на Великој ветрини Сек

Їзвор на мехѧништу, извор Суг
Їзвор у Пѧнићевом, в. Животијев извор Дубр
Извѧрак, извор Суг
Извѧриште у Вѧлогама, извор Суг
Извѧрче, извор испод цркве Сиљ
Извѧрчина, сеоски бунар Лук
Илијина кѧса, ОП 7 Др
Илијина њива, ОП 7 Кол
Илијна кѧса, њиве, шуме Лоћ
Илијна њива, њиве Лоћ
Илијнкино, њива Ур
Илијно брдо, шума Шљив
Илијцка мѧла, махала Жуп; Илијцка мѧла, махала Драг
Їлицко, њива Крч
Їловача, брдо под буквама са извором веома хладне воде, изнад Пајсијоваче Прњ

Имѧње Тѧзе Качѧре, велики потес Сиб
Ингилишта, ливаде Сиб
Искоријтина, ливада на неравном терену Прњ

Јѧшицка мѧла, махала Вук
Јѧшицке бѧре, ливаде Вук
Јѧшицке ливѧде, ливаде Вук
Јабучѧр, ОП 7 Кол; Јабучѧр, в. Вољевац Бог; Јабучѧр, њиве Мал

Јѧвор, шума Добр
Јагодѧрка, равница, њиве Теч
Јагодѧнско, ОП 7 Кол, Јагодѧнско, њива Сл

Јѧжа, јаруга, корито вештачки направљено за воденице да скреће воду (између 1890. и 1910), јаз где је била воденица Крч
Јѧз, део насеља Рек
Јѧзбина, има лисица, шума Кав
Јѧзбине, ОП 7 Кол; Јѧзбине, шума, њиве Над; Јѧзбине, шума Добр

Јакѧвљѧвицка воденица, воденица на улазу у Превешт Бел

Јакѧвљѧвицка мѧла, махала Бел
Јакѧвљево, њиве Ур
Јаловѧк, шуме Над
Јанићѧјевицка мѧла, махала Кал
Јанићѧјево, њива Дул
Јанићѧјево имѧње, некадашње ливаде, парлог Суг
Јанкѧвицка воденица, воденица Жуп
Јанкѧвицка мѧла, махала Прев
Јѧновски чзвор, извор Дубр
Јѧнчин пѧток, ОП 7 Др
Јарѧница мѧла, махала Ур
Јарѧга, шуме, њиве Кал, Јарѧга, њиве Сл
Јасенѧва бѧра, њиве, испод извора Мот

Јасенова гла́ва, њива, шума Теч

Јасења́к, шума Дул; **Јасења́к**, шума у пределу Мрзишта Сил; **Јасења́к**, шуме, њиве Кав;

Јасења́к, шума Бел; **Јасења́к**, њиве Сек; **Јасења́к**, шума Кар; **Јасења́к**, шума јасена ИП

Јасења́ци, в. Трњаци Кав

Јасење, гробље ново и старо Саб; **Јасење**, њиве Рат

Јаси́к, ОП 7 Кол; **Јаси́к**, шума, махала Бог; **Јаси́к**, шума Саб; **Јаси́к**, ливаде Сиб; **Јаси́к**,

куће, дом, школа Ур; **Јаси́к**, шуме Кал; **Јаси́к**, највећи део Јухора Беоч; **Јаси́к**, пашњак

Рек; **Јаси́к**, извор, воћњаци, шуме Суг; **Јаси́к**, потес Кар; **Јаси́к**, шума Добр

Јаси́ке, њиве Вук; **Јаси́ке**, потес Крч

Јаћи́на водени́ца, Воденица Сиб

Јаћино, шуме Сиб

Јевре́мџи́и, махала Дубр

Јевре́мовицка ма́ла, махала Кав

Јеври́цко, њиве, ливаде Ур

Јевти́цка ма́ла, добила име по **јефтики**! Крч

Језе́ро, језеро Оп; **Језе́ро**, језеро, легенда: Орао човек на Вртолomu и потонуо са

воловима и направило се језеро Прев; **Језе́ро**, језеро Драг; **Језе́ро**, ОП 7 Др

Језе́рска ко́са, коса према Риљцу Прев

Јела́в, извор Драг

Јелења́к, Место на којем је девојка бежећи од Турака бацила јелек. В. Девојачка стена

Сек; **Јелења́к**, шума Бел

Јеличи́цка водени́ца, воденица Прев; **Јеличи́цка водени́ца**, воденица Леп

Јеличи́цко, њиве, ливаде, шљивари Кал

Јелови́к, ливаде, баште, пашњаци Прњ

Јемџи́ски њвор, извор у Средњој мали Сил

Јерји́нин гра́д, утврђење Дул; **Јерји́нин гра́д**, остаци Суг; **Јерји́нин гра́д**, ОП 7 Др;

Јерји́нин гра́д, град на Јухору ИП

Јерџи́јева њива, њива Вук

Јерџи́јево, ОП 7 Др; **Јерџи́јево**, њива Саб

Јеси́к, њиве Ур

Јеси́ка, махала Дуб

Јефти́но, њиве Ба

Јефти́цка ма́ла, махала Драг

Јечма́ра, шума Бог

Јечмиште, ОП 7 Др

Јеши́цко, њиве Вук

Јованџи́цка ма́ла, махала Драг

Јовин бунџ, бунар Брај

Јовин до, в. До Кал

Јови́н њвор, извор Рат

Јови́на јарџга, воћњак Кал

Јџичи́н ча́ир, ливада Дул

Јџичино, куће у Горњој мали Мот

Јџичи́ћа бунџ, бунар Суг

Јџичи́ћи, махала Брај

Јџи́цка ба́ра, језерце у шевару Круш

Јџси́цки по́ток, поток, баште, њиве Над

Јблѣцко, њиве Ур

Јбр, ОП 7 Кол; **Јбр**, ОП 7 Мед; **Јбр**, ОП 7 Др; **Јбр**, ОП 7 Брес

Јбсин лѹг, шума Кал

Јоѣцка ма́ла, ОП 7 Мед

Јѹор, ОП 7 Кол; **Јуор**, ОП 7 Мед; **Јѹор**, ОП 7 Др; **Јѹор**, ОП 7 Брес

Јѹхор, ОП 7 Кол; **Јѹхор**, планина Сек; **Јѹхор**, било море, има алки за бродове Крч; **Јѹхор**, ОП 7 Мед; **Јѹхор**, ОП 7 Др; **Јѹхор**, ОП 7 Брес

Јѹѣцко, њиве, ливаде Ур

Кавада́р, насеље Кав

Кавада́рска кѡса, њиве Ур

Кавада́рско, потес Ур; **Кавада́рско**, њиве Вук

Кавгали́ја, њива у потесу Трѣаци Кав

Кадѣвкино, били виногради, сад парлог Сиб

Кѡзан, улаз у пећину Жуп

Казана́ц, место на којем су раније жирили свиње, налазили су се остаци како се верује казана из турског доба Сек

Казанли́ја, шуме Ком, Казанлија, шуме Мот

Казански пѡток, шуме, река Крч

Кала́јѣин пѡток, ОП 7 Кол

Калема́р, воћњаци Рат

Калѣнић/Калѣнић, манастир Прњ

Калѣнићка ре́ка, река Прњ

Калѣница́ ре́ка, река Крч

Калѣничка ре́ка, река Леп; **Калѣничка ре́ка**, река Оп

Калѣнички Прња́вор / Калѣнићки Прња́вор / Калѣнић / Калѣниће / Калѣнић

Калѣниће, насеље Прњ

Калмикѡрино, њиве Беоч

Калѹдра, насеље Кал

Калудра́нска ре́ка, речица Кал

Калудра́нски ѣзвор, извор Оп

Калудра́нски пѡток, поток Леп; **Калудра́нски поток**, поток, улива се у Каленичку реку Кал

Калудра́нско, њиве ка Калудри Оп; **Калудра́нско**, њиве Леп

Калуђѣрска ливѡда, ливаде, њиве Над

Калуђѣрица, ливаде Лоћ

Калуђѣрска водени́ца, воденица Дубр

Калѹђѣрска шѹма, шума Прњ

Калуђѣрске шѹме, шуме Над

Калуђѣрско, куће на некадашњем манастирском имању Прњ

Камѣнац, шума и извор између Иванца и Доње косе Сиљ

Каменѣтка, ливаде Рек

Кѡмено́лом, каменолом Прев

Камѣлска кѡса, ливаде, њиве Оп

Камѝџор, шуме на каменитом брду Круш; **Камѝџор**, шума на каменитој страни Жуп,
Камѝџор, велики потес камените и песковите земље на страни Сл

Камѝџорска кѝса, шума Жуп

Кѝндало, ОП 7 Брес

Кањѝк, ливаде Круш

Капетѝновац, шума, њиве, ливаде Дул

Карађѝрђев клѝденац, извор у Купусарцу, верује се да је идући ка Каленићу Карађѝрђе ту имао *бивак*, тур. хан, ту је „биваковао”, одморио се Сек

Карамѝн, њива ИП

Карѝновац, насеље Кар

Каранѝвчић, старо име села Кар

Карѝула, ливаде, шуме Над

Кѝраѝицка мѝла, махала Ур

Катарѝнин ѝзвор, извор Суг

Кѝтицка мѝла, махала Вук

Катѝн, пашњаци Суг

Катуњѝште, њиве Драг

Кѝчиште, шума на страни Жуп

Кѝсела зѝмља, земља око реке Крч

Кисељѝк, потес под шумама и њивама између Корита и Странчина Силъ

Кѝцин ѝѝрам, в. Младенов ѝѝрам Ком

Клѝда, пашњак, шуме Дуб

Клѝденац, извор Кал; **Клѝденац**, хладна вода, пуши се лети, испарава зими Лом;

Клѝденац, извор Дуб

Клѝденац на Бубѝну, извор Крч

Клѝденац у Мѝчковци, извор Брај

Кладѝнѝчина, шума, њиве Рек

Клѝкавица, превој Лоћ

Клѝн, ливаде крај клена Прњ

Клењѝк, њиве Брај; **Клењѝк**, међа Прњавора и Беочића, шума Беоч; **Клењѝк**, шума, њиве ИП; **Клењѝк**, шума Бел

Клѝње, њиве поред реке Лом

Клѝк, шума која се пружа дуж стране ка Врелима и Кременцу, квалитетно земљиште које је раније обрађивано Силъ; **Клѝк**, шума Круш; **Клѝк**, део Бакова Беоч; **Клѝк**, шума Дуб; **Клѝк**, извор Шљив; **Клѝк**, шуме, њиве Крч; **Клѝк**, ОП 7 Кол

Клѝкови, шума Сек

Клокѝтавац, поток Дул

Клѝпа, ОП 7 Др

Кљѝч, ливаде, њиве, шуме, некадашњи виногради Ба; **Кљѝч**, њиве и ливаде поред реке Кав; **Кљѝч**, њива Прев; **Кљѝч**, њиве Ком; **Кљѝч**, њиве Жуп; **Кљѝч**, њиве према Брајновцу Драг; **Кљѝч**, њиве Раб; **Кљѝч**, извор Лоћ; **Кљѝч**, ливаде, њиве, шуме Кар; **Кљѝч**, ОП 7 Кол; **Кљѝч**, ОП 7 Мед; **Кљѝч**, ОП 7 Др; **Кљѝч**, ОП 7 Брес

Кљѝчеви, њиве Лоћ

Ковѝнлук, равница под њивама и засадима јагода Беоч; **Ковѝнлук**, место у удубљењу, без ветра, било је много пчела: „небо се није видело”, сада су ту баште, ливаде, њиве, парлози, постоји извор Суг

Ковачевац, потес и извор Крч
Ковачевиште, њиве на месту на којем су биле куће неког ковача који је у време Турака ковао сабље, изорано 13 лешева Прњ
Ковачка ба̀ра, шума Сл

Код автѡбуске/аутѡбуске, место Рек
Код абулѡнте, њиве Сиб; **Код абулѡнте**, место Рек
Код ба̀ба Јѡниѡне куће, место Саб
Код ба̀ба Љу̀бице Ма̀ле, место на којем се налазила кућа неке Љубице, често су је мешали са врачаром па се име уобичајило као динстиктивно Прњ

Код ба̀ба Љу̀бице Ста̀ре, место на којем се налазила кућа познате врачаре Прњ

Код бандѡре, њиве Ур
Код ба̀рског пу̀та, в. Барски пут Сил
Код бѝне / по̀зѡрнице / штѡле, место на којем се одржава сабор „Прођох Левач прођох Шумадију” Прњ
Код Благотѡна, башта Бел
Код Бѡгомирове колѝбе, место Дул
Код Бѡјко̀ве куће, шљивари Прњ
Код брѡса, в. Брес Сек
Код брѡста, њива Кав; **Код брѡста**, место у пољу Лом
Код брѡстова, њиве (деда чуо гајде у поноћ на том месту кад је прислонио ухо стаблу) Кар; **Код брѡстова**, в. Степановицко Саб
Код Брѡда, ОП 7 Др
Код Бу̀лиѡцине куће, кућа познатог Опариѡанца Оп
Код ва̀ге, место Суг
Код Вѐрине крѡшке, место Крч
Код ветеринѡрске ста̀нице, место Бел
Код ветрѡѡаче, место Суг
Код Вла̀дѡне воденѡце, место Бел
Код водѡ, шуме Ур; **Код водѡ**, ливаде на месту на којем су се налазила појила за стоку Прњ
Код воденѡце, њиве Кав; **Код воденѡце**, шљивари Сиб; **Код воденѡце**, њиве Вук; **Код воденѡце**, место Крч; **Код воденѡце**, потес ИП; **Код воденѡце**, њиве ИП
Код воденѡцу, ОП 7 Кол
Код водеѡака, њива Леп
Код во̀јске, војно стрелиште Суг
Код вра̀гнице, њиве, ливаде на месту на којем се налазила капија за чаир Бог

Код Га̀лине куће, виноград Лук
Код Глѝшине куће, поток Брај
Код Гѡвор водѡ, ливаде и шуме Сиб; **Код Гѡвор водѡ**, место Жуп

Код Го̀лине кафѡне, стајалиште за аутобус Лоћ
Код Го̀рине колѝбе, трње Драг
Код Го̀сине колѝбе, место где се налази штала и ливаде Прњ

Код гра̀ба, место на Јухору, има извора Сек

Код грѡба, њива Дул; Код грѡба, мала њива (њивче) Сиб

Код грѡбља, њиве Бог; Код грѡбља, њиве и ливаде у близини сеоског гробља које залази у атар села Богалинца Сиљ; Код грѡбља, њиве Ба; Код грѡбља, њиве Оп; Код грѡбља, њиве Бел; Код грѡбља, њива Леп; Код грѡбља, њиве Ур; Код грѡбља, гробови настали померањем посмртних остатака људи који су били сахрањени у близини манастира Прњ; Код грѡбља, место Брај; Код грѡбља, место Круш; Код грѡбља, потес Вук; Код грѡбља, шума Раб; Код грѡбља, њиве Шљив; Код грѡбља, њиве Кар; Код грѡбља, њиве ИП; Код грѡбља, купињак Мал, Код грѡбља, њиве Сл

Код Гусѡнѡве кѹће, место Саб

Код Данйчицки колиба, место Ур

Код дискѡнта, место Бел

Код дѡма, место Дул; Код дѡма, место у потесу Село, у Горњој мали Ба; Код дѡма, место на којем је дом културе и сеоски бунар Сиб; Код дѡма, место Лом; Код дѡма, место Мал; Код дѡма, место Беоч; Код дѡма, место Шљив; Код дѡма, место Крч; Код дѡма, простор око Дома Саб; Код дѡма, место Над

Код дѡње воденйце, место Крч

Код дѡње кѡсовске воденйце, кречана Дубр

Код Драгине водѣ, поточић који се улива у Лисну реку Прњ

Код Драгйсавове колибе, в. Врачарева колиба Добр

Код дрѣна, њиве, ливаде Дуб

Код дрѹма, ОП 7 Кол; Код дрѹма, њива Ком

Код дубѡке јарѹге, њиве Саб

Код Душѡнкине кѹће, њиве, баште Леп

Код Жйкине кѹће, њиве Мот

Код зѡдруге, место Дул

Код зѡдружне штѡле, место Сиб

Код зѡписа, њиве Ур; Код зѡписа, место Ком; Код зѡписа, место код Дома, запис је храст Шљив; Код зѡписа, место у Великића мали Суг; Код зѡписа, место Кар; Код зѡпйса, њива Леп, Код зѡписа, виногради Сл

Код игрѡлишта, место у близини игралишта, имања Оп; Код игрѡлишта, њиве Бел; Код игрѡлишта, место Рек

Код извѡра, место са 10 бунара Сиб

Код извѡрчине, њива Ур

Код јѡбуке, њиве Сиб; Код јѡбуке, њива Саб

Код јѡвора, њиве Кав; Код јѡвора, ливаде у Церјаку Прњ

Код јѡза, башта Прев

Код јѡзбина, мајдан Добр

Код јѡзбине, њива Над

Код јарѹге, њиве Саб

Код јѡсена, њиве Бог; Код јѡсена, ливада Прњ; Код јѡсена, место Ком

Код јѣзера, њиве Бог

Код јечмѡче, њиве Бог

Код Јѡвичића кѹће, сеоско појило Суг

Код кӑлеми, ОП 7 Кол
Код каменӑре, воденица Прњ
Код кафӑне, њиве Сл

Код клӑденца, њиве, баште Кав; Код клӑденца, њиве Ур

Код клӑна, њиве Бог; Код клӑна, њива Оп; Код клӑна, место на којем се млео камен,
постоји бетонски ћуп Прњ
Код клӑпе, аутобуско стајалиште Кал
Код ковӑчнице, место Крч
Код Кӑјине штӑле, потес, њиве Вук
Код кољбе, шуме, њиве Кав; Код кољбе, Њиве Сиб; Код кољбе, место УР; Код
кољбе, колиба у Церјаку Беоч; Код кољбе, њиве Крч; Код кољбе, ливаде, њиве Над

Код Кӑлиног дуӑана, место Шљив
Код Кӑнице кољбе, раскрсница Вук
Код крста, шума Оп; Код крста, поље Сек
Код крӑшке, њиве Бог; Код крӑшке, њива Кав; Код крӑшке, њива Жуп; Код крӑшке,
њива Суг
Код кӑће, њиве Прњ
Код Лӑпе водӑ, колиба Прњ
Код Лӑкине кољбе, њиве, ливаде Крч
Код лӑпе, запис Дубр
Код лӑјзе, ОП 7 Кол
Код Лӑљиног грӑба, раскрсница Леп
Код лӑжника, старо дрво код Пуӑачке воденице, запис, његови остаци су иструлили, а
место се не дира Сек
Код лӑпње, извор Ур
Код Љӑбе на Ћрвине, место Круш
Код Љӑбиног јӑсена, њиве Мот
Код манастирске кољбе, виноград и запис Прев
Код Марӑнкове кӑће, раскрсница Вук
Код Мӑрјановог браника, њива Кав
Код Мӑлана Вӑлиӑа крӑшку, место са којег се пружа поглед на цео Левач Лоӑ

Код Милӑнкове кӑће, њиве Сиб
Код Мӑлованове кӑће, њиве, ливаде, пашњаци Прњ
Код Мӑрчине врбе, потес Вук
Код мліна, место Беоч; Код мліна, млин Јаковљевиӑа Саб

Код Мӑмирове кӑће, улаз у село Мот
Код мӑста, место Драг; Код мӑста, воӑњак, башта Мот
Код мочӑла, њива Дул; Код мочӑла, Шуме Сиб
Код Мрӑгуда, место на којем је запис Крч
Код нӑвог грӑбља, њиве Саб
Код обӑра, место на раздвојној линији Чукаре и Ђевелака Сиљ

Код ӑскоруше, виногради Дуб
Код пӑљене кољбе, ливаде поред колибе Бел
Код пӑрка, уређен простор поред бензинске пумпе Бел

Код Пáткове кўће, извор Саб
 Код Пёгине ко́лйбе, састајалиште ловаца Бел
 Код подрўма, в. Подрум Сиљ
 Код појáге, ОП 7 Кол
 Код пòрте, центар села, ту се налази и запис (дуд) Мот
 Код потòка, баште Саб
 Код продáвнице, место Дул; **Код продáвнице**, центар села Круш; **Код продáвнице**, место Над
 Код Прóкопа, в. Пантин гроб Кал
 Код пчелй́чког пўта, место Саб
 Код Радйвóеве кўће, место Мот
 Код Радисáљёвицки кўћа, ливаде, њиве Дул
 Код Радовáндвицке кўћа, извор Саб
 Код рáскр̑снице, место Брај; **Код рáскр̑снице**, њиве на путу за Драгово Мот

 Код ре́ке, њиве Ур
 Код сѣлског буна́ра, место изнад Шутичког брда Кал
 Код скѣ́лечије, кућа крај моста, власник имао надимак Скелеција Сек

 Код скòруше, њива Прњ; **Код скòруше**, њива ка Превешти Кал

 Код Слободáнове штàле, њива Кав
 Код Сòлкићеве кўће / **Код Милáну Сòлкићу кўће**, њиве и воћњаци Кал

 Код спòменика, место Дул; Код спòменика, њиве у близини места на којем је сахрањен неки самоубица Суг
 Код Срѣ́ине кўће, њива Бог
 Код Стамѣ́нине кўће, Њиве Сиб
 Код Стàноеве штàле, пашњаци и колиба Прњ
 Код Стàноју Áнкинем кўће, место код куће познатог ковача Сиб

 Код стàре зàдруге, место Суг
 Код стàре кўће, баште у Глишичкој мали Прњ; **Код стàре кўће**, њиве Брај; **Код стàре кўће**, биле куће, сад виногради Мот; **Код стàре кўће**, њива, налазиште, има секира, новчића Кар; **Код стàре кўће**, њиве и воћњаци, првобитно насеље Саб

 Код стàре шкòле, место Бел; **Код стàре шкòле**, место Жуп

 Код стàрог зáписа, центар села Брај
 Код стàрог хрáста, место Кар
 Код Стéвине кошàре, ливаде Сиб
 Код Стојадй́нове кўће, њиве Кал
 Код стругàре, место на којем су биле кућа, ваљаоница и стругара Светолика Павловића званог Тола Пајкић Сек
 Код сушàре, место Саб
 Код Товй́ловои / Р̑áткови / Рáдетови јàсика, велика кривина Кал

 Код Тóзине воденй́ще, воденица Прњ
 Код тòпова, ракетна станица и раскр̑сница Кар

Код тѡчка, шума у којој је извор Бог, Код тѡчка, Место Сиб

Код трафо кѹнице, њиве Мот
Код трафо станице, место Над
Код Ђаѡицки кѹћа, запис (крушка) Саб
Код ћерање, баште Драг
Код ћѹприју, место у Великој Калудри Кал
Код Ђѹркине кѹће, њиве Леп
Код фѡрме, место Дубр
Код хотѣла, улаз у Рековац Рек
Код цѣра, место Лом
Код Цѡгине фѡрме, место Бел
Код Цѡлинем шѹме, место Бел
Код црепање, њиве, баште, јабучар Оп
Код црепоциглање, в. Код црепане Оп
Код цркве, место у близини цркве Оп, Код цркве, место Брај, Код цркве, место Драг,
Код цркве, место ИП
Код чѣке, место у близини чеке за зечеве и дивље свиње Дуб

Код чѣсме, чесма у потесу Дубока Ба, Код чѣсме, махала Цик, Код чѣсме, извор ИП
Код Чѹљске кѹће, њиве Сиб
Код Цајицке кѹће, место Ур
Код шагора, њива (на том месту је био дуд огромне крошње) Лук

Код Шѡљине крѹшке, њиве, парлог Суг
Код Шѡљицке кѹће, њиве, виногради Лук
Код шкѡле, место у близини школе Оп; Код шкѡле, место Кав; Код шкѡле, место,
иначе, у селу нема цркве Вук; Код шкѡле, место Драг; Код шкѡле, место Рек; Код
шкѡле, место Мот; Код шкѡле, махала Цик; Код шкѡле, место Крч; Код шкѡле, њива
Дул; Код шкѡле, место Над; Код шкѡле, Њиве Сиб; Код шкѡле, место Шљив

Код штѡла, место на којем су штале Дубр; Код штѡла, место Ур

Код штѡле, воћњак Круш
Код штѡле Филипѡвић, штале, кошаре Прњ
Код Шѹрчине фѡрме, место Бел
Кожувѡра, обрадиво земљиште поред реке Кав
Козѡрице, њиве, ливаде Над
Кѡзја глава, шума Круш
Кѡзја грѡба, шуме, њиве Прев
Кѡзја глава, шуме Сиб
Кѡзја грѡба, шума, размеђе Превешти и Калудре Кал
Колакѡски ѡзвор, извор, презиме колаковић Рат
Кѡларе / Кѡлари, насеље Кол
Колекѡвски дѡм, Зграда (није исто што Дом, била Колекѡва) Сиб

Колѣно, шума Дул
Кѡлицки пѡток, Шуме Сиб
Кѡлкин дрѣн, шуме Кал
Кѡлкин клѡденац, извор Кал

Кѡлкина кѹћа, место Кал
Кѡловаз, ОП 7 Кол
Кѡловац, ОП 7 Кол
Колѡвоз, брдо под шумом између реке и Вољевца Бог; **Колѡвоз**, шума, њиве Сиб;
Колѡвоз, шума Рат
Комаранѡчки пѡток, поток Ком
Комѡрѡне, насеље Ком
Комарѡнски пѡток, поток Теч
Комѡрница, ОП 7 Др
Комѡре, стационари Мот
Компирѡча, шуме и шљивари, некадашњи виногради Сиб

Конѡковац, њиве, ливаде Саб
Конѡце, предео под њивама и ливадама Ба
Кѡнйно, шљивак Прњ
Кѡнйно јѣзеро, отворило се језеро на том месту, сад је исушено Бог
Кѡницеке колйбе, потес Вук
Конопљѡра, њиве Бог; **Конопљѡра**, њиве Ба; **Конопљѡра**, башта Бел; **Конопљѡра**, њива Сиб; **Конопљѡра**, башта Прев; **Конопљѡра**, њива Ур; **Конопљѡра**, шљивак Прњ; **Конопљѡра**, башта Вук; **Конопљѡра**, њиве Шљив; **Конопљѡра**, башта Кар; **Конопљѡра**, њиве и баште Крч
Конопљѡре, њиве, баште Дул
Константйново, њиве Ур
Коњѡк, поток Кар; **Коњѡк**, њиве, баште у *Коњак* Крч
Кѡњске штѡле, 100m изнад позорнице, мали коњи доведени из Босне извлачили су дрва, пре него што се почео употребљавати чекрк Прњ
Копалишта, шума Дуб
Копиљѡчка мѡла, в. Дубељачка мала Бел
Коприњѡк, њиве, део села који је прво насељен Ур
Корѡнски лѡз, шуме, њиве Мот
Корѡњевац, шуме, њиве, ливаде; верује се да је ту био терен за обуку војника у турско време Корачница Шљив
Коренѡга, ливаде, шуме, њиве Бел; **Коренѡга**, шуме Брај; **Коренѡга**, виногради Теч;
Коренѡга, њиве према Течићу Драг; **Коренѡга**, ливаде, њиве Мот

Коренѡцки пѡток, поток Бел
Корйга, извор и њиве уз слив потока ка Ждраљици Саб; **Корйга**, шума која се пружа источно од Крајне мале Сиљ; **Корйга**, шуме, ливаде, извори Сиб; **Корйга**, извор, пашњаци Жуп; **Корйга**, њиве, на том месту је било појила, код Корита Дуб

Коритѡрска мѡла, махала Драг
Кѡса, поље Кав; **Кѡса**, место на којем су мењали краве Ур; **Кѡса**, ливаде, шљивари на брду Мал; **Кѡса**, пут ка Течићу Мот; **Кѡса**, ОП 7 Брес; **Кѡса**, врх брда ИП, **Кѡса**, ливаде, шуме Над; **Кѡса** / **Косѡм**, шуме Кал; **Кѡса**, страна која захвата Крајну малу и Средњу малу Сиљ
Косањѡк/Косањак, шума на коси према Граду Прњ
Косѡњски пѡток, поток Суг
Кѡсин йзвор, извор Мот
Кѡсина вѡда, ливада, шума, извор Мот
Косйца, њиве Беоч

Косйче, ОП 7 Др
 Кѡстина колйба, колиба, постоји још Раб
 Котлајке, мала Драг
 Кошѡтњак, Ливаде, њиве и шуме Прњ
 Кошѡтњачки пѡток, поток Прњ
 Крайште, њиве, куће Леп
 Крајна мала, сеоска махала која се пружа ка Дубрави (Велике Пчелице) Сиљ
 Краљева вѡда, извор, верује се да је неки краљ долазио Сек
 Крањина колйба, колиба у Спасићевицком Мот
 Крацићи, ОП 7 Мед
 Крацицка мала, ОП 7 Мед
 Крачина, њива Прев
 Крвавице, њиве (у неком рату на том месту је изгинуло много људи) Рат
 Крвачко брдо, в. Турско гробље Саб
 Кременац, ливаде, шуме Дубр; **Кременац**, највиши планински врх у Сиљевици, пружа се више Рековца Сиљ; **Кременац**, узвишење више од Циганског брега Круш; **Кременац**, ливаде, шуме Суг
 Кременйчка кѡса, шума Дубр
 Кречана, њива Прев; **Кречана**, махала Прњ; **Кречана**, кречана код црквице Крч
 Кречански мајдан, мајдан Кар
 Кречански пѡток, поток Прњ
 Кречански пѡт, пут ка Кречани Прњ
 Крива кѡса, шума Дул; **Крива кѡса**, шуме и ливаде према Надрљу Жуп; **Крива кѡса**, ливаде, шуме Над
 Криве пољане, ливаде, шуме Суг
 Кривељ, шума, преломљено, крив пут за Шљивицу Прњ; **Кривељ**, коса (ливaде, шуме) Жуп; **Кривељ**, њуме, ливаде, њиве, некад је туда пролазио главни пут ка селу Шљив
 Криви цѣр, шуме Оп
 Криво пѡље, њиве у Трњацима, поред реке Кав
 Крйж, камењар код Колкине куће Кал
 Крйшкуле, махала Сиб
 Крљански йзвор, извор Суг
 Крљанци, махала Суг
 Крмѣнче, узвишење ниже од Циганског брега Круш
 Кромпирача, ОП 7, Кол; **Кромпирача**, башта Ба; **Кромпирача**, баште Ур; **Кромпирача**, башта Кар
 Кромпйриште, башта Леп; **Кромпйриште**, шуме Жуп
 Крѣст, њиве, воћнаци Оп
 Крѣстино, њиве Ур
 Крѣстицка воденйца, воденица Оп; **Крѣстицка воденйца**, воденица Прњ
 Крѣстицка мала, в. Секулицка мала Круш; **Крѣстицка мала**, махала Мот
 Крѣстицка ѡрнйца, шума Круш
 Крѣстицки йзвор, извор Круш
 Крѡги лаз, њиве и шуме Сл

Круша́к, њива Прев

Круша́р, њива Дул; **Круша́р**, баште према Потоку Сиљ; **Круша́р**, њиве Ур; **Круша́р**, њиве Жуп; **Круша́р**, поток Мал; **Круша́р**, ОП 7 Брес

Круша́рска јару́га, багрењак Мал

Крушевѝчка ре́ка, река Круш; **Крушевѝчка ре́ка**, река Теч

Кру́шка, запис у Малом церју Дул; **Кру́шка**, ОП 7 Др; **Кру́шка**, запис Бел, **Кру́шка**, шума Сл

Крушкѝ́р, ливаде, њиве, шуме ка Барама Бог

Крушкѝ́ри, њиве Круш

Кру́шкин ши́п, ОП 7 Др

Крчѝ́вина, потес иза Јодине куће Саб; **Крчѝ́вина**, њива, Ливада; Дул; **Крчѝ́вина**, њиве Ур; **Крчѝ́вина**, у правцу брда Чукаре, била шума па крчено за њиве, сад напуштено, има купина Прњ; **Крчѝ́вина**, њиве Круш; **Крчѝ́вина**, њиве Вук; **Крчѝ́вина**, њиве, виноград, по човеку са надимком Крчак Дуб; **Крчѝ́вина**, њиве Мот; **Крчѝ́вина**, шума Крч; **Крчѝ́вина**, ОП 7, Др; **Крчѝ́вина**, њива ИП; **Крчѝ́вина**, потес у којем су њиве Беочићана ИП; **Крчѝ́вина**, њиве Кал

Крчѝ́вински пѝ́т, пут ка Крчевини ИП

Крчѝ́н, насеље Крч

Крчѝ́нско брѝ́до, брдо ка Крчину Оп

Крѝ́ш, каменит и улегнут терен, коритастог изгледа који се пружа до Потока Сиљ; **Крѝ́ш**, камен ка Крчину, слаба шума Оп; **Крѝ́ш**, њиве Жуп; **Крѝ́ш**, шуме, није крш, букве Рат; **Крѝ́ш**, багрем Крч; **Крѝ́ш**, ОП 7 Брес

Крша́њак, ливаде, шуме Жуп

Кршѝ́вина, њива Крч

Кршѝ́ћ, крина Крч

Кѝ́бе, извор веома хладне воде, по причању: стављали су кубе на то место, па вода истицала где су врата кубета Кар

Кудеља́ра, ОП 7 Кол

Кукурѝ́зиште, њива Леп

Кѝ́лизицка ма́ла, махала Жуп; **Кѝ́лизицка ма́ла**, Кулизе је надимак породице Милисављевић Лук

Кѝ́лјско, њива Ур

Купѝ́вина, њива Круш

Кѝ́през, шуме, ливаде Рек

Кѝ́прес, шума Круш

Купусѝ́ра, ОП 7 Кол; **Купусѝ́ра**, баште Ур; **Купусѝ́ра**, башта Прњ; **Купусѝ́ра**, башта Брај;

Купусѝ́ра, ливаде Жуп; **Купусѝ́ра**, баште поред реке Лом; **Купусѝ́ра**, баште поред Граче Беоч; **Купусѝ́ра**, башта Дуб; **Купусѝ́ра**, баште Рек; **Купусѝ́ра**, башта у Бачвани Мот; **Купусѝ́ра**, башта Крч; **Купусѝ́ра**, њива Лук, **Купусѝ́ра**, њиве Сл

Купусѝ́рац, место са водом, некад су се ту налазиле баште, сад њиве и пашњаци Сек

Купусѝ́ре, баште Бел

Купусѝ́рник, баште Сут

Купусѝ́рче, шума Бог; **Купусѝ́рче**, башта Кав; **Купусѝ́рче**, башта Леп

Кусѝ́н, њиве, ливаде Оп; **Кусѝ́н**, извор Кал

Кусански пџток, поток, предео око њега Оп; **Кусански пџток**, поток Кал

Кѹси пџток, њива, башта, шуме Ур; **Кѹси пџток**, шуме, њиве према Секуричу Вук; **Кѹси пџток**, ОП 7 Кол; **Кѹси пџток**, ОП 7 Др

Кѹстрицка мала, махала, право презиме је Павловић Бог

Кућатак, ливаде, њиве, шуме Жуп

Кућетине, брег на којем је одлична ракетна станица Жуп

Кѹћиште, ливаде Кав; **Кѹћиште**, Шљивари, шуме на врху села Сиб; **Кѹћиште**, место у Доњој мали на раскрсници путева за Реку, Поток и куће Кал; **Кѹћиште**, ОП 7 Др

Кѹчкин клик, шуме, ливаде Беоч

Кѹшинац, в. Гушинац Дул

Кѹштрицка мала, махала Мал

Кѹштрицке колибе, колибе Бог

Кѹштрицки чѹир, Чаир, пашњаци Бог

Лавица, шљивар Лоћ

Ладни ѥзвор, извор у Кршу Жуп

Ладни тџчак, извор Бог

Лаз, њива Дул; **Лаз**, њиве Оп; **Лаз**, њива Прев; **Лаз**, њиве Ур; **Лаз**, шума Дуб; **Лаз**, Шуме, пашњаци Шљив; **Лаз**, баште Цик; **Лаз** /Лазс, ОП 7 Брес

Лазарев грџб, највиша тачка у Орашју, скелетно земљиште, по предању на том месту је бег занџио и ту је убијен Саб

Лазарџвицка мала, махала Жуп

Лазарџвска мала, махала Бог

Лазарџски пџток, поток, њиве Над

Лазина, њива Дул

Лазине, предео обрастао мешовитом шумом, раније је овај предео био под њивама, осојно место, пружа се између Равног гаја и потока Орлови Сиљ

Лазин, извор Суг; **Лазин**, њиве и шуме Лук

Лазински ѥзвор, извор Рат

Лазова, шуме, по Лази Дуб

Лазове, њиве Ком

Лазови, њиве иза грџља Ба; **Лазови**, шума Дуб; **Лазови**, ново грџље, шуме, воћњаци и њиве Суг; **Лазови/Лазове**, шуме, воћњаци, њиве Бог

Лакина вџда, извор Ур

Лалицка мала, махала Кал

Лавица, ОП 7 Мед; **Лавица**, ОП 7 Др

Лавинка, њиве Лом

Латилев грџб, грџ неког Турчина у Ђевелаку Сиљ

Лавина воденица, воденица Бел

Левач, област

Лекино, њива Бог

Лекино брџо, брџо под шумом Жуп

Лекицка кџса, шуме Кал

Лекицка мала, махала Кал

Лекицко брдо, брдо под шумом ка Лекицкој мали Кал
Лековѣта вѣда, в. Зеленгорски поток Сек; **Лековѣта вѣда**, ОП 7 Мед

Лѣнкино, њива Ур
Лѣнцицко, њиве Кал
Лѣпа вѣда, извор у Равном гају, њиве Прњ
Лѣпа главѣца, њиве Сиб
Лѣпојевѣћ / Лѣпоевѣћ / Лѣповѣће, насеље Леп
Лѣсина башта, баште у Бешњајској реци Суг
Лѣсина имѣвина, њиве Бог
Лѣска, њиве Ур; **Лѣска**, шуме, њиве Дуб; **Лѣска**, брдо, шуме, пашњаци Шљив; **Лѣска**, шуме Над
Лѣтине, Њиве, башта Круш
Лѣтински пѣт, пут Круш
Летњѣковац, њиве Бел
Летовѣчка кѣса, њиве, виногради од Црвеног брега до Прњавора Беоч

Лѣшница, задружни комплекс, њиве Дубр
Лѣшнички пѣт, пут Дубр
Лѣштак, ливаде у подножју Благодина Оп; **Лѣштак**, шума Кар; **Лѣштак**, багрењак Крч;
Лѣштак, шуме Над; **Лѣштак**, шуме, њиве Кал
Лѣштар, њива, извор Ур; **Лѣштар**, њиве, баште Жуп; **Лештѣр**, ОП 7 Брес; **Лѣштар**, в. Лештак Над; **Лѣштар**, шума Сиб
Ливѣда, њиве Ур; **Ливѣда**, њива ИП; **Ливѣда**, њиве, ливаде Саб, **Ливѣда**, њиве Сиб, **Ливѣда**, њиве Сл

Ливѣдак, шума Саб; **Ливѣдак**, ливаде Ур; **Ливѣдак**, њиве, виногради, шљивари Круш;
Ливѣдак, њиве Беоч; **Ливѣдак**, шума, воћњак, њива Дуб; **Ливѣдак**, шума Мот; **Ливѣдак**, њиве, ливаде Кал
Ливѣде, ОП 7 Кол; **Ливѣде**, њиве и ливаде Ба; **Ливѣде**, њиве Рат; **Ливѣде**, потес, баште Кар; **Ливѣде**, њиве Лук
Ливѣдица, њиве, башта Кал
Ливѣдице, њиве, ливаде, страна Сиб
Ливѣдска рѣка, В. Ломничка река, Рат; **Ливѣдска рѣка**, река Суг

Ливѣче, њива Рат; **Ливѣче**, ОП 7 Др
Ливѣчине, шуме Суг
Лѣкин пѣток, поток Бел
Лѣкина колѣба, колиба Бел
Лѣлицко брдо, в. Максицко брдо Саб
Лѣнѣна њива, њива Рат
Липѣрска рѣка, река, махала Суг
Лѣпа, њива, пашњаци, шуме, воћњаци Прњ
Липѣк, ОП 7 Кол; **Липѣк**, ОП 7 Др
Липѣр, шума Бог; **Липѣр**, шуме Шљив; **Липѣр**, шуме и пашњаци Суг; **Липѣр**, махала, црква Саб
Липѣрски ѣзвор, извор Бог
Липѣрски пѣток, в. Липарска река Суг

Лйпе, шуме, воћњак, њиве, поток Бог; **Лйпе**, ливаде, шуме Дул; **Лйпе**, њиве, ливаде и шуме, Добр

Лйпница, виногради, шуме Оп; **Лйпница**, њиве Прев; **Лйпница**, виноград, воћњак Леп

Лйпњак, шума Дуб

Лйповац, шума Круш

Липовйтка, њуме, ливаде и њиве део ка Купрезу Рек

Липовйги пѡток, шума и поток Сл

Лйповче, шума Сл

Лйповица, шума Сек

Лйпски пѡток, извор Бог; **Лйпски пѡток**, поток, њиве Добр

Лйса, њиве, ливаде Дул; **Лйса**, манастирски шљивари протежу се до Самара Прњ

Лйсин лѧз/Лйси лѧз, извор Суг

Лисйчји пѡток, поток у Продановици ИП

Лйсна рѧка, река Прњ

Лйсни пѡток, поток Прњ

Лиснйк, шуме, ливаде Сиб

Лиснйчине, њиве према Цикоту Лом

Лићѧвиште, њиве у близини сеоске цркве Сиљ

Лйцино, њива Раб

Лѡвачка кѡћа, кућа у Церјаку Беоч

Лѡгор, ОП 7 Др

Лозйнска кѡса, потес претежно под шумом Сл

Лѡква, шума Бог; **Лѡква**, њиве изнад воде, по изгледу као да су у локви, у близини Лићевишта, судећи по остацима који се ископавају орањем земље – на овом месту била је старија некропола Сиљ; **Лѡква**, шума Круш; **Лѡква**, њиве Драг; **Лѡква**, Пашњаци, има воде Шљив

Лѡлин грѡб, место Оп

Лѡм, шуме Над

Лѡмница, река, извире у Ратковићу, у Вукмановцу се улива у Дуленку, њиве поред реке Кав; **Лѡмница**, њиве Рек; **Лѡмница**, насеље Лом; **Лѡмница**, река и потес Вук

Лѡмничка рѧка, река Рат

Лѡмнички пѡток, поток Кав

Лѡмничко, потес Ур

Лоћйка / Лоћйке, насеље Лоћ

Лоћйчка кѡса, њиве Ур

Лоћйчки пѡток, поток, баште и њиве Лоћ

Лоћйчко, ОП 7 Кол; **Лоћйчко**, њиве Ур; **Лоћйчко**, потес у којем су њиве Лоћикана ИП

Лувчанйца, шума Дуб

Лѡгове, њиве ИП

Лѡгомир, ОП 7 Кол; **Лѡгомир**, ОП 7 Др; **Лѡгомир**, ОП 7 Брес

Лѡйцко, њиве Ур

Лука, њива Дул; **Лука**, њиве, поред поточића Цик

Лукѧр, потес Ур; **Лукѧр**, ОП 7 Мед; **Лукѧр**, ОП 7 Др; **Лукѧр**, насеље Лук

Лукѧрска чѣсма, ОП 7 Мед

Лукѧрски пѣток, ОП 7 Мед; **Лукѧрски пѣток**, поток и њиве Топ

Лукѧрско, њиве, ливаде Ур; **Лукѧрско**, шуме према Лукару Цик

Лѣкин пѣток, њиве Ур

Лѣкйцка воденйца, воденица Жуп

Лѣкѣве ѡупрйје, шуме, ливаде, колибе, брег Жуп

Лѣњѣвац, извор Теч

Лѣњѣвачки пѣтес, њиве, багрењак Теч

Лѣпња, извор Ур

Лѣчицка мѧла, махала Ур

Лѣтйн, Извор, уп. Аљетин Кав

Лѣба – вода, ОП 7 Кол

Лѣбйвоев лѣг, шуме Кал

Лѣбисављев бунѧр, бунар Брај

Лѣбичино, ливаде Сиб

Лѣуѧшки пѣток, њиве (Лоћички део) Ур; **Лѣуѧшки пѣток**, Шуме Лоћ

Лѣупйнка, шљивар Круш

Магѧрац, брдо под њивама и шумом у Крајној мали Сиљ

Мађарева рѣпа, поток и шуме Прњ

Мѧјдан у Дулѣнскем, мајдан Саб

Мѧјкино, њиве у поседу информатора које су припадале његовој мајци (његов отац је био на миразу) Сиб

Мѧјстѣрска ѣлица, улица у којој живе касанције, стругари, механичари Крч

Мѧксицко брдо, шума, 449 m надморске висине Саб

Максѣл, ОП 7 Кол

Мѧла бѧра, њиве Сл

Мѧла Вѣтрина, брдо, мање од Велике Ветрине Сек

Мѧла воденйца, воденица Крч

Мѧла Говедѧрница, пашњаци Над

Мѧла Грача, речица Сек

Мѧла Калѣдра, махала Кал

Мѧла ливѧда, њиве и ливаде Лоћ

Мѧла рѣка, река, шума Бог; **Мѧла рѣка**, њиве, баште и шума Добр

Мѧла чѣка, шуме, њиве, ливаде Шљив

Мѧле рѧвне, њиве, ливаде Сиб

Мѧлетина, њиве испод језера Прев

Мѧлешево, насеље Мал

Малешѣвски йзвор, извор Ба

Малешѣвски пѣток, поток, у сели нема реке Мал

Малешѣвско, њиве Сиб; **Малешѣвско**, њиве Мот
Малешѣвско пѣље, њиве Мал
Мѣли бубѣн, извор Круш
Мѣли бѣж, маѣи водопад Круш
Мѣли град, ОП 7 Др
Мѣли клѣк, шума Дуб; **Мѣли клѣк**, ОП 7 Др
Мѣли Крмѣнац, шума Круш
Мѣли крѣш, шума Добр
Мѣли пѣток, ОП 7 Кол
Мѣли Рѣкѣвац, ОП 7 Кол
Мѣло ѣсоје, шума Бог
Мѣло пѣље, в. Поље. Силъ; **Мѣло пѣље**, њиве Леп; **Мѣло пѣље**, њиве у близини
Таванчета Кал; **Мѣло пѣље**, њиве Теч
Мѣло ѣгло, мала кривина Цик
Мѣло цѣрје, шуме и њиве Дул
Маловѣн, шуме и њиве Дубр
Мѣлски пѣт, пут Дубр
Мѣлци, махала Цик
Мѣнастѣр Прѣрѣдовац, манастир Оп
Манастирак, црква Круш, **Манастирак**, црквиште Раб
Манастирка, река Круш
Манастирска бѣшта, башта крај потока Прѣ
Манастирска водѣница, воденица Прѣ
Манастирска стругѣра, стругара изад позорнице Прѣ
Манастирска центрѣла, хидроцентрала, остаци с леве стране реке преко пута манастира
Прѣ
Манастирске шѣме, шуме Над
Манастирски пѣт, пут који води ка Манастирку Круш
Манастирско, виногради Прев; **Манастирско**, ливада, шума и све око Манастира Прѣ

Мангѣра / Магѣра, равница поред реке Дул
Мѣндицка водѣница, воденица Драг
Мѣндицка мѣла, махала Драг
Маргѣтин ѣзвор, извор Суг
Мѣрина вѣда, извор Над
Марѣнков клѣденац, кладенац Вук
Марѣнкова ѣйва, ОП 7 Др
Марѣнкѣвицка мѣла, махала Добр
Марисѣвско, њиве Ба; **Марисѣвско**, потес, њиве Мот
Мѣрѣцко, потес Ур
Мариѣѣкиѣи, махала Лоѣ
Мѣрков ѣзвор, извор Оп
Мѣрков пиштѣлѣ, извор Оп
Мѣрков пѣток, шуме и јак извор Сиб
Мѣрков тѣчак, извор Оп
Мѣркова кѣса, шуме Жуп
Мѣрковиѣа водѣница, воденица Дул
Мѣрковиѣа мѣла, махала Суг
Мѣрковица, виноград, њиве Леп
Мѣркѣвицка водѣница, воденица Прев

Ма́ркѡвицки за́брани, шуме Сл

Ма́ркѡвичка водени́ца, воденица Леп

Ма́рково бр̀до, потес Дуб; **Ма́рково бр̀до**, в. Марковица Леп

Ма́ртин гај, ливаде, њиве Раб

Мастерѝна, црква Оп

Ма́тѝнац, брдо под шумом Дул

Ма́тѝцка водени́ца, воденица Добр

Ма́тицка ма́ла, махала Круш; **Ма́тицка ма́ла**, махала Вук

Ма́цков јабуца́р, воћњак Лом

Ма́чкѡвци, махала Брај

Маца́рско грѡбље, њиве Дул

Меа́ниште, велики потес Сл

Меанѝцка ма́ла, ОП 7 Др

Меанѝцки шубу́рак, ОП 7 Др

Медевѡ́чко, њива Ур

Медња́ча, њива Вук

Ме́дојевац / Ме́девац, насеље Мед

Ме́коте, шума Сиб

Ме́котска кѡса, велики потес Сиб

Ме́котски пѡток, поток Сиб

Мерика́нско, ОП 7 Кол

Мега́лица, виноград, њиве, ливада, Краљевић Марко бацио камен Дуб

Мега́лиште, ловиште десно од Тевсије Сек

Мечка́рска ма́ла, махала, име добила по изгледу људи: ниски и дебели Крч

Ме́цино, њиве Мот

Мија́йлчево, велики потес: њиве и ливаде Суг

Мија́јлова ба́шта, њиве Суг

Мија́јлово, њиве Рат

Мија́лково, њива Дуб

Ми́јатово, ОП 7 Брес

Ми́јѝн бунѡ́р, бунар у Доњој Калудри Кал

Ми́јѝна коли́ба, колиба Бел

Ми́јѝнка, њиве Круш

Мију́шкова бата́ла, шуме, некад њива (у Мијушкову баталу), *батало: садио се кукуруз, из турског језика реч Прњ

Микайлов бунѡ́р, бунар Брај

Микайлов кла́денац, извор Кал

Микайлово, њива Сиб

Ми́каново, њиве Ур

Ми́кина вѡ́да, извор Суг

Ми́кина ста́ра ку́ћа, место на којем се налазила кућа неког Мике Добр

Ми́кино, њива Дуб

Микулѝн, њиве Жуп
Миладѝнов извор, ОП 7 Кол
Миладѝново, њива Бог; Миладѝново, њиве Ур
Мѝланова њѝва, шума Беоч
Милѝновицка, махала Рек
Милашинѝвска воденѝца, в. Доња косовска воденица

Милѝнкин ѝзвор, извор Лоћ
Милѝнков бунѝр, бунар Крч
Милѝнковића воденѝца, воденица Суг
Милѝнковића ѝзвор, извор Суг
Милѝнкѝвицка воденѝца, воденица Оп
Милѝнково, њива Круш
Мѝлетина воденѝца, воденица Бог
Мѝлетино, њиве Бог
Милѝвоево, њива Ур
Милѝнкѝвицко, велики потес: ливаде и њиве Саб
Мѝлићев дѝ, њиве, ливаде Добр
Мѝлићев клѝденац, кладенац Вук
Мѝличин вѝр, ОП 7 Кол
Мѝлкина њѝва, ОП 7 Кол
Мѝлкицко, њиве Ур
Мѝлованов брѝг, брег под шумом Жуп
Мѝловицка мѝла, махала Кал
Мѝлоевѝцка мѝла, махала Леп; Мѝлоевѝцка мала, махала Ур

Мѝлојев ѝзвор, извор Суг
Мѝлојев лѝз, њиве Дул
Милорѝдова, њива Вук
Милорѝдово, њива Брај
Мѝлошев пѝток, ОП 7 Кол
Мѝлошева колѝба, виноград Дуб
Милошѝвка, равница у источном делу села Кав
Милутѝнов зѝбран, шума Ба
Милутѝновицка мѝла, махала Драг
Мѝљѝна вѝда, извор, њиве и шума Добр
Мѝљѝјково, њиве Цик
Мѝмицко, њиве Ур
Мѝнин винѝград, виноград ка Сиљевици Круш
Мѝницка мѝла, махала Добр; Мѝницка мѝла, махала Драг

Мѝрнѝчка мѝла, махала Мот
Мирѝљубу мѝјдан, мајдан Бел
Мѝрчин клѝденац, извор Брај
Мѝсиће, шуме, њиве Мот
Мѝсицке колѝбе, колибе у пољу Вук
Мѝтѝцка мѝла, махала Ком
Мѝтовића ѝзвор, извор, њиве и шума Суг
Мѝтровића кѝса, коса под шумом Суг
Мѝтровића мѝла, махала Суг

Мйтровићи, махала Рек
Мйћина кољба, место на којем се састају ловци Раб
Мйцићка воденица, воденица ИП
Мйцићка мала, махала ИП
Мйцићки пѹт, пут ка махали ИП
Мйцин чукѡр, ОП 7 Кол
Мйцйно, њиве Рат
Мйшйцка мала, махала Рат
Мйшйцки йзвор, извор Рат
Мйшйцки пѡтес, потес Рат
Млѡденов ђерам, бунар са ђермом Ком
Младеновѡчки/Младенѡвицки пѡток, поток, њиве и баште Добр
Младенѡвицка мала, махала Добр; **Младеновицка мала**, махала Драг
Млѡка, ОП 7 Брес
Мѡрна бѡра, језерце Круш
Мѡтриће / Мѡтрић, насеље Мот
Мѡтричка кѡса, њиве Раб
Мочйла, извор Саб; **Мѡчила**, вирови за потапање конопље пружају се од Крајне мале ка Кременцу Сиљ; **Мочйла**, шума Ба; **Мочйла**, место где су некада потапали конопљу, шума Сиб; **Мочйла**, мочила код потока Црквењак Крч
Мочйлка, речица у коју се улива више потока, тече од Мрзишта ка Великој Крушевици, не пресушује Сиљ
Мѡшин зѡбран, шума Ба
Мѡшин мајдан, мајдан Ба
Мѡшина кољба, колиба Ба
Мѡшйћа воденица, воденица Дул
Мѡшйцка мала, махала Дул
Мрвѣно грѡбље, сточно гробље Брај
Мрѓудова чѣсма, извор Крч
Мрзишта, [Мурузишта], терен прекривен шумом, мањим делом под ливадама, раније су се на том месту налазиле њиве Сиљ
Мрќицка мала, махала Раб
Мрќицки пѹт, пут Раб
Мрмицко, њиве Ур
Мрмѡрац, њиве, виногради, базени Брај
Мрмѡрница, в. Мрмѡрац Брај
Мртвѡја, јаз Драг
Мѹжйцко, њиве Ур
Мѹји Рѡкићу мајдан, мајдан Дубр
Мѹјин мајдан, в. Муји Ракићу мајдан Дубр
Мѹлйно, њиве Ур
Мѹнцино, шуме према Тополи Ур
Мѹсино, њиве Ба
Муслија, в. Муслијин гроб Добр; **Муслија**, в. Муслијин гроб Сиљ
Муслин грѡб, гроб неког Турчина Дубр; **Муслин грѡб**, место на четворомеђи села Сиљевица, Добрава (Велике Пчелице), Доброселица и Дулене на којем је сахрањен

убијени Турчин по имену Муслија Сиљ; **Муслин грѡб**, гроб неког Турчина Добр

Мусурниџ, виногради, њиве, шуме Вук; **Мусурниџ**, брдо, шуме, поток Раб

На бѡру, виноград Бел

На Бѡли брѡг, њиве, ливаде Ур

На брдо, њиве Сиб; **На брдо**, њиве Ур; **На брдо**, њива Прњ; **На брдо**, шума Ком, **На брдо**, њиве Сл

На брду, њиве Дул; **На брду**, њива ИП

На вр брѡга, пашњаци Над

На Вуџков пут, место Суг

На грѡбље, Њива Кав

На кѡсу, Њиве, шуме Кав; **На кѡсу**, њива, махала Цик

На лѡз, пут Леп

На ливѡде, ОП 7 Кол

На пѡрлог, шума Ур

На удраговици, пашњаци Над

Нѡврте, ливаде, шуме, њиве Сиб

Над Грачу, њива ИП

Над Живкову кућу, шљивар Сиб

Над кућом, њиве ИП

Над урвину, шума, воденица крај реке из Урвине Кав

Нѡдрље, насеље Над

Нѡкоса, ОП 7 Кол; **Нѡкоса**, њива Ур

Нѡлога, место у близини преграде на реци која омогућава да се јазом вода доводи до воденице ИП

Нѡсип, њиве поред пута Дуб

Нѡгино, њива Ур

Наугари, њива Мале равне су испод Наугари Сиб

Нѡгйно, њиве и шуме Дул

Нѡдйцке куће, пашњаци Бог

Нѡдйцки йзвор, извор на имању породице чије је секундарно презиме Недић Сиљ

Нѡлин грѡб, в. Нелицко брдо Саб

Нѡлийцко, шуме Раб

Нѡлийцко брдо, куће и њиве на брду Саб

Нѡрѡзина, њиве, ливаде, воћњаци, махала Дуб

Нѡшина гѡра, шума Рек

Нѡшина колийба, колиба Сек

Нѡшйћко брдо, брдо под шумама и ливадама Бел

Нѡшковицка шума, шума Кал

Нѡшковицко, њиве Кал

Низ друм, махала Вук

Низ јѡбину, пут који води с брда ка селу ИП

Низѡрнице, њиве Сл

Никѡдијево, њива купљена од неког Никодија Ба

Никѡлина њива, ОП 7 Др

Никѡлино, њива Круш

Никѡлицка **мáла**, махала Суг; **Никѡлицка** **мáла**, махала Крч

Никѡлицка **чѣсма**, на том месту сад је бунар и базен Мот

Нѡво грѡбље, гробље Бел; **Нѡво грѡбље**, гробље Леп; **Нѡво грѡбље**, гробље у центру села Ур; **Нѡво грѡбље**, гробље у Новом селу Беоч; **Нѡво грѡбље**, гробље Рек; **Нѡво грѡбље**, гробље код цркве ИП; **Нѡво грѡбље**, гробље Саб

Нѡво сѣло, махала Беоч

Њйва, њиве и пашњаци Кал

Њйва над Збѣговиште, њива Бел

Њйвице, њиве настале деобом браће у многочланој породици Сл

Њйвиште, равница под њивама Леп

Њйвче, њива Кар; **Њйвче**, њиве Крч

Обдáновац, њиве и шумека Ломници Цик

Обешења́к, део Града Беоч

Обзовáр, шума Жуп

Обзовáрска кѡса, коса под шумом Жуп

Обрадов брѣг, њиве на мањем узвишењу Жуп

Обрадов забран, шума, пашњаци Жуп

Обрадовицка имѡвина, Њиве, ливаде Лоћ

Обрадовицка мáла, махала Лоћ

Обрадовицки кљѹч, њиве поред реке Вук

Обрва, њиве у рупи Круш

Обрѣново, њиве Кав; **Обрѣново**, њива Ур

Обрѣшчина, велики потес: ливаде, шуме и њиве од Равнице до Брда Кал

Обрндѹша / Обрнѹша, шума Круш

Обршина, њиве Сиб; **Обршина**, њиве Кал

Обурвѡтина, воћњаци, клизиште Мот

Овсáра, појате, воћњаци, њиве Суг

Овсйште, њиве Ком

Овчáрник, место на којем током лета бораве овце, крај Ганетове колибе Сек

Овчáрско брѡдо, шуме, ливаде Дул

Огња́нска воденийца, воденица у Огњанској мали Сек

Огња́нска мáла, махала Сек

Огорѣлка, њиве, шуме Ур

Ѓграђа, ОП 7 Кол; **Ѓграђа**, ОП 7 Брес

Ѓграђе, ОП 7 Кол

Ѓгумасто дрво, уклето дрво Брај

Омла́дински дѡм, зграда Кар

Ѓпарић / Ѓпариће, насеље Оп

Опарйчке кѹле, стене, камење Крч

Ѓпштинско, сеоска порта Круш

Ѓра, запис Бел

Орáси, засад ораха према Белушићу Оп

Орâшје, њиве, обрадиво земљиште у потесу Поља, пружа се ка атару села Баре Сиљ;
Орâшје, баште Жуп; **Орâшје**, њиве, воћњаци Дуб; **Орâшје**, река Дуб; **Орâшје**, махала Саб

Орâшковац, Њиве Сиб

Ќрлѡви, баште испод цркве Сиљ

Ќрловке, ОП 7 Др

Ќрњица, њиве Саб; **Ќрњица**, њиве, воћњак, ливаде Кав; **Ќрњица**, њива Ур; **Ќрњица**, њиве Мал; **Ќрњица**, њиве Рат; **Ќрњица**, њива Мот; **Ќрњица**, воћњаци Суг; **Ќрница**, њива Крч

Ќрњице, њиве Дубр; **Ќрњице**, баште Жуп; **Ќрњице**, ОП 7 Брес, **Ќрњица**, шума Сл

Ќрњички пѹт, пут Дубр

Осâница, велика кривина на сугубинском путу Саб

Осâоница, в. Осаница Саб

Осојâк, ОП 7 Др

Ќсоје, шума Бог; **Ќсоје**, шума Дул; **Ќсоје**, шуме Над; **Ќсоје**, њиве Оп; **Ќсоје**, њива Прев;
Ќсоје, ливаде, шљивик, куће Леп; **Ќсоје**, њива Ур; **Ќсоје**, ливаде, пашњак, шума Прњ;
Ќсоје, шума Круш; **Ќсоје**, шуме Жуп; **Ќсоје**, шума Лом; **Ќсоје**, ливаде, њиве, сад шума Дуб;
Ќсоје, извор Дуб; **Ќсоје**, њиве Цик; **Ќсоје**, шума Крч

Осоњâк, ОП 7 Др

Осрѣдак, брдо Дубр; **Осрѣдак**, брдо Над; **Осрѣдак**, шума Круш; **Осрѣдак**, брдо, шуме и ливаде Суг; **Осрѣдак**, ОП 7 Брес; **Осрѣдак**, њиве, ливаде Топ; **Осрѣдак**, брдо под шумама и ливадама Добр

Осрѣдачки пѡток, поток, њиве и пашњаци Дубр

Осрѣдачко прйсоје, шуме Добр

Осрѣдско грѡбље, гробље Добр

Осрѣчка воденийца, воденица Добр

Осрѣчка мала, махала Добр

Остойцка мала, махала Рек

Острик, њиве и шљивари изнад Иванца у Средњој мали Сиљ

Острици, шуме Жуп

Остругњâк, некадашње њиве, сада бор и оструга дуж читаве стране Шљив

Остружњâк, шума Дуб

Ќцинац, ОП 7 Кол

Ќцинâчки пѡток, ОП 7 Кол

Ќциница, ОП 7 Мед

Пâвлова воденийца, воденица Бел

Пâвлѡвића пѡток, поток, њиве и шуме Дул

Павлѡвицка воденийца, воденица Жуп

Павловйцка воденийца, воденица на Турском потоку Саб

Пâвловицка мала, махала Суг

Пâвлово, њиве Сиб

Пâдалиште, њиве, ниско брдо Ур; **Падалиште**, њива Прњ

Падйна, в. Пескуша Брај; **Падйна**, ОП 7 Др; **Падйна**, ОП 7 Брес

Падйне, ливаде на страни, Прњ; **Падйне**, шума Дуб; **Падйне**, шуме Сиб

Падйнски пѹток, поток Сиб

Пазѹриште, њиве Драг

Пѹкицка **мала**, махала Брај; **Пѹкицка** **мала**, шуме Рат

Пајковѹчки пѹт, пут Бел

Пајковѹчко, шуме Бел

Пѹсијовача, извор Прњ

Паламидѹра, њиве и ливаде поред реке Ломнице Кав

Палѹвина, њиве Над; **Палѹвина**, ОП 7 Др

Палевйнски пѹток, поток Над

Пѹницка **мала**, махала Суг

Пѹницко, њиве, ливаде Над; **Пѹницко**, шума Прњ

Пантелйјина башта; баште Суг

Пѹнтин грѹб, место на међи са Калудром Прев; **Пѹнтин грѹб**, гроб неког хајдука Кал

Пѹнтйцка **мала**, махала Рек

Пѹоци, поток између Мрзишта и Горње косе Сиљ

Папранйк, шума Сиб

Пѹрлог, баште, њиве Саб; **Пѹрлог**, њиве на месту некадашњих винограда Кав; **Пѹрлог**, њива Ур; **Пѹрлог**, њиве Жуп; **Пѹрлог**, брдо, виногради њиве Кал; **Пѹрлог**, шума, забран Теч; **Пѹрлог**, њива Лоћ; **Пѹрлог**, потес Кар; **Пѹрлог**, ОП 7 Др; **Пѹрлог**, шуме, запуштено Дубр

Пѹрлѹзи, ОП 7 Кол

Парлоцѹн, Њиве Кав

Пасуљѹра, њиве Раб

Пасуљѹрски пѹт, пут Раб

Пасуљйште, њиве, баште Мот

Пѹћйцки пѹток, њиве, баште, шума Саб

Пѹћйцко, в. Пацицко Саб

Пѹћйцко Орѹшје, баште Саб

Пауновицка **мала**, махала Оп

Пѹцйцко, велики потес, припадао породици из Средње мале Саб

Пѹцйнка, њиве Кав

Пѹцйнски мајдан, мајдан Ба

Пезймице, шуме, био виноград Сиб

Пѹицка воденйца, воденица ИП

Пѹовац, њиве, по предању ту је био велики луг у којем су певале птице Саб

Пепелѹра, место на којем су Немци правили цеђ од церовине, њива пуна пепела Прњ

Перйло, поље поред Жупањевке, њиве Сек

Пѹрина вѹда, извор Ур

Пѹрицко, њиве Теч

Перйшин пѹток, поток Ур

Пѹришицко брѹдо, в. Максицко брдо Саб

Пёркѡвац, поток, баште, багрем Мал; **Пёркѡвац**, њиве Драг; **Пёркѡвац**, зараван у близини гробља са којег се одваја пут ка Драгову (Идемо на Перковац = преко Драгова, а не преко Сибнице) Кал

Перковѡчки пѡток, поток Мал

Пёсак, њива Вук; **Пёсак**, равница, послушај снимак Драг

Песка̋н, ОП 7 Др

Песка̋нски мѡст, ОП 7 Др

Песка̋р, предео на којем има песка Ур

Пескѡша, њива Кав; **Пескѡша**, њиве Брај

Петлѡвац, њиве Ком

Петрѡвицка ма́ла, махала Саб

Петрѡицки ѡзвор, извор и њиве Дубр

Петрѡвац, њиве на брду, шуме Брај; **Петрѡвац**, њива Ком

Петрѡвића ѡзвор, извор и њиве Саб

Петрѡвиће, њиве, шуме наслеђено Круш

Петрѡвиће пѡље, некадашње имање Петровића Круш

Петрѡвицка воденица, воденица Дубр

Петрѡвицка ма́ла, махала Оп; **Петрѡвицка ма́ла**, махала Ур

Петрѡвицко брѡдо, брдо под њивама и шумом Дубр

Пеђина, пећина у Граду Жуп; **Пеђина**, пећина у планини Лом

Пеђина на Гра́ду, пећина Прњ

Пеђине, огромна стена (широка 30m, висока 10m) испод ње се налази улаз у пећину, улаз је затворен, кад су Турци рушили цркве и дошли да сруше Град бежећи од најезде народ је склонио реликвије у пећину Суг

Пёшићи, махала Дуб

Пёшѡцка вѡда, извор Дуб

Пѡјац, место на којем је некада био велики сточни пијац Бел

Пѡлчёво, њива, надимак Пилац Круш

Пѡперски пѡток, поток, њиве и ливаде Дул

Пѡра, њиве, ливаде, поље, баште Бог

Пиргѡшка ма́ла, махала Крч

Пѡсковица, некадашње манастирско имање, њива, малине, купинар, ливаде Прњ

Пѡц-ма́ла, ОП 7 Кол

Пѡцѡница, дубина, ту пеку ловци месо Лом

Пиштѡк, ОП 7 Др

Плѡндишки ѡзвор, ОП 7 Брес

Плѡндиште, шуме, њиве, ливаде Дул; **Плѡндиште**, шума Рек; **Плѡндиште**, шуме према реци Рат; **Плѡндиште**, ОП 7 Брес

Плани́на, шуме Дубр; **Плани́на**, део Гледићких планина у сиљевачком атару Сиљ;

Плани́на, ОП 7 Кол; **Плани́на**, ОП 7 Мед; **Плани́на**, ОП 7 Др; **Плани́на**, ОП 7 Брес

Плани́нски пѡток, ОП 7 Кол

Плани́нско, њиве Крч

Плѡча, њиве, извор и шума на заравњеном брду Раб

Плужевина, имање, њиве, воћњаци, баште Прњ; **Плужевина**, шуме, њиве, ливаде Шљив

Поглед, место од Сибнице преко Кречане одакле се пружа поглед ка Рековцу Прњ;
Поглед, њиве, шљивари према Секуричу Лоћ

Погледи, шуме Сиб; **Погледи**, коса прекривена шумом, пружа се ка Ратковићу Сиљ

Погорѣлац, узвишење, спушта се ка Риљцу, можда је паљено, шуме и њиве Дуб

Под градѣну, баште Кал

Под лѣзем, њива Над

Под Милѣвоеву кѣћу, њива Кал

Пѣдјас, базени испод Мрморнице Брај

Пѣдрум, остаци некадашњих заједничких објеката у којима се чувало вино до тридесетих година 20. Века Сиљ

Појло, извор Ур

Појѣзак, ОП 7 Др

Појѣга, појата Суг

Појѣга Арсѣнија Ђлића, појата Суг

Појѣга Властѣмира Мѣрковића, појата Суг

Појѣга Вѣјичић Милѣсава, појата Суг

Појѣга Драгѣљуба Тодѣровића, појата Суг

Појѣга Јанѣћија Танѣскивића, појата Суг

Појѣга Кѣстић Милѣшина, појата Суг

Појѣга Милѣнковића, појата Суг

Појѣга Пѣвловић Милѣвоја, појата Суг

Појѣга Пѣвловића, појата Суг

Пѣјате, њиве, има и бунар Цик

Појло Гавриловића, појило Суг

Пољана, виногради Кав; **Пољана**, њиве Кал; **Пољана**, њиве, ливаде Крч

Пољане, њиве Кав; **Пољане**, шуме, ливаде Сиб; **Пољане**, њиве Сек; **Пољане /Пѣљане**, ОП 7 Кол

Пољанка, њива Крч

Пољански пѣток, поток Сиб

Пољанче, раскрсница на којој су одржавана прела Сек

Пѣље, њиве око гробља у Орашју Саб; **Пѣље**, обухвата Мало поље и Дугачко поље, то је шума изнад Потока, те ливаде и њиве ка атару великокрушевичком Сиљ; **Пѣље**, њиве, ливаде Оп; **Пѣље**, њиве Леп; **Пѣље**, потес Жуп; **Пѣље**, њиве Лом; **Пѣље**, потес поред реке, баште Вук; **Пѣље**, њиве Беоч; **Пѣље**, ОП 7 Кол

Пољѣшта / Пољѣшта, њиве и махала Дубр

Пољѣштѣнски пѣт, пут Дубр

Пѣљска мѣла, ОП 7 Кол

Попѣгир, шуме, извор Рек

Попѣњара / Папѣњара, њиве, шуме Дул

Пѣпила, ливаде и њиве Саб

Попѣв дѣ, ливаде, ораси, крушке, њиве Сиб; **Попѣв дѣ**, њиве са леве стране моста Жуп;

Попѣв дѣ, њиве, шуме Мал

Попѣв дѣм, шума (по легенди Турци у на том месту заклали попа, има црквиште) Крч

Попѣв пѣт, пут ка цркви ИП

Попѡвац, њиве, шуме Мот
Попѡвић гај, шума Драг
Попѡвицка ма́ла, махала Оп
Попѡвка, њива Ур
Попѡшће, њиве Рек
Поред Давѡнине куће, место Ба
Поред продавнице, њива Над
Поред шкѡле, ливада Над
Поробѡнац, поток, њиве, ливаде Саб
Поробѡцко / Порубѡцко, ОП 7 Кол
Пѡрта, Место код ораха на којем су се сакупљали војници пред рат, игранке... Сиб;
Пѡрта, в. Код старог записа Брај; **Пѡрта**, место на којем је био стари запис, дрвену цркву
 правили четници, још није завршена, гробље било у Мотрићу, сад има ново гробље Ком;
Пѡрта, центар села Теч; **Пѡрта**, Место на којем је запис Драг; **Пѡрта**, њиве Суг

Пѡток, баште у равници крај потока, одатле води шумски пут ка Дугачком пољу Сил;
Пѡток, поток, њиве и баште Ба; **Пѡток**, ливаде, шуме, њиве Сиб; **Пѡток**, потес Леп;
Пѡток, поток Прњ; **Пѡток**, извире у Белану, улива се у Лугомир у потесу Чука, постоји
 легенда о постојању језера и аждаје у њему, неки Славољуб Лазаревић пустио је
 браздицу са воловима и направио поток, један од тих бикова „кад ће време” ишао до
 језера и био се са аждајом и враћао се сав крвав Лом; **Пѡток**, поток Вук; **Пѡток**, баште,
 њиве подно Дабовца Кал
Пѡток од Зѡрѡне врбе, ОП 7 Кол
Потѡчари, махала Саб; **Потѡчари**, махала Леп; **Потѡчари**, махала Цик

Поточѡрска ма́ла, махала Лом
Потѡчац, њиве, шуме Брај
Потѡче, њиве, баште Топ
Поточѡна, шуме, њиве, ливаде Сиб
Поточѡћ, предео крај потока Брај; **Поточѡћ**, поток Ком

Поточѡће, њиве према Прњавору Лоћ
Прѡвеш, насеље Превеш
Прѡвешки пѡт, шума, пут Дуб
Прѡвешко, шума Кал
Прегарљѡво, њива, осунчана, суво место Теч
Прекаја, њиве, баште, равница (на Прекају) Кав
Преко потѡка, њиве Над
Преко реке, ОП 7 Кол
Прѡлаз, њиве, шуме, вероватно крчено Круш; **Прѡлаз**, извор Суг

Прѡмов пѡток, поток, њиве Над
Прѡмова кѡса, шуме Жуп
Прераѡовац, виноград Оп; **Прераѡовац**, потес ка манастиру Прераѡовац Кал

Прѡслеж, шума, „преслегњиво”, урвина, преслаже се земља Сек

Прѡсло, шуме, ливаде Над
Прѡчеље, ОП 7 Кол
Пријаковац, шуме Драг

Прѝсојак, шума између Иванца и Белог брега, раније су се на том подручју налазиле њиве и ливаде Силъ

Прѝсоје, шума Бог; **Прѝсоје**, шума Дубр; **Прѝсоје**, шума Дул; **Прѝсоје**, шуме Над; **Прѝсоје**, њиве Оп; **Прѝсоје**, шуме Сиб; **Прѝсоје**, потес, шљивик Леп; **Прѝсоје**, њива Ур; **Прѝсоје**, пашњак Прњ; **Прѝсоје**, махала, шума Круш; **Прѝсоје**, шума, ливаде, њиве Ком; **Прѝсоје**, део Камиџорске косе под шумом Жуп; **Прѝсоје**, шума, био виноград, њиве Кал; **Прѝсоје**, шума Лом; **Прѝсоје**, шума Дуб; **Прѝсоје**, шума Раб; **Прѝсоје**, в. Бајић, њиве Мот; **Прѝсоје**, њиве Цик, **Прѝсоје**, шуме и њиве Сл

Прѝсојска мала, махала Круш

Прлаћ, напуштена појата Суг

Прлицка мала, махала Кав

Прљаќ, шума Беоч

Прљачка кѡса, шума Беоч

Прљачки ѝзор, извор Беоч

Прњаѡвор, махала Саб; **Прњаѡвор**, махала Бел; **Прњаѡвор**, махала Сек

Прњаѡвѡрске мѡђе, њиве и шуме ка Каленићу Жуп

Прњаѡвѡрско, њиве ка Ивковачком Прњаѡвору Беоч

Прњачка мала, махала Драг

Провалија, њиве и ливаде, Немци гађали, мислили су да је ту бункер, сад су локве Рат

Прогалиште, шуме и ливаде Жуп

Прѡдановица, ОП 7 Др; **Прѡдановица**, потес ИП

Прѡклето пѡило, место где се цар Лазар заглавио са свитом. Он га је тако и прозвао, било обично поило, извор Ур

Прѡкоп, остаци гробова, на раскршћу путева Кал

Промицаћи, махала Сиб

Прѡсиште, виногради и њиве Кал

Прѡгоевац, шума Леп; **Прѡгоевац**, њиве, ливаде, шуме Крч

Прѡгојевац, шуме, ливаде Бел; **Прѡгојевац**, место на размеђи Калудре, Превешта и Лепојевића, обрадива земља, шума и извор Кал

Пуѡицки јасен, њива (и код Пуѡицког јасена, право презиме породице је Петровић) Кав

Пујѡићи, махала Лук

Пујѡково, воћњаци Мот

Пуљачка врѡйна, њиве Оп

Пуљачко грѡбље, гробље у сваком засеоку Драг

Пуљицка мала, махала Сиб

Пуљци, засеок Драг

Пупѡвац, ливаде Ба; **Пупѡвац**, шуме Мот

Пућ за Брѡзу, пут који води ка Брезе, црвен је Сек

Пућ за винограде, пут Мот

Пут за Жупѡњско, пут Ба

Пућ низ Кѡсу, пут Мал

Пућачка воденица, власнике су звали Пућац Сек

Пчеланиќ, њиве на месту на којем су биле кошнице Кал

Пчелѝчка рѣка, река Дубр
Пченичѣра, њива Ур
Рабѣновац, насеље Раб
Рѣбошино брѣдо, шуме Кал
Рѣвански пѣток, поток Сиб
Рѣвна, воћњаци у равници Жуп; **Рѣвна**, баште Мот; **Рѣвна**, махала Сек; **Рѣвна**, махала, потес поред школе Бог
Рѣвна њива, њива Кар
Рѣвна шѣма, шума која се пушта према реци Кал
Рѣвни брѣг, шума Бог; **Рѣвни брѣг**, шуме Добр
Рѣвни гѣј, шљивари и њиве у близини Дугачког поља Сиљ; **Рѣвни гѣј**, шуме Сиб; **Рѣвни гѣј**, брдо, ливаде, пашњак Прњ; **Рѣвни гѣј**, шума Рек; **Рѣвни гѣј**, виноград, постоји место на којем су Тирило и Методије калемили две крушке, постоје локве на тим местима, шума Рат
Рѣвни сокаѝци, равница под њивама и шумом више села Сиљ

Равнѝца, њиве Оп; **Равнѝца**, њива Ур; **Равнѝца**, крушке Кал, **Равнѝца**, њиве Теч;
Равнѝца, њиве Рат
Равнѝце, ОП 7 Кол, **Равнѝце**, њива Кар
Рѣвнишка мѣла, махала Саб
Равњѣк, њива Брај; **Равњѣк**, њиве Лук
Радѣнкова ливѣда, ливада Над
Радѣновац, њиве и извор Кал
Рѣдетово, њива Ур
Радѝвоево, њиве Рат
Радивѣјчина, пут, њиве Рек
Рѣдин шљивѣр, њива Мал
Радѝне, њива Рек
Рѣдино, њиве Ур
Радѝсављева кѣса, шума Беоч
Рѣдичева кољѣба, колиба у пределу Мрзишта Сиљ
Рѣдов брѣг, брег у склопу Баденовице Жуп
Радовѣк, шуме Цик
Радовѣновицка мѣла, махала Ур; **Радовѣновицка мѣла**, махала Круш; **Радовѣновицка мѣла**, махала Крч
Радовѣнѣвицка чѣсма, чесма Ком
Радовѣчко брѣдо, шљивари, виногради Лоћ
Рѣдоево /Рѣдоево, њива Круш
Радѣјчина ливѣда, ливада Над
Рѣдојевићи, махала Дубр
Рѣдојевицка чѣсма, чесма Сл

Радѣјково, ливаде Сиб
Радѣслављев крѝ, в. Велики крѝ Добр
Радѣшѣвско грѣбље, гробље Добр
Рѣјно, шуме у Коренати Мот
Рѣјно брѣдо, виногради запарложено, има њива Сиб
Рѣјин мѣјдан, мајдан Дубр
Рѣјина кољѣба, колиба Беоч
Рѣјина њива, в. Дедиње Рек

Рајково, њиве Мал
Рајково брдо, шума, њиве Крч
Рајначка кдса, ливаде, шуме Дуб
Ракаљ, место на коме се удвајају пут за Јагодину, Крагујевац и Рековац Саб

Ракин њвор, извор Мот
Ракин пдток, шума, ливада Беоч
Ракина колиба, колиба Ба
Ракйга, шума у Кременцу, пружа се ка Дубрави Сиљ
Ракйћи, махала Дубр
Ракйцка воденйца, воденица Жуп
Ракицка мала, махала ИП
Ракйцки њвор, извор Рат
Ракйцко, њиве Сиб
Раковац, њиве, ливаде Рат
Ралетиначко прйсоје, шуме и воћњаци Дубр
Рамњак, њиве и ливаде Топ
Ранйнино, њива Крч
Ранкдвички пѹт, пут Саб
Ранкдвичко, Ливаде, њиве, шуме Лоћ
Рапјловац, део Средње мале који обухвата последње куће више Крушара Сиљ;
Рапјловац, шума ка Сиљевици Круш
Рапјловачки пѹт, пут који води кроз предео који се зове Рапајловац Сиљ

Рапића мала, махала Суг
Расје, шума Дул
Раскрсница, ОП 7 Брес; **Раскрсница**, раскрсница крај Протишта Кал

Раскрсница код пѹмпе, место Бел
Раскрснице, њиве, шума Дул
Растоке, њиве и шљивари између Великог поља и Коренате Теч

Ратковјчко, њиве и шуме Суг
Ратковић / Ратковиће, насеље Р. Рате
Рацићска мала, махала Кав
Рашкова дољина, ОП 7 Брес
Рашковац, Ливаде, њиве, виногради Сиб
Рашковицка воденйца, воденица Прњ
Рдомдраси, део Днопоља ка Лепојевућу, поред реке, било је ораха Прев

Резйцка мала, махала Раб
Резйцко, њиве, шуме, багремари Раб
Река, махала Бог; **Река**, њива Над; **Река**, в. Сиљевачка река Сиљ; **Река**, њ (даље од села), баште (ближе селу) Оп; **Река**, баште и њиве поред реке Кав; **Река**, велики потес Бел; **Река**, њива Прев; **Река**, њива Ур; **Река**, њиве према Превешту (у Реке) Прњ; **Река**, Каленичка река, извире у Загорју Прњ; **Река**, њиве Брај; **Река**, баште Жуп; **Река**, њиве крај реке Кал; **Река**, њива Мал; **Река**, баште Драг; **Река**, насељени део села, махала Беоч; **Река**, баште Крч; **Река**, ОП 7 Кол; **Река**, ОП 7 Мед; **Река**, ОП 7 Др; **Река**, ОП 7 Брес; **Река**, њиве Добр
Река – њива, ОП 7 Кол

Рѣкѡвац, насеље Рек
Рѣкѡвиште, њиве, баште Кав
Рѣпиште, Шљивари, шуме, њиве Сиб
Рѣсник, ОП 7 Кол
Рѣснички ѡзвор, ОП 7 Кол
Рѣснички пѡток, ОП 7 Кол
Рѣснички пѡт, ОП 7 Кол
Рѣчѡни, мала Прев
Рѣчна мѡла, махала Сек
Ржѡшка кѡса, шума Жуп; **Ржѡшка мѡла**, махала Жуп
Ржѡште, в. Ржишка мала Жуп
Рѡбник, извор Прњ; **Рѡбник**, извор Крч; **Рѡбник**, извор и баште у Прњавору Саб
Рѡбњак, ливада кроз коју протиче вода, припада Манастиру Прњ
Рѡкаѡвац, ОП 7 Кол
Рѡкаѡвачки пѡток, ОП 7 Кол
Рѡљѡчко, њиве Дуб
Рѡмско грѡбље, ОП 7 Др
Рѡстиѡа бунѡр, бунар Суг
Рѡстиѡи, извор, махала Дуб
Рѡстицка воденица, воденица Суг
Рѡстови свѡњци, простор на којем су често налажене црквене реликвије и делови оружја. Сматра се да су их на том месту сакрили Турци. Информатор је пекао креч и пронашао свеѡњак од белог злата, сада је ту шума Суг
Рѡчевац, поток Жуп
Рѡва, махала Прев
Рѡвѡча, шуме Сиб; **Рѡвѡча**, брежуљкасти терен, могући ровови Брај; **Рѡвѡча**, крушкар, шљивар, багрем Кал; **Рѡвѡча**, ливаде, шуме и њиве, удибљено Мот
Рѡвине, сугубински пут до Ракља, Шареника и Симицког потока Саб
Рѡвишта, брдо под шумом, од Ровишта Кал; **Рѡвишта**, шума, некад воѡњаци Дуб
Рѡгѡзна бѡра, велики потес, извор Саб
Рѡгољѡвица, њиве, потес ка Рековцу Круш; **Рѡгољѡвица**, задружни виногради Рек
Рѡдна ѡѡва, ѡѡва Кар
Рѡђѡна колиба, колиба Сек
Рожденѡк, ѡѡве и извор с друге стране Ровина Саб
Рѡпѡнка, шума, ѡѡве (у *Рѡпѡнку*) Рек
Рѡсѡље, шуме, ливаде Сиб; **Рѡсѡље**, ѡѡве Кал; **Рѡсѡље**, виногради Теч; **Рѡсѡље**, ѡѡва Рек
Рѡтѡка, шуме и ѡѡве Рек
Рѡтиѡ, запис, ѡѡва Теч
Рѡтиѡе, ѡѡве Круш
Рѡтички пѡток, ѡѡве Круш
Рѡтички пѡт, пут Круш
Рѡжина чѡсма, чесма Бел
Рѡлин плац, ѡѡва Крч

Рúлино, њива Брај
Румѐнино, њиве и ливаде Ба
Русалѝмско грѐбље, ОП 7 Др
Рўсевица, њиве Лоћ
Рўсѝно, њиве Ур
Рўшѝно, њива Ба

Сабанѝчки збѐг, шума Суг
Сѧвѝн бунѧр, сеоски бунар који се налази у Крајној мали Сиљ

Сѧвѝна гла́ва, њиве Кал
Сѧвѝна кёса, њиве и ливаде на страни Кал
Сѧвѝна кречѧна, кречана у близини Реке, име је добила по власнику Сиљ

Сѧвине гла́ве, њива Прев
Сѧвицка крчѐвина, пут Крч
Сѧвицка ма́ла, махала Ур
Сѧвицки дѐо, шуме, кривина Крч
Сѧвицко, шума Бог
Сѧвкин чѧир, ливаде, шуме Добр
Сѧвковицка воденѝца, воденица Прњ
Садѝћ, ливаде на брду Сиб
Садѝцко грѐбље, старо гробље, сада у селу постоје 3 гробља Рат

Сайлов бунѧр, бунар Суг
Салашѝне, шума Саб
Самѧр, према Шљивици, Самар је био и осматрачница, види се Бугарска Прњ; Самѧр, планина Шљив
Самарѝћ, подножје Самара Шљив
Сѧмбак, извор крај којег су старе колибе Сек
Сѧндино, њиве Ур
Сѧрин грѐб, гроб код Саринца Дубр
Сѧрин пёток, поток и подручје око њега Сек
Сѧрѝнац, манастир Дубр
Сѧрѝначки пёток, поток Саб
Сѧрѝначки пўт, пут за Саринац Дубр
Сѧстѧвци, шуме, 2 реке, 2 пута Прњ; Сѧстѧвци, ушће Сиљевачке реке у Манастирку Круш; Сѧстѧвци, поток и шуме Жуп; Сѧставци, ОП 7 Др; Сѧстѧвци, место на којем се састају Жупањка и Сибничка река Сиб
Свѧтовско грѐбље, камење код Саринца Дубр
Свинчѝне, место на којем су се жириле свиње Жуп
Свѝнчѝцки пёток, извор Лом
Свѝњци, жириште за свиње Суг
Свињчѝна, шума Цик
Свирѧлин дё, извор, њиве Жуп
Сврѧчњак, шума слабије густине у Планини Сиљ
Севѐрац, некада је на том месту била мочвара, боси косили за коње Жуп

Сѐкулицка мала, махала Круш
Секўрич, насеље Сек

Сѣлаково брѣдо, брдо на којем је Турчин Селак имао утврђен посед, ливаде воћњаци Суг

Селѣнина ровѣча, увала пуна јазбина Сиб

Селиште, башта Бог; **Сѣлиште**, шуме Дул; **Сѣлиште**, место у Чукари, померањем становништва са тог подручја село је добило данашњу конфигурацију, данас су ту ливаде Силъ; **Сѣлиште**, предео око сиљевачке цркве Ба; **Сѣлиште**, шуме Леп; **Сѣлиште**, њива Ур; **Сѣлиште**, њиве Круш; **Сѣлиште**, шуме Жуп; **Сѣлиште**, пољана, њиве Вук; **Сѣлиште**, њива Беоч

Сѣло, в. Брдо Силъ; **Сѣло**, центар села Ба; **Сѣло**, црква, школа, игралиште Оп; **Сѣло**, центар села Кав; **Сѣло**, центар села Бел; **Сѣло**, центар села Прев; **Сѣло**, центар села Леп; **Сѣло**, центар села Жуп; **Сѣло**, њиве, зграде Дуб; **Сѣло**, центар Мот; **Сѣло**, потес Кар; **Сѣло**, њиве Топ; **Сѣло**, центар села Кал

Сѣлска чѣсма, чесма на сред села Цик, **Селска чесма**, в. Радојевицка чесма Сл

Сѣлски бунѣр, бунар код школе Бог; **Сѣлски бунѣр**, бунар у Доњој Калудри Кал

Сѣнтицка мала, ОП 7 Др

Сѣоска чѣсма, чесма у центру села, саграђена 1929. Мот

Сѣоски бунѣр, бунар Кав; **Сѣоски бунѣр**, бунар у Сарином потоку Сек; **Сѣоски бунѣр**, бунар Суг

Сѣоско појѣло, бунар Суг

Сѣчине, њиве Жуп; **Сѣчине**, шуме, њиве Мал

Сѣчински пѣт, пут Мал

Сѣбина шѣма/Шѣмица, шума Круш

Сѣбинов ѣзвор, извор Ком

Сѣбница, насеље Сиб

Сибничѣнка, река која протиче кроз Горњу Сибницу Сиб

Сибничѣнске кѣће, досељени из Сибнице Ур

Сѣбничко пѣље, њиве, ливаде Мал

Сѣдѣн бѣк, извор, њиве, шума Над

Сиљѣвачка рѣка, речица која тече од Орашја и улива се у Мочилку Силъ; **Сиљѣвачка рѣка**, река Круш

Сиљѣвачка црква, црква Ба

Сиљѣвачки пѣток, поток Дубр

Сиљевѣчко, ливаде Ком

Сиљѣвина, њиве, ливаде Саб

Сиљѣвица, насеље Силъ

Сѣмина водѣница, воденица Сек

Сѣмѣна кривѣна, место на линији граничења атара сиљевачког и великокрушевичког на којем је погинуо неки Сима, у близини Манастирка Силъ

Симиѣново, чесма Ком

Сѣмѣцка бѣра, баре, њиве, ливаде Теч

Сѣмицки ѣзвор, извор Ком

Сѣнор, шума Кав

Сѣрак, јаруга, пут, кривина Кал

Сићѣмовац, њиве и шуме Саб

Слѣвков ѣзвор, ОП 7 Кол

Слáвкова њíва, њива Крч
Слáвкѡвицко имáње, њиве Бог
Сланѡвиште, брежуљкаст терен са падом ка Калудранској реци Кал

Слáна бáра, баре и њиве Сл

Слáтина, поток Оп; Слáтина, запуштене њиве, ископаване кости, верује се да се ту налазило жидовско гробље Дуб; Слáтина, ливаде, њиве Лоћ

Слáтине, извор Крч
Слáтински пѡток, шуме Вук; Слатíнски пѡток, поток, шуме, њиве Дуб

Слáтник, поток; град убио зрело грожђе па је потекло слатко вино Леп; Слáтник, њиве ка Лепојевићу Кал

Слѣпчев íзвор, извор, према предању: неки кафеџија је исмевао жедног слепог човека који је тражио извор тако што га је послао на погрешну страну, али овај је открио нови извор тако што је намиришао воду Рат

Слѣпчев пѡток, поток Рат

Слѡвино, колибе, воћњак Мот

Смíљков мајдан, мајдан у Кисељаку Сиљ

Смѡнйце, њиве ка Пољни и Благотину Оп

Смрѡан, ливаде и њиве изнад села, има воде, бунара Драг; Смрдáн, шума на брду Дуб;

Смрѡан, шуме, шипражје, верује се да су на том месту убијени Турци и њихови лешеве остављени несахрањени Шљив

Солйла, поље Прев

Сѡлило, ОП 7 Др

Солйште, стена коју су овце лизале, слан камен Лом

Сѡргино, њиве Ур

Спасйћѣвицко, њиве, воћњаци, ливаде Ба; Спасйћѣвицко, извор, воћњаци Мот

Спáсићи, махала Рек

Спасѡвина, ливаде Над

Спáсовицка мáла, махала Вук; Спáсовицка мáла, махала Драг

Спáсојевина, Спáсовина, брдо, ливаде, воћњак, махала према Надрљу Прњ

Спáхијска кѡса, шума Суг

Спѡмен плѡча, код дома Лом

Спѡмен чѣсма, чесма Шљив

Спѡменик, споменик на Вучковом путу подигнут човеку који је страдао током преласка преко Албаније Суг

Спѡмен-чѣсма, чесма Беоч

Спржино, њива купљена од ловца под надимком Спржа који је много лагао Рат

Средáк, махала, средња у селу Крч: Срѣдак, П 7 Брес

Средйна сѣла, махала Рат

Срѣдња брáна, њиве Сиб

Срѣдња кѡса, ОП 7 Кол

Средња ма́ла, ОП 7 Кол; **Средња ма́ла**, махала која се налази у центаралном делу села
Сиљ; **Средња ма́ла**, махала Ба; **Средња ма́ла**, махала Ком; **Средња ма́ла**, махала Рек;
Средња ма́ла, ОП 7 Др; **Средња ма́ла**, махала Саб, **Средња ма́ла**, махала Сл

Средњи ла́з, шума, између Бара, Мотрића и Малешева Мот

Средске ђорнице, ОП 7 Брес; **Средске ђорнице**, ОП 7 Брес

Средски њвор, ОП 7 Брес; **Средски њвор**, ОП 7 Брес

Средски пџток, ОП 7 Брес

Средђанлаз, в. Средњи лаз Мот

Среин мајдан, мајдан Ба

Срејцке шџме, шуме Ур

Сретџова колиба, колиба у Планини, још постоји Сиљ

Сретџовицка ма́ла, махала Драг

Среџин њвор, извор Ур

Среџин кладенац, извор Ур

Среџина вџда, извор Ур

Станџино, простор око напуштене куће Суг

Станџино, њиве Ба

Станџино, њиве Сиб

Станџин њвор, извор Прев

Станџин пџток, шума или воде Лом

Станџов бунар, потес Вук

Станџов пџток, њива Ур

Станџовицко, њиве Кал

Станџовиште, ОП 7 Др

Станџева воденџца, воденица у Топољаку Сек

Станџџина њива, ОП 7 Др

Станџџловица, њиве Вук

Стара воденџца, воденица Сек

Стара Калџдра, махала Кал

Стара кућа, место Бог; **Стара кућа**, баште Рат; **Стара кућа**, в. Блажево Жуп

Стара њива, њиве Сиб; **Стара њива**, њива Топ

Стара џпштина, место где су били записи дудови и џпштина Круш

Стара река, поток, потес Вук

Стара тџла, шума Драг

Старац, предео који је претежно био под виноградима, у њему се налазио подрум, данас је читаво подручје запуштено, обрасло трњем Сиљ; **Старац**, некадашњи виногради, шума Кал

Старе куће, кућиште, место а којем су биле куће, направило се клизиште, па је исељено, место на којем се јављају привиђења, анђаме, не иде се по мраку Прњ

Стари бунар, бунар Ур

Стари винџград, ливада Леп; **Стари винџград**, махала Сек, **Стари виногради**, њиве, воћњаци и виногради Сл

Стâри гај, Потес њива Лоћ
Стâри пѡток, баште Ур
Стâри шљивâр, њиве и воћњаци Сл

Стâро брѡ, њиве „обрадљиве” Вук
Стâро грѡбље, ОП 7 Кол; Стâро грѡбље, гробље Бел; Стâро грѡбље, гробље Леп; Стâро грѡбље, потес Ур; Стâро грѡбље, гробље у Бакову Беоч; Стâро грѡбље, гробље Рек; Стâро грѡбље, гробље из периода балканских ратова Шљив; Стâро грѡбље, њиве и шуме на месту на којем су ископавани делови некадашње грађевине, није било костију Лоћ; Стâро грѡбље, њиве Кар; Стâро грѡбље, гробље на брду ИП; Стâро грѡбље, гробље Саб; Стâро грѡбље, гробље, пронађени остаци сахрањиваних у седећем положају Кав

Стâро лѡјзе, ОП 7 Др
Стâро сѡло, њиве, шуме Дул; Старо село, њиве Сек; Стâро сѡло, место на којем се налази гробље и извор, њиве Ур; Стâро сѡло, ливаде Ком; Стâро сѡло, место и извор Кал; Стâро сѡло, селиште Дуб; Стâро сѡло, махала Суг; Стâро сѡло, ОП 7 Кол; Стâро сѡло, ОП 7 Брес

Стâро сѡско грѡбље, гробље Суг

Старосѡлске шѡме, шуме Ур

Старосѡлски ѡзвор, ОП 7 Брес

Старосѡлски ѡзвор, ОП 7 Брес

Старосѡлски пѡток, ОП 7 Брес

Стѡванов брѡг, брег у потесу Брда Жуп

Стѡвин грѡб, сиромаш, украо панталоне, богаташи га ухватили и обесили, пре Првог рата Бог

Стѡвѡцка воденѡца, воденица Дубр

Стѡвѡцка ѡѡва, воћњак, шљивак Кал

Стѡвѡцко, ѡѡва Кал

Стенѡца, извор Жуп

Степâновѡћа мâла, ОП 7 Мед

Степâнѡвицко, њиве, ливаде Саб

Стѡпицко, потес Топ

Стојâновац, ѡѡва Бел

Стојановâчки пѡток, поток Бел

Стојâнѡвицко, ѡѡва Саб

Стѡјѡна шѡма, шума, воћњаци Саб

Стѡјѡцко, ѡѡва Прев

Стѡјкѡвицко, велики потес, имање породице Стојковић Кал

Стѡшицка воденѡца, воденица Суг

Стѡшицка мâла, махала Суг; Стѡшицка мâла, махала Крч

Стѡшицки пѡт, пут Крч

Стрâжа, ОП 7 Кол

Стражѡвица, шуме Сиб; Стражѡвица, шуме Ком; Стрâжевица, брдо Жуп

Стрâна, ливаде и шума Дул; Стрâна, ливада (у Страни) Прњ; Стрâна, шума, пашњаци, напуштено Шљив; Стрâна, ОП 7 Др; Стрâна, ливаде, њиве и шуме Кал, Стрâна, шума Сл

Странџине / Стрџанине, страна под ливадама Сиљ
Стрејарт, брдо између два потока Сек
Стрељиште, ОП 7 Кол
Стрменџа, коса под ливадама и шумом Жуп
Стрменка, шума, стрмено= нагнуто, нагиб, стрмо Крч
Стругара, зараван, има мало камена, парна машина се ту налазила Прњ; **Стругара**, в. Град Беоч
Стругара Животе Богомолца, стругара Дул
Стругара Мирјина, стругара Прњ
Стругарев извор, извор Беоч
Стружњак, шума Дуб
Стрџикраќ, страна под ливадама и шумом Жуп
Стубаљ, њиве Сиб
Стубљина, извор Саб; **Стубљина**, њиве Цик; **Стубљина**, извор, њиве Саб, **Стубљина**, шума Сл

Студенац, извор Дул; **Студенац**, њиве Оп; **Студенац**, шума, њиве Дуб; **Студенац**, извор Кар
Субошинац, извор Крч
Сув извор, извор Круш
Сува чесма, чесма на којој повремено има воде, стара је, није рашчитан натпис Сек

Суваја, шуме, њиве Ур; **Суваја**, њиве, цео терен на брду Брај; **Суваја**, њиве, ливаде, мочварно Драг; **Суваја**, њиве, шума Лоћ; **Суваја**, њиве, ливаде, шуме, језеро које је пресушило Мот
Суварје, шуме Оп; **Суварје**, њиве Крч
Сугубине / Сагубине / Сугубина, насеље Сугубина
Сугубински пут, пут Саб
Сугубинско поље, велики потес Суг
Судница, место код продавнице, постојала је зградаца, сада се ту налази игралиште Мот

Сурдуп, шуме Кав
Сушара, сушара за сушење шљива Саб

Табаквица, ОП 7 Брес
Таборџште, место на којем је био табор у Првом и у Другом устанку Суг, **Таборџште**, шуме Сл

Таванче, пашњак поред забрана у Присоју Кал
Тамо дол, баште Ур
Тамо та Калудра, тако становници Доње Калудре називају део села крај сеоског гробља Кал
Тасџко, њиве, ливаде Ур
Тџинац, Њива Драг
Тевсџа, заравњени део брда, има археолошких остатака (камење, крстићи) Сек

Тетребица, шуме Прев; **Тетребица**, поље, њиве, шуме Дуб; **Тетребица**, брдо према Превешти Шљив
Течић, текле реке Теч; **Течић / Течиће**, насеље Теч
Тјква, шуме Над

Тѣкѣно, њиве Ур
Тѣкѣмирово, шљивар Рат; **Тѣкѣмирово**, воћњак, виноград Суг

Тѣмѣнка, њива Лом; **Тѣмѣнка**, њиве Цик

Тѣмино, ливаде, шуме Круш

Тѣовина воденѣца, воденица Суг

Тѣдсављев бунѣр, бунар Сиб

Тѣдсавово брѣдо, махала Сиб

Тѣпсѣрска мѣла, махала Кав

Тѣсѣно, њиве Ур

Тѣдорицко, велики потес: ливаде, њиве, шума Лоћ

Тѣдоров вѣр, извор ИП

Тѣдорова воденѣца, воденица ИП

Тѣђѣцка воденѣца, воденица Сиб

Тѣзѣн брѣг, брдо, куће Круш

Томашевѣк, поље, по Томи Сек

Тѣмин лѣг, велики потес Кал

Тѣмина стѣра кѣћа, место Добр

Тѣмицка мѣла, махала Рек; **Тѣмицка мѣла**, махала Рат

Тѣпѣицка мѣла, махала Вук

Тѣплѣк, извор Сиб; **Тѣплѣк**, њиве и куће на путу за гробље Рек

Тѣплѣчка мѣла, махала Лоћ

Тѣпѣла, њиве Лоћ; **Тѣпѣла**, насеље Топ; **Тѣпѣла**, њиве Мот

Тѣпѣлац, њиве, воћњаци Цик

Тѣпѣлско, њиве Ур

Тѣпољѣк, шума Кар; **Тѣпољѣк**, њиве, било је топола Сек; **Тѣпољѣк**, шума у Гајицкој кривини Беоч

Тѣрови, в. Високи торови Сиљ; **Тѣрови**, шуме, њиве и ливаде између Равнишке мале и Орашја Саб

Тѣцин тѣр, војни оријентир у Гају Сек

Тѣчак, извор Бог; **Тѣчак**, извор у Врбавцу Дубр; **Тѣчак**, шумски извор у потесу Дугачко поље Сиљ; **Тѣчак**, извор Сиб; **Тѣчак**, извор Кал

Тѣшин шљивѣр, воћњаци, њиве Кал

Тѣшѣцко, шума у подручју Странчина Сиљ

Тѣѣјково кладѣнче, извор ИП

Тѣгѣвиште, шуме Сиб; **Тѣгѣвиште**, њиве Жуп

Тѣбѣињска мѣла, махала Кал

Тѣрѣћа, воденица Прњ

Тѣрѣ шљѣве, тремеђа села Беочић, Секурич и Вукмановац Сек; **Тѣрѣ шљѣве**, њиве Беоч

Тѣрѣла, ливада Прњ

Тѣрѣло, њиве Мал

Тѣрмѣѣр, њиве Цик

Тѣрмѣѣр, њиве и гробље Рат; **Тѣрмѣѣр**, јабучар, парлог Суг

Тѣрнѣвско, ОП 7 Брес

Тѣрнѣги лѣз, шуме Лук

Тѣрновѣчки збѣг, ОП 7 Др

У Давидово, њиве Прњ
 У Здравјино, виноград Леп
 У Јазбине, њива Над
 У клёнове, њива, њива у кленове Леп
 Ћ косу, њиве Над
 У Лазино, њива Крч
 У Лёкјино, њива Бог
 У малу, извор Цик
 У Миланово, њива Брај
 У Мйличино, њива Мот
 У пље, њиве Леп; У пље, њиве, старо насеље, ископавање 1962. године археолози ископавали из каменог доба предмете Теч; У пље, њива Рек; У пље, њиве Лоћ; У пље, њива, башта Цик
 У сёло, њиве Над
 У шљивâк, њиве Леп
 Убâвкино, њива Раб
 Ћгар, ливаде, њиве шуме Жуп
 Ћгаре, ОП 7 Брес
 Ћгари, ОП 7 Брес
 Угљановац, њиве Ур
 Ћдрагова вџда, извор, ливаде, шума, верује се да је на том месту кнегиња Милица убила сина Над
 Удџт, ливаде, њиве Саб
 Ћпоље, купине Драг
 Урâвне/Урâвни, њиве, шуме, ливаде Сиб
 Ћрвине, ливаде, њиве, шуме Круш
 Ћрнички пџток, њиве Крч
 Ћрошева колйба, колиба Добр
 Ћрсуле, насеље Ур
 Ћсов, шума, пашњаци, усовина- клизиште Шљив
 Усџвина, њиве Оп; Усџвина, шума, граничи се са Опарићем Драг

 Ћстав, брана за воденицу Кав
 Ћтрина сёлска, ОП 7 Брес
 Ћтрине, шуме Лом; Ћтрине, шума Крч
 Ћчибаре, брдо под шумом, некада су биле ливаде (преко Учибара, у Учибаре) Дубр

 Учйтельски клџденац, извор у Липовици, верује се да је неки учитељ ту имао њиву и да су сељаци копали (обраћивали је бесплатно): „Учи тй дџцу, мџра да кџпаш!” Сек

 Учйтельски клџденац, извор Беоч

 Хајдџчка вџда, извор Прњ; Хајдџчка вџда, извор у потесу Арсићи Дуб

 Хлџдно кладџнче, извор ИП

 Царевйне, в. Царине Жуп
 Цџрйнац, коса на линији разграничења сиљевачког и великокрушевичког атара Сил

 Цџрине, њиве Ком; Царйне, остаци цркве, брег Жуп

Цвѣтков грѣб, ОП 7 Др
Цвѣтковица, шуме, ливаде Прев
Цвијановац, извор, њиве Кал
Цвијановица, поље ка Сибници Жуп
Цѣнтар сѣла, место Суг
Цѣрйцки пѹт, пут Ур
Церјак, шума код Прерадовца Оп; **Церјак**, шума Прњ; **Церјак**, шума Круш; **Церјак**,
шума Рек; **Церјак**, шуме, њиве, ливаде Шљив; **Церјак**, ОП 7 Др

Церјачки пѣток, поток Беоч
Цѣрје, шума Дул; **Цѣрје**, њиве испод гробља Сиљ
Цѣрна бѣра, шума Сиб
Цѣрница, потес Кар; **Цѣрница**, према Залоговцу, њива Крч

Церовѣк, шума Над; **Церовѣк**, Шуме и ливаде Сиб; **Церовѣк**, шума Беоч; **Церовѣк**,
шума Добр
Церовѣчки пѣток, Поток Сиб; **Церовѣчки пѣток**, поток, шуме, њиве Добр

Церѣвљева кѣса, шуме, ливаде Беоч
Цигѣни, махала Лук
Цйганка, шљивар и шуме Бог
Цйганкин грѣб, место на којем је сахрањена нека Цйганка Кал

Цигѣнска кѹћа, место Крч
Цигѣнска мѣла, махала Вук; **Цигѣнска мѣла**, махала Суг

Цигѣнске кѹће, куће Рома ковача Цик; **Цигѣнске кѹће**, махала у којој живе људи светле
пути Саб
Цигѣнски брѣг, шума на узвишењу Круш
Цигѣнско, ОП 7 Кол
Цйкот /Цйкоте, насеље Цик
Цйкотска кѣса, пут Цик
Цйкотски пѣток, поток Ур; **Цйкотски пѣток**, поток Цик

Цйкоцко, њиве Ур, **Цйкоцко**, њиве Сл
Цйкоцка кѣса, шуме Рат
Цйљйцка мѣла, махала Ур
Цйљйцке шѹме, шуме Ур
Цѣгйћев рйбњак, рибњак Бел
Цѣлско, извор и место, по надимку Цола ливаде, воћњак Мот; **Цѣлско**¹²², куће, воћњаци,
Мот
Црвѣна врба, извор, шума Саб
Црвѣна зѣмља, шума, виноград Круш
Црвѣни брѣг, њива Вук; **Црвѣни брѣг**, међа са Секуричем Беоч

Црвѣнкѣвицко, шуме Лоћ
Црѣмош, шума са доста кленова (црем), жене су брале лишће да би фарбале одећу Сек

¹²² Према саопштењу информатора *цолѣ* је име којим су ословљаване жене.

Црепѡна, ОП 7 Кол; **Црепѡна**, ОП 7 Мед

Црепуљашка маѡа, махала Драг

Црква, Свети Архангел Гаврило, подигнута 1938/1939. новцем предратног трговца Милисава Милошевића Сек

Црквѣна шѡма, шуме Сиб

Црквѣнац, поток Крч

Црквѣни пѡт, пут за Каленић Сиб

Црквењак, поток, уп. Црквенац Крч

Црквѡна, остаци цркве на Граду, кажу да је из 7. Века Суг

Црквѡне, место ка Надрљу, пронађени су остаци цркве Жуп

Црквѡнски пѡток, поток Жуп

Црквѡца, црква Кал; **Црквѡца**, ОП 7 Др

Црквѡче, ОП 7 Др

Црквѡште, место на којем је постојала стара црква, пре 15 година нађено злато и гробови Бог; **Црквѡште**, место на којем је подигнута црква, на старом нађеном темељу Сек

Црна Грача, речица, верује се да је крај ових река страдало много људи у ратовима, да је текла крв. У Другом светском рату ту је група четника заробила Италијане и поклао их је Миланче Кољач Сек; **Црна Грача**, река Беоч; **Црна Грача**, ОП 7 Др

Црна река, шума, њиве Дул; **Црна река**, њиве Рек

Црни вр, шума Дул

Црногѡрско, шуме, њиве, ливаде Топ

Цѡца – камен, ОП 7 Др

Чѡброво, њиве, по надимку, Рат

Чѡир, пашњаци Саб; **Чѡир**, ливаде, шума Над; **Чѡир**, Шуме Сиб; **Чѡир**, њиве, пашњаци Ур; **Чѡир**, пашњак и њиве у Лиси Прњ; **Чѡир**, пашњак, ливада Жуп; **Чѡир**, шљиве Кал; **Чѡир**, њиве Драг; **Чѡир**, пашњаци Шљив; **Чѡир**, шума, башта Рат; **Чѡир**, багременова шума Лоћ; **Чѡир**, њиве Мот; **Чѡир**, башта Кар; **Чѡир**, шуме Крч; **Чѡир**, ОП 7 Кол; **Чѡир**, ОП 7 Др

Чѡири, ливаде Суг

Чѡирче, мала њива Ур; **Чѡирче**, шуме Мот; **Чѡирче**, њива Крч

Чѡјѡри, ОП 7 Др

Чѡпљак, букова шума која се пружа ка Дубрави, граничи се са Врелима Сиљ

Чѡпљина воденица, воденица Дубр

Чворѡја, шума према Пољни Оп; **Чворѡја**, махала Прњ; **Чворѡја**, шуме, њиве Над

Чворѡјски пѡт, пут Прњ

Чвѡрић, шуме Добр

Чвѡрски брѣг, шуме Добр

Чвѡрски пѡток, поток и потес око потока Добр

Чѣдин мајдан, мајдан Бел

Чѣдино, њиве Оп; **Чѣдино**, ливаде, пашњак, њиве Мот

Чѣка, раскрсница Кар

Чѣклас, њиве, баште Рек

Челиковска мала, махала Ур
Чѣргин пѣток, поток у Старом селу Сек
Чѣсма, чесма Ба; **Чѣсма**, лепа вода, чесма код школе Ур; **Чѣсма**, чесма у Кречани Прњ;
Чѣсма, спомен-чесма код школе Кал; **Чѣсма**, спомен чесма код Дома Вук; **Чѣсма**,
 спомен-чесма палим борцима Раб; **Чѣсма**, чесма код моста Мот; **Чѣсма**, чесма Цик;
Чѣсма, извор у Бубану Крч
Чѣсма Света Пѣтка, ОП 7 Мед
Чесмѣрска мала, махала Сек
Чѣсмин пѣток/Чѣшмин пѣток, поток Суг
Чѣста, шума Кав; **Чѣста**, шуме, њиве, виноград Рек; **Чѣста**, шуме Мот

Четвртѣста њива, ОП 7 Кол
Чивуѣки свињци, шума на Бешњаји Суг
Чйреви, ливаде, њиве, шуме Саб
Чйчково, ОП 7 Др
Чкѣмба, њиве. Шуме Круш
Чкѣмбе, шума Теч
Чѣк, ОП 7 Кол
Чѣкљача, шума Дул
Чѣрбйцка мала, махала Лом
Чѣрбйцко, њиве Ур
Чублйна, налазиште, ливаде Мот
Чублйнски пѣток, поток Мот
Чѣбровац, њиве Бел; **Чѣбровац**, њиве Сек
Чѣбровачка чѣсма, чесма Бел
Чѣбровачки пѣток, поток Бел
Чѣбровачки пѣт, пут Бел
Чѣка, брдо Сек; **Чѣка**, потес Ком; **Чѣка**, шума, састајалиште ловаца Лом; **Чѣка**, врх
 брда, виноград, запуштено, ка Комарану Мот; **Чѣка**, њиве, шуме Цик

Чукѣр, шума, воћњак, њиве Дул; **Чукѣр**, њива, шума Дуб; **Чукѣр**, њиве, шуме Рат;
Чукѣр, ливаде, шуме, потес ка Драгову Мот; **Чукѣр**, ОП 7 Кол; **Чукѣр**, ОП 7 Др

Чукѣра, брдовит терен под њивама и шумом Сиљ; **Чукѣра**, шума Сиб; **Чукѣра**, брдо,
 шума, кречњак, махала Прњ; **Чукѣра**, махала Круш; **Чукѣра**, брдо под шумом, од
 Ровишта Жуп; **Чукѣра**, шума Лоћ; **Чукѣра**, брдо на којем има белог песка Кар; **Чукѣра**,
 шума Над
Чукѣрак, њиве на брду Ур; **Чукѣрак**, шума на брду, около су њиве Круш; **Чукѣрак**,
 шума Ком; **Чукѣрак**, њиве и шума Лоћ
Чукарйца, махала, по неким саопштењима то је новоименовани део села, мотив је
 београдско насеље, сеоски помодари ту живе (у градској одећи обављају пољопривредне
 послове) Леп
Чукѣрни кѣмен, место одакле се вади камен за креч у Чукари Прњ

Чукѣрски пѣток, поток Мот
Чѣкин клйк, ОП 7 Кол
Чѣнтрук, шума Дуб
Чѣнтрѣчки пѣток, поток Дуб

Цѣйцко, њиве Ур

Џамија, брежуљак, наиђе се на понеки камен, али није утврђено да је постојала богомоља Сек

Џамија̀ра, ливаде и њиве на улазу у Тошицко, има остатака за које се говори да су од џамије Сиљ

Џамино пђље, њиве Цик

Џежљикѡр, њива Вук

Џѡлицка ма́ла, махала Ба

Џѡдин кла̀денац, ОП 7 Др

Џѡдин чука̀р, ОП 7 Др

Џопицка ма́ла, махала Вук

Шѡикѡцка ма́ла, махала Вук

Шакѡнова воденица, воденица Суг

Шареник, шума Саб; **Шареник**, шума и извор Саб; **Шареник**, њиве, шуме, извор Суг

Шарѡвљев пђток, шуме, ливаде Беоч

Шарѡвљева кѡса, шума Беоч

Шѡб, шума и извор Саб; **Шѡб**, шуме Круш

Шибовѡтка, шума Рек

Шѡдина колиба, колиба у подручју Странчина, срушена је Сиљ

Шѡдино, њиве Ур

Шѡљак, шуме на брду Кал

Шиљѡга стѡна, њиве Над

Шѡљина њѡва, њива у среини државне шуме Суг

Шиникѡр, ОП 7 Др

Шѡнин дѡ, ливада Жуп

Шѡпски дѡ, њиве Кал

Ширѡка кѡса, шума Круш

Ширѡко бѡло, шума Бог

Шкѡлска ба̀шта, башта Бог

Шкѡлски бунѡр, бунар крај сеоске школе Бел; **Шкѡлски бунѡр**, бунар Крч

Шкѡлско, ливаде Над

Шљивѡрско, јабучар купљен од неког из Шљивице Сиб

Шљивѡрче, шљивар Цик

Шљивѡрчић, виноград Сиб

Шљивѡче, њива Кал

Шљѡвица, њива Прев; **Шљѡвица**, виногради према Орашју и Пајковцу Сек; **Шљѡвица**, насеље Шљив

Шѡшицка ма́ла, махала Ур

Шујдѡмско, центар села, Стевановићи, Радовановићи и Радосављевићи су Шујдуми, пореклом из Црне Горе Суг

Шуљковѡчки пђток, ОП 7 Др

Шѡма, шума Кал

Шума̀ре, шума Рат

Шума̀ри, шума Саб; **Шума̀ри**, шума Саб

Шумарѡца, њива Мот

Шѡмарска ку̀ћа, кућа коју користи шумар Суг

Шўмица, в. Сибина шума Круш

Шўмска кућа, зграда Сек; **Шўмска кућа**, кућа крај чесме, шумар ту борави Прњ

Шўрдина кафана, место Бел

Шўтицко брдо, брдо крај некадашње куће породице Шутић (право презиме Гајић) Кал

ОП 7 *Ономатолошки прилози 7* (Коларе, Драгошевац, Медојевац, Бресје)

ЕТНИЦИ И КТЕТИЦИ

Баре: Ба́рац, Ба́рча́нка, ба́рски
Белу́шић/Белу́шиће: Белушича́нац, Белушича́нка, белу́шички
Беочи́ћ/Беочи́ће: Беочи́ча́нин, Беочи́ча́нка, беочи́чки
Богали́нац/Богали́нце: Богали́нча́нин, Богали́ча́нка, богали́нча́чки
Брајно́вац: Брајно́вац, Брајно́вча́нка, брајно́вачки
Бре́сје: Бресја́нин, Бресја́нка, бресја́нски
Ве́лика Крушеви́ца: Крушеви́чанин, Крушеви́чанка, крушеви́чки
Ву́кмана́вац: Вукмана́вац, Вукмана́вка, вукмана́вски
Го́рња Сабан́та: Сабан́ћа́нин, Сабан́ћа́нка, сабан́ча́чки
Го́рњи Ду́бич: Дубича́нац, Дубича́нка, дуби́чки
Добросе́лица: Добросе́лац, Добросе́лка, добросе́лички
Дра́гово: Дра́говчанин, Дра́говча́нка, дра́говачки,
Драгоше́вац/Дра́гошевац: Драгоше́вац /Драгоше́вча́нин, Драгоше́вка /
Драгоше́вча́нка, драгоше́ва́чки
Дубра́ва: Дубра́вац, Дубра́вка, дубра́вски
Ду́лене: Дуле́нац, Дуле́нка, дуле́нски
Жупа́њевац: Жупа́њевац, Жупа́ње́вка, жупа́њева́чки
Йвковачки Прња́вор / Прња́вор: Прња́ворац, Прња́ворка, прња́ворски
Кавада́р: Кавада́рац, Кавада́рка, кавада́рски
Калё́нићки Прња́вор / Калё́нички Прња́вор/ Калё́нић / Калё́ниће/ Калё́нић /
Калё́ниће: Прња́ворац, Прња́ворка, прња́ворски
Калудра́: Калудра́нац, Калудра́нка, калудра́нски
Кара́новац: Кара́новчанин, Кара́новчанка, кара́новачки
Ко́ларе/Ко́лари: Кола́рац, Кола́рка, кола́рски
Комара́не: Комара́ча́нин, Комара́ча́нка, комара́нча́чки
Крчи́н: Крчи́нац, Крчи́нка, крчи́нски
Лепоје́вић/Лепо́виће: Лепоје́вац, Лепоје́вка, лепоје́ва́чки
Ломни́ца: Ломни́ча́нац, Ломни́ча́нка, ломни́чки
Ло́ћка/Ло́ћке: Ло́ћчанин, Ло́ћчанка, ло́ћчки
Лука́р: Лука́рац, Лука́рка, лука́рски
Малеше́во: Малеше́вац, Малеше́вка, малеше́вски
Медоје́вац: Меде́вац, Меде́вка, медова́чки
Мо́трић/Мо́триће: Мо́трича́нац, Мо́трича́нка, мо́трички
На́дрље: На́дрљац, На́дрља́рка, на́дрља́ски
О́парић/О́париће: О́парича́нац, О́парича́нка, о́парички
Пре́веш(т): Пре́вешта́нац, Пре́вешта́нка, пре́вешки
Рабе́новац: Рабе́новац, Рабе́новка, рабе́новачки
Раткови́ћ/Раткови́ће: Ратко́вац, Ратко́вча́нка, раткова́чки

Рѣкѡвац: Рѣкѡвчанин, Рѣкѡвчанка, рековѡчки
Секѡрич: Секѡричанин, Секѡричѡнка, секѡрички
Сѣбница: Сѣбничѡнац, Сѣбничѡнка, сѣбнички, сѣбничѡнски
Сѣљѣвица: Сѣљѣвчанин, Сѣљѣвчанка, сѣљѣвачки
Слѡтина/Слѡтине: Слѡтѡнац, Слѡтѡнка, слѡтѡнски
Сугѡбина/Сагѡбина: Сугѡбѡнац, Сугѡбѡнка, сугѡбинѡчки
Тѣчић/Тѣчиће: Течичѡнац, Течичѡнка, течичѡнски
Топѡла: Топѡљанин, Топѡљѡнка, топѡљѡнски
Ўрсуле: Урсуљѡнин, Урсуљѡнка, урсуљѡнски
Цѣкот/Цѣкоте: Цѣкоћѡнин, Цѣкоћѡнка, цѣкоцки
Шљѣвица: Шљѣвичѡнац, Шљѣвичѡнка, шљѣвицки

8. ЛИТЕРАТУРА

- Аличић 1984: А. С. Аличић, *Турски катастарски пописи неких подручја западне Србије XV и XVI века I*, Краљево: Историјски архив; Чачак: Међуопштински историјски архив; Титово Ужице: Историјски архив.
- Безлај 1958: F. Bezljaj, *Stratigrafija slovanov v luči onomastike*, *Južnoslovenski filolog*, Beograd: SANU.
- Безлај 2003: F. Bezljaj, *Zbrani jezikoslovni spisi 1 & 2*, uredila Metka Furlan, Ljubljana 2003, LXII + 1–689, XII + 693—1572 (*Zbirka Linguistica et philologica*).
- Беловинскиј 2007: *Иллюстрированный энциклопедический историко-бытовой словарь русского народа XVIII – начало XX в*, Москва: Эксмо.
- Богдановић 2008: Н. Богдановић, Земљописна и њој сродна лексика југоисточне Србије, *СЗб LV*, Београд: САНУ, 429–518.
- Богуновић 2021: О. Богуновић, Стрп. os(q)lqnikq: творбено-семантичка и мотивациона реконструкција, *Српски језик XXVI*, 303–319.
- Божовић 2016: Г. Божовић, *Путописи*, Београд: Завод за уџбенике.
- Бојиновић 2015: М. Бојиновић, Рјечник гламочког говора, *СДЗб LXII*, Београд: САНУ: Институт за српски језик, 1–246.
- Букумирић 2015: М. Букумирић, *Ономастика централног Косова*, Библиотека Ономатолошких прилога, књ. 3, Београд: САНУ.
- Бушетић 1903: Т. Бушетић, Левач, *Српски етнографски зборник*, књ. 5, Насеља српских земаља II, Београд: Српска краљевска академија, 461–511.
- Васиљев 2005: В. Л. Васиљев, *Архаическая топонимия новгородской земли (Древнеславянские деантропонимные образования)*, Великий Новгород.
- Видовић 2009: D. Vidović, Gradačka toponimija, *Folia onomastica croatica* 18, Zagreb: HAZU, 171–221.
- Видовић 2017: D. Vidović, Toponimija sela Trebinja u Popovu, *Folia Onomastica Croatica*, 26, Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 103–137.
- Вујадиновић и др. 2013: С. Вујадиновић, Д. Шабић, М. Гајић, М. Милинчић, *Левач: развојни потенцијали и ограничења*, Београд: Српско географско друштво.
- Вујичић 1996: D. Vujičić, *Iz onomastike, leksikologije i dijalektologije*, Podgorica: ИТР „UNIREKS” D.D.
- Вук 1827: В. Стефановић Караџић, Географско-статистическо описаније Србије, *Даница*, забавник за годину 1827, Беч.
- Вук 1852: В. С. Караџић, *Српски рјечник истумачен њемачкијем и латинскијем ријечима*, Беч: Штампарија Јерменскога намастира.
- Грковић 1977: М. Грковић, *Речник личних имена код Срба*, Београд: Вук Караџић.
- Грковић 1986: М. Грковић, *Речник имена: бањског, дечанског и призренског властелинства у XIV веку*, Београд: Народна књига.
- Грујић 2004: Т. Грујић, Доња Сабанта у прошлости, Београд: Т. Грујић, Крагујевац: Интер Принт.
- Динић 2019: Ј. Динић, Топоними Црноречја, *ОП XXVI*, Београд: САНУ.
- Драгићевић 2001: Р. Драгићевић, *Придеви са значењем људских особина у савременом српском језику: творбена и семантичка анализа*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Дуран 2017: Т. Duran, *Toponimi turskog porekla u Srbiji*, doktorska disertacija, Beograd: Filološki fakultet.

- Елезовић 1932: Г. Елезовић, *Речник косовско-метохијског дијалекта*, св. 1, А–Њ, Београд: Српска краљевска академија.
- Елезовић 1935: Г. Елезовић, *Речник косовско-метохијског дијалекта*, св. 2, О–Ш, Београд: Српска краљевска академија.
- ЕРСЈ 1–3: А. Лома и др., *Етимолошки речник српског језика*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Жугић 2013: Р. Жугић, *Микротопонимија доњег слива Јабланице (семантичко-творбени аспект)*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Заимов 1967: Ђ. Заимов, *Заселване на българските славяни на Балканския полуостров. Проучване на жителските имена в българската топонимия*, София: Българската академия на науките.
- Заимов 1973: Ђ. Заимов, *Български географски имена с -јъ*, София: Българската академия на науките.
- Ивић 1985: П. Ивић, *Дијалектологија српскохрватског језика, Увод у штокавско наречје*, Нови Сад: Матица српска.
- Ивић 2009: П. Ивић, *Српски дијалекти и њихова класификација*, Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
- Јаћимовић, Петровић 2003: М. Јаћимовић, Д. Петровић, *Ономастика Качера*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Јахић 1983: Џ. Јахић, *Ловачка лексика и фразеологија у рогатичком крају*, *Српски дијалектолошки зборник књига XXIX*, Београд: САНУ, 341–402.
- Јашовић 2015: Г. Јашовић, *Грнчарска лексика Подујева*, *Зборник радова Филозофског факултета у Приштини*, год. 45, бр. 1, Косовска Митровица: Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 277–287.
- Јашовић 2020: Г. Јашовић, *Из ономастике села Велика Крушевица код Рековца*, *Зборник радова Филозофског факултета*, год. 51, бр. 1, Приштина: Филозофски факултет, 285–307.
- Јашовић 2021: Г. Јашовић, *Антропонимија села Велика Крушевица код Рековца*, у: Т. Трајковић, Н. Јовић (ур.), *На темељима народних говора: зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић поводом одласка у пензију*, Ниш: Филозофски факултет 285–296.
- Јовановић 1940: К. Јовановић, *Неготинска Крајина и Кључ*, Београд: Српска краљевска академија.
- Јовић 1968: Д. Јовић, *Трстенички говор*, СДЗб XVII, Београд: САНУ, 1–238.
- Јовић 2000: Н. Јовић, *Називи извора према квалитету воде*, *ЗбМСФЛ*, 43, 279–287.
- Јошић 2016: Н. Јошић, *Воћарска лексика и терминологија у српском језику*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Катић, Амедоски 2017: Т. Катић, Д. Амедоски, *Караванције Нахије Петруш из Левча 1502. године*, *Мешовита грађа (Miscellanea)* књ. XXXVIII, Београд: Историјски институт, 7–25.
- Кнежевић 2016: Б. Кнежевић, *Микротопонимија и говор Романије*, Београд: Филолошки факултет, необјављена докторска дисертација.
- Коњевић, Татић 2006: Р. Коњевић, Б. Татић, *Речник назива биљака*, Београд: ННК.
- Лангер 1889: J. Langer, *Serbien unter der kaiserlichen Regierung: 1717–1739*, Wien.
- Лома 1985: А. Лома, *Из топонимије Србије*, *ОП VI*, Београд: САНУ, 115–118.
- Лома 1994а: А. Лома, *Језичка прошлост југоисточне Србије у светлу топонимастике*, у: П. Ивић (ур.), *Говори призренско-тимочке области и суседних дијалеката: зборник радова са научног скупа* (Нишка Бања, јун 1992), Ниш: Филозофски факултет, 107–136.

- Лома 1994б: А. Лома, На ушћу Дњепра у Колубару (стара словенска баштина у географској терминологији ваљевског краја), Ваљево: *Ваљевац, велики народни календар за просту 1994*, 229-236.
- Лома 1997: А. Лома, Српскохрватска географска имена на -ина, мн. -ине: преглед типова и проблеми класификације, *ОП XIII*, Београд: САНУ, 1-26.
- Лома 1998: А. Лома, Лудмер, *Српски језик: студије српске и словенске*, 3/1-2, Београд: Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, 13-28.
- Лома 2009: А. Лома, Киљан „пободен камен” – далматоромански остатак на тлу Црне Горе?, *Јужнословенски филолог*, LXV, Београд: Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик, 89-99.
- Лома 2010: А. Лома, Етимологија и дијалектологија у дијахроној перспективи, у: Ј. Г. Мејџор и М. Радовановић (ур.), *Теорија дијахроничке лингвистике и проучавање словенских језика*, Београд: САНУ, 89-101.
- Лома 2013а: А. Лома, *Топонимија Бањске хрисовуље: ка осмишљању старосрпског топонимастичког речника и бољем познавању општесловенских именословних образаца*, Београд: САНУ, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику, Библиотека ономотолошких прилога, књ. 2.
- Лома 2013б: А. Лома, Прилог расветљавању једног тамног дијалектизма: (х)обер 'креста; брдски гребен', *Годишњак за српски језик*, год. 26, бр. 13, 289-301.
- Лубаш 1999: В. Лубаш, Граматичке категорије у ономастици, *Научни састанак слависта у Вукове дане 28/2*, Београд: Међународни славистички центар на Филолошком факултету, 41-49.
- Лубаш 2002: V. Lubaš, *Studije iz srpske i južnoslovenske onomastike i sociolingvistike*, Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: Vukova zadužbina, Novi Sad: Matica srpska.
- Марковић 1993: М. Марковић, Речник народног говора у Црној Реци, СДЗБ XXXIX, Београд: САНУ, 149-398.
- Марковић 1998: Б. Марковић, *Левач: питомина Србије*, Рековац: Културно-просветна заједница Општине.
- Марковић 2004: С. Марковић, *Приповетке и предања из Левча: нови записи*, Центар за научна испитивања Српске академије наука и уметности и Универзитета у Крагујевцу; Београд: Чигоја штампа.
- Мијатовић 1948: С. Мијатовић, *Белица*, Насеља и порекло становништва СЕЗБ LVI, 1-213.
- Мијатовић 1994: С. Мијатовић, *Ресава, Насеља и порекло становништва*, књ. 26, (фототипско издање, штампано на основу оригинала из 1930. године), Деспотовац: Народна библиотека „Ресавска школа”.
- Мијатовић, Бушетић 1925: С. Мијатовић, Т. Бушетић, Технички радови Срба сељака у Левчу и Темнићу: живот и обичаји народни, (фототипско издање), у: Б. Челиковић (приред.), *Левач и Темнић*, Београд: Службени гласник и САНУ, 2012, 697-890.
- Миклошич 1858: F. Miklosich, *Monumenta Serbica spectantia historiam Serbiae, Bosnae, Ragusii, Vienna: apud Gulielmum Braumüller*.
- Миклошич 1886: F. Miklosich, *Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen*, Wien: Wilhelm Braumüller.
- Милићевић 1876: М. Милићевић, *Кнежевина Србија*, Београд: Државна штампарија.
- Михајловић 1970: В. Михајловић, Прилог речнику српскохрватских географских термина, *Прилози проучавању језика*, 6, Нови Сад: Катедра за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду, 153-181.
- Михајловић 1992: В. Михајловић, *Име по заповести, Императивни ономастикон српскохрватског језика*, Београд: Нолит.

- Мишковић 1885а: Ј. Мишковић, „Кратки опис Јагодинског округа”, (фототипско издање) у: Б. Челиковић (приред.), *Јагодински округ, Белица: насеља, порекло становништва, обичаји*, Београд: Службени гласник: САНУ, 2012, 7–42.
- Мишковић 1885б: Ј. Мишковић, *Топографски речник јагодинског округа, Гласник српског ученог друштва*, књига 61, Београд: Српско учено друштво, 1–204.
- Младеновић 2007: А. Младеновић, *Повеље и писма деспота Стефана: текст, коментари, снимци*, Београд: Чигоја штампа.
- Младеновић 2013: Р. Младеновић, *Говор јужнокосовског села Гатње*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Мошин и др. 2011: В. Мошин, С. Ћирковић, Д. Синдик (приред.), *Зборник средњовековних ћириличких повеља и писама Србије, Босне и Дубровника*, књ. 1, 1186–1321, Београд: Историјски институт.
- Новаковић 1880: С. Новаковић, *Српске области X и XII века: пре владе Немањине, историјско-географијска студија*, ГлСУД, књ. XLVIII, Београд: Државна штампарија.
- Обрадовић 2017: М. Обрадовић, *Оглед о топонимији села Сиљевице у Левчу, Ономатолошки прилози*, XXIV, Београд: САНУ, 73–88.
- Обрадовић 2020: М. Обрадовић, *Антропонимија у топонимији левачких села око Каленићке реке, Савремена проучавања језика и књижевности*, Зборник радова са XI научног скупа младих филолога Србије, одржаног 30. марта 2019. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, година XI, књ. 1, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 127–137.
- Обрадовић 2021: М. Обрадовић, *Из хидронимије Левча, Савремена проучавања језика и књижевности*, Зборник радова са XII научног скупа младих филолога Србије, одржаног 26. септембра 2020. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, година XII / књ. 1, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 417–430.
- Обрадовић 2022а: М. Обрадовић, *Микротопоними апелативног порекла у поречју Лугомира и његових левих притока, Српски језик: студије српске и словенске*, vol 27, 1, Београд: Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, Филолошки факултет у Београду, Филолошки факултет у Никшићу, 605–621.
- Обрадовић 2022б: М. Обрадовић, *Фитоними у микротопонимији Левча*, у: Н. Бубања, Д. Бошковић, М. Ковачевић, (ур.), *Зборник радова са научног округлог стола Цвеће: Еко(по)етика у књижевности, језику, и уметности: у оквиру XVI међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност: [Крагујевац/Андрићград, 12–14. новембар 2021, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 369–384.*
- Обрадовић 2023: М. Обрадовић, *Из ономастике села Доња Сабанта код Крагујевца, Липар*, година XXIV, број 80, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 201–214.
- ОП 7: Ј. Радић, *Из ономастике поречја Лугомира, Ономатолошки прилози* 7, (1986), Београд: САНУ, 513–547.
- ОС 1998: *Огледна свеска*, Етимолошки одсек Института за српски језик САНУ (= Библиотека Јужнословенског филолога, н.с. књ. 15), Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Павловић 1973: М. Павловић, *Теренске ситуације и етнонимске перспективе у Илирикуму, Јужнословенски филолог*, Београд: Институт за српскохрватски језик, 489–508.
- Павловић 1980: З. Павловић, *Топоними изведени од личних имена која су творена суфиксима -ош, -уш, Втора југословенска ономастичка конференција*, Скопје 6–

- 9 октомври 1977, Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, 229–237.
- Павловић 1994: З. Павловић, *Хидронимски систем слива Јужне Мораве*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Павловић 2009: З. Павловић, Ороними Србије: први део А–Ј, *ОП 19/20*, Београд: САНУ, 37–330.
- Павловић 2015: З. Павловић, Ороними Србије, део 2, К–П, *ОП 22*, Београд: САНУ, 99–430.
- Павловић 2016: З. Павловић, Ороними Србије III, *ОП*, 23, Београд: САНУ, 113–292.
- Павловић 2017: М. Павловић, *Смедеревски санџак 1739–1788: војно-административно уређење*, Нови Сад: Матица српска.
- Павловић 2018: З. Павловић, Ороними Србије IV, *ОП*, 25, Београд: САНУ, 79–204.
- Пантелић 1948: Д. Пантелић, *Попис пограничних нахија Србије после Пожаревачког мира*, Београд: Југословенско штампарско предузеће.
- Петровић 2011: Д. Петровић, Из лексике Качера, *СДЗб, LVIII*, Београд: САНУ, 1–336.
- Петровић Савић 2013: М. Петровић Савић, *Топонимија Рађевине*, Нови Сад: Филозофски факултет, необјављена докторска дисертација.
- Пецо 1978: А. Ресо, *Pregled srpskohrvatskih dijalekata*, Београд: Naučna knjiga.
- Пешикан 1983: М. Пешикан, О синонимичним топонимима у нашим старим споменицима, *НССВД* књ. 12, св. 1, Београд: МСЦ, 15–20.
- Пешикан 1984: М. Пешикан, Зетско-хумско-рашка имена на почетку турског доба, *ОП 5*, Београд: САНУ, 1–176.
- Пешикан 1986: М. Пешикан, Стара имена из доњег Полимља, *ОП 7*, Београд: САНУ, 1–119.
- Пјанка 1970: В. Пјанка, *Топономастиката на Охридско-преспанскиот базен*, Скопје: Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков”.
- Поломац 2016: В. Поломац, *Језик повеља и писама Српске деспотовине*, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.
- Профоус 1–5: А. Profous: *Místní jména v Čechách, Jejich vznik, původ, význam a změny*, Praha: Česká akademie.
- Пурковић 1940: М. Пурковић, *Попис села у средњовековној Србији*, Скопље: Филозофски факултет.
- Радан 2015: М. Радан, Карашевски топоними фитонимског и зоонимског порекла, у: М. Ковачевић, В. Поломац (ур.), *Путевима српских идиома: зборник у част проф. Радивоју Младеновићу поводом 65. рођендана*, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 171–179.
- Радивојевић 1910: Т. Радивојевић, *Насеља и порекло становништва*, књ. 27, Београд: Српска краљевска академија.
- Радивојевић 1911: Т. Радивојевић, Лепеница: Антропогеографска испитивања, *СЕЗб*, књ. 15, Београд: Српска краљевска академија, 1–384.
- Радић 2003: Ј. Радић, *Топонимија Белице, Ономатолошки прилози XVI*, 17–322.
- Радовић Тешић 2002: М. Радовић Тешић, Именице с префиксима у српском језику, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- РГСМ: Милета Букумирић, *Речник говора северне Метохије*, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2012.
- Реметић 1985: С. Реметић, *Говори централне Шумадије*, Београд: Српска академија наука и уметности: Институт за српскохрватски језик.
- РЈАЗУ 1–23: *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb: Jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti, 1880–1976.

- РКС 1: Ђ. Даничић, *Речник из књижевних старина*, св. 1, А–Брџи 1862, у Биограду, у Државној штампарији.
- РМСб: Речник српскохрватског књижевног језика, I–VI, Нови Сад: Матица српска (I–III и Загреб: Матица хрватска), 1967–1978.
- РСАНУ 1-: *Речник српског књижевног и народног језика*, I–XX, Београд, Српска академија наука и уметности.
- РСГВ: *Речник српских говора Војводине*, 1–4, Нови Сад: Матица српска, 2019.
- РСЈ: *Речник српског језика*, Нови Сад: Матица српска, 2011.
- Савић 1988: В. Б. Савић, *Карађорђе, документи*, књ. 1, 1804–1809, Горњи Милановац: Дечје новине.
- Секереш 1973: S. Sekereš, *Antroponimija i toponimija slavonske Podravine*, Zagreb: JAZU.
- Симић 1972: Р. Симић, *Левачки говор*, СДЗб, XIX, 1–618 (+ карта).
- Симић 1980: Р. Симић, Синтакса левачког говора 1, употреба падежних облика, СДЗб XXVI, Београд: Институт за српскохрватски језик, 1–146.
- Симоновић 1959: Д. Симоновић, *Ботанички речник*, Београд: САНУ.
- Скок 1–3: Р. Skok, *Etimologijski rečnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb: Jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti, 1971–1974.
- Словњик: Slovník jazyka staroslověnskeho, Praha (Československá akademie věd. Slovanský ústav) 1971–1974.
- Стевановић 1989: М. Стевановић, *Савремени српскохрватски језик 2*, Београд: Нолит.
- Танасковић 2012: Т. Танасковић, Мушки надимци у селу Шљивовцу код Крагујевца, *Савремена проучавања језика и књижевности*: зборник радова са III научног скупа младих филолога Србије одржаног 12. марта 2011. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, год. 3. књ. 1, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 23–31.
- Толстој 1969: Н. И. Толстой, *Славјанска географическа терминологија: Семасиологические этюды*, Москва: Издательство „Наука“.
- Ћупић, Ћупић 1997: Д. Ћупић, Ж. Ћупић: Речник говора Загараца, СДЗб XLIV, Београд: САНУ, 3–574.
- Узелац 2015: А. Узелац, Камиле у српским средњовековним земљама, *Иницијал – часопис за средњовековне студије 3*, Београд: Центар за напредне средњовековне студије, 23–34.
- Урошевић 1975: А. Урошевић, *Топоними Косова*, СЕЗб, LXXXIX, Београд: Српска академија наука и уметности.
- Фасмер I–IV: М. Фасмер, *Этимологический словарь русского языка*, I–IV, Москва: Прогресс. Доступно на: <https://azbyka.ru/otechnik/Spravochniki/etimologicheskij-slovar-russkogo-jazyka-fasmer/>, приступљено 28. 4. 2022.
- Цвијић 1922: Ј. Цвијић, *Насеља и порекло становништва*, књ. 12, Београд: Државна штампарија Краљевне Срба, Хрвата и Словенаца.
- Џицмил Реметић 2016: Р. Џицмил Реметић, Топонимија невесињског села Биограда, ОП 23, Београд: САНУ, 27–108.
- Шимуновић 1972: Р. Šimunović, *Toponimija otoka Brača*, Brački zbornik 10, Supetar: Skupština općina Brač, Savjet za prosvjetu i kulturu.
- Шимуновић 2009: Р. Šimunović, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, Zagreb: Golden marketing, Tehnička knjiga.
- Шиц 1994: Ј. Šic, *Geografska terminologija srpskohrvatskog jezika*, (s nemačkog preveo Aleksandar Loma) [Gornji Milanovac]: Dečje novine, [Beograd]: Vukova zadužbina, [Novi Sad]: Matica srpska, [1994] (Beograd: Prosveta).
- Шкаљић 1966: А. Škaljić, *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*, Sarajevo: Svjetlost.

- Шкриванић 1954: Г. Шкриванић, Жичко епархиско властелинство, *Историски часопис: орган Историског института САНУ*, 4, 147-172.
- Шкриванић 1981: Г. Шкриванић, *Раваничко властелинство, Манастир Раваница, Споменица о шестој стогодишњици*, Београд: Издање манастира Раванице, 83-99.
- Шпис Ћулум 1995: М. Шпис Ћулум, Фитонимија југозападне Бачке, *ЗДЗб ХЛ*, Београд: Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик, 397-490.
- Шћепановић 1997: М. Шћепановић, *Именослов ваљевске Петнице*, Београд: Институт за српски језик САНУ; Ваљево: Истраживачка станица Петница: Колубара.

Интернет:

Попис	2011a
(https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga20.pdf);	
Попис	2011b
(https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Starost%20i%20pol-Age%20and%20sex.pdf)	
https://www.openstreetmap.org/	
QGIS (Quantum GIS, https://qgis.org/)	

9. БИОГРАФИЈА АУТОРА

Мирјана Обрадовић рођена је 14. 2. 1990. у Крагујевцу. Завршила је основну школу „Драгиша Луковић Шпанац” и Прву крагујевачку гимназију. Основне студије Српски језик и књижевност на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу завршила је 2014. године. Мастер студије је уписала 2014. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Две хиљаде петнаесте године одбранила је мастер рад „Језик читуља и некролога у крагујевачким штампаним медијима” под менторством проф. др Радивоја Младеновића. Докторске студије Српски језик и књижевност уписала је 2015. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу.

Од летњег семестра академске 2017/2018. године ангажована је као сарадник у настави на предмету Ономастика српског језика.

Од јула 2018. године запослена је као истраживач-приправник, а од 2021. као истраживач-сарадник у Центру за проучавање језика и књижевности (садашњи Центар за научноистраживачки рад) Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу.

Од академске 2018/2019. ангажована је као предавач у Центру за српски као страни језик.

Од 2015. године учествује на научним конференцијама и објављује радове у часописима и зборницима радова.

Основне области интересовања: ономастика српског језика, етнолингвистика и настава српског као страног језика.

Образац 1

ИЗЈАВА АУТОРА О ОРИГИНАЛНОСТИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Изјављујем да докторска дисертација под насловом:

Топонимија Левча

представља оригинално ауторско дело настало као резултат сопственог истраживачког рада.

Овом Изјавом такође потврђујем:

- да сам једини аутор наведене докторске дисертације,
- да у наведеној докторској дисертацији нисам извршио/ла повреду ауторског нити другог права интелектуалне својине других лица,

у Крагујевцу 2024. године,

Мирјана Огњеновић
потпис аутора

Образац 2

**ИЗЈАВА АУТОРА О ИСТОВЕТНОСТИ ШТАМПАНЕ И ЕЛЕКТРОНСКЕ ВЕРЗИЈЕ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

Изјављујем да су штампана и електронска верзија докторске дисертације под насловом:

Топонимија Левча

истоветне.

У Крагујевцу, 2024. године,

Мирјана Стрелковић
потпис аутора

Образац 3

ИЗЈАВА АУТОРА О ИСКОРИШЋАВАЊУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ја, Мирјана Обрадовић

☒ дозвољавам
не ☐ дозвољавам

Универзитетској библиотеци у Крагујевцу да начини два трајна умножена примерка у електронској форми докторске дисертације под насловом:

Топонимија Левча

и то у целини, као и да по један примерак тако умножене докторске дисертације учини трајно доступним јавности путем дигиталног репозиторијума Универзитета у Крагујевцу и централног репозиторијума надлежног министарства, тако да припадници јавности могу начинити трајне умножене примерке у електронској форми наведене докторске дисертације путем *преузимања*.

Овом Изјавом такође

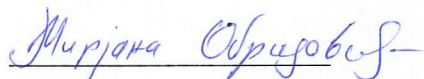
☒ дозвољавам
не ☐ дозвољавам¹²³

¹²³ Уколико аутор изабере да не дозволи припадницима јавности да тако доступну докторску дисертацију користе под условима утврђеним једном од *Creative Commons* лиценци, то не искључује право припадника јавности да наведену докторску дисертацију користе у складу са одредбама Закона о ауторском и сродним правима.

припадницима јавности да тако доступну докторску дисертацију користе под условима утврђеним једном од следећих *Creative Commons* лиценци:

- 1) Ауторство
- 2) Ауторство - делити под истим условима
- 3) Ауторство - без прерада
- 4) Ауторство - некомерцијално
- 5) Ауторство - некомерцијално - делити под истим условима
- 6) Ауторство - некомерцијално - без прерада¹²⁴

у Крагујевцу, 2024. године,

потпис аутора

¹²⁴ Молимо ауторе који су изабрали да дозволе припадницима јавности да тако доступну докторску дисертацију користе под условима утврђеним једном од *Creative Commons* лиценци да заокруже једну од понуђених лиценци. Детаљан садржај наведених лиценци доступан је на: <http://creativecommons.org.rs/>